

M

Macalik Alfréd festő, * 1889-ben Bécsben. Tájképet, csendéletet, portrét fest. Részt vett 1920-ban a kolozsvári erdélyi kiállításon. Nagyváradon több önálló kiállítást is rendezett.

Mael Ferenc (családi nevén Izmáel) * Marosvásárhelyt 1890. Impériumváltás előtt számtiszt volt a m. kir. földművelésügyi minisztériumban. Versíró-munkatársa az erdélyi kath. hitbuzgalmi folyóiratnak, a „Hirnök” állandó belső munkatársa. — Három verskötele jelent meg: Álmodok 1909. — Pirkad az égélj 1926. Missa solemnis 1926 s egy kis regénye „Puffárné” címmel 1924.

Magyary Ákos (kis és nagydobai) ref. isk. igazgató, 1902-ben Varsolc szilágymegyei községben. A nagyenyedi ref. tanítóképzőben nyert 1925-ben oklevelet. 1925 óta a krasznai ref. elemi iskola igazgatója. Egyházmegyei köriskola látogató, a MP. tagja.

Magyary Pál a temesvári róm. kath. papnevelőintézet rektora, * 1857 június 8-án Bajan. Középkorúkat Temesváron, teológiát a bécsi Pazmaneumban végzett. 1880-ban szentelték fel. 1888-ban Temesvárt papnevelőintézeti lelkiigazgató és székesegyházi hitszónok, 1893-ban teológiai tanár. Majd plébános Szent Mártonban és Nagybecskerekben. Babolchai c. apát, 1917-ben csanádi székesegyházi kanonok és a temesvári papnevelőintézet és a kath. — hittudományi főiskola igazgatója. Csanádi püspöki szentszéki tanácsos, 1925-ben pápai prelátus. Ugy teológiai jártassága, mint legszélesebbkörű nyelvi és kulturális ismeretei révén Csanádegyházmegye egyik legtudósabb papját tisztelti benne. Kiadványai közül „Mária Radna története” 1903-ban, az „Örökimádás története Csanádegyházmegyében” 1912-ben jelent meg. Értékes egyházi cikkei vallásbuzgalmi folyóiratokban jelentek meg. Calderon drámájának román fordításánál közreműködött.

Magyar Általános Hitelbank fiókjai: — Brassó (alapítva 1905), Nagyvárad (alapítva 1905) és Temesvár (alapítva 1905) A romániai érdekeltségek központja: Temesvár, vezérigazgató: Erber Dezső.

Magyar Bálint róm. kath. plébános, író * 1886 XI. 23-án Pátyod községben. (Szatmár m) Egyetemet Budapesten végzett. Mai, szaniszlói plébániájának elfoglalása előtt Ungváron — működött, mint káplán, hit-

tanár és szerkesztő („Határszéli — Ujság”), Erdélybe telepedése óta a Pásztortűz, a Hirnök és a Vasárnap munkatársa, cikkei közül a — cseh-szlovák írókkal foglalkozók a legérdekesebbek. Versei és ismertetései még a Kat-

holikus Szemlében jelentek meg. Önálló kötetek: „Francia költők” (műfordítás, Szatmár 1911) — „Kincses éjszakák” (versek a budapesti „Élet” kiadásban, 1912). — „Biboros hajnal” (versek, a Szent István Társulat kiadása, Bpest 1914). — „Fehér köntös a vérmezőn” (háborus versek Ungvár 1914). — „Katonák” (versek a háborus időkben, Bpest 1917). — „Harangjáték” (a „Vasárnap” kiadása, Arad 1930). Ez a verskötet 25 éves írói jubileumának emlékére arcképével jelent meg. „Vedd el szót” c. verse, Paul et Jean Lebour fordításban a „Prêtres — Poètes Hongrois”-ban (XIII. — XX.) jelent meg. Az Erdélyi Katolikus Akadémia, s a szatmári Kölcsei Kör tagja. Ungvári működése alatt pedig tagja volt a Gyöngyössy Irodalmi Társaságnak.

Magyar Kisebbség kétheti folyóirat, mely Lugoson jelenik meg Jakabffy Elemér, Sulyok István és Willer József szerkesztésében. Az utódállamok, elsősorban az erdélyi magyar kisebbség életnyilvánulásainak adatgyűjteményét adja és némi, kétheti távolságban lehiggadt publicisztikát. Melléklapja „Glasul Minorităților” mely román, német, francia nyelven írott cikkekben igyekszik a kisebbségi törekvések iránt nemzetközi relációban is, érdeklődést kelteni. A „Magyar Kisebbség” 1922 végén, a Glasul Minorităților, melyet Jakabffy egyedül szerkeszt, 1923-ban indult meg.

Magyar Nép, képes hetilap, megjelenik Kolozsvárt a Minerva kiadásában. Főszerkesztője: Gyallay Domokos. A lap, mely a magyar falu kulturális és gazdasági érdekeit igyekszik szolgálni, 1921 novemberében indult s ma 19000 példányban jelenik meg. Heti kiadványán kívül e vállalkozás kis népies füzeteket (szavalkönyvek stb.) bocsát közre s ezekből is évente 12–15 ezer kerül olvasókezekbe.

Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi rómkath. püspök, * 1864 ben. Középiskoláit részben mint magántanuló, — részben mint a pécsi cisztercita főgimnázium és a budapesti II. kerületi kath főgimnázium növendéke végezte. Egyetemi éveit a strassburgi, budapesti és bécsi egyetemeken töltötte. 1887—1895-ig tanulmányi felügyelő az esztergomi papnevelőben. 1895—97-ig

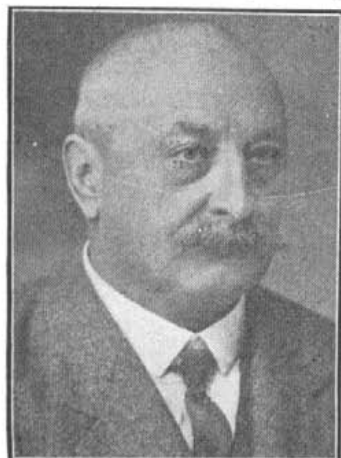
h. plébános Komáromban, 1897-től erdélyi püspök. Egyházmegyéje minden hílközségét többször látogatta meg püspökségi ideje alatt. A városokat évenként felkeresi. Sokat foglalkozott a katolikus ifjúság nevelésének kérdéseivel. Az erdélyi róm. kat. Státus feje, az évi közgyűlések és igazgatótanácsi ülések állandó vezető elnöke.

Major Béla szerkesztő * 1900 X 28 Magyarpécskán. Az Aradon megjelenő „Erdélyi Hírlap” felelős szerkesztője és kiadója.

Magoss Ferenc ref. lelkész, * 1861. Egri. Érettségét a debreceni ref. kollégiumban tett, teológiát u. o. végzett. Előbb s. lelkész Egriben, Felsőbányán, 1890—1910-ig egri, azóta mikolai rendes lelkész. A nagybányai ref. egyházmegyei Lelkész Egyesület elnöke, az egyházmegyei tanügyi bizottság elnöke, s 20 év óta egyházmegyei tanácsbíró. Hosszu időn keresztül volt egyházmegyei jegyző és főjegyző. Az impériumváltozás előtti időkben gazdasági egyesületeknél hathatós tevékenységet fejtett ki és a közügyet szolgálta. Cikkei és szatirikus írásai régebben a „Magyar Szó” c. lapban jelentek meg.

Makkai Sándor erdélyi református püspök * 1890-ben Nagyenyeden. Középiskoláit az enyedi, kolozsvári, sepsiszentgyörgyi kollégiumokban járta, felsőbb tanulmányokat a kolozsvári teológián és a kvári egyetemen végzett. 1912-ben nagyenyedi segédlelkész, 1912—1915 vallástanár Kolozsvárt, két évig vajdakamarási lelkész, 1917-ben Sárospatakon, 1918-ban Kolozsvárt teológiai tanár, 1922-ben (Ravasz László távozása után) ref. püspökhelyettes, 1926-ban Nagy Károly utódjaként az erdélyi ref. egyházkerület püspökének választják. Ugyanez évtől jogszerinti szenátor. Gazdag irodalmi (s részben szépirodalmi) működés előzi meg választását s az új püspök, — mintha csak aggodalmakat kívánna leszerelni — már beköszöntőjében élesen, színter jelszavasan hangsúlyozza vallási és egyházi intranzigenciáját. (Az egyház Egyház! A református Egyház — református Egyház!) Nem áll meg a jelszavaknál, lankadatlanul építi ki egyházának védőberendezéseit, nagyarányú egyháztársadalmi intézményeket hoz létre, elszántan védi iskoláját, hirdeti és állja a harcot más legális egyházak és szekták hódítási törekvései ellen. Papsága élén intenzív belmissziós munkát végez, népe ifjút, öregét, kálvinista öntudatra hozza. Hatalmas eszköze: élő szava is, színes konferenciái. Theologiai, erkölcsfilozófiai terjedelmes munkássága és szépirodalmi kezdetei már figyelmessé tették rá Erdélyt, mikor első, nagyobb érdeklődést keltett könyve: Ördögsekér c. regénye megjelent (Cluj — Kolozsvár 1925). Egy „erkölcstelen” testvérszerelme izzik e történelmi regény előterében — a háttérben boros történelmi film pereg. Már püspök, amikor kiadja Magyar fa sorsa című Adv-értékelését. Regényei: „Ágnes” (A vécsi Helikon báró Kemény díjával tüntette ki) Táltoskirály c. történelmi regénye új határátkó a magyar irodalomban.

Makkai Domokos gyergyószentmiklósi ügyvéd * 1896-ban. Az új impérium első évében jelent meg néhány publicisztikai közleménye, többek közt „Erdélyi Káté” című füzete, többekévesebb helyes elgondolásokkal az erdélyi magyarság követendő politikája felől. Tagja az Orsz. Magy. Párt közp. intézőbizottságának, de reformcsoportbeli velleitásokkal.

Makray Mihály dr., nyug. főispán, * Nagybányán 1869 dec. 16-án. Középiskoláit—Nagybányán végezte, jogot Debrecenben és Budapesten tanult; — a jogtudományok — doktora 1895 97 ig ü g y v é d, 1897 — 1907 ig kir. albiró, 1907-918 ig Nagybánya város polgármestere — 1918 decemb e r é b e n Szatmár vármegye kormánybiztos-főispánjává nevez-

ték ki. A M P tagozati intézőbizottsági tagja. A háboru alatt a polgári hadiérdemkereszt II. o. tüntették ki.

Makay Bertalan volt kir. főállatorvos, *

1876-ban Alsóvádasz—községben (Abauj Torna m) Középiskolát Sárospatakon és — Kassán — állatorvosi főiskolát Budapesten végzett. 1899-ben — nyert diplomát. Huszárönkéntesi évet a 12-es közős—huszároknál Lembergben szolgált. Azután — Kraszna Szilágy-cseh és Erdődön

mint kir. járási állatorvos működött, a háboru kitöréséig. A háboru alatt 41 hónapig, a 17-es miskolci és a 3-as tábori ágyus-ezred, ezredállatorvosa volt. 1918-ban Szatmárra helyezték, mint járási állatorvost, hol 1919-ben kir. főállatorvosnak nevezték ki. 1919—21-ig az új impérium alatt tovább szolgált, amikor mint es-

küt nem tett — felmentették. Azóta magánprakszist folytat. Napi- és szaklapokban jelentek meg közérdekű cikkei, számos szakelődást (állattenyésztés és állategészségügy) tartott különösen kisgazdák részére.

Maksay Albert ref. theol. tanár, * Sopronban 1897 VI. 7 én. Középiskolát Kolozsvárt, theológiát u o. és Amerikában több helyen

tanult, egyetemet Kolozsváron és — Chicagóban — végzett. Theologiai — magister. Háboru alatt — 1918 végéig — az olasz fronton, mint főhadnagy harcolt. Többször — kiténtették. Lelk és z i oklevél után egy évig püspöki titkár, majd 2 évig a m e r i k a i tanulmányuton van. — Hazatérve, 1925-

óta a kolozsvári ref. theologiai fakultás tanára. Szaktanulmányai magyar és angol theol. lapokban jelentek meg, főképen az Ujszövetség köréből. Számos egyházi és szépirodalmi munkája: az Erdélyi Helikon, Pásztortűz, Erdélyi Szemle, Kálvinista Világ, Református Család stb. folyóiratokban. „Csend dalai” címen 1927-ben verseskötetet adott ki. A Károly Gáspár Irodalmi Társaság főtitkára, a „Helikon” csoport s az E. M. E. tagja.

Manfrédi Gáspár gyáros és vállalkozó. *

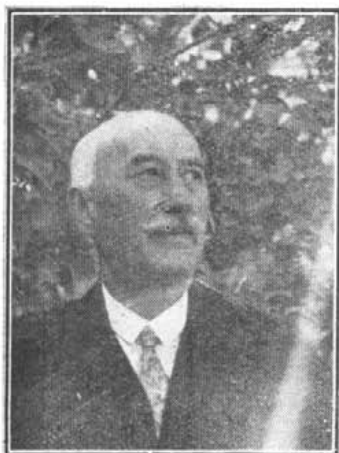

1887-ben Gavirale (Olaszország) 1910 óta a szatmári M a n f r é d i Testvérek c é g b e l t a g j a. Az Ipa ros O l t h o n v á l t a g j a és volt bizottsági elnöke, l p a r t e s t ü l e t e l ő l j á r ó s á g i, a Kath Legényegylet — választmányi tag ja, a — Magyar Párt tagja — és körzeli vezetője. és biz. embere.

Manfrédi Testvérek cég Szatmáron. Alapította 1896-ban, a jelenlegi tulajdonosok édes atyja Manfrédi Enrico. Fióktelep: Nagykárolyban. Műkő, márvány, mozaik és cementlapokgyára. Aszfalt és betonépítési vállalat. Belföldi bányákban termelt fekete „Andersit” és fehér márványkövekből készült sírkövek gyára és raktára. Központi iroda: Szatmár Teleki u. 49.

Mária Kongregáció hitbuzgalmi képes havi folyóirat, a romániai kongregációk hivatalos közlönye. Megindult 1924 február 1-én. Felelős szerkesztő és kiadó: Csergő Benedek.

Mandula Sándor nyug. isk. igazgató * Ungváron 1865 május 25-én. A budai pedagógiumban 1886-ban nyert oklevelet. Két évig

nevelő, 1888–94 Lakárton (Ung m) rk. felekezeti tanító, 1894–1910 Nagybereznán áll. isk. igazgató, — 1910–12-ig Ungváron áll. isk. igazgató, — azóta Szatmáron működik isk. igazgatói minőségben 1927-ig, amikor nyugdíjba megy. Nagy bereznai működése alatt több éven át a kerületi tanító

kör elnöke, s több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja volt. A szatmármegyei Tanító Egyesület pénztárosa, s a róm. kath. egyháztanács tagja és jegyzője volt éveken keresztül, A kath. Karitás tagja. Pedagógiai működésének elismeréséül több pénzbeli kitüntetésben s dicsérő oklevélben részesült. Nevelési cikkei jelentek meg, számos ilyen irányú előadást és felolvasást tartott.

Marianum róm. kath. leánynevelő intézet Kolozsvárt (Cluj). Alapította Dr. Hirschler József kanonok, pápai prelátus, (l. o.) 1910-ben Marianum a kolozsvári róm. kath. Egyházközség tulajdona; elsőfoku egyházi hatósága a kolozsvári róm. kath. Iskolaszék, másodfoku egyházi hatósága az erdélyi róm. kath. püspök. Az új magánoktatási törvény értelmében állami főhatóságai: a kolozsvári tankerületi Főigazgatóság és a Közoktatásügyi Minisztérium. A Marianum több iskolát egyesít magában; ezek a következők: elemi leányiskola négy osztállyal

a Mi-Asszonyunkról nevezett szegény iskolanővérek vezetése alatt; női felső kereskedelmi iskola, fennáll 1911 óta, négy osztálya van; róm. kath. leánygimnázium, fennáll 1911 óta, I–VIII. osztályából az alsó tagozat párhuzamos. Mindezek az iskolák nyilvánossági joggal bírnak és magyar tannyelvűek. A modernül berendezett internátus 160 tanuló befogadására alkalmas. Az említett iskolákon kívül még a következő tagozatai voltak a Marianumnak: polgári leányiskola (1918–1922), mely a gimnáziummal egyesült; női kereskedelmi szaktanfolyam (1911–1923); háztartási iskola (1911–1923); tanítónőképző (1919–1922); polgári iskolai tanárképző intézet (1920–1923); zeneiskola (1919–1923), mely jelenleg is fennáll a kolozsvári róm. kath. plebánia épületében mint „Egyházi zeneiskola”. Az intézetnek 1911–1927 között 235 tanára és 15 552 növendéke volt. Tanárai között az utóbbi erdélyi évek sok számottevő tudósát és művészt találjuk.

Markovits Manó dr., nyug. főispán * 1879. Inándon. Jogot végzett. 1913-ban Csanád vármegye főispánjává nevezték ki, mely állásából 1917-ben nyugalomba vonult. Az impériumévének kezdete óta Nagyváradon él s mint alelnök vesz részt a M P nagyváradai és biharmegyei tagozatának vezetésében. A nagyváradai Katholikus Kör világi elnöke.

Markovits Rodion dr., író és hirlapíró, * 1884-ben a szatmármegyei Kisgércen. Jogi tanulmányokat végzett, ügyvédi vizsgát tett, de praktizást nem folytat. Több éven keresztül volt a szatmári „Szamos” c. napilapnak belső munkatársa és a Keleti Ujság szatmárvidéki szerkesztője. „Első találkozásom Baltazárral” című novella kötete 1925-ben jelent meg. Hangos siker jutott részül „Szibériai Garnizon” című 2 kötetes riport-regényének (1927), mely először, mint a Keleti Ujság folytatásos regénye jelent meg. Az első kiadása pár hónap alatt elfogyott. Második kiadásban Budapesten jelent meg (928) M. R. ezen regényét Hatvány Lajos báró németre fordította. Megjelent háborús regénye még: „Aranyvonat” (1932). „A sánta farsang” (1933). 1932 óta a Temesvári Hirlap belső munkatársa.

Marosvásárhelyi Ref. Kollégium. Több százados (alapítva 1557-ben) intézmény. Fenn tartója az erdélyi ref. egyházkerület. A kollégiumhoz tartozik: a főgimnázium, elemi iskola, internátus és konviktus. (cca 160 növendék részére) Könyvtára gazdag unikumokban.

Marosvásárhelyi róm. kath. főgimnázium. A kapcsolatos internátussal együtt a jezsuiták alapították (a főgimnáziumot 1704–8, az internátust 1712-ben) és vezették a rend eltolásáig 1773-ig. 1773–1868 között a Cath. Commissio főnhatósága alatt volt. 1873-tól az Erd. Róm. Kath. Státus vette át. Az iskolát az erdélyi róm. kath. tanulmányi alap, a fiunevelőt az ösztöndíj-alap tartotta és tartja fenn. Az iskola 1852–1870 közt négy osztályu, 1870–1898 hat osztályu, azóta 8 osztályu intézet — lett. A gimnázium tanulóinak létszáma: cca 250, a fiunevelő: cca 100. — Igazgató: Lóky Jenő.

Marosvécs kisközség neve, irodalmi csengetést kapott a mai Erdélyben. Kemény János báró (l. o) a marosvécsi várban látja vendégül — 1926 óta évente néhány napra — azokat az írókat, akik az épen általa összehozott „Helikon” írói csoporthoz tartoznak. Ezen az összejöveteleken tárgyalják és állapítják meg egy-egy következő évre a Helikon irodalom-politikáját és kulturprogramját. Itt döntenek a Kemény János báró évi — 30.000 lejnyi megajánlása felett is, adván ezt az év legjobb könyvének, esetleg tanulmányi segélyül körükhöz közelebb álló fiatal íróknak.

Marót Sándor író és hirlapíró * 1884 július 4-én Aradon. Iskoláit Aradon és Budapesten végezte. 1904-től ujságíró. Előbb Aradon, majd Debrecenben dolgozik, 1918-tól — Nagyváradon, hol előbb a „Szabadság” szerkesztője, melynek megszűnésétől a „Nagyvárad” felelős szerkesztője. Szindarabokat és novellákat írt, „Örök tűz” c. darabját Aradon, „Egérfogó” c. darabját Nagyváradon és Kolozsvárt mutatták be. Megjelent kötetei: Szívárvány — A befelé néző ember. — Nincs Halál. — (Nagyvárad 1924.)

Marthy Pál festő, * 1880 I. 14. Tanult 1898–1902 években a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Főgimnáziumi rajztanár Marosvásárhelyt. Művei nagyrészt akvarell munkák, hangulatos tájrészletek, genre-képek. 1902-ben a Műcsarnokban is kiállított, háború után bukaresti és erdélyi kiállításokon szerepelt.

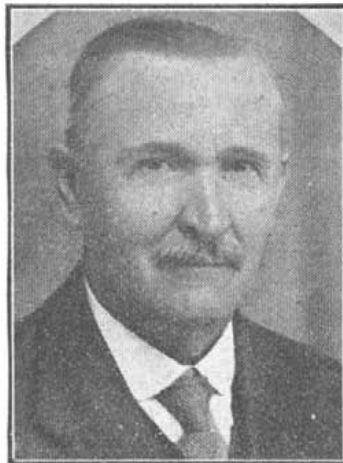
Marton Ernő dr. hirlapíró, v. országgyűlési képviselő * 1896 V 17. Jogi tanulmányainak bevégezése után a közgazdasági pályán működött. 1918 végén a zsidó nemzeti mozgalom vezetőivel megalapítja az Uj Keletet, azóta irányítja e lapot. A nemzeti zsidó közéletben, Erdélyben is jelentős szerepet visz. Tagja

a Zsidó Nemzeti Szövetség szűkebb intézőbizottságának, s egy cikluson keresztül — ilyen programmal kamarai képviselő volt. 1922-ben publikált: A zsidó nemzeti mozgalom Erdélyben c. füzetében kifejti a háború utáni zsidó nemzeti megmozdulás motívumait. — Értékes cikkeket az Uj Kelet hozza.

Marton Manó ujságszerkesztő, * 1874-ben Kaposváron. Hirlapírói pályáját a „Pécsi Napló”-nál kezdte. Nevezetesebb állomásai még: „Nagyvárad” „Uj Nagyvárad”, és „Nagyvárad Estilap”, melynek főszerkesztője és társulajdonosa volt.

Mattis Teutsch János festő, szobrász és grafikus, * Brassóban 1884 VIII. 13. Tanulmányait a budapesti iparművészeti iskolán, Münchenben, Párisban (3 évig) és Berlinben végezte. Az expresszionista irány szélő képviselője. Festményein kívül nagy sikereket ért el rajzaival, festett faszobraival és linometszeteivel. Kollektív kiállításokat rendezett több ízben Budapesten, Berlinben, Bukarestben s egyszer Párisban (1925). Budapesten A Ma kiállításán is szerepelt.

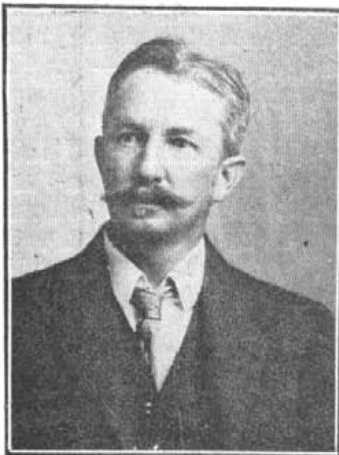
Materny János magánzó, szőlőbirtokos * Gölnicbányán (Szepes vm) 1866-ban. 33 évig

önálló kereskedő volt. A zilahi közéletben — jelentékeny szerepet visz 12 éven keresztül volt a Kereskedő Társulat — elnöke, visszavonulása — óta örökös diszelnöke. Hosszu időn át volt a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarakültagja és 15 évig váltóelnök. Részt vett a városi és vármegyei politi-

kában, s mint városi tanácsos és vmegyei bizottsági tag több éven keresztül eredményesen működött. A Zilahi Takarékos és Hitelbank igazgatósági tagja, az Iparos Olvasó Egylet számvizsgáló bizottsági elnöke, s 25 év óta ref. egyházi presbiter. 1898-ban Szilágy megyében meghonosította a külföldi gyümölcs-exportot, amely a megye gyümölcs termelési szempontjából igen nagy jelentőségű volt.

Mándy Zoltán (mándi, id.) földbirtokos, * 1867 aug. 4-én Szinérváralján, † 1933 febr. 13-án u. o. Középiszkolát Sopronban végzett. Jogi

tanulmányok után Krassó-Szörény vármegyében főispáni titkár, később árvaszéki ülnök. 37 éves korában — állásáról lemondott, s azóta szinérváraljai birtokán — gazdálkodott. A szatmár-megyei közélet — egyik kiváló vezéralakja. — Majdnem három évtizeden keresztül — volt a ref. egyház-

község főgondnoka, s hosszú időn át a M. P. járási tagozati elnöke és vármegyei alelnöke. A régi impérium alatt a 48-as függetlenségi párt tagozati elnöke, s mint vármegyei bizottsági tag a gazdasági ügyek előadója volt. A világháboru idején mint a Vöröskereszt Egylet kiküldöttje, érdemei elismerésül ezüst éremmel lett kitüntetve.

Mándy Zoltán (mándi) földbirtokos, * 1896 III. 2-án Szinérváralján. Érettségit a szatmári ref. főgimnáziumban tett, gazdasági akadémiát két évig Kassán tanult. 1914 novemberében bevonult a világháboruba, s mint tart. hadnagy az orosz fronton küzdött, a forradalom kitöréséig. Több tiszti és legénységi kitüntetést kapott. 1918 óta szinérváraljai birtokán gazdálkodik. A ref. egyházközség főgondnoka, az O. M. P. szatmári tagozati kiküldöttje és válaszmányi tagja.

Máramarosszigeti róm. kath. plébánia ősrégi parochia: A XI-dik században már volt itt róm. kath. lelkészség. 1546-ban a protestánsok foglalták el és csak 1730-ban állították vissza a róm. kath. lelkészséget. — Egész Máramaros lelki ellátását a piarista atyákra bízta Sziget központal. 50 évig ők vezették a plébániát, akik egyuttal más felekezetek felügyeletével voltak megbízva — (Mária Terézia idejében még a zsidók felett is felügyeletet gyakoroltak). 1780-ban vették át a világi papok a plébánia vezetését, amikor is Balog nevű egeri egyházmegyei papot nevezték ki szigeti plébánosnak. Ősrégi temploma mely a XII-ik század körül épült Szent Imre tiszteletére volt szentel-

ve. Ezt is elfoglalták a protestánsok, mai templomuknak ez képezi alapját. 1730-tól a jö-pásztor kápolnában végzik a róm. katolikusok az isteni tiszteletet, 1780-tól a piarista atyákkal kötött egyesség alapján a piaristák tágas ifjusági temploma lett a plébániatemplom a mai napiglan. A templomot ismétellen tűzvész pusztította. 1887-ben gyönyörűen kifestette: Jakobey Károly bpesti festőművész, Lotz Károly tanítványa. Különösen művészi freskók az ascriptió (Szűz Mária mennybevitel) a hit, remény, szeretet és a magyar szenteket ábrázoló képek. Ezt e festést megújította Pilcz Ede jelenlegi főesperes, amikor az oltárokat is egy stillüvé alakította (van benne összesen 7 oltár) és a háboruba elvitt harangokat is pótolgatta a hitközség áldozatkészségéből 1930-ban, a templom fennállásának 200 éves, a világi plébánia fennállásának 150 éves évfordulója alkalmából. Anyakönyvei vannak 1731-től. A kegyura a plébániának a földművelésügyi minisztérium volt 1929-iki kultusz törvényig, mely a kegyuraságot eltörölte. A plébánia területén van: erdélyi püspök által alapított r. kath. Öregápoló, ahol 10—12 öregasszony talál menedéket, ennek javait az Egyh. Tanács kezeli Zárda, mely kath. leány elemi iskolát és 4 osztályos leány gimnáziumot tart fenn. — Kath. fiu iskolák 2 tanerővel. — A kórházi nővérek háza, ahol 30 ápoló irgalmas nővér él együtt. Öt kápolna: 1, a zárdában 2, kórházban 3, a temetőben 4, a kálvárián 5, Szigetkamarán. A Kath. Egyházközség által vezetett egyletek: Hitbuzgalmiak: Rózsafűzér Társulat, 2. Jézus Szive Társulat, 3. Gyermekek Szivgárdák, 4. Szt. Ferenc III-ik rendje 5. Szt. Kereszt hadsereg. 6. Mária Kongregáció. Társadalmiak: 1. Kath. Kör: Ennek van könyvtára, székháza szinpadal, ahol két hetenként kultur előadásokat tart és a többi testületeknek is hajlékot ad. 2. Kat. Népszövetség: ennek keretében: a) ifjusági egylet b) leány klub c) kath. nőegylet. A plébániát Pilcz Ede főesperes plébános vezeti. Segédlelkész: Fischer János.

Márkus András dr. orvos * 1901-ben. Egyetemet Bécsben végzett. Berlinben a Vierhof-Krankenhaus-ban — Buschcke professzor mellett — specializálta magát, hol mint orvos működött. 1927 óta Máramarosszigeten folytat bőrgyógyászati és venerologiai gyakorlatot. Szakcikkei a „Zeitschrift für Urologische Chirurgie“ és a „Klinische Wochenschrift“ német orvosi folyóiratokban jelentek meg. Jótékony intézmények vezetésében részt vesz.

Martonossy György (martonfalvi) ügyvéd Déván, * Beregszó községben (Hunyad m) — 1889-ben. A dévai ref. egyház gondnoka, az Erdélyi Ref. Egyházkerület tanácsbírája, az OMP hunyadmegyei tagozatának titkára. Mint városi tanácsos részt vett a várospolitikában is.

Materny Imre ág. hitv. evang. esperes-lelkész, * Abauj-Szántón 1865 november 6-án. Atyja szintén esperes-lelkész volt. Főgimnázium s theologiai akadémia elvégzése után egy évig Greifswaldban (Németország) egyetemet hallgatott. Öt évig nevelő Berzeviczy Egyed kir. kamarásnál és Gencsy Béla nagybirtokosnál, utána három évig lelkész Sátoraljaújhegyen, 1896 óta szakadatlanul Nagyváradon működik. Tagja a Szigligeti Társaságnak, a Magyar Pártnak s több közjótékonyági intézménynek. Nevéhez fűződik az új templom és iskola építése. Materny alapította a ma is áldásosan működő Nőegyletet.

Martiné, Scheint Lujza a szatmári ref. felsőkereskedelmi leányiskola igazgatója, — * 1872. Szászlekenye. (Beszterce-Naszód m) Tanult a kolozsvári állami képzőben, a budapesti Erzsébet nőiskolában és a genfi egyetemen. 1905—1916-ig a szatmári felsőbb leányiskola tanára, azóta a ref. felső kereskedelmi leányiskolában tanít, 1928 óta igazgató. Jótékonyági intézmények — (Lorántffy Zsuzsanna Egyesület,

Jótékony Nőegylet, Vöröskereszt, stb) tagja, a cserkészcsapat szervezőbizottsági elnöke, szatmári és szatmárnémetii ref. egyházi presbiter és kerületi tanári kiküldött. Az évi „Értesítőben” jelennek meg értekezései és beszédei.

Margittai Ipartestület. Alapítva 1883-ban, első elnöke Fehér Dezső mechanikus volt. — Célja az iparosság összetartása és az iparos érdekek megvédése. Kebelében működik a — Csizmadia Ipartársulat, mely a céhrendszer idejében létesült. Jól felszerelt könyvtára, valamint szórakoztató körhelyiségei vannak. Elnöke: Erneszt Antal mechanikus.

Mayer Antal kanonok, a nagyváradai lat. szert. egyházmegye volt apostoli kormányzója, * 1870 december 5-én Debrecenben, Hittudományi főiskolát Nagyváradon, kánonjogi és paleográfiai tanulmányokat a budapesti egyetemen végzett. 1892-ben Schlauch Lőrincz bíbornok udvari papja lesz. Különféle tisztségeken át a bíbornok állandó kísérője utjaiban. Schlauch Lőrincz püspök utódai mellett mint titkár működik s az egyházkormányzatban gazdag tapasztalati ismereteket szerez. — 1911-ben a Szt. József Intézet kormányzását bízták rá. Bátormonostori c. apát, 1922-ben székeskáptalani kanonok, 1923-ban apostoli kormányzó helynök (Bjelik ap. korm. idején), 1925-ben pápai prelátus. Bjelik Imre fsz püspök halála után apostoli kormányzóvá nevezték ki (1927). Részt vett a városi és a vármegyei politikában, számos társadalmi és jótékonyági egyesület vezetőségi tagja. A Vöröskereszt kitüntetés tulajdonosa.

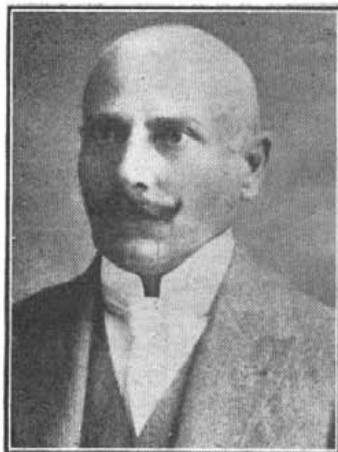
Matskási András (turkovai) magánzó * 1863-ban Görgény-szentimrén (Maros m). Nemesi családfája 1299-re vezethető vissza, édesapja földbirtokos, ki a 48-as magyar szabadságharc idején szerepelt, —

édesanyja gróf Grundemann Julianna volt. Érettségét a marosvásárhelyi ref. kollégiumban tett, jogot Kolozsvárt hallgatott. Állandóan édesanyja ősi birtokán gazdálkodott. A Kolozsvári Kaszinó (Mágnás Kaszinó) választmányi — és örökös tagja volt. Tragikus körülmények közt hunyt el 1934 május 30-án.

Mártonfi István dr. belgyógyász. * Szamosujvárt 1895-ben. Egyetemet Kolozsvárt végzett. A Jancsó klinikán assistens, 1919 óta Szi látogsomlyón belgyógyászati gyakorlatot folytat. Az orvosszövetség, a helyi kaszinó alelnöke, a M. P. intéző-bizottsági tagja. Orvosi lapokban jelennek meg tudományos szakcikkei. Altruista intézmények vezetésében tevékeny szerepet játszik, a Magyar Párt szilágyvármegyei mozgalmaiban vesz részt.

Málnásy Károly ref. főgimn. igazgató * 1880. Szászujfalu (Alsófehér m). Középiskolát a

nagyenyedi Bethlen kollégiumban, egyetemet kolozsvárt végzett, 1906-ban klasszika és filológiai szakkból nyert tanári diplomát. Egy évig Kolozsvárt kollégiumi h. tanár, — majd Fogarason áll. főgimnáziumi h. és rendes tanár. 1909 óta a nagyenyedi Bethlen kollégium tanára, Járay István

elhalálása óta (1933) a főgimnázium igazgatója. Fogarasi működése alatt a ref. egyházközség gondnoka volt, jelenleg az enyedi és szentkirályi ref. egyházközségek egyházmegyei képviselője, a városi tanács választott tagja. Minden magyar kulturmegmozdulásban tevékeny részt vesz. Ref. papi családból származik, atyja lelkész volt.

Markó Béláné, Gerber Irén zongora tanárnő, * Szinerváralján. Muzsik

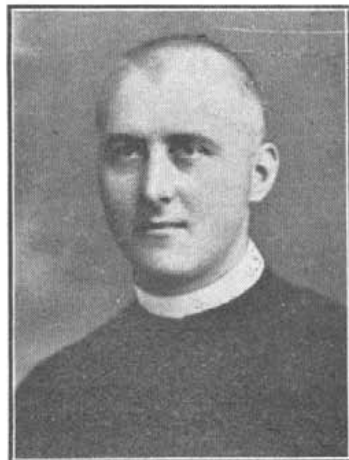

us családból — származik, már gyermekkorától foglalkozik zenével. — Tanulmányait a budapesti Zeneakadémián végezte. Neves zenepedagógus, 20 évig Szatmáron nyilv. zeneiskolája volt. Jelenleg Szatmáron él és növendékeket — készít

elő zeneiskolai tanulmányokra.

Máramarosszigeti kulturpalota Muzeuma, 1914-ben került mai helyére. 1873-ban keletkezett s az azóta megszűnt Máramarosi Muzeum Egyesület tulajdona volt. 281 régészeti, 1200 természettudományi tárgya és kisebb könyvtára van. Képei közül értékesek: Hollósy Simon, — (Huszt vára), Iványi Grünwald Béla, Ferenczy Károly képei.

Márton József róm. kath. plébános — *

1897-ben Csanálos szilágymegyei községben. Érettségét a szatmári r. kath. főgimnáziumban — tett, teológiát u. olt végzett. 1920-ban néhai Boromissza püspök szentelte fel. — Nyolc évig a szatmári püspöki irodában működik, 1928 június óta me z ő fényi plébános. A Kat.

Legényegylet elnöke.

Márk József pénzügyi főtanácsos, adótárnok Désen, * 1883-ban. Felsőkereskedelmi iskolai érettségét Kolozsvárt

tett, jegyzői tanfolyamot Marosvásárhelyt végzett. Előbb a jegyzői pályán működik, 1909—19-ig Románlápón jegyző, 1919—1930-ig dési pénzügyigazgatósági tisztviselő, — azóta a pénzügyigazgatóság mellé rendelt városi állami adó hivatalnál pénzügyi főtanácsosi ranggal adótárnok, az adóhiva-

tal vezetője. Lápos vidékén több bank és — pénztintézet igazgatósági és felügyelőbizottsági tagja volt. A Joint Bank felügyelő bizottsági tagja, társadalmi és kulturális intézmények tagja és pártolója.

Mátray Lajosné mezőcsáti Márk Aranka, * Debrecenben 1871-ben. Tárcsai munkatársa a budapesti „Egyetértés” című napilapnak (1899—1902). Novellái nagyrésztben a multszázadvégi debreceni társadalmának képei — „Igaz történetek hazuról” cím alatt jelentek meg. Nőegyleti karitatív és szegényügyi akciók fáradhatatlan kezdeményezője és buzgó tagja, Lorántffy Zsuzsánna Egyesület örökös diszelnöknője.

Mátray Lajos szatmári ref. főgimn. tanár, író * 1859-ben Miskolcon. Középiskoláit Egerben, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Magán tanár volt a gróf Chotek családnál, majd a budapesti mintagimnáziumnál viselt gyakorló tanári állást. 1889-től a szatmári ref.

főgimnázium rendes tanára. Irodalmi munkássága: — „Aranka” (nagyobb—epicai munkája, megj. Budapest 1883). — „Feri” (költői elbeszélések, megj. Bpest 1885, Grill Károlynál). — „Fazekas Mihály élete és felfedezett ismeretlen versei” (Debrecen 1888, a — „Debreceni Ellen-ör” kiadása). — „A magyar dráma legrégebb nyomai” (Szatmár 1891). — Összegyűjtött kisebb munkái Szatmáron 1893-ban „Hulló levelek” címen jelentek meg. Alkalmi szindarabjával nyitják meg a szatmári új színházat 1891-ben, melyet Szatmár szab. kir. város 100 arannyal jutalmazott meg. Az 1884—86 években sűrűn jelentek meg dolgozatai a budapesti újságokban is. Így az akkor közkedvelt és kényes izlésű egyetlen szépirodalmi napilapban a „Fővárosi Lapokban”, valamint a „Pesti Napló” hasábjain. A „Vasárnapi Újság” és az „Ország Világ” című képes szépirodalmi folyóiratok 1886—87 évi számaiban szintén találkozunk a feltörekvő fiatal író nevével. Mátray Lajos alapította és 10 éven keresztül szerkesztette a „Szatmár Némeli” c. lapot. Ebben a lapban jelentek meg sorozatos irodalom-történelmi dolgozatai és alkalmi költeményei. Egyéb irodalom történeti munkái: „Vörösmarty Mihály élete és munkái” születésének 100 éves fordulója alkalmából. — „Petőfi Sándor a legnagyobb magyar dalköltő”, 1922. — Madách Imre: „Az Ember tragédiája”-nak szépirodalmi méltatása, 1929. — „Emlékezés Jókai Mórra”, 1925. — „Szász Károly élete és irodalmi munkássága”, 1926 — „A régi magyar költészet és a mai magyar irodalom”, 1928. Iskolai előadásra írt szindarabjai: „Képek 1848 - 49-ből.” — „Régi magyar iskola-drámák” — Részt vett Szatmár város minden nevezetesebb társadalmi és politikai megmozdulásában, 1892-től az impérium-

változásig tagja volt a városi törvényhatósági bizottságnak. M. L. alapította 1892-ben a szatmári Kölcsei Kört, mely a 74 éves, ma is munkás öreg író 1933 januárjában disztagjául választotta. Érdemei vannak a Szatmár megyei szőlő és gyümölcs termelés terén is, 25 éven át elnöke volt a szatmári „Hegyközségnek”, ma pedig ennek tb. diszelnöke. Évek hosszú során át elnöke volt a szatmármegyei Loránffy Zsuzsanna egyesületnek is, mely minőségben tartott elnöki beszédeinek, felolvasásainak egész sorozatát őrzi e jótékony egyesület.

Mátyás Mátyás dr. a kolozsvári „Park” szanatórium igazgató főorvosa, * 1888 II. 26-án Borszéken. Egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte. Felavatás után külföldi tanulmányutakat tett, s főképp a nőgyógyászatban és sebészetben specializálta magát. Tanársegéd a kolozsvári klinika nőgyógyászati és sebészeti osztályán, 1919-ben egyetemi magántanár. (A kolozsvári dékáni hivatal által kinevezve, az impériumváltás miatt e kinevezés miniszteri megerősítése meg nem történelhetett) Még 1919-ben megalapítja a Park szanatóriumot, amelynek igazgató-főorvosa. Tudományos szakmunkái a nőgyógyászat és sebészet köréből: magyar, főképp azonban német orvosi lapokban jelentek meg.

Medveczky Andor g. kath. ruthén főesperes, * 1883 nov. 27-én. Érettségét Ungváron tett, teológiát u. o. végzett. 1907-ben Firczág Gyula szentelte fel. Ungváron káplán, Rónaszéken adminisztrátor, 1914—26-ig Máramaroszigeten középiskolai hittanár, 1926—1932-ig Tiszalonkán plébános, 1932 júliusától Máramaroszigeten működik, mint főesperes-plébános. 1924-ben nyert esperesi, 1930-ban pedig főesperesi kinevezést. Az egyházi egyesületek vezetője és védnöke. Vallásos és társadalmi cikkei napisajtóban jelentek meg.

Medgyesi földgázüzemü üveggyár, Medgyes. Alapítókéje: 20,000 000—lei, investált tőkéje 242 000 a. l. — 80 HP, — 200 munkás. — Kapacitás 600 vagon táblaüveg.

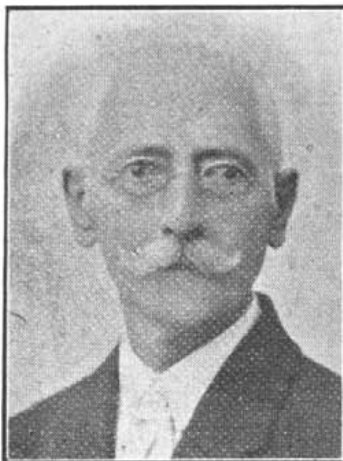
Merkler Károly * 1888. Kerekedelmi iskolát végzett. 1920 óta a temesvári Gyapjuipar r. t. igazgatója. Textil-szaklapot szerkeszt.

Merk Dezsőné, Kineisz Aranka. Mint szóló énekesművész nő társadalmi és kulturális előadások állandó és ismert szereplője. A szatmári katolikus Karitás, a Jótékony Nőegylet vezetőségi tagja.

Merk Dezső nyug. pénzügyigazgató helyettes. * Nagykárolyban 1875-ben. Érettségét a piarista főgimnáziumban Nagykárolyban tett, jogot Budapesten végzett, — államtudományi államvizsgát u. o. tett. 1900-tól állandóan a szalmármegyei pénzügyigazgatóságnál — működik, előbb pénzügyi — titkár, 1918-ban tanácsos, 1919-ben főtanácsos. Impérium — változásokor ilyen minőségben megmarad állásában, míg 1925-ben helyettespénzügyigazgatónak nevezik ki, 1929 dec. 31-én nyugdíjba kerül. A pénzügy terén szerzett érdemei elismeréséül — 1930-ban — a Román Koronarend tiszti keresztjével tüntették ki. Általánosan ismert szaktekintély, pénzügyi javaslatok elkészítésénél, — a régi impérium alatt is — mint pénzügyigazgatósági kiküldött többször vett részt az illetékes minisztériumban. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és pártolója.

Merza Gyula turisztikai szakíró * Kolozsvárt 1861 február 25-én. Középközlőit u. o. végzte a piaristáknál, a kolozsvári és a bécsi egyetem orvosi karán folytatott felsőbb tanulmányokat, utóbbi helyen az abszolutoriumot is elnyerte. Azonban egészségi okokból a gazdasági pályára tért át, a szászfenesi Szabó féle uradalom mintagazdaságában töltött két évet, mint gazdasággyakornok és szenvedélyes turista — lett. Majd atyja halála után a családi birtok kezelését vette át, s a városi közélet — mozgalmában is részt vett. Közben — európai tanulmányutakat tesz, felkeresve a külföldi — alpesi klubokat, s tanulmányozza a kiránduló helyeket, üdülőket és

az idegenforgalmi intézményeket, nép és tájrajzi muzeumokat. Az Erdélyi Kárpát Egyesület 1892-ben jegyzőjévé, 1894-ben főpénztárosává választotta. Ezen állásáról 1930-ban leköszön, amikor tb. főpénztárosi címet nyeri el, azóta a Mátyásházi Táj és Néprajzi Múzeum h. igazgatójaként működik. A M. P. helyi tagozati intéző bizottsági tagja, román kath. egyházmegyei tanácsos, — mint az átszervezett Státus képviselője — az Emke alapító, s több más társadalmi és kultur-intézmény vezetőségi tagja. 1918-ig, — az októberi forradalom kitöréséig — 21 éven át a városi képviselőtestületnek választott tagja volt, az impérium átvételével megszűnt kolozsvári Függetlenségi Pártnak és a Kossuth Lajos Asztaltársaságnak alelnöke volt. Része volt a kolozsvári Kárpát Múzeum és a szamosujvári Örmény Múzeum alapításában. 1903—1908 években az „Erdély” honismertető folyóiratot szerkesztette, s állandó munkatársa volt többek közt: a Magyar Állam, Magyarország, Bolond Istók, Armenia c. lapoknak. Turista irányú és armenológiai tevékenységéről Oscar von Krücken: „Das geistige Ungarn” (Bpest, Wien, Leipzig — 1918) című munkája is megemlékezik. Egyébként közismert művészi templomi üvegfestményei is említést érdemelnek. Irodalmi hajlandóságai nem szakmabeli terekre is elvitték, írt verseket, műfordításokkal is foglalkozott, Önálló művei illetőleg különnyomatai, (melyek közül több idegennyelvű ismertetésben részesült): Uti emlékek a tavak országából (Kv. 1895). — A hazai örmények ethnográfiai hanyatlásának okairól és azok orvoslásáról (Szamosujvár — 1895). — Örmény püspökség (Kv. 1896). — A hazai örménység jövője (Kv. 1896). — A hazai turisták (Kv. 1896). — Svájci képek (Kv. 1897). — A hazai örmények létszáma és örm. kath. jellege (Szamosujvár, 1897). — Látogatás a külföldi alpesi klubokban (Kv. 1898). — A külföldi néprajzi muzeumokról (Kv. 1899). — Veridicus: Az örmény rítus missziója (Kv. 1901). — Az örmény kereszt (2 kiadást ért, illusztrálva, Szamosujvár és Kolozsvár 1903, XIII Leó pápa a szerzőt apostoli áldással tüntette ki). Áldomás a Kossuth serleggel (Kv. 1905). — Az örmény népköltökről (Sz. ujjvár 1907). — Emlékirat a hazai örmény egyházi főnökség helyreállítása tárgyában (Kv. 1911). — A kolozsvári függetlenségi párt 50 éves krónikája (Kv. 1917). — A Mihály — jubileum (Emlékfüzet, Sz. ujjvár 1906). — Az Erdélyi Kárpát Egyesület története, 1891—1930 (Kv. 1930). — A hazai örmény püspökség irodalmának a bibliográfiája. — Az erdélyi ma

az idegenforgalmi intézményeket, nép és tájrajzi muzeumokat. Az Erdélyi Kárpát Egyesület 1892-ben jegyzőjévé, 1894-ben főpénztárosává választotta. Ezen állásáról 1930-ban leköszön, amikor tb. főpénztárosi címet nyeri el, azóta a Mátyásházi Táj és Néprajzi Múzeum h. igazgatójaként működik. A M. P. helyi tagozati intéző bizottsági tagja, román kath. egyházmegyei tanácsos, — mint az átszervezett Státus képviselője — az Emke alapító, s több más társadalmi és kultur-intézmény vezetőségi tagja. 1918-ig, — az októberi forradalom kitöréséig — 21 éven át a városi képviselőtestületnek választott tagja volt, az impérium átvételével megszűnt kolozsvári Függetlenségi Pártnak és a Kossuth Lajos Asztaltársaságnak alelnöke volt. Része volt a kolozsvári Kárpát Múzeum és a szamosujvári Örmény Múzeum alapításában. 1903—1908 években az „Erdély” honismertető folyóiratot szerkesztette, s állandó munkatársa volt többek közt: a Magyar Állam, Magyarország, Bolond Istók, Armenia c. lapoknak. Turista irányú és armenológiai tevékenységéről Oscar von Krücken: „Das geistige Ungarn” (Bpest, Wien, Leipzig — 1918) című munkája is megemlékezik. Egyébként közismert művészi templomi üvegfestményei is említést érdemelnek. Irodalmi hajlandóságai nem szakmabeli terekre is elvitték, írt verseket, műfordításokkal is foglalkozott, Önálló művei illetőleg különnyomatai, (melyek közül több idegennyelvű ismertetésben részesült): Uti emlékek a tavak országából (Kv. 1895). — A hazai örmények ethnográfiai hanyatlásának okairól és azok orvoslásáról (Szamosujvár — 1895). — Örmény püspökség (Kv. 1896). — A hazai örménység jövője (Kv. 1896). — A hazai turisták (Kv. 1896). — Svájci képek (Kv. 1897). — A hazai örmények létszáma és örm. kath. jellege (Szamosujvár, 1897). — Látogatás a külföldi alpesi klubokban (Kv. 1898). — A külföldi néprajzi muzeumokról (Kv. 1899). — Veridicus: Az örmény rítus missziója (Kv. 1901). — Az örmény kereszt (2 kiadást ért, illusztrálva, Szamosujvár és Kolozsvár 1903, XIII Leó pápa a szerzőt apostoli áldással tüntette ki). Áldomás a Kossuth serleggel (Kv. 1905). — Az örmény népköltökről (Sz. ujjvár 1907). — Emlékirat a hazai örmény egyházi főnökség helyreállítása tárgyában (Kv. 1911). — A kolozsvári függetlenségi párt 50 éves krónikája (Kv. 1917). — A Mihály — jubileum (Emlékfüzet, Sz. ujjvár 1906). — Az Erdélyi Kárpát Egyesület története, 1891—1930 (Kv. 1930). — A hazai örmény püspökség irodalmának a bibliográfiája. — Az erdélyi ma

gyarórmény betelepülés nép és korrajza, 1672—1932 (az Erd. Magyar Évkönyv számára). — Az örmény muzeum története (Sz. ujjvár 1907. — Az erdélyi magyar turisztaság keletkezése (Bp. 1927, külön fejezet a dr. Siklóssy: Magyar Sport ezer éve c. monografiájában, erdélyi képekkel illusztrálva). — Kéziratban: A kolozsvári V. Szt. Gergelyalap 80 éves multja. — Petőfi latinul, versfordítások.

Mester Mihály az erdélyi ref. egyházkerület gazdasági előadója, * 1887-ben Parajdon. Középkolát Székelyudvarhelyen, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1911-ben u. o. tanári diplomát nyert. 1911—1921 szászvárosi, 1921—27 ig kolozsvári ref. kollégiumi tanár. 1922 óta a jelenlegi pozícióját tölti be, mint az erdélyi ref. egyházkerület gazdasági előadója. A Károly Gáspár Irodalmi Társaság rendes tagja, — az egyházi intézmények vezetőségi tagja. Középkolák négy alsó osztálya számára matematikai és mértani tankönyveket írt.

Mezey Béla szatmári városi főtitkár, * Szatmáron 1894-ben. Érettségit szülővárosában, a ref. gimn.-ban tett, jogi tanulmányait a máramarosszigeti

ref. jogakadémián és a debreceni egyetemen végezte. 1918-ban tett államtud. államvizsgát. 1920-ig a városi rendőrségnél működik Szatmáron, — mint rendőrkapitány, majd a városi előljáróság-hoz, később pedig a városi iparhatósághoz nyert beosztást. Huzamosabb ideig, mint iparbiztos képviselte a várost az Ipartestületnél. 1927 júliusától delegált vezetője a szatmárhegyi előljáróságnak. Szatmárhegy községi elnöke és iskolaszéki elnök.

Mélik Endre dr. ügyvéd, * Sepsiszentgyörgyön 1875 június 1-én. A gyulafehérvári r. kath. főgimnáziumban tett érettségit, jogot Kolozsvárt és Budapesten hallgatott. — A jog és államtudományok doktora. Ügyvédi vizsga után, 1902-ben Sepsiszentgyörgyön nyit irodát. 15 éven keresztül volt a város tiszti főügyésze s éveken át Háromszék megye törvényhatóság

gi bizottságának tagja. Dr. Nagy György volt orsz. képviselővel együtt megszervezte a függetlenségi pártot, amelynek állandóan vezető-ségi tagja, egyideig elnöke volt. Az új impérium alatt előbb a vármegyei tanácsban foglal helyet, részt vesz a várospolitikában, s Sepsiszentgyörgy városának az impérium óta másodizben választott alpolgármestere. A MP helyi tagozati intéző-bizottsági tagja. Szerkesztette a „Székely Nép” c. lapot, politikai és társadalmi cikkei jelentek meg.

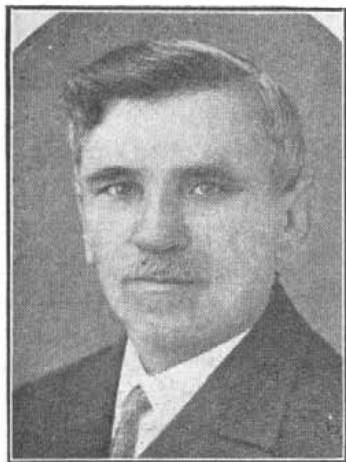
Mellau István róm. kath. esperes-plébános, * 1875-ben. Theológiát Szatmáron és Nagyváradon végzett, 1899-ben Debrecenben polgári iskolai tanári oklevelet nyert. Előbb Debrecenben főreáliskolai hittanár, majd a nagyváradai tanítóképzőben tanít, s egyúttal internátusi igazgató. 1923 óta Margittán esperes-plébános, pápai kamarás és szentszéki bírós. A kath. Népszövetség kerületi elnöke. Megjelent munkái: A bérmlás elmunkálatai. Téli előadások. Jó tanácsok felnőtt lányok számára. A nép lelke. Az élet megszentelése. Vallás-irodalmi munkásságához tartozik még a Mellau — Losonczy: Kisebbségi Misztériumok és Jaurisz című könyvek.

Metzger Márton temesvári róm. kath. főesperes-plébános, * Temesváron 1876 I 2-án. Pappá szentelték 1899 jan. 18-án. Állomásai: Makó, Arad, Karánsebes, Temesvár—Józsefváros voltak. Az impérium évek alatt nagy erőre kapott bányászati katolikus mozgalom egyik vezető embere.

Mezőgazdasági Kamarák, a mezőgazdasági termelés képviselői, melyeknek felállását, szervezését és ügyvitelét külön törvény szabályozza. Minden megyében egy mezőgazdasági kamara állított fel. (E kamarák szövetségének központja: Bukaresztben) Törvényszerinti céljuk a mezőgazdaság, állattenyésztés és erdőgazdaság érdekeinek szolgálata (egyszersmind a hatóságok tanácsadó szervei). Tizenhét választott és tizenegy kinevezett tagból alakulnak. A választók: mezőgazdák, állattenyésztők, akiknek legalább három hektár földjük van és diplomás — gazdasági szakemberek. A m. kamarákba a földművelésügyi minisztérium is delegálhat egy megbízottat, azonkívül öt tanácskozó tag még kooptálható. A kinevezett tagok nagy száma hozzá magával, hogy ezekben a testületekben a politika is szerephez jut. 1934 évben a kormány a mezőgazdasági kamarákat átszervezte.

Máramarosszigeti görög kath. ruthén egyház. Már 1750-ben létesült. Impériumváltásig a munkácsi egyházmegyéhez tartozott, amikor a bukovinai és máramarosi ruthének részére Máramaros székhellyel apostoli adminisztratura létesült. 1930-ban a máramarosi g. kath. román püspökség létesítésekor, annak felügyelete alá helyezték. Az egyházközség 1800 lelket számlál. Esperesi székhely. Hozzá tartozik 10 egyházközség Máramaros megyéből, 10 parochia Szatmármegyéből, egy Bihar és egy Arad megyéből. Templomának felépítése idejére adatok nincsenek, annyi bizonyos, hogy 1750-ben már létezett, 1898-ban teljesen restaurálták, s ugyanezen évben Dr. Firczak Gyula munkácsi püspök fel is szentelte. 1906-ban — néhai Balogh Mihály vikárius kezdeményezésére — a máramarosi ruthén ifjak részére internátust létesítettek. Felekezeti iskolája jelenleg nem működik. A máramarosi ruthén vikáriusság állandó székhelye: Máramarossziget volt, vikárius a mindenkori szigeti parochus. Ez az intézmény és tisztség 1932. I. 1-én, Szabó Endre vikárius elhunytával végleg megszűnt.

Major József * 1888 IX. 24. Hegyközkövcési. (Bihar m.) Polgári iskolát Bánffyhunyan

don tanult. 30 éve önálló csizmadia iparos Bánffyhunyan. 1902-ben a helyi baptista egyház vezetője, majd később előljárója, 1928-ban tisztségéről leköszön. Bekapcsolódva az iparos-társadalmi közéletbe, több cikluson át az Ipartestület vezetőségi tagja, egyik megszervezője a Temetkezési Segély Egyletnek, amelynek 4 év óta elnöke. A magyar fogyasztási és értékesítő szövetkezetnek évek óta felügyelő-bizottsági elnöke.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Kolozsvár. Alapítási éve: 1894. Alaptőke 40 millió, tartalékalapok 11 millió. Az igazgatóság elnöke: gróf Béldi Kálmán. Vezérigazgató: Fodor József F i o k o k: Dés, Zsibó, Bethlen.

Mánzat György g. kath. esperes, volt szenátor. * Désen 1888. ápr. 21.-én. Erelességet a dési főgimnáziumban tett, teológiát Szamosújvárt végzett, 1914–1920-ig Codor községben lelkész, azóta Désen, mint a II. g. kath. parochia lelkésze és tb. esperes működik. 1931–1932-ben pártonkívüli programmal szentator. Önálló irodalmi munkái: „Predicij la comuna“ (1927), „Origina și istoria icoane P. V. Maria dela Nicula.“ (1926). „Monografia orașului Dej“ (a Román Tud. Akadémia által jutalmazva, megj.

1927). Ezekon kívül számos kisebb történelmi vonatkozású munkái. Több éven keresztül szerkesztette a „Someșul“ című helyi lapot. Tárcái a „Patria“, „Unirea“ stb. lapok hasábjain jelentek meg. Egyháza érdekében fáradhatatlan munkásságot fejtett ki, az épülő g. kath. templom építésének kezdeményezője, s egyháznak gazdasági alapjait megszilárdította és emelte. Jelenleg egy nagyszabású egyháztörténelmi munkája vár kiadásra.

Michail Dumitru egyetemi tanár, klinikai szemészetet ad elő a kolozsvári egyetem orvosi fakultásán. A szemészeti klinika igazgatója.

Minea Ioan egyetemi tanár, idegkórtant ad elő a kolozsvári orvosi fakultáson.

Minovici Nicolae egyetemi tanár, törvényeszéki orvostant ad elő a kolozsvári egyetem orvosi fakultásán.

Méra Vazul vállalkozó * Tordán 1895-ben. Gimnázium elvégzése után technikai pályára lép, s a háború után Szilágyvármegyét behálózó autóbussz vállalatot létesít. Autóbussz vállalat ma már majdnem Erdély egész területét felöleli s ennek a részvénytársaságnak vezérigazgatója. A nemzeti parasztpárt egyik exponált tagja, ilyen programmal részt vett a vármegye és város politikában is. Szilágyosomlyó város állandó bizottsági tagja és h. polgármestere volt. A Sylvánia Bank és a Banca Populara igazgatósági tagja, több társadalmi és altruista egyesületnél visz vezető szerepet.

Márcus Traian nyug. állami iskolai igazgató-tanító * 1873-ban Krasznaszentmiklóson

(Szilágy vm) — A nagyvárad i g. kath. tanítóképzőben 1892 b e n nyert oklevelet, gazdasági szaktanfolyamot Brassóban végzett. — Krasznaszentmiklóson hét évig, Érmindszenten — két évig és Érgironton 18 évig ká ntor-tanító, 1919—1929 I l-ig szatmári áll. elemi iskolai igazgató tanító.

A szatmári Tanítók Egyesületének évenként keresztül volt az elnöke, s több más társ. és kulturális intézmény vezetésében vett részt. Mint a Tanítók Egyesületének az elnöke kultúrelőadások rendezésében szerzett érdemeket.

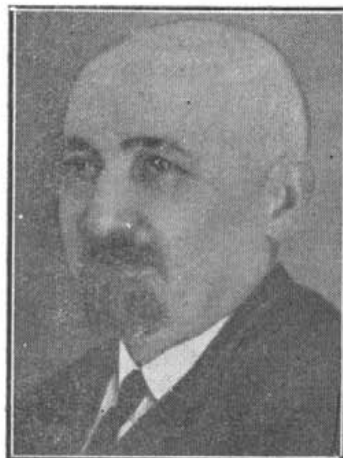
Mészáros Ferenc telekkönyvi igazgató, * 1898 Szilágycseh. Négy középiskolát u. o. végzett. Igazságügyi kezelőliszti vizsgát a budapesti, telekkönyvvezetői vizsgát a kolozsvári kir. ítélőtáblánál tett. A szilágy csehi és zsbói járásbírósnál irodatiszt, m a j d 1928-ban a nagykárolyi j bírósághoz kerül mint telekkönyvvezető.

Zsbói működése alatt a — Polgári Kör jegyzője, később elnöke volt. E minőségben műkedvelő előadások rendezése és könyvtár fejlesztése által jelentékeny szolgálatot tett a magyar kultúra érdekében, s nagyban előmozdította a Kör fejlesztését. Jelenleg több társadalmi és kulturális egyesület tagja, ref. egyházi presbiter. Régebben a szaklapokban jelentek meg szakirányú cikkei.

Mikes Alfréd építész * 1892-ben. Kolozsvárt több tervpályázaton első díjat nyert, és számos nagyobb építkezést végzett.

Mihulin Miklós a nagyvárad i áll. felső kereskedelmi iskola igazgatója, * 1878 ápr. 10 én Prezest aradmegyei községben. Középiskolát Belényesen, egyetemet Budapesten és Kolozsvárt végzett.

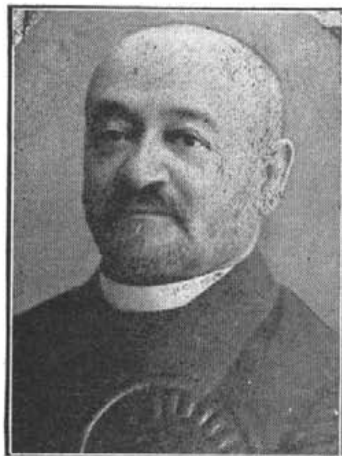

Középiskolai tanári diplomát, a természetrajz és földrajz szakkól nyert 1902-b e n. Theológiát az aradi g. kel. papneveldében tanult, - 1909-ben szentelték fel. Mint lelkész 3 évig működött Vingán, s jelenleg is c. esperes. A tanári pályán több mint 30 éve fáradohat

lan munkásság kíséri. Egyideig Dr. Richter Aladár egyetemi tanár, botanikus mellett másod asszisztens. 1902—1919 tanár az aradi g. kel. román tanítóképzőben, 1919—1920 az aradi Moise Nicoara liceum igazgatója, 1921—1929-ben Aradon leány liceumi igazgató, — 1929—1931 a nagyvárad i Josif Vulcan tanítóképző intézet igazgatója, azóta u. o. áll. felső kereskedelmi iskolai igazgató. Arad város volt városi tanácsosa és h. polgármestere, az Astra lev. tagja, a Soc. Geografia Româna Bucureşti és a Soc. Naturaliştilor rendes tagja, a budapesti Természettudományi Társulat volt tagja. (1919 ig) Tanítóképzők számára — az impérium átvétele előtti időkben — földrajzi és természetrajzi tankönyveket fordított és dolgozott át román nyelvre — (Dr Némethy és Koch után). Az egyház és tanügyi téren szerzett kiváló érdemei elismerésül: a „Meritul pt. Biserica cl. I. és a Coroana Rom. in grad de cavalier” kitüntetésekben részesült.

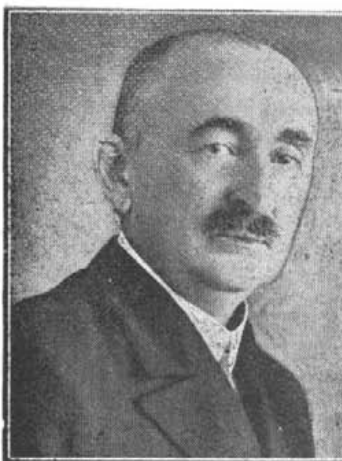
Mikola András festő * 1884 III 14. Jogi tanulmányok után kezdett festéssel foglalkozni. Szorosan a nagybányaiakhoz tartozik, a festőiskolának 1927 óta vezetője s az N. F. T. elnöke. A „Szinyei Merse Pál Társaság” tagja. Berlinben, Velencében, Budapesten állított ki. Elsősorban a tájkép érdekli. Vannak művei a Szépművészeti Muzeumban, Fővárosi Muzeumban és magángyűjteményekben. Gr. Andrassy Dénes díj nyertese két ízben. 1934-ben nagybányai interimárbizottsági alelnök, városrendezés körül munkálkodott.

Miculaş György dr. g. kath. prelátus-kanonok, püspöki helynök, a theologiai akadémia rektora Nagyváradon * 1874-ben Csomaközön. Középiskolát a nagyváradai premontrai fő-gimnáziumban, theológiát és filozófiát a budapesti kir. Tudomány Egyetemen végzett. 1901-ben Pável Mihály püspök szentelte fel, doktorátust 1903-ban nyert. Előbb a nagyváradai püspöki aula levéltárosa, 1904-ben szeminárium tanulmányi felügyelő és tanítóképző intézeti tanár, —

1915-ben kanonok és tanítóképző igazgató, 1916-ban a g. kath. szeminárium kormányzója, 1922-ban pápai prelátus és azóta a teológia akadémia rektora, 1924-ben püspöki helynök. Egyházi és közérdekű cikkei a Nagyvárad, a Nagyváradai Napló és a Tiszántul című napilapok hasábjain jelentek meg. Önálló munkái „Neveléstani tesztan” és „Lélektan” (Kéziratban tanítóképző int. részére) A Román Koronarend tisztje és a Román Csillagrend parancsnoka.

Mircea Augusztin dr. közjegyző, * 1879 IV. 12. Bogdand (Szilágy m) Középiskolát Balázsfalván, jogi fakultást Budapesten végzett.

Az erdői g. kath. egyház örökös tb. elnöke. Az egyházi parochiális épület megvásárlása

és a kápolna létesítése nagyrészt dr. Mircea Augusztin fáradhatatlan munkásságának és adományozásának köszönhető.

Millenisták, népszerű néven hívők, egy Erdélyben a század első éveiben gyökeret vert amerikai szekta követői. Marosvásárhelyt és a nyáradmenti falvakban, Kolozsvárt, elsősorban máshol is vannak hiveik. Alapítójuk K. T. Russel, aki 1916-ban halt meg. Azt tanította, hogy az egész világot megrázó katasztrófa, szociális válság és — gazdasági összeomlás fogják megelőzni Krisztus térfoglalását. Russel alapítványát tárgyaló műve Amerikában többmillió példányban forog közkézen. A millenizmust szolgálja a „Watsh Tower” folyóirat is, amely „Örtorony” címmel Kolozsvárt is hosszabb ideig megjelent. A számbelileg nem nagy erdélyi csoport hatalmas könyvforgalmat teremtett. Russel hétköteletes alapvető művének fordításán kívül sok bibliakritikai művét is kiadták.

Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet R. T. Kolozsvár. 1920-ban alakult 750.000 lei alaptőkével (Ma 4 és fél millió). Eleinte csak nyomdai vállalat, de csakhamar könyv és lapkiadással is kezd foglalkozni s ma már ezt is nagyban műveli. Lapjai: Magyar Nép, Pásztortűz, Irodalmi Szemle; könyvsorozatai Magyar Nép Könyvtára, Minerva Könyvtár, Pásztortűz könyvtár, Magyar Ifjúsági Könyvtár. Mint tankönyvkiadó a legnagyobbak között áll. Szépirodalmi és tudományos művek is nagyszámmal jelentek meg kiadásában. Közvetve — a Lapkiadó R. T.-nél fennálló érdekeltisége révén — a Keleti Újsághoz is köze van, tehát az erdélyi magyarság sajtóbeli irányításának jelentős eszközeivel rendelkezik. Tiszteletreméltó teljesítményei mellett is sajnálatos, hogy írói és kiadványai megválasztásában (kizárólagossági szempontok vezetik — ugyanakkor — amikor az erdélyi írók jókora és nem utolsó kontingense még mindig romantikus kiadói tervekben vesztegeti magát, nem remélhetlően befogadást sem a Minerva lapkiadás, sem a Minerva könyvkiadás fedele alatt. A vállalat extenzív fejlődést mutat, alaptőkét kétszer is emelt, a dicsőszentmártoni Erzsébet nyomdát magábaolvasztotta. Vezérigazgató: dr. Vékás Lajos.

Moga Valér ügyvéd * 1901-ben. Jogakadémiaát végzett Nagyváradon 1929-ben. U. o. folytató ügyvédi gyakorlatot. Vállalatok és szövetkezetek ügyésze. Pénzügyi és közgazdasági cikkeket ír az Univerzumban.

Minorita Kulturház Arad város katolikus társadalmának kulturaközpontja. Építette az erdélyi konventuális minorita rendtartomány, rendalapítója „assisi szent Ferenc boldog elköltözésének (1226) hét százados jubileuma emlékére” 1926—27. ben. Az épület terveit Szömörkény Rezső és Frick József műépítészek készítették, belső kiképzése Weil József mérnök műve. A kétemeletes gyönyörű épület a minoriták telkén, erős beton alapokon nyugszik s nemes egyszerűségével imponál. Középe félkör alakú apszisban domborodik ki. — Földszintjén a Vasárnap (I. o.) irodalmi és nyomdai műintézet nyert elhelyezést szedőtermeivel, gépházával és papirraktárával. Oldalt van a 100 személyt befogadó kisterem és azon túl a főbejáró, melyen keresztül sokszinű márványból művésziesen kirakott hallba jutunk. Tölgyfával burkolt vasbeton lépcső az első emeleti nagyterembe (modern hangverseny és előadóterem) vezet, melyet félkörben hét méter magas, színes, ólomkarikás üvegablakok világítanak meg. A mennyezet és a falfestések mintái ókeresztény motivumokból vették. A másodemeleti páholyok homlozata felett a minorita rend történelmi alakjait Ulrich Géza festette meg. A M-at Mons Angelo M. Dolci bucaresti pápai követ szentelte fel és adta át rendeltetésének 1927 június 6-án. Az épület ideája Wild Endre dr. v. minorita rendfőnöktől származik, aki az építkezést kezdettől fogva vezette és mai napig az intézménynek első igazgatója

Mohalyi Gábor dr. erdélyi egyházmegyei rón. kath. tanfelügyelő, * Nagybányán — 1875 ben Gimnáziumot Nagybányán, tanítókép

zöt Déván, egyetemet Budapesten végzett, hol 1908-ban nyert államtudományi doktortitultust. Több helyen működik — mint tanító, (ezen időben magánúton szerzi a gimnáziumi érettségit, s kezdi meg egyetemi tanulmányait) majd a kolozsvári áll. tanfelügyelőséghez kerül hol később s. tanfelügyelő, 1920 óta az erdélyi rón. kath. egyházmegyénél működik, jelenleg mint tanfelü-

gyelő. Tanügyi cikkei és értekezései általánosan ismertek. Megjelent önálló munkája: „Alkotó munka és rajz, az elemi iskolák beszédgyakorlatokban” (1913) Tanítói működése alatt mint szaktekintély mutatkozott be a budapesti gyermek tanulmányi kiállításon.

Moldován Jenőné, Reich Zsófia * Marosvásárhelyt. Tanítói oklevelet a kolozsvári áll. tanítóképzőben nyert. A jótékonykodás terén fejt ki buzgó tevékenységet, jótékonykodási és vallásos intézmények vezetőségében foglal helyet. A szatmári Kath. Karitás igazgató tanácsának s intézőbizottságának tagja, az Oláh-egyesület választmányi és a Jótékony Nőegylet aggodat istápoló-bizottságának tagja, a marosvásárhelyi felnőtt leányok Mária kongregációjának külső tagja. A Kath. Karitás kulturális szakosztályában is jelentős szerepet visz, jótékonykodású kultúrőadások rendezése által. Saját tervezésű kézimunka tárgyaival, az 1927 évi szatmári keresk. és iparkiállításán a II.-ik díjat nyerte.

Molnár Andor a Szamos vármegyei Gazdasági Egylet titkára, * Ujfaluban (Fejér m) 1856-ban. Érettségit a székesfehérvári főgimnáziumban tett,

műegyetemet Budapesten hallgatott, gazdasági akadémiát Magyaróvárt végzett 1876-ban. 1896-ig gazdasági kezelőtiszt a gróf Zichy uradalomnál, majd jegyzői oklevelet szerez, s Erdélybe kerül. 1918 októberig Szolnok—Doboka vármegyében mint jegyző működik, 1918-

1925-ig adótiszt Désen. Nyugdíjaztatása után a Szamos vármegyei Gazdasági Egyletnél s. titkár, 1931 óta titkár. A Központi Hitelszövetkezet és a Hangya Fogyasztási Szövetkezet kaczkói fiókjának volt elnöke, a d é s i rón. kath. egyházközség tanácsosa. Cikkei gazdasági szaklapokban jelentek meg, szerkeszti az Egyesület hivatalos lapját.

Moara Marc Timișoreană (Temesvári Műmalom). Alaptőkéje 40 millió lej, inv. tőkéje 1 millió a. l. 1316 HP. 195 munkás.

Mohy Sándor festőművész, tanár, * Der-
cezen (Bereg m) 1902. Képzőművészeti főiskolát Kolozsvárt —

végzett. A szatmári ref. főgimnáziumban — rajztanár — A művészet különböző — megnyilvánulásai már kora gyermek korában érdekelték. Előbb a szobrászat, később a festészet rajongójává lett. Műveiben a színek — szépségére, összhangjára. erejére és csengésére lő-

rekszik. Fest: csendéletet, tájképet, főleg figurális kompozíciókat, Előadásmódja egyszerű, — az anyag természetéből következő, a szó nehezebb értelmében modern. A bukaresti „Salonul Oficial” állandó kiállítója. Erdély több, nagyobb városában rendezett kiállítást.

Mohy Sándor festménye

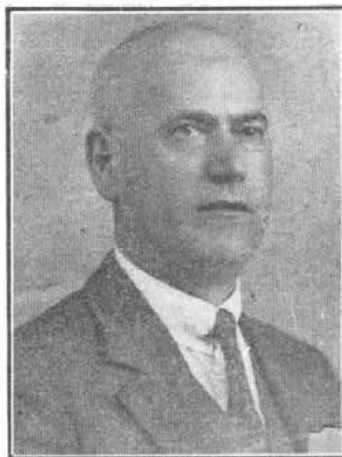
Moldován Antal a kolozsvári Ipartestület elnöke, * Szamosujvárt 1883-ban. Középiskolát

u. o. végzett. Képesített kőművesmester. A kolozsvári iparos-közéletben számottevő szerepet visz. Az Ipartestület, — a Kisiparosok Orsz. Szövetsége fiókjának és a kolozsvári Iparosok és Kereskedők — Hitelszövetkezetének elnöke. Kereskedelmi és Ipar kamarai tanács tag

tanácsosa, a tanonciskola, a fiú és a leány tanoc otthon felügyelő-bizottsági tagja, g. kath. egyháztanácsos. Volt városi tanácsos és a városi állandó bizottság tagja. Több fontosabb állami és városi építkezés fűződik M. A. nevéhez.

Moldován János h. pénzügyigazgató Dé-

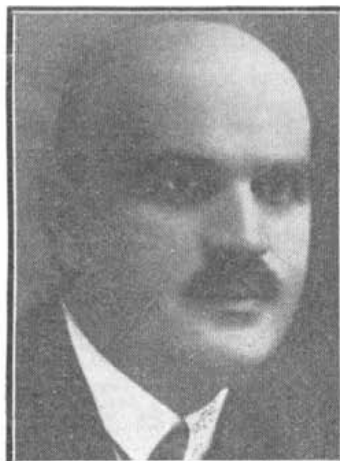

sen * 1885 ben Szamosujvárt. — Gimnáziumi érettségit u. o. tett, — jegyzői oklevelet Kolozsváron szerzett. Impérium változásig Sz a m o s megyében t ö b b helyen s. jegyző, és jegyző, 1919-ben a dési pénzügyigazgató s á g-hoz kerül — mint osztályfőnök, — 1926-ban szolgálati főnök, 1929-

ben delegált s 1930 óta kinevezett pénzügyigazgató helyettes. Hivatását a legteljesebb közmegelegedésre tölti be. Több társadalmi és kulturális egyesület vezetőségi tagja. Régebben értekes közigazgatási cikkei jelentek meg.

Monori László dr., ügyvéd, * 1883. Zólyom. Egyetemet Budapesten és Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt 1913-ban tett, azóta Zilahon gyakorló ügyvéd. A világháborúban mint főhadnagy vett részt, s többször kitüntették. A Szilágymegyei Ügyvédi Kamara választmányi tagja és pénztárosa.

Moldován János dr., közjegyző * 1881-ben Vad községben. Középiskolát a máramarosszigeli piarista és a nagyváradai premontrai

gimnáziumokban végzett, jogot — Nagyváradon — és Kolozsváron tanult. Jogi doktorátust Kolozsvárt — 1908-ban nyert. — Ügyvédi vizsgát 1911-ben — Budapesten tett. 1911 — 1920-ig ügyvédi-gyakorlatot folytatott Élesden, azóta u.o. közjegyző. A g. kath. egyházközség gondnoka, az Agru —

biharmegyei tagozati választmányi tagja, a közjegyzői kamara választott tagja, s állandó választott tagja a községi tanácsnak. Hosszu ideig volt az iskolaszék elnöke. A közjegyzői intézmény újjászervezése körül jelentékeny érdemei vannak. A Román Koronarend lovagja.

Moldovanu Basil g. kath. plébános, tb.

esperes, * 1879. Felenyed Középiskolát és teológiát Balázsfalván végzett. 1905-ben szentelték fel. — Mint végzett teológus a kolozsvári egyetemen — jogot hallgatott, egyben elemi iskolai hitvitató volt. Ebben az időben szerkesztette a „Răvaşul Gazeta Populară” című néplapot, 1919-ig lel-

kész Radeşti községben, — néhai dr. Radu Demeter g. kath. püspök szülőfalujában — azóta kolozsvári plébános lelkész. 1927 óta tb. esperes. 1930-ban esperes kerületi adminisztrátor volt. Az „Agru” és az „Astra” élethossziglani tagja.

Moldován Salamon dr., orvos, * Máramarosszigeten 1903 II. 20-án. Egyetemi tanulmányait Párisban végezte, hol 1931-ben nyert diplomát. Ancien Interne de L'Hopital de Cor-

beil et du Sanatorium de Kerpape, Paris volt orvosa, 1931 nov. óta Máramarosszigeten folytat bel és ideggyógyászati magángyakorlatot, s egyben állami közkórházi orvos. Tudományos szakcikkei (főképp a Bürger féle betegségről) a párisi „Presse Medical”-ban és az „Annales d'Anatomie Pathologique”-ban jelentek meg.

Moga Zacharia g. kel. püspökségi tanácsos, * 1881. Ginta. (Bihar m.) Érettségét a belényesi főgimnáziumban tett, teológiát Aradon végzett, jogot Nagyváradon tanult. 1907-ben Papp János püspök szentelte fel. 1907 — II-ig s. lelkész Gintán, 1911 — 21-ig diószegi plébános, azóta nagyváradai g. kel. püspökségi tanácsos, „iconom stavrofor” ranggal, 1921-ben nyerte főesperesi kinevezését, g. kel. püspökségi tanácsos az aranykereszt disztingcióval. Az összes egyházi intézmények vezetőségi tagja, az Astra élethossziglani tagja, erdélyi metropolitai kongresszusi tag, a g. kel. iskolák iskolaszéki tagja, jótékonyági és kulturális intézmények tagja. Két ízben volt városi tanácsos. Hosszu időn át volt a biharmegyei Nemzeti Párt alelnöke a régi impérium idején. Már mint-theologus több vallásos, politikai lap és folyóiratoknak volt a munkatársa. Vallásos, egyházkulturális cikkei jelentek meg egyházi folyóiratokban és a napisajtóban. A Román Csillagrend tisztje s a 25 éves szolgálati érem tulajdonosa.

Mureşan Patriciu g. kath. lelkész, * 1885-ben Pribileşti községben. (Szatmár m) Lelkész

család ivadéka, — édesapja szintén lelkész volt. Érettségét a belényesi g. kath. főgimnáziumban tett, teológiát — Szamosújvárt végzett. 1920-ban Hosszu Vazul püspök szentelte fel. Első parochiáján, a szamosmegyei Preluca községben két és fél évig, majd Chelintán 11 évig működött, 1926 óta a

szatmári III. parochia vezetője. Az Astra alapító, az Agru élethossziglani tagja, kerületi esperesi tag, s a Mária kongregáció tagja. Felesége szül. Lobonţiu Lujza, szintén papi családból származik. A román Nőegylet tevékeny vezetőségi tagja.

Molnár Dénes dr. ügyvéd * 1879 V. 9-én. Középiskoláit Brassóban, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, hol ügyvédi oklevelet is szerzett. Kézdivásárhelyt ügyvédkedik 1916-ig. 1918—1922-ig Kézdivásárhely polgármestere, azóta ismét ügyvéd. Publiciszta munkássága a kisebbségi jogok érvényesítése terén mozog. Református egyházi és magyarpárti politikai aktivitást fejt ki.

Molnár Kálmán prelátuskanonok, * 1868 febr. 16-án. Verespatakon. — (Alsófehér in) Theológiát Nagyváradon végzett. 1898-ban a debreceni Terezianum igazgatója lett, mely állását 22 éven át töltötte be s az intézet újja építésével szerzett érdemet. Gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök — az impériumváltozás idején — Nagyváradra hívta, hogy román nyelvtudásával az egyházi kormányzat segítségére legyen. Ez idő óta Nagyváradon működik 1923-ban székesegyházi kanonok és egyházmegyei tanfelügyelő, 1924-ben gáborjáni c. apát, 1925-ben pápai prelátus. 1927-ben szenátorra választották Udvarhely megyében.

Molter Károly publiciszta * 1890 Óverbázon. A budapesti egyetem filozófiai szakán folytatott tanulmányait külföldi utakon egészítette ki; darabig hirlapíróskodott, majd tanári állást vállalt a marosvásárhelyi ref. kollégiumban, melynek egyik erőssége ma. Publicisztikai hajlandóságainak a Marosvásárhelyt megindult „Zord Idő” nyújtott alkalmat a kibontakozásra. Erdély differenciálódó szellemi élete mihamar kinövesztette e lap és más helyi lapok kereteiből. Kritikai véleményeit, különösen könyvbírálatait, melyeket többnyire az Ellenzékben közöl, méltán várja érdeklődéssel író és olvasó. Belletrisztikus kísérletei a par excellence kritikus tollak szokásos magaszórákoztatásai („Majdnem hősök” című kötetének egyes darabja majdnem művészet). A közelmúlt és a jelen német irodalmának — essayekkel és fordításokkal — kitűnő közvetítője.

Moskovits József dr., nagybirtokos és gyáriparos * 1867 Nagyváradon, meghalt 1927 XI. 4. u. o. Felsőbb tanulmányait Nagyváradon, Kolozsváron és Budapesten végezte Közéleti szereplése korán kezdődött. 1901-ben tagja a v. tvh. bizottságának, 1910-ben a Gyosz. nagyváradi elnöke. 1912—1919-ig a Keresk. és Iparkamara elnöke. Impériumalatti közéleti megnyilatkozásaiban, beszédeiben bátor embernek és bátor magyarnak mutatkozott. Közgazdasági vezérelve: a kereskedelem és ipar szabadsága,

az állami beleszólás minimumra csökkentése volt. A földreform birtokai egyrésztől megfosztotta s az általános gazdasági válság egyéb vállalatait sem hagyta érintetlenül, de inkább lelki, mint vagyoni összomlás adott öngyilkos fegyvert a kezébe 1927 nov. 4. én.

Mónay Ferenc dr., minorita * 1878 XII. 22. Nagybányán. Rómában végzett theologiai tanulmányok után felszenteltelt 1901-ben. Szilágysomlyón gimnáziumi tanár, később noviciusok magistere, majd Aradi plébános, 1918—22 rendfőnök, 1922—24 assistens generális Rómában, 1924-ben ismét rendfőnök, lemondása után újból aradi plébános. Jelenben (1934) római gyóntató a Szt. Péter Bazilikában. Kiadványai: Szent Ferenc összes művei (1906), Szent Beszédek (1905), Római levelek (1922), Ezüstös Oltár (1924), Kis imakönyv (1927). Szerkesztője a rendi névtárnak.

Movrik Sándor róm. kath. isk. igazgató. * Halmiban

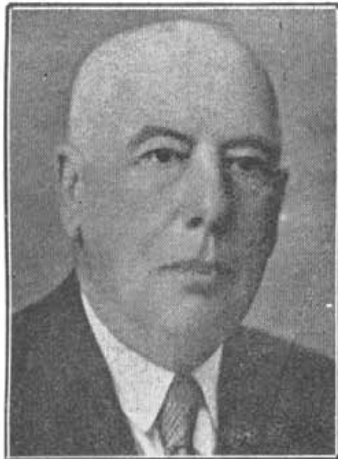

1881 jan. 26-án. A r. kath. tanítóképzőt Szatmáron végezte, hol 1900-ban oklevelet nyert. Azóta állandóan — Sárközön működik. — 17 év óta vezeti, mint ügyvezetői igazgató a helyi fogasztási szövetkezetet, a MP v. megyei tagozati in léző bizottsági tagja és a helyi tagozat jegyző-titkára. A szövetkezeti mozgalom lelkes tagja, s ilyen irányu valamint gazdasági cikkei a „Szövetkezés”-ben, tanügyi cikkei a „Tanító”-ban, meséi a „Brassói Lapok” — jelentek meg.

A szövetkezeti mozgalom lelkes tagja, s ilyen irányu valamint gazdasági cikkei a „Szövetkezés”-ben, tanügyi cikkei a „Tanító”-ban, meséi a „Brassói Lapok” — jelentek meg.

Móricz Miklós hirlapíró * 1886-ban. Pályáját a (rég) Magyar Hirlapnál kezdte 1908-ban. Gazdasági érdekképviselőket szolgálatában gyakorlati gazdasági ismereteket szerzett, közben pedig közgazdasági, statisztikai és társadalmi cikkeket írt magyar folyóiratokba. Erdélyben a „Brassói Lapok” hasábjain tűnik fel publicisztikájával és „közgazdasági” rovatával. Ugy közgazdaságban, mint társadalmi cikkeiben bizonyos spirituális irányú szószólója.

Móré István ny. pénzügyőri felügyelő, *

nácsoza.

1865 I. 15. Lemhény, (Háromszék m) A polgári iskola elvégzése után a pénzügyőri pályára lépett, s pénzügyőri felügyelői minőségben 1919 jan. 1-én Fogarason ment nyugdíjba. A MP helyi tagozati inézbizottsági tagja, több éven át volt a róm. kath. egyházközség ta-

Mihalik József * Szatmáron 1896-ban, 1920 óta u. o. önálló csizmadia iparos. Az Iparos Otthon választmányi és kulturbizottsági tagja, a Csizmadia Ipar-társulat választmányi és —

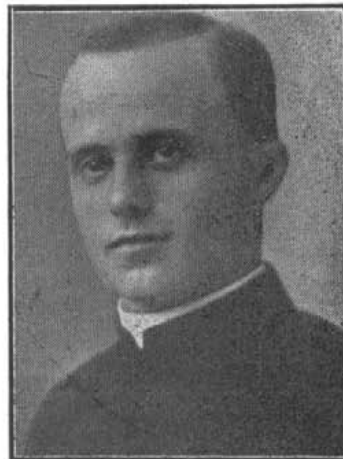
kulturbizottsági tagja és számvizsgálója, az Iparosok Termelő és Önszegélyező Szövetkezetének jegyzője. Az iparosság minden megmozdulásában — részt vesz, s számtalván szerepet

visz. A háború alatt szerb és orosz fronton harcolt, s mint altiszt több kitüntetésben részesült.

Máramarosszigeti ref. egyházközség — 1524-ben létesült, amikor az egész város a reformációt fogadta el. Temploma XII. században épült, s azóta három ízben égett le, legutóbb 1931 febr. 14-én. Azóta újból teljesen restaurálták. Az urasztali felszerelések többnyire a XVI. századból való műemlék tárgyak. Az egyházközség 1600 lelket számlál, a nagybányai ref. egyházmegyéhez tartozik. Főgimnáziuma és jogakadémiája jelenleg nem működik. Az egyházközségben ma három tanerős elemi iskolát tart fenn. Alakulatai: Vasárnapi iskola, Ifjúsági

fiu és leány egyesület, Ref. Nőszövetség, Vegyes és férfi énekkar. Lelkésze: Papp József,

Mészáros János róm. kath. lelkész, püspöki szertartó, * 1906 június 26-án Erdődön. Középiskolát a szatmári kath. főgimnáziumban, teológiai fakultást a budapesti egyetemen végzett, — 1931-ben szentelték pappá. Előbb segéd lelkész — Felsővisón és N-majtényban, 1933 augusztus óta — szatmári püspöki szertartó. A Kath

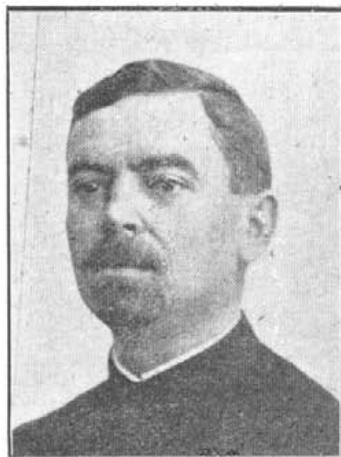
Legényegylet kultur bizottsági elnöke. Tárcái, novellái, versei, irodalomtörténeti és társadalmi cikkei az Erdélyi Lapok és a Szatmári Újság hasábjain jelennek meg. Verseit még a „Napkelet” és a „Mária Kongregáció” c. egyházi lapok hozzák.

Morvay Zoltán * 1875-ben Debrecenben. Középiskolából nyomdász mesterségre ment s beutazta Európa nagy részét. — Debrecenben Rudnyánszky Gyulával a „Csokonai Lapok”-at szerkesztette. Erdélyben, hol mint a marosvásárhelyi Révész nyomda vezetője él, a „Tükör” c. élénk hetilapot szerkesztette. Irt számos szindarabot és számos társadalmi regényt (Troubadur és társai, Októberi Fellegek stb.) A marosvásárhelyi színészet körül nagy érdeme, hogy a közönség megszervezésével biztosította — a legkritikusabb időben — a magyar színház existenciáját.

Moll Elemér tervező műépítész * 1886-ban Sopron Sájón. Műegyetemet végzett Budapesten, hol tanársegéd is volt Petz Samu középítéstan tanácske mellett. 1910–19 ig Kolozsvárt városi mérnök, azóta önálló tervező és építő-vállalkozó. Újabb tervezései közül közismert a kolozsvári ref. leánygimnázium. — Készítette a kolozsvári új vágóhid és vásárcsarnok terveit is, melyek azonban még nem épültek meg. Kolozsvári napilapokba és művészeti folyóiratokba építőművészeti szakképeket irt.

Muschong & Co szén-savgyár Buziás, elveszt tőkége 116.392 a l. 495 HP.

Munteanu István g. kel. theol. tanár, * 1890-ben Pilul aradmegyei községben. Érettség

ít a békési ref. fő-gimnáziumban tett, theologiai fakultást Csernovicban végzett, 1916-ban szentelték pappá. Theologiai doktor. 1915-ben az aradi g. kel. szeminárium tanára, 1915—1920-Békésgyulán lelkész, (közben — 1917—18-ban tábori lelkész) 1920 március óta Nagyváradon működik

1922-től liceumi hittanár, szentszéki ülnök és theologiai tanár. Az egyházmegyei bíróság elnöke. Iconom stavrafor. A g. kel. klérus reprezentánsa, mint orsz. képviselő. (1932) Szerkesztette a *Legea Românească* c. folyóiratot, melynek jelenleg is munkatársa. Bukaresti napisajtóban jelennek társadalmi és nevelési irányú cikkei. A Soc. Clerului tagozati elnöke. — vármegyei bizottsági tag.

Munteanu György ezredes, a nagyváradai hadkiegészítő parancsnokság vezetője, * 1881 ápr. 17-én. Kadett iskolát Nagyszebenben végzett. A világháború kitörése mint a nagyváradai 37 gy. e. főhadnagyát találja Előbb a szerb, majd az orosz fronton harcol, 1915 márc. 1-én kapitányi-rangot kap. 1916 áprilisában a Brussilovi ütközetnél - orosz fogságba kerül, — honnan 1918 áprilisában szökés útján szabadul. — Tiszti és legénységi kiképző az ezredénél Belgrádban, majd Bécsben tolmács tanfolyamot végez s 1918 október végén a 22. hadtesthez tolmácsként kerül

lesz kinevezve. Kirendelési helyére már nem jut, a közben kitört forradalom miatt. Visszakerül az ezredével Nagyváradra, hol őrp

parancsnok a várban. A Román Nemzeti Tanács megalakulásakor Lazar Aurél felszólítására, 1919-ben leteszi az esküt s a román nemzeti gárda katonai referense. Ennek feloszlásakor szülőfalujába megy. A vörös hadsereg visszavonulása alkalmával Aradon a francia megszálló csapatnál jelentkezik. Sok viszontagság után kerül el Nagyszebenbe. Itt a Cons. Dirigentnél jelentkezik, s tudomást szerez 1917. ápr. 1-dátummal történt őrnagyi előléptetéséről. A Mezősason állomásozó nagyszebeni 90 gy. e. zászlóaljparancsnoki beosztást nyers zászlóaljjal a Tisza őrzésére lesz kirendelve. A bolsevik előnyomulás visszaverése után egyideig Mezőberényben állomásozik, majd Nagyszebenbe, rendes állomás helyére kerül ezredével, 1920-ban alezredes (1919. IV. 1. ranggal). 1921-ben áthelyezik a 14 gy. ezredhez az ó-királyságba. Majd saját kérelmére Nagyváradra a 85 gy. e. lesz beosztva, ahol mint állomásparancsnok helyettes teljesít szolgálatot. 1925 októberében a nagyváradai hadkiegészítő élére kerül, s azóta itt működik. 1931. május 10-én ezredéssé léptetik elő. A Román Csillagrend lovagja, a Román Koronarend tisztje, a Crucea cu Memorativa (1919) és a Medalia Victoria tulajdonosa.

Muth Gyula iparos tanonc iskolai igazgató * 1884-ben Ákos községben (Szilágy m) Középsiskolát a premontreieknél Nagyváradon tanult, tanítói oklevelet u. o. a gör. kath. tanítóképzőben szerelt 1904-ben. Theológiát — ugyancsak Nagyváradon — végzett, 1927-ben — szentelték pappá. 1904—1919-ig Csokaj, Feketebátor és Tiszaujlakon elemi és ipariskolai tanító, Borsán igazgató tanító, 1919—20-ban Nagyváradon polgári leányiskolai igazgató azóta u. o. az iparos tanonc iskola igazgatója. A román iparosok kultur egyesületének az elnöke, az erdélyrészi iparos tanonc iskolai tanárok egyesületének alelnöke. „A rajz tanításának praktikus vezérfonalai iparisk. rajz tanárok részére” c. szakmunkája 2 kötetben jelent meg. Három évig szerkesztette az ipariskolai tanárok egyesületének hiv. közlönyét.

N

Nagy Benő (májai) tanár, — szobrász, * 1893-ban Mája községben (Maros-Torda vm). Gimnáziumot, fa és fémpipari szakiskolát Marosvásárhelyt, iparművészeti főiskolát Budapesten végzett. 1915-ben bevonult a világháborúba és rövid idő

mulva orosz fogságba esett. Fogsága alatt fafaragással, üveg és fafestéssel foglalkozik, — később színházi dekoratív festő. 1921-ben Szibériából mint cserefogoly kerül haza Marosvásárhelyre, hol mint szobrász él. Majd az Ó királyságba költözik, s itt a szobrászat minden ágával foglalkozik. Itteni munkái közül különös említést érdemel: a galaíji egyik zsidó templom berendezésének szobrász munkálata. Két év után visszakerül Marosvásárhelyre és a Székely és Réti műbutorgyár szobrászati műhelyének vezetője. Rövidesen meghívást kap a szatmári faipari szakiskolához mint szobrász tanár, illetve a fafaragás és a mintázás tanszékére, mely minőségében állását ma is betölti. Foglalkozik szobrászattal, fafaragással, — grafikai és dekoratív festéssel. Marosvásárhelyt és — Szatmárt több kollektív kiállításon vett részt. Rajzai, szobrai, bőriparművészeti munkái a legjobb kritikákat kapták. A szobrászatban a kubista irány követője. Dekoratív munkáiban nagy hatással van rá Axcelgellen a híres svéd festő. Márvány szobrászattal is szakszerűen foglalkozik. Jelenleg Ploeshtiben él.

Nagy Béla dr., (kolozsvári) ügyvéd, * 1885-ben Nagyenyeden. Középkolát a Bethlen kollégiumban, jogot Budapesten végzett. A jog-

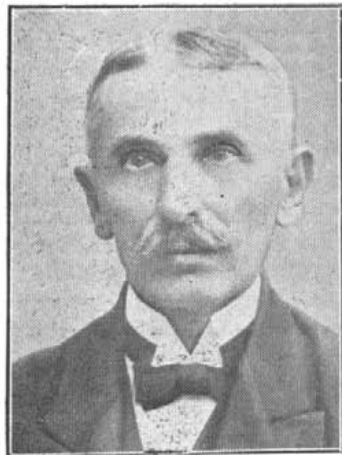
tudományok doktora. 1913-ban ügyvédi vizsgát tett Marosvásárhelyt, s azóta marosújvári gyakorló ügyvéd, a nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár R. T. fiókjának ügyésze. Jelentékeny közéleti tevékenységet fejt ki, amelynek során: a M P helyi tagozati alelnöke s vármegyei tagozati intézőbizottsági tagja, a marosújvári Kereskedők és Intellektuális Körének az elnöke, ref. egyházmegyei tanácsbíró és világi képviselő, egyházközségi presbiter. A helyi Műkedvelők Társaságnak elnöke és vezetője, a Ref. Dalkör alelnöke.

Nagy Béláné dr. bonyhai Hegedűs Jolán * Sopronban. Határozó tevékenységet fejt ki a jólétkonykodás terén valamint a magyar kultúreléletben. A Ref. Nőszövetség helyi tagozati elnöke s a központi ref. Nőszövetség ellenőre.

Nagy Endre a marosvásárhelyi ref. kollégium igazgatója, * 1879-ben Marosvásárhelyt. Érettségét szülővárosában tett, filozófiai fakultást Kolozsvárt végzett. 1901 óta tanár, s 1920 óta kollégiumi igazgató Marosvásárhelyen. Romániai ref. zsinati tag, egyházmegyei gondnok, a diák egyesület elnöke, Kemény Zsigmond Társaság választmányi tagja és több társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vesz részt. Tudományos és irodalomtörténeti munkái jelentek meg. Cikkeit a napisajtó hozza.

Nagy Dániel író * 1888-ban. Az erdélyi irodalomban már budapesti sikerek után startolt. „Börtönök bus lakója” c. regénye a „Nyugat”-ban — folytatásokban — jelent meg. Erdélyi évei alatt írt műveinek nagyobb része még kiadatlan. Nyomatásban megjelentek: Novellák, 1922. — Piros frakk, regény, Arad 1922. — Árvák, regény, Arad 1924. — Cirkusz, regény, Erdélyi Szépművészeti Céh kiadása, Kvár 1926. — Az aradi M P napilapját, az Aradi Magyar Ujságot pár évig Nagy Dániel szerkesztette. Jelenleg (1934) Budapesten él napilapoknak ír elbeszéléseket. Ady Endre c. szindarabja, még színrekerülés előtt nagy feltűnést keltett.

Nagy Elek (kaáli) ref. tb. esperes, generális direktor, *Csókafalván 1859-ben. Érettségit a marosvásárhelyi ref. kollégiumban tett, teológiát Nagyenyeden, s egy évig (1884—1885) az utrechti egyetemen tanult. A gyermekintézetletről és a vallástanításról írt cikksorozatai hatása alatt a kolozsvári ref. kollégium vallás-tanárnak hívja meg, ahol 1885—1886-ig működik, amikor a bogdandi ref. egyházközség nyolc pályázó közül lelkésznek választja meg. Itteni

működésének harmadik évében mint vizsgázott ügyvédet a házassági törvényszéken ügyvédnek választják meg, s egyben — aljegyzői, ülnöki, főjegyzői, h. esperesi és esperesi tisztségeket tölti be Csakhamar az erdélyi egyházkerület generális direktorává választják meg, mely minőségben 10 évig mű

ködik, s 1928-ban nyugdíjba megy. Mint egyházkerületi igazgató tanácsos 12 évig volt a papi vizsgákon választott cenzor. Hosszu ideig volt az egyetemes ref. egyház konventi és zsinati tagja. Mint zsinati tag a missziói ügyek volt előadója. Nemcsak az egyházi, de a szilágysági közélet régi kiváló munkástelekintélye. Elnöke volt a MP helyi és járási tagozatának, melynek ma is intéző-bizottsági tagja. Tagja volt Szilágy vármegye közigazgatási bizottságának s az állandó választmánynak. Ezen kívül sok más szilágymegyei társadalmi egyesületnek és közéleti mozgalomnak lelkes vezéralakja volt. Az állásával járó hivatalos kötelezettségek pontos teljesítése mellett minden szabad idejét a közművelődés és a társadalmi nyomor enyhítésén működő egyesületek szolgálatába bocsátotta, anyagi körülményeihez képest több középiskola és más magasabb intézet, valamint a diákmenza segélyezéséhez nagyban járult hozzá. Imái és egyházi beszédei jelentek meg nyomtatásban. Cikksorozatokban közölte az utrechti egyetem — annak fennállása óta — régi magyarországi hallgatóinak ismertetését. Már mint theologus zsidó nyelvből és a természettudományokból több pályadíjat nyert. A reformáció 400 éves évfordulójával Zilahon tartott ünnepek alkalmával mondott imáját—Bereczky József tas-

nádi ref. lelkész emlékbeszédével együtt — az egyházmegye nyomtatta ki és jelentette meg. 1908-ban egyházmegyei szabályrendeletet dolgozott ki Kovács Zsigmonddal együtt, amelyet az egyházmegye elfogadott és az egyházkerület is megerősített.

Nagy Elek dr. ügyvéd * 1883-ban Telekfalván. (Udvarhely m.) Jogi fakultást Kolozsvárt

végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett. 1912-1917-ben Székelyudvarhelyt, azóta Kolozsváron gyakorló ügyvéd. Sok ideig volt a megszűnt Közhasznú Takarékpénztár ügyésze. A Kolozsvári ref. Kollégium jogtanácsosa, az Erdélyi Ref. Szeretel ház gondnoka, egyházkerületi jogi bizottsági és

egyházkerületi közgyűlési tag. Az Emke jogtanácsosa.

Nagy Gyula (szőkefalvi) Marianum int. tanár, matematikus, * 1887 ápr. 11-én Erzsébetvároson. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte, u. o. tanári oklevelet szerzett. Helyettes tanár volt Privigyén, Rózsahegyen és Csiksomlyón, az 1910—12 tanévekben pedig rendes tanár Csikszeredán. Az 1911—12 tanévet azonban szabadságon töltötte és Göttingében matematikai tanulmányokat folytatott. 1912 szeptember óta a kolozsvári Marianumnál működik. A kolozsvári egyetemen a matematikából magántanári képesítést szerzett. 1918-ban a budapesti Szent István Akadémia rendes tagja lett, 1926-ban a budapesti Matematikai és Fizikai Társulat a König Gyula jutalommal tüntette ki. N. dolgozatai a matematika különböző ágaira esnek: algebrai görbék geometriai és realitási tulajdonságainak vizsgálata, síkbeli és térbeli görbék és felületek topológiai tulajdonságai és algebrai egyenletek gyökeinek helyzete. Legutóbbi vizsgálatai a maximális indexű síkgorbákra és felületekre, s azok jellemző számainak meghatározására vonatkoznak. Ezek a jellemző számok függetlenek attól, hogy a görbe vagy felület algebrai vagy nem algebrai. Több erdélyi tudományos társulat matematikai szakosztályán előadásokat tartott.

Nagy Endre dr. gazdasági isk. igazgató, szakíró * 1883 nov. 25 én Kutyfalván. (Torda-Aranyos vm) Középiskolát Marosvásárhelyt, — gazdasági tanintézetet Kolozsvárt végzett 1905 ben. Jogot a kolozsvári egyetemen tanult, hol

1911-ben államtud doktorátust szerzett. Öt évi gyakorlati működés után 1910—1931-ig a Szamos megyei Gazdasági — Egylet titkára volt, azóta a Székelykereszturi Unitárius Téli Gazdasági Iskola igazgatója. — Szerkesztette a Désen megjelenő Egyleti Értesítőt, s 1930 óta szerkeszti a „Mező-

gazdasági Szemle” c. havi folyóiratot. Munkatársa volt az Erdélyi Gazda, Ellenzék, Magyar Nép című lapoknak, melyekben főképp gazdasági irányú cikkei jelentek meg. — Önállóan megjelent művei: A cukorrépa termelése (E. Gazdasági Egylet kiadása, Kolozsvár 1926 megj. román nyelven is) — Gazdakörök szervezéséről és vezetéséről (E. G. E. kiadása, — Kv. 1925, — második kiadás 1929-ben). A széki ref. egyházmegye világi főjegyzője volt.

Nagy Ferencz ref. esperes, *1890-ben Nyiregyházán. Középiskolát Nyiregyházán, teológiát Kolozsvárt végzett. Félévig a budapesti egyetemen matematikát és fizikát hallgatott. Előbb Dicsőszentmártonban s. lelkész, majd Kolozsvárt hitoktató, 1914 óta tövisi ref lelkész. 1930 májusától a gyulafehéregyházmegye esperese. 1921—

1930-ig egyházmegyei számvevő, — 1928-tól a Bethlen Kollégium előljárósági tagja.

Egy évig a Magyar Kaszinó alelnöke, MP titkára. Cikkei a „Ref. Szemlé”-ben jelennek meg.

Nagy Gábor dr. ügyvéd, * 1887 I. 1-én Szilágysomlyón. — Középiskolát a piaristáknál

Nagykárolyban, jogot Debrecenben, Budapesten és Kolozsvárt — végzett. Jogtudományi doktor. — Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelytíviszgi vizsgát Temesvárt tett. 1913 I. 1—1914 VII-ig Szatmáron ügyvéd, mikor bevonult a világháborúba. — Harctéri szolgálatot szerb és az olasz fron-

ton teljesített s mint tart. főhadnagy szerelt le 1918 októberében. A Signum Laudis, a hadi-ékitményes katonai érdemkereszt és a Károly csapatereszt tulajdonosa. 1918 XI óta nagykárolyi gyakorló ügyvéd. A M.P. nagykárolyi tagozati ügyv. alelnöke, több egyesület ügyésze.

Nagy Gábor (érkörtvélyesi) nyug. pénzügyi főtanácsos, pénzügyigazgató helyettes *

Halmiban 1860-ban. Érettségit a szatmári r. kath. fő-gimnáziumban tett, jogot Máramarosszigeten végzett, jogi és államvizsgát tett. Működését a Szatmármegyei pénzügyigazgatóságnál kezdte, s u. o, mint pénzügyigazgató helyettes, — pénzügyi főtanácsosi rangban került 1921-ben —

nyugdíjba. A nagykárolyi Kath. Népszövetség és a Polgári Olvasókör elnöke, a Nyugdíjasok Egyesületének tb. elnöke.

Nagy Kálmán ref. isk. igazgató, * 1879-ben Nagyenyeden. A kolozsvári áll. tanítóképzőben 1899-ben nyert oklevelet. Öt évig Diósgyőrön ref. felekezeti tanító, 1904 óta a kolozsvári ref. elemi iskola igazgatója. Ref. egyházközségi presbiter, társadalmi és kulturális intézmények, s a M. P. tagja.

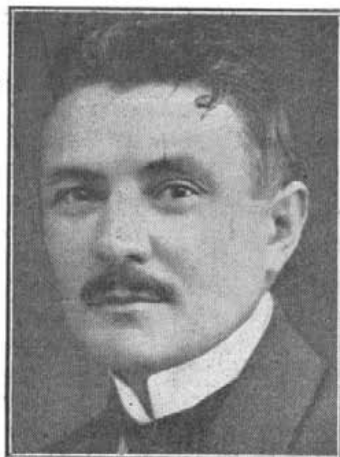
Nagy Lajos ref. esperes, * Kányád, udvarhelymegyei községben 1884-ben. Középis-
kolát Székelyudvarhelyt, teológiát a kolozs-
vári ref. theologiai

fakultáson, s egy évig a jenai és a göttingeni egyetemeken tanult. — 1910-ben lelkészi oklevelet kapott. 1909 óta megszakítás nélkül Székelykereszturon — működik 1911-ben rendes lelkész, s 1929 óta az udvarhelyi ref. egyházmegye esperese. Az egyházke-
lületi belmissziói

bizottság és az egyházkerületi bíróság tagja, az egyházmegye volt főjegyzője és belmissziói előadója. A vármegyei tanács tagja, a M P vármegyei tagozati intézőbizottsági tagja. Hat éven át szerkesztette a — „Harangszó” című néplapot. Vallásos és egyháztársadalmi cikkei és prédikációi: a Református Szemle, Az Ut és a Lelkipásztor c. egyházi lapokban jelennek meg.

Nagy Lajos dr. ügyvéd, * 1878-ban Szilágyosomlyón. Érettségit a zilahi ref. kollégiumban tett, jogot a debreceni, budapesti és a ko-

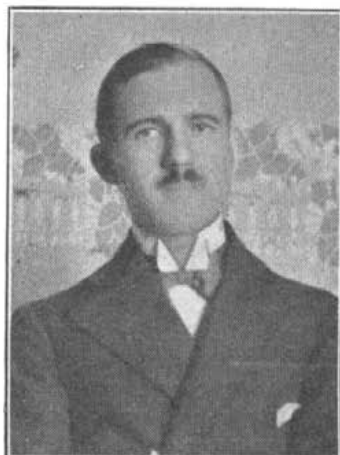

lozsvári egyetemeken tanult. — Szilágyosomlyón folytat ügyvédi gyakorlatot. A szilágyosomlyói ref. egyház főgondnoka, egyházmegyei képviselő, a M P helyi tagozati alelnök és vármegyei intézőbizottsági — tagja, a Szilágyosomlyói Daloskör örökös diszelnöke Az Ipartestület, a Csizmadia Ipartár-

sulat, az Iparos Olvasókör, a Timár Ipartársulat ügyésze. A Ref. Nődalárda egyik elnöke, s több altruista és filantropikus intézmény vezetőségi tagja. A forradalom alatti időkben a Nemzeti Tanács elnöke volt. Mint városi ta-

nácsos hosszú időn keresztül részt vett a várospolitikában is. Jogász korábban publicisztikai munkát fejtett ki, több lap belső munkatársa volt.

Nagy Miklós dr. (kövendi) bankvezér * 1890-ben Bánffyhuntyadon. Gimnáziumot a kolozsvári unitárius kollégiumban, jogot a kolozsvári és a budapesti egyetemen végzett, a

jog- tudományok doktora. A szegedi egyetemen 1924-ben gyógyszerész diplomát szerzett. A világháborúban az orosz és olasz frontokon harcolt, mint az 51. közös gy. e. tart. főhadnagya szerelt le 1918-ban. Több tiszti és legénységi kitüntetést kapott. — 1918-ban Szolnok—Doboka vármegyében szol-

gabirónak választották meg, hivatátát azonban a forradalom kitörése miatt el nem foglalhatta. 1924-ben a Bánffyhuntyadi Népbank RT. vezérigazgatójának lett megválasztva s ezen pozícióját ma is betölti. Bánffyhuntyad város h. polgármestere, a Kalotaszegi Kaszinó volt igazgatója, unitárius egyházi tanácsos, a kolozsmegyei MP intézőbizottsági tagja.

Nagy Mihály kereskedő, földbirtokos *

1889-ben Kraszna mihályfalván. — Négy középiskolát és alsó kereskedelmi iskolát — végzett Zilahon— Utána kereskedő lesz és 30 év óta a kereskedői pályán működik, 20 év óta Zilahon önálló fűszer és gyarmat-áru kereskedő, s egyben saját birtokán gazdálkodik. A zilahi Kereskedő Társulat

alelnöke, több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja. Kereskedői érdekkörhöz tartozó iniciatívák kezdeményezője.

Nagy Géza tanár, * Kutyfalván (Torda-Aranyos vm.) 1887 V 21.-én. Teológiát Kolozsvárt, egyetemet Berlinben és Baselben végzett, teológiai doktorátust 1927-ben a debreceni Tisza István egyetemen szerzett. Lelkeszi állást

viselt Székely-Szent-Erzsébeten (Udvarhely m.) és Magyar-bikalón (Kolozs m.), 1926-ban h. tanár, 1927 óta rendes tanár a kolozsvári ref. teológiai fakultáson. A Károly Gáspár Irodalmi Társaság vál. tagja, a MP kulturbizottsági és az EME rendes tagja. Az erdélyi ref. egyházkerület bel

missziói bizottságának választmányi tagja. Önálló munkái: A kereszténység jövője (Székelyudvarhely 1922). Kálvinista jellemképek (Kolozsvár 1930). Barth teológiája (Debrecen 1930). A kapitalizmus jövője és a kálvinizmus (Debrecen 1932). Értekezései, cikkei: a Református Szemle, Az Ut, a Kálvinista Világ c. egyházi lapokban és a Pásztorújságban jelentek meg.

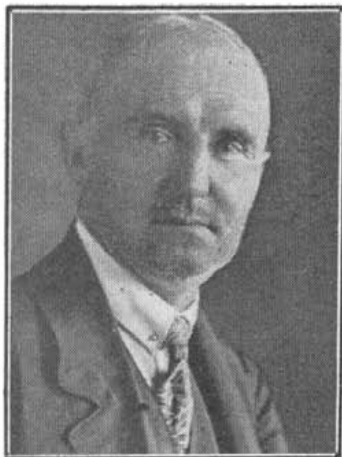
Nagy Imre festőművész, * 1893 VII 25.-én Zsögöd községben. (Csik vm) Képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett. Tanulóévei egy részét a kecskeméti művésztelepen töltötte.

Német és Olaszországban tett tanulmányutakat. Kiállított: a budapesti Ernst muzeumban Nürnbergben, Zürichben és Erdély nagyobb városaiiban. Brassóban évente rendez kiállítását. Fest: táj és figurális képeket, kompozíciót és portrét. Foglalkozik: grafikával, rézkarccal és fametszéssel is. Képei a budapesti, berlini, zürichi és nürnbergi muzeumokban találhatóak, de a nagyobb részük Brassóban magántulajdonban van. Teljesen a

modern festészet követője, műveiben erő és őszinteség van. Szobrászatban Stróbl Zsigmond volt a mestere

Nagy Károly nyug. városi irodafőnök * 1867-ben Szatmáron. Négy gimnáziumot ugyanott végzett. Városi szolgálatba lépett, előbb 4 évig Szatmár város polgármesteri hivatalánál működött, majd 20 évig megválasztott városi

végrehajtó volt. 1927 I. 1.-én városi irodafőnökké léptették elős 1928 I. 1.-én nyugdíjba került. A Rokkantak Nyugdíjgyeületének — mely az új impérium alatt Erdélyi és Bánsági Rokkantak Nyugdíj Egylete nevet vette fel. — 26 év óta pénztárosa és diszoklevéllel kitüntetett disztágya. T ő b b

társadalmi és kulturális intézmény tagja.

Nagy Jenő ügyvéd és földbirtokos, * 1872 XI 16. Székelykeresztúron. Bölcsészetet és jogot hallgatott Kolozsvárt, 1901-ben ügyvédi oklevelet nyert és — Csikszentmártonban irodát nyitott. A magyar éra alatt részt vett a törvényhatósági életben. A kisebbségi politikának — megyéjében — szervező munkása volt, az O. M. P. részéről pedig részt vett a csucsai paktumot megelőző brassói tárgyaláson. A Székely Nemzeti Múzeum alelnöke. A közigazgatási reform óta alelnöke a megyei tanácsnak.

Nagy László (S) hirlapíró, * Kolozsvárt 1894 VIII 4.-én. A kolozsvári egyetemen jog és gyógyszerészhallgató volt. 1914 től hivatásos ujságíró, dolgozó társa több erdélyi napilapnak és több hetilapot is szerkesztett. Jelentőségre az erdélyi szellemi életben „Erdélyi Szemle” című irodalmi lapjával tett szert. Ez a lap az elsők között nyitott alkalmat az „erdélyi irodalom” jelentkezésére. Versei: Fehér utakon (1913), Véres mezőkön (1914), — Késő köszöntés címmel jelentek meg. A Jókai centennáriumban Jókai szerelmei címmel jelent meg füzete. Unitárius egyházi főtanácsos, az Unitárius Irod. Társaság titkára.

Nagykároly és Vidéke hetenként kétszer megjelenő lap. Indult 1883-ban.

Nagy László dr. az erdélyi róm. kath. Státus jogtanácsosa, * 1889 II. 6. án Kolozsvárt. A Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet egyik alapítója és ügyésze.

Nagy Lajos dr., ügyvéd, * Zetelakán 1883 okt. 4-én. Középiskolát Székelyudvarhelyt, egyetemét Kolozsvárt végzett, ügyvédi vizsgát 1913-ban Marosvásárhelytől. Azóta Székelyudvarhelyen folytat ügyvédi gyakorlatot. A M. P. helyi tagozatának egyik alelnöke, a vármegyei tagozatnak és a Magyar Pártkörnek választott tagja, a róm. kath. Státus-gyűlés tagja és a helyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület főparancsnoka. A háború alatt mint a 82. gy. e. kötelekbe tartozó tart. főhadnagy az olasz és román fronton harcolt, többször kitüntették.

Nagy Mózes ref. lelkész, tb. esperes, * 1868 márc. 16-án Felvincen. Középiskolát és theológiát a nagyenyedi Bethlen kollégiumban végzett, u. o. nyert lelkészi oklevelet 1892-ben. Több helyen segéd és rendes lelkész, 1900 óta Tordán működik. 1933-ban tb. esperes. A MP választmányi tagja, a városi tanács állandó bizottsági tagja, a Ref. Dalárda elnöke, s több más társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vesz részt. A nagyenyedi ref. egyházmegyei fegyelmi tanács bírója. Tárcái régebben az erdélyi napisajtóban jelentek meg, vezércikkeit a helyi lapok hozták.

Nagybányai Református Egyházközség. A reformáció terjedése Nagybányán a XVI-ik század közepe táján két nagy hírű magyar reformátor közreműködése következtében kezdődött meg. Erdősi Sylvester János Szinerváraljáról 1530 körül már eljutta ide is a reformált vallás elveit. 1547-ben Erdődről ide hívta a másik buzgó reformátort, Kopácsi Istvánt, ki aztán a reformált egyházat megalapította és 2 évig híven gondozta. Kopácsi itt is jeles iskolát alapított, mely később hat osztályú gimnáziummal összekötött rendes főiskolává lett, hol lelkészeket és tanítókat képeztek. Az igehirdetést az u. n. Szent Márton templomban kezdték meg, de csakhamar hozzá kezdtek — a városi tanáccsal egyetemben az u. n. Szent István templom ujjaépítéséhez, mely az 1588-ik évben lett befejezve. A jezsuiták által indított ellenreformáció elnyomta a ref. egyházat. I. Lipót kormányja már az erdélyi fejedelemség gyengültevel Nagybánya város rekatholizálását is célba vette. 1763-ban a szepesi kincstári kamara felszólította a várost, hogy a piaci kőtemplomot adja át a kat-

holikusoknak. A protestánsok ezt látván — a Hid-utcai kapun túl építettek új fatemplomot. A nagy templom végleges elvétele 1712 I. 12-én történt meg; akkor a d t á k át a szepesi kamara megbízásából a templomot és iskolát Lenkes Pál jezsuita páternek. A gyülekezet akkori népessége kb. 2200 lélekre tehető. Az 1791. évben a vallásszabadság biztosításakor a nagybányai reformátusok rozoga fatemplomuk helyett kőtemplom emeléséhez kértek engedélyt. A templom alapkövét 1792-ben tették le. A felszentelési ünnepélyt 1809-ben Szent István napján tartották.

Nagy Sándor dr., ügyvéd * 1878 I. 29-én Feketeardón 1904 óta Erdődön folytatott ügyvédi gyakorlata mellett résztvesz az egyházi és politikai közéletben. A M. P. erdődi járási elnöke, a Magyar Kisebbség munkatársa.

Nagybányai Festőiskola alapítása Hollósi Simon nevéhez fűződik. 1896-ban a Münchenben élő magyar mester nyári kirándulásra vitte iskoláját Nagybányára. Néhány festőbarátja: Ferenczy Károly, Grünwald Béla, Réthi István és Thorma János kísérte. A kirándulás meg is ismélődött, a már elismert művészek közül is mind többen, köztük Csók István is, frekvenciálták a kis erdélyi város gazdag változatos terét, lizta levegőjét. A város intelligens lakossága szívesen fogadta a művészeket, értékelték a kolónia erkölcsi értékét és Nagybánya város iskolát, műtermeket építtetett művészvendégeinek. Thorma, Réthi, Ferenczy, Grünwald tanítottak az iskolában s a nagybányai iskolának mind nagyobb híre szállt, a mesterek és tanítványok képei előbb csak óriási irodalmi sikert arattak, de rövidesen győzött a magyar pikúrban az új irány, az érzéssel teli elmélyedő természetfestés. Nem volt ez szigorú változathatatlanság program, Nagybánya az új művészetben nem ismer dogmát, az iskolában az őszinteség és a szabadság uralkodik. Az első mesterek, ki előbb, ki utóbb eltávoztak, végül az alapítók közül csak Thorma marad, aki 1902-től 1927-ig vezetője volt az iskolának. Ebben az évben Mikola András, Börtök Samu, Krizsán János veszik át a fiatalok vezetését. A román kormány az állami művészeti iskolák növendékeit csoportosan küldi ki, hogy művészi oktatást kapjanak a nagybányai iskola tanáraitól. Az iskola mindeki részére nyitva áll, az oktatás ingyenes.

Nagybánya politikai hetilap, 1902-ben indult. Szerkesztő és kiadó Krizsán P. Pál.

Nagy Sándor dr., (huszli és székelydályai)

ügyvéd és — föld-birtokos *Székelykeresztúron 1879-X. 16-án. Székely nemesi család — sarja, nemessége Apaffy Mihály idejéből — származik. Középiskolát Székelyudvarhelyt, — egyetemet Kolozsvárt végzett, jog és — államtudományi doktor. Az impérium változásig a közigazgatási — pályán — működik,

előbb mint vármegyei aljegyző, majd tb. főjegyző. Jelenleg Székelykeresztúron ügyvédi gyakorlatot folytat. A M P helyi tagozati és a Vadásztársaság tiltkára. A megszűnt Vadász Újságban jelentek meg cikkei.

Nagy Sándor (mezőpaniti) ref. isk. igazgató, * 1873 XII. 29-én Zilahon. 1893-ban nyert

a zilahi áll. tanítóképzőintézetben oklevelet. Krasznahorvát községben 3 évig felekezeti és állami iskolai tanító, Göröcsön 5 évig áll. iskolai igazgató — tanító, majd 1903-tól az impériumváltozásig a szilágyvármegyei kir. tanfelügyelőségnek működik. 1921 óta zilahi ref. elemi iskolai igazgató —

tanító. A M P kulturális szakosztályának előadója, ref. egyházi képviselő testületi tag, s a szilágy-szolnoki egyházmegye képviselő-testületének tagja.

Nagy Sándor tanár, lapszerkesztő, * 1875 VI 14-én Szatmáron. Tanári oklevelet a kolozsvári egyetemen szerzett 1897-ben, szakmája: matematika és fizika. Egy évig a nagyenyedi Bethlen kollégium tanára, 1897-ben kerül Zilahra, hol ma is működik. — Tevékeny részt vett a Wesselényi kollégium újjáépítésében, modern nivóra emelte a kollégium fizikai szer-

lárát, megalapítója volt az internátusnak, amely ma különösen nagy áldást jelentő intézménye a szilágysági magyarságnak. 1908-ban megalapította Zilahon az első mozgófénykép színházat, melyet később a kollégium dísztermében helyeztet el, s mint a Wesselényi kollégium „Uránia” színháza az első iskolai mozi volt a régi Magyarországon. Egyik alapítója és megszervezője az Erdélyi Ref. Egyházkerület Nyugdíjintézetének. Állandóan részt vett a várospolitikában is, hosszú ideig volt úgy a régi — mint az új impérium alatt — a városi tanács tagja. Az E. Ref. Egyházkerület közgyűlésének tagja, a Wesselényi kollégium inspektor-professzora, a szilágy-szolnoki ref. egyházmegye tanácsosa, az Erdélyi és Bánáli Népkisebbségi Ujságírószervezet lb. tagja, több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja. Ady Endrének ifjúságától végig benső barátja volt, s úgy társadalmi — mint hírlapi uton ébrentartója az Ady kultusznak. Az 1924-es zilahi és érmindszenti Ady-napok rendezését ő vállalta, s ez alkalomból adta ki Ady Emlékfüzetét. Igen sok epizódról emlékezett meg, s Ady életével kapcsolatban számos cikket írt. 1919 óta szerkeszti a „Szilágyság” politikai és társadalmi hetilapot (melyben Ady első versei — megjelentek).

Nagyvárad Napló napilap, alapította Fehér Dezső 1898-ban. Impériumváltozás előtt a legjobb nevű magyar publiciszták voltak e frissen, szabadelvű szellemben vezetett lapnak dolgozótársai. Az új érában is progresszív szellemben harcol a kisebbségi érdekekért. 1928-ban a lap érdekközösségbe lépett a „Nagyvárad” c. napilappal. Főszerkesztője ma is Fehér Dezső. Jelenleg (1934) Napló címmel jelenik meg.

Nagyvárad Ujságíróklub. 1924 óta áll fenn. 36 hivatásos ujságíró alapítása. Ügyvezető-elnöke: Katona Béla.

Nagyszebeni Természettudományi Múzeum 1848-ban alapította a Siebenbürgischer Verein für Naturwissenschaften. Adományok és vásárlások útján gyorsan gyarapodott és 1895-ben saját épületében helyezkedett el. Állattani, növénytani, ásványtani, néprajzi osztálya van. 10.000 kötetből álló könyvtára és laboratóriuma van. Az állattani osztály 900 nagyrészt erdélyi emlőt és madarat foglal magába. A növénytani osztály különösen erdélyi herbariumokban gazdag, néprajzi osztályának idegenföldi exotikumok a nevezetességei.

Nagy Vilmos, református egyházkerületi tanügyi előadó * 1875 május 13-án Székesfehérvárott. 1912-ig Debrecenben tanárkodik. — 1912-től a Nagyváradai Református Tanítóképző — igazgatója. — az intézet megszűnéséig 1925-ig. 1926-tól a Királyhágómelléki Református Egyházkerület tanügyi előadó tanácsosa. Felső szerkesztője a Királyhágómelléki Református Egyházkerület hivatalos közlönyének a Reformátusok Lapjának. Terjedelmesebb műve (A Nőnevelésről) 1913-ban jelent meg Nagyváradon.

Nagybányai Festők Társasága, Nagybányán élő festőművészek szervezete. A társaság első elnöke Ferenczy Károly volt. 1912-ben nagyszabású retrospektív kiállítást rendezett a társaság Nagybánya város támogatásával, amely kiállítás beszámolt arról a komoly és termékeny munkásságról, melyet 1906-tól Nagybányán a művészek kifejtettek. Ferenczy Károly halálával az elnöki tisztet Thorma János (1917—1927) töltötte be; 1927-től Mikola András a Társaság elnöke.

Nagyvárad, Erdély legrégebbi magyar napilapja, alapította 1870-ben Hügel Jenő könyvkereskedő. Éveken át Iványi Ödön, utána Fehér Dezső, később Sas Ede szerkesztette. A háború előtti néhány évben Marton Manó vezetése alatt neves újságíró gárdája volt a — Nagyváradnak. A lap 1918-ban a Sonnenfeld Adolf r. t. tulajdonába ment át. Főszerkesztője ez évtől kezdve Hegedüs Nándor. Impérium évek alatt magas nivóju publicisztikát produkált, a kisebbségi politikában szigorú magyarpárti állásfoglalással. Jelenleg (1934) a régi névén, mint „Szabadság” jelenik meg.

Nagyváradai Friss Ujság, napilap. Halász Lajos és Boros Jenő alapították 1899-ben. — 1916-ban vette át Pásztor Ede, — ki addig is szerkesztette. Jelenlegi szerkesztő: Pásztor Ede.

Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok. — 1869-ben alapították kettős jelleggel, részben mint a kereskedők érdekképviselete. Hosszu ideig Reismann Mór volt az elnöke, 1918—27-ig Popper Ákos, 1927-től Farkas István. 1888-tól fiú és leány-felsőkereskedelmi iskolát, valamint kereskedelmi tanonciskolát, tart fenn, az újabb évek nehéz körülményei között csak fokozott áldozattal. Mint termény és gabonacsarnok a háborús évek óta nem működik, energiát a kereskedelmi és kereskedői érdekek állandóan szükséges védelme köli le.

Nagyváradai latin szert. püspökség. Az impérium változás (melynek következtében az egyházmegyéből 32 plebánia Magyarország területére esett, Romániában maradt 52 plebánia) gróf Széchényi Miklós püspököt találja az egyházmegye élén, ki 1923 XII 1-én meghall Budapeszen és eltemették az általa épített orosházai róm. kath. plebánia templomban. Ő Szentsége még 1923 XII 8-án Bjelik Imre ny. tábori püspök, tassói fölszentelt püspök, nagyváradai kanonokot állította az egyházmegye élére, mint apostoli kormányzó, aki e minőségben 1927 május 9-én bekövetkezett haláláig működött. Utódja 1930-ig Mayer Antal, majd XI Pius pápa Fiedler Istvánt Szatmár—Nagyváradai egyházmegye püspökévé nevezte ki. A püspöki főhatóság alá tartozik: a) Theológiai Akadémia a latin szert. papnövendékek számára, b) egy róm. kath. tanítónképző a szil. Orsolya-rendi zárdában és egy ovónőképző az Immaculata intézetben Nagyváradon, c) három róm. kath. polg. leányiskola Nagyváradon és egy Szilágyosmlyón — mindegyik internátussal szerzeses nők vezetése alatt, d) 67 elemi iskola a megye területén, e) három internátus fiúnövendékek, főleg a középiskolai iljuság részére Nagyváradon, f) római kath. Legényegylet szépen felszerelt otthonnal, hol a legények bent is lakhatnak, Nagyváradon, g) elaggottak részére a „Szent László Menedékház” és „Apostolok Háza” Nagyváradon, h) az iparostanonc otthon, i) Három ovóda Nagyváradon szt. Vince nővérek vezetése alatt. Püspöki főhatóság ellenőrzése alá tartoznak a következő szerzetes rendházak: Premontrai rendi kanonokok rendháza — Kapucinus Atyák és az Irgalmasrend rendháza Nagyváradon.

Nagyváradai Múzeum. Alapítva: 1872-ben. Épülete közadakozásból emeltetett 1872-ben. Leltára: 14 ezer régiség, 1369 etnografiai tárgy, 824 műtárgy. Könyvtára mintegy 8 ezer kötet. Nevezetességei: a Cserny Bélától elrendezett ősrégészeti gyűjtemény, romániai és magyar pénzgyűjtemény, a XIX századbeli magyarság polgári életére vonatkozó emlékek, — értékes festmények, Schlauch kardinális hagyatékából, román és magyar néprajzi gyűjtemény. Kiválóan értékes része a múzeumnak az Ipolyi hagyaték, amelyben értékes XV és XVI századbeli olasz és német festmények, gobelének és szőnyegek, fegyvergyűjtemény, majolika és porcellán tárgyak, himzések és régiékszerek vannak. Az Ipolyi gyűjtemény a keresztény művészet fejlődését mutatja be.

Nagyenyedi Bethlen Kollégium. Alapította Bethlen Gábor erdélyi fejedelem 1622-ben Gyulafehérváron. Mint academicum collegium főiskolai rangot nyert, 1629-ben nagy birtokkal s egyéb jövedelmekkel látta el. Volt benne gimnázium, bölcsészeti és theologiai tanfolyam. Híres hazai és külföldi tanárai még Gyulafehérváron: Gelei Katona István, Apáczai Cséri János, Opitii Alstan, Bisterfeld, Basire és — Piscator. Az iskola 1658-ban a tatárok pusztításának esett áldozatul, minden gyűjteménye tönkre ment, tanárai és tanítványai is elszéledtek. — A régi kollégium épület ma is meg van s mint katonai laktanyát használják. — A kollégiumot első nagy pusztulása után, 1662-ben Apaffy Mihály erdélyi fejedelem Nagyenyedre telepitette át, mely város körül a kollégium birtokainak egy része volt. — Azóta is Nagyenyeden van. II. Rákóczi Ferenc szabadságharca idején az enyedi Bethlen kollégium kétszer is elpusztult, 1704-ben és 1707-ben, gyűjteményei szintén ismét tönkre mentek. P. Pápai Ferenc tanár — Anna angol királynő engedélyével — az angolországi hitelsívekről gyűjtött segélyt. A gyűjtött összeg 11000 font sterlinget tett ki s angol bankban volt elhelyezve. Ebből az összegből s ennek a kamataiból építették a kollégium legtöbb épületét, az angol pénz legutolsó részéből épült a kollégium keleti szárnya a főgimnázium, s azt részben a kollégiumi gyűjtemények céljaira használták fel. A tanárok száma eleinte három, később hét volt. Tanítottak: theologiai, nyelv s bölcsészeti tudományokat, majd matheztist és fizikát. 1792—1848-ig jogtudományokat. 1848-ban az iskola ismét sokat szenvedett. Könyvtára és gyűjteményei teljesen elpusztultak. — 1850-ben ismét megnyílt, de csak az elemi iskola 8 tanulóval. 1858-ban szervezik újból a gimnáziumot, a „nagyenyedi” papnevelő iskola ideiglenesen Kolozsváron nyílt meg. 1862-ben ismét Enyedre költözött a theologia s ott volt 1896-ig, a kolozsvári theol. akadémia megalapításáig. Közben 1862-ben a jogi tanfolyam is újra megnyílt, de 1869-ben véglegesen megszűnt. Az iskola keretében működik 1858 óta az erdélyi ref. egyházkerület tanítóképző intézete is, melyet 1912-ben a kollégiumhoz csatoltak, úgy, hogy ma annak szerves kiegészítő része. A kollégiumnak alapítása óta meglevő része a Bethlen kollégium főgimnáziuma. Ez az országoshírű intézet, — melyben századokon keresztül tanult az erdélyi magyarság színejava — a tekintélyes számú szegénysorsu tanulói részére gazdag alapítványaival min-

denkor lehetővé tette a tanulást. A tanárok és tanítványok között igen sokan országos, sőt világhírre tettek szert: Bolyai Farkas, Körösi Csoma Sándor, báró Kemény Zsigmond, Barabás Miklós, Páriz Pápai Ferenc, Köteles Sámuel, gróf Mikó Imre, gróf Kún Konrád stb.

Nagyenyedi Ref. Tanítóképző Intézet.

1853-ban Kolozsvárt létesült két osztállyal. — 1858-ban az egyházkerület Nagyenyedre helyezte át, ahol később mint négy majd hat osztályú intézet működött, 1926 óta hét osztályú. 1912 óta Bethlen kollégium szerves kiegészítő része. Fenntartásáról részben az erd. ref. egyházkerület, részben a kollégium gondoskodik. Nyilvánossági joga van. Allamérvényes tanítói oklevelet ad ki. Nevezetesebb igazgatói voltak: Gáspár János tanfelügyelő, a híres pedagógus és tankönyvíró, Nagy Lajos, Fejes Áron; jelenlegi igazgatója: Csefő Sándor. Tanulói létszáma 1933-ban: 132. A szegénysorsu tanulókat díjmentesen nevelik, évente e célra cca 600 000 lelt fordítanak. Nagyszabásu tanári és ifjúsági könyvtárral rendelkezik.

Nagyenyedi Magyar Iparos Önképzőkör. Alakult 1888 évben. Főtéri házáat Fánta József magánzó hagyományozta 1893-ban. A Kör ezt a házat értékesítve, 1927-ben új székházat vett és 1928-ban hozzáépített egy nagy színháztermet, színpaddal és öltözőkkel, s azt 1928 szeptemberben ünnepélyesen fölavatta. Könyvtára pár ezer kötetből áll. Célja a) tagok szak és általános ismeretének gyarapítása önképzés által, b) temetkezési és ágymenházalap létesítése. Első elnöke Lázár Károly pékmester volt. Diszelnöke volt Incze István huszáros († 1921-ben) ki a Fánta hagyományt inspirálta. Férfikara 33 és vegyeskara 56 taggal működik. A férfikar: 1923-ban a kolozsvári első országos dalosversenyen a II. csoport első díját, 1928-ban a segesvári orsz. dalosversenyen az I. csoport 2. b. díját, 1930-ban a tordai kerületi dalosverseny I. díját, 1931-ben a kolozsvári orsz. dalosverseny I. csoport első díját, 1932-ben az enyedi kerületi dalosverseny I. csoport első b. díját nyerte. A vegyeskar: — 1930-ban a tordai kerületi dalosverseny I. csoport első díját, 1931-ben a kolozsvári országos dalosverseny I. csoport első díját, 1932-ben az enyedi kerületi dalosverseny I. csoport első díját és 1933-ban a szamosújvári kerületi dalosverseny I. csoport első díját nyerte. Egész Erdélyben az egyedüli, mely 10 év alatt 9 első díjat nyert. Karnagy Fővenyessy Bertalan, Bethlen kolleg. főgimn. zenetanár. Elnöke

Balla Béla husiparos lemondásával (ki 6 évig viselte e tisztséget, s 1933 szept. mondott le) a Kör jelenlegi vezetői: Incze István husiparos és Paulini Róbert rézműves, alelnökök. — Főtítkár: Sulyok Ferenc nyomdai üzemvezető. A tisztikar és a választmány 42 tagból áll. — Nőválasztmánya ugyanennyi, elnöke Kunsch Antalné, a Kör elhunyt kiváló elnökének özvegye.

Nagykárolyi Protestáns Társaskör. Alakult 1900-ban. Saját székházzal rendelkezik — (amelynek avatása 1928-ban volt) ahol a társaskör rádióval felszerelt szórakozó termei és nagyobb szabású könyvtára vannak elhelyezve. Nagy súlyt fektetnek az ifjuság kulturális nevelésére. Diszelnökök: Gönczy Sándor ref. esperes, Rédey Károly evang. lelkész. Örökös elnöke és jelenlegi ügyv. elnök: Görgey Dezső gyógyszerész.

Nagykárolyi Ref. Egyházközség. Létesült 1650-ben. Temploma a hívek áldozatkészségéből épült, s 1800-ban készült el. Legutóbb — 1926-ban renováltatta Gönczy Sándor esperes, aki ez évben két új harangot is beszereztetett. Ugyancsak ez évben építették az egyház gyülekezeti termét is. 1929-ben — a református nagyhét alkalmával — Károly Gáspár 400 éves születésének évfordulójakor tartott ünnepély alkalmával a templom falába emléktáblát helyeztek el. Az egyház tulajdonában igen értékes urasztali felszerelések találhatók (abrosz 1711-ből, serleg a reformáció előtti időkből). Nőszövetség, három bibliai kör, vasárnapi iskola, férfi, női és vegyes énekkar működik az egyház keretén belül. Elemi iskolája 3 tanerős. Az egyház lélekszáma 3500. Fennállása óta lelkészei közül 7 esperes volt. Jelenlegi lelkésze: Gönczy Sándor esperes.

Nagykárolyi Izr. Nőegylet. A nagykárolyi — jelenleg 140 tagot számláló izr. Nőegyletet 1884-ben néhai Sternberg Mórné urnő alapította — munkaképtelen aggok és betegek segélyezésére. 1894—1909-ig n. Kaufmann Mártonné (a második elnök) áldásos munkálkodása alatt épült fel a Str. Gen. Olteanu 37 sz. alatt az izr. Nőegylet népkonyhája, melyben 1920-ig — felekezeti különbség nélkül — naponta 100—120 felnőtt és gyerek kapott ebédet nov.—márc. hónapokban. A fenntartás nehézségével megküzdeni nem lehetett, a népkonyha lakóházzá lett átalakítva, jövedelme gyámoltjainak házbérsegélyére lesz fordítva. 1909—1931-ig Rooz Samuné urnő volt a Nőegylet elnöke; majd

1931-től Niedermann Samuné (Baján Irén) és Weisz Lajosné a társelnökök. Munkálkodásuk máris látható eredménye az épülő — aggok menhelye — mely Weisz Lajosné 20.000 Leis alapítványából és Niedermann Samuné által eszközölt gyűjtésből épül fel, rendeződik be és az őszön át lesz adva rendeltetésének.

Nagykárolyi Papirgyár R. T. Alapítási éve: 1905, mint papirgyár részv. társ. 1933 óta működik. Alaptőke: 20 millió lej. — Munkások száma: 250. HP. 1000. Gyárt: mindenfajta papírut. Modern gépekkel felszerelve. Románia egész területén beszerelve. Igazgatók: Weinberger József és Weinberger Sándor.

Nagyszebeni Magyar Polgári Kör. Létesült: 1884-ben. Alapítója a nagyszebeni magyar polgári társadalom. 1934-ben ünnepli fennállásának 50 éves jubileumát. Saját két emeletes Iőteri székháza van. Könyvtára 4000 kötetből áll. Célja elsősorban a magyar kultúra terjesztése, — a társasszellem és — a magyar társadalmi élet fellendítése. Irodalmi alosztálya főképp az erdélyi írók műveit pártolja és terjeszti, állandó irodalmi matinékat rendez kiváló írók közreműködésével. A Kör ismeretterjesztő előadásokat és társasösszejeveleket rendez. Elnöke: Simó József isk. igazgató, alelnöke: Datky Árpád gyáros. Az irodalmi alosztály vezetője: Pál Sándor m. tisztviselő.

Nagyszebeni Magyar Iparos Ifjusági Egylet. Alapítási éve: 1897. Akkori taglétszáma: 24, jelenlegi: 200. Célja a magyar iparos ifjak kulturális nevelése és kiképzése. Az Egylet a Magyar Polgári Kör székházában (külön helyiségekben) van elhelyezve. Nagyobb könyvtára és kottatára van. Ifjusági énekkara ezidőszent nem működik. Állandóan ismeretterjesztő — kultur — és műkedvelő előadásokat tart. Elnöke: Datky Árpád gyáros.

Nagyvárad magyar evangélikus egyház. Biharmegyében is először a lutheri reformáció terjedt el, később azonban Debrecen s az ott működő magyar kálmán Mélius Juhász Péter befolyása észlelhető, sőt 1561 júliusban tartott váradai gyűlésen a kálvini reformációhoz csatlakoznak. Lutheri tömörülésről csak mintegy közel 100 év múlva tudnak a megyében, mikor is Ér-Olasziban Dráveczky László cs. k. alezredes a Rajna vidékéről evangélikus németeket telepít le, kiknek lelkészük Zsolnai András lett. E hitközség egy századig sem áll fenn, mert belső és külső okok miatt beleol-

vad (templomostól, iskolástól) az ott ugyancsak telepesebből keletkezett református egyházba. Az érolaszi (akkor Svábolaszi) településsel egyidőben tömörülnek Váradon is az evangélikusok Róth György várparancsnok ne-jének báró Podmaniczky Jolánkának felszólítására és párfogása mellett a vár egy teljes pavilonjában. Majd házaknál gyülekeznek özsze, míg sikerül Fidy István tekintélyes polgárnak a róm. kath. káptalannál vívott hossz-szas harca után — melyben egész a királyig mennek — telket venni a Kőrös uccán a mostani helyen, s ott egy oratoriumot építeni, — majd 1812-ben az egyháznak anyasítását — (önállósítását) is keresztül vinni. — Ebben az egyszerű oratóriumban tartották a mindinkább szaporodó váradai evangélikusok 90 éven át istentiszteleteiket, ezután már minden bántó-dás és zavarás nélkül, míg végre 1903 július 5-én Zelenka Pál tiszai ev. püspök fölszentelte a korai góth stílusban épített díszes templomot. A templomot Pecz Samu műegyetemi — tanár tervei alapján ifj. Rimanóczy Kálmán építette. A háboru alatt elrekvirált orgona helyére újat épít az egyház a nőegylet segítségével, Szeidl Ferenc tervezése alapján 1927-ben, mely orgona Várad egyik legszebb orgonája. Az egyházat az impérium változás elszakította a — magyarországi tiszai kerülettől, de elszakította a Brassó vidéki csángókat és a bánságiakat is. Ezek az egyházak tömörültek egy kerület-be s a szászok mellett az u. n. Zsinatpresbiteri kerületet alakították. Iskola: Mikor Dráveczky László a Rajna mellékéről letelepíti a birtokának munkásait és kerüli Sváb-olasziba, azok magukkal hozzák — elég jellemzően — tanítójukat is Viesner Sámuel személyében. Majd mikor az egyházközség beolvad a református egyházközségbe, ugyanakkor beolvad az iskola is. V á r a d o n pedig mielőtt egyházközség lenne, már van iskola, — mert 1804 VII 1-én rectort választanak Kretzár János személyében. Az iskola tehát ettől az időponttól áll fenn rendszeresen s működik megszakítás nélkül ma is. A régi iskola helyére az egyház 1906-ban új modern iskolát emel, melyet Sztaril Ferenc építész tervezett s épített fel. Éveken át két tanerős volt, 1931 szept. óta egy tanerős. Az iskola tanyelve magyar. 1904-ben Női Gyámintézet címen nőegylet alakult az egyház és iskola erkölcsi és anyagi támogatására, a szegények gondozására. Orgona és templomi hangversenyek, tánc és jelmezestélyek, karácsonyfa ünnepélyek rendezése által is siet segítségére az egyházközség

és iskola kivált anyagi támogatására. Mivel nosztrifikálását a miniszteriumnál nem tudta keresztül vinni, most mint az egyház „női bizottsága” működik tovább a szegények érdekében.

Nauer György nyug. táblabíró, * Kés-

márkon Szepes-vm) 1865 június 13-án. Középkiskolát Hajduböszörményen és Kés-
márkon, jogot a budapesti Tudomány Egyetemen végzett. Az igazságsügyi pályára, 1889-ben lépett, s mint bíró több helyen működött. 1914-ben Temesváron tábla-bíró lett, s itt került 1925-ben nyug-

dijba. 1904–14-ig Pancsován az ág. hitv. evangélikus egyház felügyelője, 1912-ben egyházmegyei másod felügyelő, — 1932-ben gróf Ambrózy halála óta — egyházmegyei felügyelő — Több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségében foglal helyet.

Némethy Gyula dr., theologiai igazgató, művészettörténeti író, * 1867 április 22-én Pusztamargitán. 1890-ben szentelték pappá, 1892-ben a bécsi egyetemen theol. doktorátust nyert, 1892–94-ig reáliskolai hittanár Nagyváradon, 1897-ben theologiai tanár, 1921-ben apátkanonok, 1924-ben pápai prelátus. Theologiai tanulmányaival egyidőben egyházi művészettel is sokat foglalkozott és számtalan művészeti cikke jelent meg újságokban és folyóiratokban. Önállóan megjelent tanulmányai: A szentkehely (Bpest 1904). — A miseruha (Bp. 1905). — Az ősemlék a paleontologia világánál (1912). — A nagyváradai Szigligeti Társaság elnöke és ünnepi alkalmi szónoka, az Erdélyi Kath. Akadémia elnöke, a nagyváradai Theologia Akadémia igazgatója, biharmegyei és a nagyváradai régészeti egyesület elnöke.

„Nitrogen” S. A. vegyészeti gyár, Dicső-szentmárton. Alapítótőkéje: 20,000.000.— lei, inv. tőke: 1,861.000.— a. l. — 30.000 HP. — 600 munkás. — Gyártmányai: szóda, amóniák, karbid, oxigen stb.

Nass Endre dr., fogorvos, sztomatologus, * 1897-ben Jósikafalván. Egyetemet Kolozsvárt végzett; u. o., Bécsben és Berlinben specializált. Désen folytat fogorvosi praksist. Írásai szakfolyóiratokban jelentek meg, az I. Nemzetközi Sztomatologus Kongresszuson Budapesten: „A gyökérhártya chronikus gyulladásainak újabb konzervatív kezelési módja” címmel tartott nagyobb előadást.

Nádor Gyula nyug. vasuti főfelügyelő * 1870 február 10-én Kolozsvárt. Kereskedelmi Akadémiát végzett Kolozsvárt, felsőbb tisztképző tanfolyamot Budapesten. Önkéntesi éve után, mint a kolozsvári 51 gy. e. tart. tisztje lépett a

Máv szolgálatába. Hat évigbeosztott külszolgálatos — tisztviselő, 14 éven keresztül állomásfőnök majd a — piskii forgalmi főnökségnél forgalmi s kereskedelmi referens. Onnan a kolozsvári üzletvezetőséghez kerül, hol előbb mint kereskedelmi—referens, később pedig mint a forgalmi és— kereskedelmi

osztály h. főnöke működik. E minőségben 1907-1918-ig, az összes vasutközi konferenciákon képviselte az üzletvezetőséget. A háboru alatt hadi beosztása volt, a polgári személy és áru szállítások szabályozásával megbízva. Az impérium átvétele után a román államvasutak megbízásából csehszlovákiai, austriai és magyarországi tanulmányutakat tett. Innen visszatérve néhány hónapi bukaresti tartózkodás után a kolozsvári üzletvezetőség keblében létesített külön kereskedelmi osztály vezetésével bízott meg, mint vasuti osztályfőnök — főfelügyelő. Itteni 6 évi működése után, 1926-ban miután a vasutak reorganizálása alkalmával bukaresti áthelyezését nem fogadta el — a forgalmi inspekció főnök helyettesi teendőit látja el, 1928-ban rövid ideig a forgalmi inspekció vezetésével lett megbízva. Majd újból mint helyettes működik 1929 XII. 31-ig, nyugdíjaztatásáig. Az óta az „Ugir” vasuti szaktanácsosa, s az „Ardealul” Állatexport Szindikátus vezetője. Évenként kerestül volt a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara levelezőtagja és a Magyar Nem-

zeti Kaszinó választmányi tagja, a kolozsvári Nyugdíj Egyesület választmányi tagja. A háboru alatt a hadiékítményes koronás arany érdemkereszttel, 1922-ben a Román Koronarend lovagkeresztjével, 1930-ban ugyanezen rend tisztikeresztjével tüntették ki. Önálló munkái: „Utazási Tanácsadó” (1907). — A vasut önköltségének számítási módja. — Közgazdasági és szakirányu cikkei: a Keleti Ujság, Consum, Drumul Noua és több más lapban és folyóiratban jelentek meg.

Napisajtó (Magyar). Háboru előtti és alatti Erdély legelterjedtebb orgánuma a kolozsvári Ujság, de vezetőszeret a háboru utáni Erdélyben az O M P hivatalos lapja Keleti Ujság és a Brassói Lapok visznek. A mai Erdélyben 56 magyar lap jelenik meg.

Ney Pál ügyvéd, * 1885 Tenkén. Nagyváradon folytat ügyvédi gyakorlatot. Több ipari vállalat ügyésze és jogtanácsosa. Két jogi művében feldolgozta: az erdélyi kereskedelmi jog törvényi anyagát, joggyakorlatát és jogelméletét, 2. a váltójog és csekk jog törvényei anyagát, joggyakorlatát és jogelméletét.

Nikodemusz Károly ág. hitv. evang. főesperes, író * 1887 I. 18-án Hajduszoboszlón. Középkiskolát Hajdunánáson és Hajduböszörményben, theológiát—Pozsonyban végzett. 1927 óta brassói lelkész, lb. főesperes. Egyház kerületi főjegyző, az evang. magyar egyházak nyugdíjintézetének ügyvivője, az E. I. T. tagja, az O. M. P. kulturbizottsági — tagja, s több más társadalmi egyesület vezetőségében foglal helyet. Brassó vármegye tanácsának alelnöke. Versei, novellái jelentek meg magyarországi és erdélyi napilapokban és szépirodalmi folyóiratokban. „Judás Iskariot” c. — 5 felvonásos bibliai tárgy — drámáját, (mely a kolozsvári Magyar Színház drámai pályázatán dicséretet nyert) előadták a kolozsvári, brassói és nagyvárad magyar színházban. „Menekülés” c. egyfelvonásos vigjátékot írt, „Jó asszony volt a kománé” című novellás kötelete a Minerva kiadásában jelent meg.

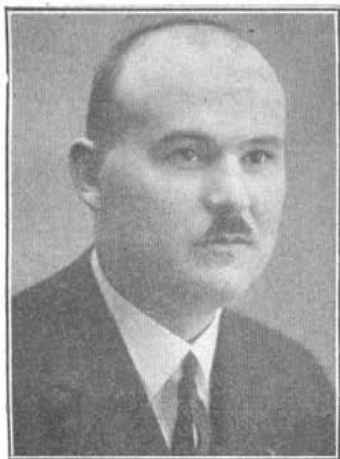

tanácsának alelnöke. Versei, novellái jelentek meg magyarországi és erdélyi napilapokban és szépirodalmi folyóiratokban. „Judás Iskariot” c. — 5 felvonásos bibliai tárgy — drámáját, (mely a kolozsvári Magyar Színház drámai pályázatán dicséretet nyert) előadták a kolozsvári, brassói és nagyvárad magyar színházban. „Menekülés” c. egyfelvonásos vigjátékot írt, „Jó asszony volt a kománé” című novellás kötelete a Minerva kiadásában jelent meg.

Nemes (Niedermann) Ferenc ujságíró * Nagykárolyban 1909-ben. Középiskolái elvégzése után New-Yorkba költözik, de fél év múltán hazajön, s 1931-től a Brassói Lapok munkatársa. Különösen satirikus verseivel tűnt fel és politikai paródiáival, amelyet „Inconnue” álnév alatt írt sokáig. Jelenleg (1934) a Brassói Lapok kolozsvári munkatársa. „Elemista voltam” címmel humoros regénye jelent meg.

Niedermann Samuné, Baján Irén. Tanulmányait a budapesti áll. tanítóképezdében (II. Viziváros) végezte. 42 év óta tanítónő a nagykárolyi izr. elemi iskolánál, s négy évtized óta foglalkozik szive-ügyével, — a szegények támogatásával. 1931-től a Nagykárolyi Izr. Nőegylet társelnöke. Lelkes fáradozásainak eredménye: az épülő „aggok menhelye”, mely 1934 őszén lesz átadva rendeltetésének.

Neş Teodor liceumi igazgató, * 1891-ben Madarász községben (Bihar vm). Középiskolát Belényesen, egyetemet Budapesten végzett. — 1918 ig Budapesten az Eötvös intézet asszisztense, 1919-ben tanár a nagyváradi főreáliskolában, 1920-23-ig Brassóban tanár, azóta a nagyváradi Gajdu liceum tanára, — 1925 óta az intézet igazgatója. A görög keleti egyház világi — képviselője, az Astra tudományos szakosztályának tagja és bihari tagozatának elnöke, a — Gajdu szabadegyletem elnöke, a

felső közoktatásügyi tanács tagja. Megírta a Gajdu liceum történetét, (1929) fizikai tankönyve jelent meg. Az Astra tud. folyóirat szerkesztőbizottsági elnöke. Számos tudományos cikket írt. Mint autodidakta az angol, francia, német, olasz és szerb nyelveket tökéletesen elsajátította. A világháborúban mint főhadnagy vett részt, 1918—1919-ben a II. román nemzeti gárda tenkei körzetparancsnoka volt.

Nierenfeld Bejámín ügyvéd, * 1891-ben Besztercén. Egyetemet Kolozsvárt végzett. 1920-1924 ig Besztercén törvényszéki jegyző, azóta u. o. gyakorló ügyvéd. A Besztercei Hitelbank R. T. ügyésze.

Neumann Testvérek, malom, szesz— és élesztőgyár ipari r.t. Arad. Alaptőke 10.000.000. L. A malomüzembe investált tőke 4.200.000 a. l. 1600 HP. — Évi maximális őrlési kapacitás 120000 tonna. — A szeszgyár investációja 3.200.000 a. l. A maximális élesztőgyártás 2000 tonna.

Nyegrán József kereskedő, * 1892-ben Erdengeleg szilágymegyei községben. Középiskolát és alsófokú keresk. iskolát végzett. 1919 óta Nagykárolyban önálló bőrkereskedő. A Kereskedő Társulat alelnöke (10 év óta), a keresk. tanonciskola gondnoksági bizottsági elnöke, 1925 óta városi tanácsos, g. kath. egyháztanácsos, a g. k. Kulturház pénztárnoka, az általa megszervezett Kereskedő Ifjak Egyesületének az elnöke, Nagykárolyi Takarékpénztár r.t. igazgatósági tagja. Kereskedelmi és ipari vonatkozású cikkei a Kereskedők Lapjában és a helyi lapokban jelennek meg.

Nok János városi főtitkár, * 1878. Vállaj, (Szatmár m) Négy középiskolát Nagykárolyban és Debrecenben végzett, 1903 óta nagykárolyi városi tisztviselő, 1920 óta főpénztáros. A Polgári Kasziszínó háznagya, a Protestáns Társaskör alapító és a Kath. Legényegylet vezetőségi tagja. A helyi sport egyesületek alapító és vezetőségi tagja.

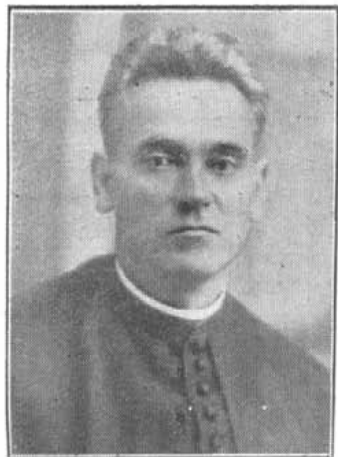
Nemzeti Színház. A Román Operával egy fedél alatt létesült 1920-ban a Nemzeti Színház. A román drámai színjátszásnak voltak tradíciói s a Nemzeti Színház első igazgatója Bărsan Zacharie már magyar rezsím alatt ismerőse volt Staggionei révén (amelynek élén Olympia Bărsan-nal a feleségével állott) — az erdélyi román közönségnek. A Nemzeti Színháznak megindulásakor, ha nem is voltak elsőrangú művészei, de volt stílusa. Tudta adni Shakespeare-t és Moliéret. Az internacionális modern valőrökből nem sokat adott. Román szerzők közül különösen Eftimiutól játszott. — Saját darabjai közül Bărsan a Trandafirult — adatta elő. — Magyar darabok közül Lengyel Menyhért Antonia-ját. Gyengéje a Nemzeti Színháznak, hogy a színészanyag fölfrissítéséről nem történik elég gondoskodás. 1927-ben Eftimiu lett igazgató és Bărsan megmaradt rendezőnek. Eftimiu küldetése sikertelen volt. Erdélyi központi színházat akart csinálni, Teatrul de Vest-et, s abból detasirozni játszócsoportokat Erdély városába. — E terv elé nem csak anyagi, hanem művészeti akadályok is gördültek.

Nyrő József író és hírlapíró * 1889 VII. 28-án Székelyzsombor községben (Udvarhely vm) Középiskolát a székelyudvarhelyi r. k. főgimnáziumban, teológiát Gyulafehérvárt és a bécsi egyetemen végzett. 1915—19 ig plebános a kolozsmegyei Kide községben. Ezen évben a papirendből kilép, megnősül és az újságírói pályán helyezkedik el. Munkatársa lett a Keleti Újságnak, onnan — egy sztrájkügy folyamánaként — kilép, csatlakozik Paál Árpádhoz s az „Újság” c. napilap egyik szerkesztője lesz. Ennek megszűnése után, 1926-ban az új kezbe került Keleti Újság szerkesztőségébe lép vissza s ma is ott működik. Írói pályáját novelláival kezdi. 1910-ben az „Élet” hasábjain jelennek meg első novellái, majd az impérium változás után megnyeri a „Zord Idő” novellapályázatát („Haldoklik a székely” c. rajzával) rövidesen a „Napkelet” novelladíját, az „Ellen-

zék” történelmi — novella pályadíját is elnyeri. Megjelent munkái: „Jézus faragó ember” (novella-kötet, Kvár, Minerva 1924). — „A sibói bölény” (két kötetes történelmi regény id. báró Wesselényi Miklósról, Kvár 1928, Szépművészek Céh kiadása). — „Isten igájában” (regény, 2 kötet, Erd. Szépm. Céh, Kvár 1930). — „Kopjafák” (1933, Erd. Szépm. Céh) — „Julia szép leány” (balladajáték, nagysikerttel adták elő Erdély városaiban). — Legújabb munkája: „Uz Bence” c. történelmi regénye. 1924—25-ben főszerkesztője volt a Pászlortűznek. Novelláit angol, német, francia, olasz, lengyel nyelvre is lefordították. „Isten igájában” c. regényét dr. Ilie Daianu románra fordította. Egyik megalapítója az Erdélyi Szépművészek Céhnek, tagja a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaságnak, az E. I. T. főtükára. Előkészületben nagy történelmi trilogiája.

Ocskó Lajos dr., theologiai tanár, * 1887-ben Kiskundorozsmán. Theologiai tanulmányait Budapesten végezte. 1912-ben került kolozsvárra, hol 1922-től a kegyes tanítórend Hittudományi és Tanárképző Intézetében mint lelkiigazgató, prefektus és theologiai tanár működik. „Jézus Krisztus életrajza” címen kis könyve jelent meg 1925-ben, (Kv Providencia nyomda) több cikke pedig katolikus folyóiratokban.

Oláh Dániel róm. kath. plébános, tb. főesperes * 1878. Korond (Udvarhely m) Középső Székelyudvarhely, theológiát Gyulafehérvárt végzett, 1901-ben szentelték fel. Káplán Baróton, Berecken és Gyergyószentmiklóson majd 5 évig Kadicsbethlenfalván 20 évig Kézdiszentléleken plébános, s egyben 19 évig volt a —

kézdiorbai róm. kath. esperesi kerületben fungens főesperes. Egészségi okból kéri át-helyezését kis plébániára, 1931 VI. óta Tövisen működik, mint plébános. Hosszu időn keresztül volt a róm. kath. Státus tagja és előadó bizottsági tagja s éveken át mint vármegyei (vht) biz. tag is jelentős szerepet vitt. Egyházi belmissziókban szerepelt. — Két felvonásos népies szindarabja jelent meg — a kolozsvári — Bonaventura kiadásában — „Örökség” címmel, amelyet műkedvelő előadások alkalmával — többször előadtak.

Oberding József György dr., közgazdász, szakíró, * Budapesten 1902-ben. Közgazdasági egyetemet Budapesten végzett, u. o. nyert köz-

gazdasági doktorátus. Gazdaság-politikai cikkei a Keleti Újság, Ellenzék, Magyar Nép, Erdélyi Gazda, Mezőgazdasági Szemle, Erdélyi Múzeum és a budapesti Magyar Gazdák Szemléje c. lapokban és folyóiratokban jelennek meg. Szerkesztette az „Erdélyi Közgazdaság” c. szaklapot. Önálló munkái: Az erdélyi agrárreform (Kolozsvár 1930, Minerva kiadás). — A mezőgazdasági hitelkérdés rendezésére irányuló törekvések a román törvényhozásban (Kvár 1933, E. M. E. kiadásában). — Előadója volt az O. M. P. közgazdasági szakosztályának, számos ismeretterjesztő és tudományos előadást tartott az E. M. E. és E. G. E.-ben.

Olajos Domokos, hirlapíró * Korondon. Gímnáziumot Sz. Udvarhelyen végzett, 1914-ig állami tisztviselő volt, ez időtől hivatásos újságíró. Hosszabb ideig a kolozsvári Újság helyettes szerkesztője volt, 1924-ben sajátkiadású lapját, az éles ellenzéki hangú Magyarság hetilapot szerkesztette, 1924 től az Ellenzék belső munkatársa. Politikai és társadalmi riportcikkei feltűnést keltettek. Rövidebb ideig aktív részt is vett a magyar politikai mozgalmakban, az Erdélyi Néppárt int. bizottságának — a brassói nagygyűlésig — tagja volt. Erdélyi Irók Kincsháza címen O. szerkesztette az első ujdélyi antológiát, mely egyben a legkorábbi ujdélyi könyvek egyike. 1929-től a Keleti Újság munkatársa.

Ormos Iván * 1902 XI. 29. Katonai pályára készült, a hadapródiskolába járt Pozsonyban. Majd érettségét tett Székelyudvarhelyen, a Közgazdasági Egyetemre is beiratkozott, de abbahagyta tanulmányait — 1926-ban újságíró lett. Ez időtől a Temesvári Hirlap munkatársa. A Nyugat (1925) verseket hozott tőle, majd a Napkelet, Magyar Írás, Génijusz is és erdélyi napilapok egyik-másika. Két kötete: „Ölelés dult földön” és „Ö k r ö k k e l é s c s i l l a g o k k a l”.

Olosz Lajos lírikus * 1891 aug. 23. Ágya aradmegyei községben. Jogi pályára lépett s előbb közigazgatási pályán működött, szolgabíró volt, később ügyvédi irodát nyitott. Két kötetét („Gladiátorarc” 1923. — „Égő csónakon” 1926) a kritika elismeréssel fogadta. A „Helikon” egyesülésnek kezdetől tagja.

Oláh Sándor ref. lelkész, egyházmegyei főjegyző * 1882. —

Hajduböszörmény Érettségit a kisujszállási református főgimnáziumban tanított teológiát Debrecenben végzett. 1906–1908-ig Józsefházán, 1908–1932-ig — Szamoskrassón rendes lelkész, azóta nagybányai lelkész, — egyházmegyei főjegyző. A M. P. tagozatiintézőbizottsági tagja. Több

lársadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal helyet.

Orbán Béla * Kentelke. (Szolnok-Doboka vm.) 1887 V. 8.

Tizenegy év óta önálló kárpitos és diszitő mester Kolozsvárt. Az iparos közéletben önállósága óta jelentékeny szerepet visz Iparos Egylet választmányi tagja, a Temetkezési Segélyegylet ügyv. elnöke, a református egyházközség parochiális tanácsosa, a Ref. Férfiszövetség — iparos

és kereskedői szakosztályának alelnöke, a Magyar Párt tagja.

Orbán János róm. katl. esperes-plébános * 1878 XII. 26. án Székelyudvarhelyt. Középskolát a székelyudvarhelyi és gyulafehérvári róm. kat. főgimnáziumban, teológiát Gyulafehérvárt végzett. 1901-ben gróf Majláth püspök szentelte fel. Torján és Piskin káplán, előbb

Vágáson plébános, jelenleg székelykereszturi plébános, 1929 óta esperes. Az egyház kebelében létező összes vallásos egyesületek igazgatója, a M. P. vármegyei alelnöke. Önálló munkája: „A lélek útján” (egyházbölcseleti konferenciák, Sz. Keresztur 1923). Ezideig cca 1000 cikke jelent meg az Alkotmány, Közművelődés, Erdélyi Tudósító, Hírnök című valamint a helyi jellegű lapokban.

Orsolya leánynevelő Alapítva: 1733 Szébenben 3 osztállyal, lassan bővült a mai nyolc osztályu intézetté. Ez az iskola Erdélyben a legrégebb németnyelvű zárdai leányiskola. — Nyilvánossági joggal működik, a Szent Orsolya rendi zárda fejedelemasszonya és igazgatója vezetése alatt.

Örmény Múzeum Szamosujváron, alapítva 1904-ben s az Örmény Múzeumegyesület gondozásában állott e társulás megszűntéig. Jelenleg a szamosujvári örmény egyházközséghez tartozik e szerény múzeum, amely erdélyi és más országbeli örménytárgyak gyűjtésén alapul. Mintegy 1300 régiség tárgy, etnografiai gyűjteménye — s 1500 kötetből álló könyvtára van.

Őrszem, hitbuzgalmi kath. hetilap Nagyváradon. 1920 októberben indult dr. Lestyán Endre szerkesztésében és kiadásában.

Osváth Károly gyógyszerész, * 1884-ben Egyetemet Budapesten végzett, diplomát 1907-ben nyert Marosvásárhelyt, a gyógyszerészközélet tevékeny embere, Erdélyt és a Bánságot képviseli az országos gyógyszerész mozgalmakban. Az Ufa — Demed vállalat igazgatója, a M. P. int. biz. tagja, városi közegészségügyi tanácsos, a gyógyszerész-tulajdonosok — egyesületének igazg. tagja, a gyógyszerészek segélyegyesületének elnöke, a Maros-Torda, Csik és Udvarhely vármegyei gyógyszerész-kamara elnöke, az A. G. F. közp. választmányi tagja. Gyógyszerész szaklapok munkatársa.

Óváry Elemérné (Purjesz Olga) * 1881 Kolozsvárt, atyja Purjesz Zsigmond a kvári egyetem belgyógyász professzora volt. Aziluma az irodalom és zenekultúra Erdélybe látogató kiválóságainak; Bartók, Telmányi, Dohányi, Móricz Zsigmond önkéntadódó otthonossággal szállnak Óváryéknál. De Óváryné az erdélyi hétköznapiak is ápolja, ez a kolozsvári irodalmi szalon a nemesebb tradíciókat kínálja, megértését és melegét.

Országos Magyar Párt. A trianoni békeszerződés után következett időkben a vezető magyar rétegek már elodázhatatlanul szükségességnek látták a magyarság valamilyen formában való megszervezését. A sűrű eszmefelvetések közül kettő talált, — nagyobb számban — rokonszenvező hívekre. Az egyik: politikai párt alakítása mellett agitált (ez a kalotaszegiek eszméje volt s realizáltatott az Erdélyi — Magyar Néppárt-ban), a másik irányzat a magyarság egyetemél átfogó nem pártjellegű magasabb nemzeti szervezetet kívánt. (ez a Magyar Szövetség alakulására vezetett). A Magyar Szövetséget a kormány 1921-ben feloszlatta s akkor ennek vezetői országos politikai párt alakítását határozták, amely Magyar Nemzeti Párt címmel létre is jött s 1922 novemberében egyesült is a két párt, az Országos Magyar Párt-ban, s a párt első elnöke báró Jósika Samu volt, ki már a Magyar Szövetségben s az abból alakult Magyar Nemzeti Pártban is viselte e tisztséget. Az O. M. P. vezetősége a két fuzionáló félből paritásos alapon alakult, de a vezetés kezdetül a Magyar Szövetségből átszármazottak kezébe jutott ill. maradt, ami az idők folyamán (a politikai orientációk kérdésében is súlyos ellentétek merülvén fel) elégedetlenségre, zugulódásra, s illott nyílt disszidentizmusra is vezetett. (I. Kalotaszegi frakció, Reformcsoport). A párt parlamenti szereplése 1922-ben kezdődik. Ez évben az általános választásokon sikerült hallatni képviselői biztositani. Izolációjának súlyos terhét érezve a párt ill. vezetői román pártokkal kerestek kapcsolatokat s az ilyenemű törekvések első eredménye volt a román Néppárttal kötött csucsai paktum (I. o.), mely gyakorlati érvénybe azonban nem lépett. (s később — Ugron István pártelnök részéről fel is mondatott). Báró Jósika Samu 1923 júliusában meghalt, utóda az elnöki székben Ugron István lett. Elnöklése idején az Országos Magyar Párt a liberális párttal került politikai nexusba. Az új közigazgatási törvény alapján elrendelt községi és megyei választások szolgáltattak alkalmat az együttműködésre, melyet az akkor kormányon lévő liberális párt vezetősége kezdeményezett. Az O. M. P. megformulázván az együttműködés feltételeit, melyeket a Liberális Párt elvben elfogadhatónak minősített, utasította helyi párttagozatait, hogy kössék meg a kormány bizalmi férfival az egyezményeket s közös listával induljanak a választási küzdelembe. A párt feltételeit az akkori miniszterelnök, Ionel Bratianu még a választá-

sok napja előtt váratlanul elutasította. Ennek dacára az O. M. P. a legelőbb helyen lámogatta a kormány jelöltjeit. A Bratianu kormány 1926 tavaszán lemondott, s helyét Averescu Néppártjának engedte át. A május hóra kiírt választásoknál az O.M.P. kartell-egyezményre lépett a Néppárttal, mely egyezmény a Magyar Pártnak huszonzét tagját jutatta mandátumhoz. Ugron István elnöknek, aki a liberálisokkal való kooperáció alkalmából a — csucsai paktumot felmondta, természetesen le kellett mondania. Utóda előbb mint helyettes, később mint megválasztott elnök — gr. Bethlen György lett, s az O. M. P. már az ő elnöklete alatt vett részt az 1926-os választásokon. Az Averescanus Paktum kisebbségi kikötéseiből majdnem semmi sem valósult meg. A rövid életű Averescu-kormány távozása után 1927-ben újból parlamenti választások előtt állt a Magyar Párt. Ez alkalommal a német kisebbséggel indult közös listán (kisebbségi blokk). Egy szenátor és tíz képviselői mandátum jutott osztályrészül, ez utóbbiakból kettőt — előzetes megegyezés folytán — a németeknek kellett átengedni. — A szélesebb magyar nyilvánosságnak az O. M. P. ugynevezett nagygyűléseken szokott beszámolni. A román pártok felé való orientáció kérdésében 1927 év folyamán törték ki egyenetlenségek, amikor is a pártnak nem nagyszámban, de jelentékeny súlyú egyéniségei liberális orientációt hirdettek. Ez irányzatnak néhány híve, élükön Bernádyval ki is lépett a Pártból. A belső ellenzék forszírozására az O. M. P. szervezeti szabályzatának átdolgozását határozta el. Jelenben a párt elnöke: dr. gróf Bethlen György, ügyvezető alelnök: Incédy Joksman Ödön, alelnökök: dr. — Thury Kálmán, Sándor József, dr. Jakabffy Elemér, ügyész: dr. Ferencz József. Az elnöki tanács tagjai: dr. Balogh Arthur, dr. Ferenczy Géza, dr. Gabányi Imre, dr. Gyárfás Elemér dr. Paál László, dr. Páll Gábor, dr. Róth Hugo és Ugron István. A párt központi irodája Kolozsvárt van, központi főtitkár dr. Deák Gyula. A parlamenti csoport külön irodát tart fenn Bukarestben, melynek vezetője dr. Willer József. — A párt hivatalos orgánuma a „Keleti Újság”

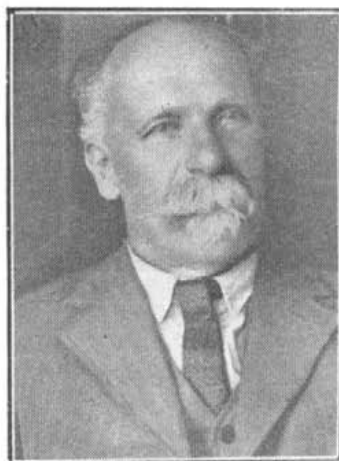
Orient Gyula a kolozsvári egyetem orvos-gyógyszerészeti fakultásának tanára, szakíró, * 1869 X 21-én. Nagybocskón, (Máramaros m) Gyógyszerészi oklevelét Budapesten 1891-ben szerezte. Még egy évet tölt az egyetemen gázabsorblió, ásványvíz elemzés, bak-

terológiai vizsgálatokkal foglalkozva. Azután hat évig vidéken gyógyszerészeti foglalkozást űzött. 1898-tól újból az egyetemen Kolozsvárt dolgozik, s rövidesen a vegytani intézet tanársegédi, majd adjunktusi állását tölti be. 1900-ban megszerezte a gyógyszerészdoktori fokot, nemsokára az orvostudományok doktora is lett. A háború kitörésekor a — Vörös Kereszt Egylet kolozsvári kórházában, valamint a „Petru Maior” román kórházban teljesített szolgálatot sebész-őrorvosi minőségben. E szolgálatáért a magyar és porosz vöröskereszt hadiékitményes — j e l v e l t ü n t e t t é k k i, Kolozsvár város pedig tb. tisztiorvossá nevezte ki. 1918-ban egyetemi magántanári képesítést nyert, — 1921-ben a kvári egyetemen a biológiai és toxikológiai analízis tanszékét vele töltik be. Tudományos téren nemcsak számottevő, de maradandó dolgokat alkotott. Számos gyógyszerész-történelmi munkát írt, amelyek között „Az erdélyi és bánáti gyógyszerészet története” a legértékesebb mű, kulforrás s amely román, német nyelven jelent meg. Harminc éven át gyűjtötte a gyógyszerészet történetére vonatkozó tárgyi adatokat s azt az Erd. Múzeum keretében Kolozsvárt „Gyógyszerész Múzeum” címen tette közkinccsé. (kb 1500 drb) A külföld már korábban honorálta dr. Orient kiváló — munkásságát. A Comisiunea Monumentelor Istorice, — secțiunea pentru Transilvania és a „Gesellschaft für Geschichte der Pharmacie” levelező tagjául választotta meg, ez utóbbinak képviselője is Romániában. A „Société Française d'Histoire de la Médecine Paris”, a „Société d'Histoire de la Pharmacie Toulouse” — rendes tagjává választotta. 1924-ben a kezdeményezésére megindult Erdélyi Gyógyszerész tudományi Társaság elnöke. Tankönyveinek, tudományos dolgozatainak száma a százat is felülmúlja, s többnyire külföldi folyóiratokban jelentek meg. Külföldi neves tudósok — tudományos problémák megoldására állandó összeköttetést tartanak fenn dr. Orienttel.

Obor-törvény. A régi királyságbeli tőzsdetörvénynek a gabona és állatvásárokról és az áru piacokról rendelkező 59–69 cikkei, az 1928 március 28-án megszavazott törvény kiterjesztette a csatolt területekre s így Erdélyre is. — E törvény lényege az, hogy a községek től megvonja a vásártartási jogot. — Vásárt csak a kereskedelmi és iparkamarák létesíthetnek s azok igazgatása e testületek hatáskörébe tartozik. — Minden a vásártéren történő adásvétel irásos jegyzék mellett történik, a

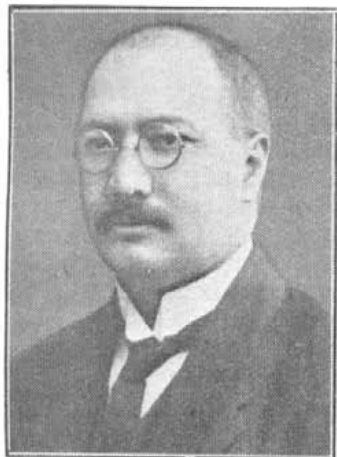
melyet a vásár-hivatalnál elkönyvelés mellett be kell mutatni s ugyanakkor, — ha az ügylet tárgya gabonanemű, mintát kell letenni. — E jegyzékek a Kereskedelmi Kamara bélyegével látandók el. — A vásár rendjére felügyel egy három kereskedőből alakult s a minisztérium által kinevezett bizottság, amelynek feladata a törvény és rendeletek alkalmazása felett őrködni, az eladók és vevők közötti kisebb nézeteltéréseket a helyszínen elsimítani.

Orosz Endre ősrégészeti és néprajzi író. Atyja, Orosz István a Sáros vármegyei román. kath. régi Orosz család ivadéka, aki az 1849-ki zavarokban szülővárosából, Eperjesről Kolozsvárra került s itt telepedett meg. * 1871 VIII. 4-én Kolozsvárt. Iskoláit a szamosújvári

őrm. kath. gimnáziumban és a kolozsvári áll. tanítóképző-intézetben végezte. A Torontál megyei Kécsán 3 évig nevelő, — majd 1895–1920-ig Apahidán áll. iskolai igazgató-tanító, 1920–26-ig román áll. iskolai tanító Kolozsvárt. 1926–1931-ig a — Múzeul Etnografic-hoz lett beosztva mint múzeum-őr, amikor nyugdíjazását kérte. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Felügyelőségének meghívására részt vett az 1899. év nyarán Budapesten tartott régészeti szaktanfolyamon. Régészeti kutatásokkal foglalkozik, évtizedeken át turistáskodva — többnyire gyalog — Erdély minden vidékét bejárta és sokezer darabból álló ősrégészeti, ősfoglalkozási, néprajzi tárgyból álló kollektiót gyűjtött össze. Néprajzi gyűjteménye a Múzeul Etnograficban Kolozsvárt nyert elhelyezést. Gyűjteményeiről, kutatásairól beszámoló és turisztikai közleményei nagy számmal jelentek meg. (Cca 170 szakdolgozata van). Az EKE főtitkári és múzeumőri tisztjét tölti be, s szerkesztette az „Erdély” című folyóiratot. Kéziratban lévő munkái: Apahida község Monografiája, a Kolozsmegyei Tanító Egyesület által jutalmazott pályaműve, Kolozsbányaváros Monografiája, Erdélyi Turista Lexikon és Negyvenötévi ősemlertani kutatásaim eredményei.

Óvári Elemér dr., ügyvéd, * 1876-ban Kolozsvárt. Érettségét a kolozsvári piarista főgimnáziumban tett, jogot u. o. az egyetemen végzett. A jog és államtudományok doktora. 1904 óta gyakorló ügyvéd, 1906-tól az impérium változásig Kolozsvár város tiszti főügyésze volt. Jelentékeny közéleti tevékenysége során: Az O.M.P., EKE, EMKE, EME és a róm. kath. egy-

házközség választmányi tagja, a Magyar Nemzeti Kaszinó, a „Társadalom” és a Mezőgazdasági Bank al elnöke; a „Minerva” Irodalmi intézet elnöke. Egyik megalapítója a kolozsvári Színpartoló Egyesületnek és annak alelnöke. Több más társadalmi, kulturális intézmény vezetőségében foglal még

helyet. A világháborúban részt vett, 1915-ben önként jelentkezett, s az orosz fronton harcolt, mint tartalék hadnagy. 1916-ban Kolozsvár város egyik kiküldöttje IV. Károly király koronázása alkalmával.

Ötvös Lajos dr., ügyvéd, * 1872. Tiszabogdán. (Máramaros m) Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, jog és államtudományi

doktorátust szerzett. Ügyvédi vizsgát—Marosvásárhelyt 1898-ban tett U. o. később cenzora az ügyvéd—vizsgáztató-bizottságnak, majd az impérium változás után a Kolozsvárt működő ügyvéd vizsgáztató-bizottságnak tagja és ugyanezen időben tagja volt a legfelsőbb—ügyvédi fegyelmi bíróság-

nak is, amely akkor a kolozsvári kir. tábla mellett működött. Előbb cca tíz éven keresztül választmányi tagja, majd másodelnöke volt a kolozsvári Ügyvédi Kamarának, később amikor

az elnöki szék megüresedett az elnöki tisztséget töltötte be. Az új impérium idején pedig hosszú időn át prodékánja volt a kolozsvári Ügyvédi Kamarának. Az EMKE alapító, az E. M. E. rendes tagja.

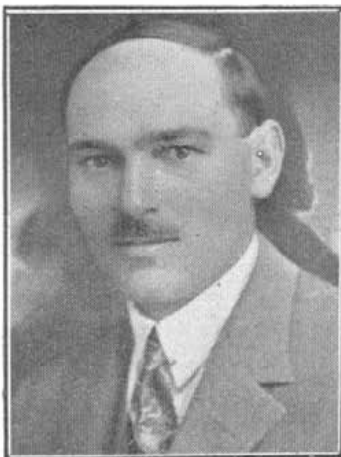
Oswald Pál, a Katholikus Legényegyletek

Országos Szövetségének főtítkára, * 1896-ban. Theológiát—Nagyváradon végzett, u. o. szentelték pappá. Nagy—kongregációs tevékenységet fejt ki, s 1926-ban megalapítja a Legényegyletek—Országos Szövetségét, melynek—jelenleg is—főtítkára. Katholikus sport és testnevelési—egyesületek,

valamint vallásos intézmények vezetője.

Osváth Endre ifj. * Zilahon 1892-ben.

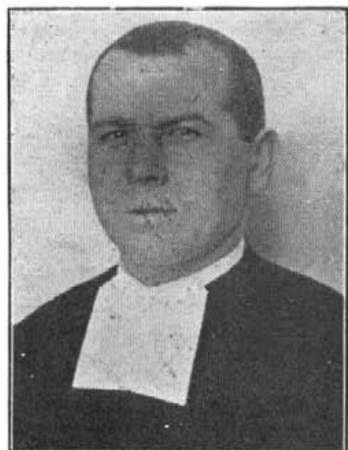

Négy polgári szülővárosában végzett, u. o. 1919 óta önálló iparostímár üzem tulajdonos. A Timár Ipartársulat elnöke, a M P helyi—tagozati intéző—bizottsági tagja, ref. presbiter, az Ipartestület és az Iparos Olvasó Egylet választmányi tagja. Érdemei közé sorolható, hogy elnöksége alatt léte-

sült a Timár Ipartársulat kebelében működő temetkezési egylet, amely az elhunyt tagok örököseinek segélyezését szolgálja. A világháborúban az orosz, albán és macedoniai harcterekben vett részt, több kiténtetést kapott.

Orbán Domokos orvos, * Székelyudvarhelyt 1887-ben. Középpiskolát a róm. kath. főgimn-ban Székelyudvarhelyt, egyetemet Budapesten végzett 1913-ban. Jelenleg gyakorló és betegsegélyező pénztári orvos, A MP int. biz. tagja, róm. kath. egyháztanácsos.

Ötvös Frigyes a szatmári püspöki fiu

elemi isk. igazgatója, a Keresztény Iskolatestvérek Tanítórend — szatmári rendházának főnöke, * B á c s t o p o l y á n 1895-ben. Római kath. tanítóképzőt Szatmáron — végzett, szerzetesi kiképzést a Rend bécsi — házában nyert. Két évig a budapesti — rendházban pedagógus, majd részt

vesz a világháboruban. (Két évig orosz fogságban volt) 1919 óta a szatmári püspöki elemi iskolában tanít, 1923 óta igazgató. Szivgárda csoportvezető.

Onofray István * 1878 XII. 18-án Kolozsvárt. Alsó ipariskolát u. o. végzett, ácsmesteri oklevelet nyert. Gyakorlati ténykedését — külföldi államokban (Németország, Olasz és Lengyelország, stb) folytatta. A háboru alatt 42 hónapig, mint árkász törzsőrmester, az olasz és orosz fronton harcolt, több kitüntetést kapott. 1910 óta szülővárosában önálló iparos. Az iparos társadalom egyik jelentős és tevékeny vezéralakja. Az Ipartestület elnökségi — és számvizsgáló bizottsági tagja, az Iparos Egylet választmányi tagja, ref. egyházi presbiter, a ref. Férfiszövetség választmányi tagja. Több más ipari, társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal még helyet. A Magyar Párt kolozsvári tagozatának intéző-bizottsági tagja. A Magyar Párt iparos-szakosztályának megteremtése és megszervezése körül — nagyon sokat és önzetlenül fáradozott. A Magyar ifjakat egy táborba gyűjtötte, és szabadelőadásában, — melyeket hetenként tart — a tiszta erkölcsre tanít.

P

Paál Árpád publicista * Brassóban, 1880-ban. Jogi és államtudományi doktorálust szerzett 1902–03. Ugyanez években városi fogalmazó Kecskeméten és a „Kecskeméli Lapok” szerkesztője. Majd árvaszéki ülnök Udvarhely-megyében; 1908—1918-ig megyei főjegyző, — 1918 novembertől 1919 januárig helyettes alispán és az udvarhelymegyei Székely Nemzeti Tanács elnöke. 16 hónapig hadbírósi eljárás alatt állt, de felmentették. 1920-tól újságíró. Évekig a Keleti Újság, majd az Újság főszerkesztője volt s a Napkelet folyóirat is a P. főszerkesztői jelzésével jelent meg. A kisebbségi magyar politikában — súlyos vezércikkeitől eltekintve — eleinte csak outsider szerepe — volt. Progresszív magatartása ellene hangolta a konzervatív pártvezetőséget, később (egyrészt mert Erdélyben enyhülni kezdtek a világnézeti poentirozások, másrészt mert a hivatalos vezetőség az utóbbi években a Paál Árpádnál veszélyesebb baloldaliságokkal is találkozhatott) bekerült a pártvezetőségbe s a 1928-29-es két választáson, mint Szatmárvármegye képviselője a Kamarába is bekerült. — Sűrűn ír vezércikkeket a Keleti Újságba. 1931-től az Erdélyi Lapok főszerkesztője.

Pacha Ágoston, temesmegyei latin szert. p ü s p ö k * Mórícöldön 1870 XI. 26. Rávid káplánkodás után állandóan a csanádi-püspöki udvarban működött, 1902-ben püspöki titkár, 1906-ban c. kanonok, 1911-ben sz. egyh. kanonok, 1915-ben oldalkanonok irodaigazgató, 1923-ban apostoli kormányzó, 1927. V. 15. lebedői püspökké szentelte M. Dolci pápai nuncius. A konkordátum megkötése óta temesmegyei püspök.

Pakocs Károly író * 1892 XI. 17. Nagykárolyban. Középkorú volt ott és Szatmáron kijárva, a budapesti egyetem theologiai fakultásán végezte tanulmányait. 1915-ben pappá szentelték. Félévig máramarosszigeti káplán,

azonlul 1928-ig Boromissza Tibor szatnári róm. kath. püspök udvari papja. Püspöki irodaigazgató. I r o d a l m i l á g két verskötettel („Forró szavak” 1924, Szatmár és „Lélekország” 1927, u. o.) s egy novellás kötettel — („Hazafelé” 1926 u. o.) jelentkezett. — Verses dolgait — különösebb szuggesztív erő híján is rokonszenvenessé teszi rendületlen, hívő optimizmusa. Gyors ihletésű költő, avult formákat is ötletesen variál, sokszor édeskés muzsikával. Novellisztikus írásaiban a sokszor igen egyszerű mondanivalóitól az áradó előadás elvonja a figyelmet. Az Erdélyi Irodalmi Társaság 1926-ban tagjává választotta. Jelenleg (1934) Szinérváralján plébános. Az Erdélyi Lapok főmunkatársa.

Páll György ügyvéd, hírlapíró * 1892 IV. 11. A gimnáziumot Temesváron, az egyetemet Budapesten végezte, ahol az államrendőrség szolgálatába lépett s a Károlyi regim alatt főkapitányhelyettes lett. Az impériumváltozás után visszatért Temesvárra. Résztvevő a Magyar Párt temes-terontáli tagozatának szervezésében s annak 1928 eleje óta főtitkára. — Hírlapírói munkásságát, mint a kolozsvári „Újság” bányászati szerkesztője kezdte, később a Temesvári Hírlap belső munkatársa volt. Jelenleg a temesvári munkaadók szindikátusa hivatalos lapjának felelős szerkesztője.

Pap János dr. a nagyváradi keresk. és iparkamara főtitkára * 1877-ben. Jogi tanulmányai végzetével ügyvédi irodát nyitott Nagyváradon. Egyidejűleg újságíró is, a „Nagyvárad” szerkesztője. 1920-tól kereskedelmi és iparkamarai főtitkár. Ebben a tisztségében eredményes akciót vezetett a nagyváradi állandó nemzetközi mintavásár megszervezésére. Időszaki lapot ad ki „Törvények és Rendeletek” címen. Az 1919—1926 években hozott törvényeket — (magyar fordításban) két hatalmas kötetben adta ki. Ifjú korában írt versei „Szerelem” c. kötetében jelentek meg.

Paál János (felsőboldogfalvi) birtokos, * 1876-ban Rumonfalván (Udvarhely m). Az udvarhelyi ref. kollégiumban végezte középiskolai tanulmányait, majd az algyógyi gazdasági intézetben tanult. A zsigóói báró Wesselényi Béla — uradalomban mint gazdasági ispán működött 12 esztendeig, majd báró Wesselényi István nyírségi uradalmában gazdatiszt két évig, gróf Teleki János szamoszváraljai uradalmában 14 évig ugyancsak gazdatiszt munkakört töltött be. Jelenleg saját birtokán gazdálkodik. A Magyar Párt járási tagozatának választmányi tagja és pénztárnoka, a zsigóói Iparos Kör elnöke, a „Samoşul” („Szamos”) football-klub elnöke, az Erdélyi Gazdasági Egyesület és a Szilágy-vármegyei Gazdasági Egyesület tagja. Magyar párti programmal Zsigó megválasztott községi bírója. A zsigóói állatkiállításokon az állattenyésztés terén szerzett érdemeiért bronzéremmel és díszoklevéllel tüntették ki.

Paál Lajos (dálnoki) ref. lelkész * Dálnokon (Háromszék m) 1883 július 6-án. Középiskoláit a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban, egyetemi és theologiai tanulmányait Kolozsváron végezte. Rendes lelkészi működését Alsósófalván (Udvarhely m) kezdte, ahonnan 11 évi szolgálat után Bögözre került, 1922 júniusában választották meg Kézdivásárhelyi rendes lelkészének, s azóta itt működik. A kézdivásárhelyi ref. egyházmegye lelkészi értekezletének elnöke, egyházi, társadalmi és kulturális alakulatok vezető egyénisége. Behatóan foglalkozik gazdasági, méhészeti kérdésekkel. Felesége: Dencz Róza a ref. Nőszövetség elnöke s több emberbaráti és jótékony célú egyesület vezető tagja.

Panigay Ágoston * 1897-ben Zólyombrezón (Zólyom m). A máramarosszigeti román kálv. főgimnáziumban érettségizett 1916-ban, jogi tanulmányait u. o. a ref. jogakadémián végezte, 1920-ban államtudományi államvizsgát tett. — 1919-ben Máramarosszigeten pénzügyi fogalmazó, majd osztályfőnöki minőségben teljesít szolgálatot 1931 júliusáig, amikor Bucureşti-be helyezték át az ilfovi pénzügyigazgatósághoz. Itt 1931 december végéig működött, azután Szatmárra helyezték át. Jelenleg 1932 óta nagyszombati kincstári (adóügyi) ellenőr. Társadalmi és kulturális intézmények tagja, a román hadsereg tartalékos hadnagya.

Pallas könyv és lapterjesztő vállalati — Nagyvárad. Alapította Faragó Miklós 1922-ben. Pár évvel később Darvas Simon újságíró vette át és külföldi lapok, folyóiratok behozatalával és terjesztésével kulturális jelentőségre emelte.

Panker Leó dr., ügyvéd. * 1888 Besztercén. Egyetemet Kolozsváron végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett. 1913 óta folytat ügyvédi gyakorlatot Besztercén. Besztercei Hitelbank (Banca de Credit, Bistrija), a besztercei Cserépkályhagyár (Fabrica de Sobe) ügyésze és jogtanácsosa.

Papp Dezső főjegyző * 1898. Temesku bin. (Temes m). A zilahi Wesselényi kollégiumban érettségizett 1917-ben. 1918-ban Kolozsváron jogot hallgatott, majd jegyzői tanfolyamon vett részt ugyanott 1920-ban. Működését a közgazdasági pályán kezdte, mint segédjegyző Magyarlápason, majd jegyző Károlyfalván, Csernefalván és Nagynyíresen. 1932 november óta főjegyző Aranyosmegyében. A Megyei Uri Kaszinó választmányi tagja.

Papp József ref. lelkész, egyházkerületi tanácsbíró. * 1886 I. 13. Börvely (Szilágy m). A debreceni ref. kollégiumban érettségizett, theologiai tanulmányait Debrecenben és mint ösztöndíjas hallgató a bazeli egyetemen végezte 1910-ben. Egy évig segédtanár a debreceni ref. kollégiumban, 1912—1929-ig rendes lelkész Gencsen, azóta Máramarosszigeten református lelkész. Kisebbszerű önálló értekezései leginkább a gyakorlati theologia köréből valók. Írásai, szentbeszédei, szónoklatai hivatalos vallásos folyóiratokban, egyéb cikkeitársadalmi folyóiratokban és napilapokban jelentek meg. A háború alatt mint tábori lelkész a m. kir. 5. honvéd lovasezrednél szolgált két esztendeig. A II. osztályú lelkészi érdemkereszt tulajdonosa.

Papp Sándor festő. * 1868-ban Diécsen. Arad megyében. Tanult Budapeszen és Párisban. Huszonnégyszerű éven át az iparművészeti iskola rendes tanára volt. 1926-ban a kolozsvári Scoala de Arte frumoase igazgatója lett. — Tisztán pikturális feladatokon kívül tudományos világlátását is szóhoz kívánja juttatni művészetében. Bibliái tárgyú festményeiben is közel akar jutni a modern szellemhez.

Pataki József kath. főgimn. tanár * 1908-ban Kászonyakabfalván (Csik m). A kolozsvári román kálv. főgimnáziumban érettségizett, majd ugyanott a tudományegyetemen bölcsészettel tanult. Történelemből és román nyelvből 1930-ban nyert tanári diplomát. Azóta a kolozsvári kath. főgimnázium tanára. A kolozsvári iparos tanonc és kereskedő tanonc cserkészcsapat parancsnoka.

Parecz Béla * 1873 II. 28. Aradon. Ügyvédi oklevelet szerzett, s 1899-ben Aradon irodát nyitott. 1914—19-ig az Ügyvédi Kamara elnöke volt. 1926—27 magyar párti kamarai képviselő, mely minőségében az igazságügyi költségvetés és a Munkakamara t. v. javaslat vitájában vett részt. Az aradi Kath. Kör elnöke.

Parlagi Lajos színigazgató, * 1877. Rákosi színiiskolát végzett s a Magyar Színházhoz szerződött. Majd Erdélybe került Micsey F. Györgyhez. 1919-ben Kolozsvárt helyettes igazgató, 1921-től 3 éven át a nagyváradai színház igazgatója. Koncesszióját bevonták, s a régi váradai „Fabódé”-ből iztétesen alakított Heymann-szinkör igazgatója lett, amelyben a napi mozi-előadásokon kívül koncerteket, vendégművész előadásokat rendezett, többek között a folklorisztikusan érdekes kiskapusi műkedvelőket is bemutatta.

Parádi Ferenc dr. nyug. kórházi igazgató főorvos, * 1875-ben Kolozsváron. Egyetemet Kolozsváron végzett. Előbb a kolozsvári Esetleni Intézetnél tanársegéd, a bőrgyógyászati klinikán első tanársegéd, s a sebészeti klinika tanársegédje volt. Mint bőrgyógyász, Breslauban specializált. 1902—1930-ig a dési kórház igazgató-főorvosa. Szakirodalmiműködése során: a mioma mély besugárzásáról munkája jelent meg. A háború alatt mint főorvos és ezredorvos teljesített szolgálatot. A dési Orvosi Kamara alelnöke.

Parádi Kálmán dr., tüdő-orvos, * 1905. Dés. Egyetemet Kolozsvárt végzett. Németország nagyobb szanatóriumában (St. Blassen, Sommerfeld, Wehrwald, Karolagrim, Charlottenhöhe) folytatta tüdő-tanulmányait. Másfél évig mint belgyógyász működött a kolozsvári klinikákon. Előbb édesapjával — dr. Parádi Ferencel — közös rendelője volt Désen, 1933 óta kolozsvári ref. kórház tüdő-orvosa.

Papoczy László dr. (csorjai) földbirtokos, ügyvéd, * 1888 Színerváralján. Éreltségit a nagybányai állami főgimnáziumban tett, jogi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter Tudomány Egyetemen végezte. Ügyvédi vizsgát 1917-ben Marosvásárhelyen tett. 1917—1919 ügyvédi gyakorlatot folytat, majd eskü nem tétele miatt két esztendeig gyakorlatával szünetel. 1921 óta ismét színerváraljai ügyvéd. A MP vármegyei tagozatának jogi szakosztály elnöke, a színerváraljai róm. kath. egyházközség és az lpartestület ügyésze.

Pásztor Bertalan * 1874. Nagyváradon. Jogot végzett. Dolgozott valamennyi nagyváradai lap szerkesztőségében. Egyidejűleg közigazgatásnál is működött. Impériumváltás után mint tanácsos ment nyugdíjba. Éveken át szerkesztett sportlapot. Mint újságíró zenekritikai cikkeket is írt. Jelenleg (1934) külföldi lapok tudósítója.

Pásztor Ede lapkiadó és szerkesztő, * 1879-ben. 1900 óta újságíró, a — Nagyvárad Friss Újság főszerkesztője és tulajdonosa, a nyomdaluajtadonosok orsz. szövetségének nagyváradai elnöke.

Pásztortűz kétheti folyóirat XX. évfolyamát éri, bár ezen a címen csak 1921 óta jelenik meg. (régebben Erdélyi Szemle). Reményik Sándor szerkesztésében indult meg, egy évig Nyirő József is szerkesztette, — akitől a szerkesztést György Lajos vette át. Ez utóbbinak hosszabb külföldi tanulmányútja alatt — szerkesztőbizottság áll a Pásztortűz élén. Tökeerős kiadó állván mellette, ez a lap elkerülte az erdélyi folyóirat alapítások rendszerét s túl már a kezdet nehézségein — elődeinél inkább simulva az erdélyi családi szellemhez is — fennállása biztosítottak látszik.

Pataky Sándor akvarell-festő, * 1880-ban. Aradon. Első kiállítását Budapesten Könyves Kálmánnál rendezte (1913). Résztvett Műcsarnok és Nemzeti Szalon kiállításokon is. Erdélyben a nagyobb városokban sűrűn rendezett önálló kiállítást. Elsősorban akvarell-festő, „Rómán temetőben” c. akvarellje az aradi Kulturpalotában van.

Patz Lajos mérnök * 1894 Csorváson. A szatmárnémeti róm. kath. főgimnáziumban éreltségit 1912-ben. A budapesti József műegyetemen folytatta tanulmányait, ahol mérnöki oklevelet nyert 1919-ben. A világháborúban 1914—1918-ig a máramarosszigeti gyalogezredben — mint tartalékos tüzérfőhadnagy — szolgált az orosz és olasz frontokon. 1922 márciusáig magánmérnök, még ez évben a közmunkaügyi miniszteriumba kerül mint mérnök. 1923-ban a prahovavölgyi közúti hidak építésénél működött közre, mint építés-vezető 1927-ig. 1927 októberétől—1928 májusig a Ploeshti—Valeni (Valeni de Munte) vasutigazgatóságánál és a Ploeshti—Tárgovistei vasútvonal építésénél az építés tervezésével foglalkozott. Majd vissza került a miniszteriumba. 1930 január 1-től a máramarosszigeti államépítészeti hivatal főnöke.

Palay József piarista rendfőnök. * 1886 nov. 11-én Nagykárolyban. 1902 aug. 27-én a piarista rendbe lépett. Egyetemi és theologiai tanulmányokra a rend Kolozsvárra küldte. Doktori oklevelet 1909-ben, tanári oklevelét 1910-ben szerezte. 1909-ben Budapesten pappá szentelték. 1909 szeptember 1-étől 1922 júliusáig a kolozsvári róm. kath. főgimnázium tanára, 1922 júliusától 1925 októberéig ennek az intézetnek igazgatója és a kolozsvári kegyes tanítórendi társháznak főnöke volt. 1925 júliusában a romániai kegyes tanítórend főnökévé választották. 1929-ben „Pázmány Péter egyetemes történelmi felfogása” c. értekezése jelent meg. A kolozsvári főgimnázium értesítőjében több dolgozata látott napvilágot. (1922-23—24—25). Főképen azonban beszédei révén ismerik. Kisebbségi közleményeket napilapokban és folyóiratokban is írt. A gimn. VII. osztálya számára 1922-ben Egyetemes Történelmet adott ki. Egyéb írásai: „A piarista rend Erdélyben”. — „A piarista rend keletkezése és elterjedése”.

Pásztor Jenő hirlapíró, * 1895-ben Medgyesen. Jogakadémián végzett Nagyváradon, s u. o. államtudományi államvizsgát tett. 1912—1920-ig rendőrfogalmazó volt Nagyváradon, — majd újságíró lett. — Dolgozott a Nagyváradon Naplónál s több más lapnál. A Szigligeti Társaság, a M. P. tagja.

Páter Béla a kolozsvári gyógynövény kísérleti állomás vezetője, * 1860 IX. 9. Eperjesen. 1885—1893-ig a kassai gazdasági tanintézetben, 1893—1906-ig a kolozsvári gazdasági tanintézetben működött. 1906—1919-ig a kolozsvári gazdasági akadémia tanára, utóbb igazgatója volt. Az impériumváltozással ezt az akadémiát is átvették és P. azóta a gyógykísérleti állomás vezetője. A budapesti és erdélyi szakfolyóiratokban sok cikket írt. Önállóan megjelent művei: Gazdasági növénytan 2 kötet. — A vadontermő gyógynövények termesztése. — Több füzet az Erdélyi Gazdasági Egylet kiadásában. A gyógynövények termesztésére vonatkozó művei román nyelven is megjelentek.

Pázsity Bonaventura minorita, theologiai doktor, * 1872 X. 26 Szentgyörgyön, Pozsony megyében. Rendbelépett 1891-ben. Theológiát Rómában végzett, u. o. doktorált. 1896-ban szentelték pappá. Néhány évi hitoktatói és képláni működés után, 1903-ban a rendi seminárium rektora 1918-ig. Ezután rendtartományi titkár, később kolozsvári, majd nagybá-

nyai házfőnök. 1921-1927 római magyar gyónató a Szt. Péter Bazilikában. 1927 óta rendfőnöke az erdélyi minorita rendtartománynak. (1907 óta rendtartományi örökös kormánytanácsos). Kitűnő konferencia szónok. Ujabban főleg férfiak pásztoralásával foglalkozik székhelyén, Aradon.

Páneurópa. Marosvásárhelyt 1926 év tavaszán néhány erdélyi progresszív — kiknek a száma azután a többi városok progresszívjeivel szaporodott — megalakította a Páneurópai Unió Erdélyi Szervező Bizottságát. Ez a bizottság legelőbb egy brosúrát adott ki, majd ugyanez év őszére országos értekezletet készített elő. Erre az értekezletre meghívták báró Kapri Manuelt, aki ugyanakkor a Regálban kezdeményezett hasonló szervezkedő mozgalmat. Báró Kapri az értekezlet előtt néhány nappal megjelent Marosvásárhelyen, felmutatván Coudenhove Calergi-nek, a Páneurópai Unió elnökének írásos tiltakozását az ellen, hogy Erdélyben külön szervezet alakuljon, míg a Romániai Központ meg nem alakult. Minthogy a Romániai Központ azóta sem alakult meg, az erdélyi mozgalom is eredmény nélkül felbört.

Pap Domokos festő * 1894 V. 2. Középsiskoláit Kolozsvárt végezte. 1913-ban a budapesti Képzőművészeti Főiskola növendéke lesz, tanulmányait azonban megszakítja a háború, melynek egész idejét harctéren, fogságban, majd ismét harctéren tölti. 1919-től Budapesten folytatja festészeti tanulmányait, amelynek végzetével 1920-ban visszatér Kolozsvárra. Itt mint középsiskolai rajztanár és festő működik 1926-ig. Számos arcképet, tájképet és néhány nagyobb kompozíciót festett, melyeket évente kiállításon mutatott be a közönségnek. Ezenkívül képzőművészeti szakkikket írt az erdélyi lapokban. 1926-ban Olaszországba utazik, majdnem egy évet tölt Rómában. 1933 őszé óta ismét Budapesten tartózkodik. Festészete ujabban a kollektív művészet felé orientálódik.

Papp József író * 1896-ban Brassóban. A háborúban orosz hadifogságba került; hazajövele után állami, majd magántisztviselő. E minőségben, mint szervező talált megélhetést (a szervezés jelentőségével irodalmilag is foglalkozott). „Első könyv” című novelláskötete 1924-ben. „Kiállítás a barátért” c. verskötelet 1925-ben jelent meg. Írt még drámát, regényt, film-scenáriumokat és eredeti fölfogású társadalmi kritikái cikkeket.

Papp András * 1889-ben Szatmáron. A

timár mesterséget édesapjától tanulta, s 1914 óta önálló timár iparos. A szatmári iparos-társadalom egyik számoltató tagja. A Timár Ipari Társulat választmányi tagja, szatmári ref. presbiter. A világháborúban — részt vett, 1914–1918-ig egyhuzamban az orosz fronton teljesített szolgálatot. Több altruista

intézmény vezetésében részt vesz.

Papp István * 1892. I. 10-én Szatmáron.

A szabóipart Szatmáron tanulta majd több éven át Budapesten praktizált 1919 óta önálló iparos Szatmáron. Különösen az iparos társadalomban tevékenykedik. — A Szabóiparosok szakcsoportjának az elnöke, több társadalmi és kulturális intézmény pártoló tagja. A háború alatt 1914–1918-ig az orosz, olasz, —

szerb és francia fronton harcolt.

Paál Gusztáv * Szászörményesen (Kisküllő vm) 1877. okt. 23-án. Egyetemi tanulmányait a kolozsvári Ferenc-József Tudományegyetemen végezte. 1900 szept. 1 óta a marosvásárhelyi református kollégium tanára. 1911-ben megválasztják a kollégium igazgatójának. Erről a megbízatról 1920-ban súlyos betegsége miatt lemond, jelenleg a kollégiumnál, mint tanár működik. — Szerkesztette a „Vasárnap” c. egyháztársadalmi hetilapot, írt több cikket napilapokba, folyóiratokba, almanachokba — Cikkeiben és tanári katedráján mindig vállalta a meg nem hamisított humánus jegyben való progressziót. Magyar Párt vezetőségi tagja.

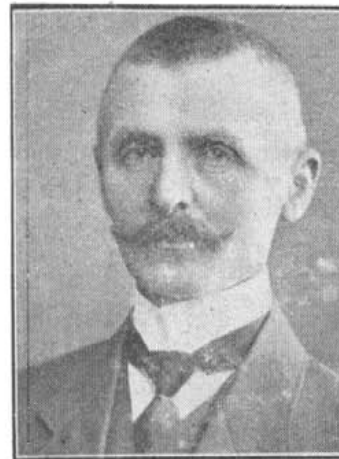
Papp László kereskedő, * 1881-ben Iriny községben (Szilágy m). Budapesten szaktanfolyamot végzett, 1905 óta önálló iparos, cipész-üzem és cipőüzlet tulajdonos. A nagykárolyi

Ipartestületnek — másodkizben al-elnöke, a Magyar Párt volt intézőbizottsági tagja, s jelenleg rendes — tagja, az Iparos Otthon választmányi tagja, a Kereskedő Társulat és a Kath. Legényegylet vezetőségi tagja. A régi impérium alatt több éven át volt városi képviselő testületi tag. A budapesti

Országos Ipari Egyesülettől, a nagykárolyi ipari kiállításon, a szatmári mezőgazdasági és ipari kiállításon ezüst érmet, a győri országos cipész-ipari kiállításon bronz érmet és oklevelet kapott.

Paál János (baróti) nyug. erdőtanácsos, * Baróton 1869-ben. Középiskoláit Székelyudvarhelyt, Marosvásárhelyt és Gyulafehérvártól

végezte, 1890-ben éreltségizett, majd egy évig a bécsi Pázmáneumban tanult. — Erdészeti főiskolát Selmecbányán — végzett, ahol 1898-ban szerzett diplomát. Csikszeredán erdőgyakornok, — majd erdészjelölt, 1903-ban Székelyudvarhelyre került, ahol a Korondi Erdőgondnokság vezetője volt,

s egyben 1916–1917-ben az állami erdőhivatal vezetését is ellátta. 1916-ban főerdőmérnök. Az impérium átvétele után a korondi erdőgondnokságot tovább vezette, s mint erdőtanácsos ment nyugdíjba. Társadalmi és szakirányú cikkei a Csiki Lapokban és a Székely Közéletben jelentek meg. Róm. kath. egyháztanácsos, a Katolikus Népszövetség választmányi tagja, s Szent Ferenc III. rendjének tagja.

Pap Jánossy Béla dr. * 1883-ban Erdőszentgyörgyön (Mtorda vm). A székelyudvarhelyi róm. kath főgimnáziumban érettségizett 1903-ban, jogot a kolozsvári tudomány egyetemen végzett. 1908-ban államtudományi doktorátust nyert. —

1905—1910-ig az Ellenzék főmunkatársa, majd egy évig — Kolozsvár város — fogalmazója, 1910 novembertől az Erdélyi Róm. Kath. Státus titkára. A Kath. Akadémia osztály elnöke, az Arany János, a Petőfi és az Erdélyi Irodalmi Társaság rendes tagja. A kolozs-monostori r.

kath. egyház főgondnoka, a Nagy Szent Gergely Rend lovagja, — s a Román Csillagrend tisztje. A Hírnök felelős szerkesztője. Irodalmi működése 1905-ben kezdődik, — az irodalom minden ágában értékes tevékenységet fejt ki. Önálló munkái: a „Császár bűnbakjai” (1927 Minerva) — „Mister Nemere” (1929, Minerva) több elbeszélő és verskötete. A budapesti studióban többször szerepeltek szindarabjai műsorán, „Thüringia Rózsája” című szindarabját többször előadták Erdély városaiban. Jelenleg sajtó alatt: „Krisztus útja a Kálváriára” (drámai költemény), egy nagy verses éposz.

Pap Lajosné özv., Zományi Berta, * Zilahon. Néhai ref. lelkész neje. A jótékony tevékenység terén fejt ki érdemes tevékenységet. A zilahai Ref. Nőszövetség alelnöke, a Magyar Nőegylet állandó választmányi tagja, s minden kulturális és jótékonyági intézmény aktív résztvevője és pártolója. A Ref. Nőszövetségben egyház-kulturális

előadásokat tart.

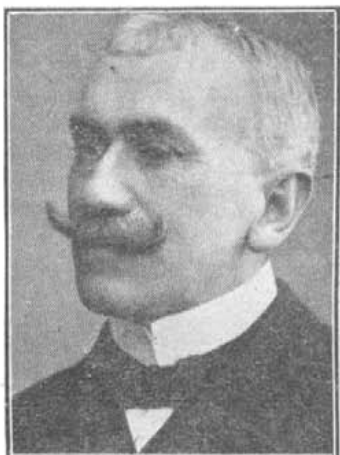
Papp Jánosné, szül. Csáky Ilona (kőröszegi). Egyenes leszármazottja gróf Csáky Ferenc és gróf Károlyi Krisztinának

akik dédszülei — voltak. * Sukhodyban (Lengyelország) Tanítónői oklevelet 1910-ben Szatmáron szerzett. 1914-ben rokon látogatásra Orosz — Lengyelországba ment, itt találta a világháború kilörése, — 1918 tavaszán került vissza Szatmárra. 1924-ben

ment férjhez Papp János mérnökhöz. A szatmári Hildegárda gyermek patronage vezetője, ahol 70—80 gyermek részesül lelki oktatásban. A Mária Kongregáció tagja. Jótékonyági akciók vezetője.

Paschek Viktor nyug. bankigazgató * 1861 július 26-án Nagyszébenben. Középiskoláit Marosvásárhelyen és Segesváron végezte.

Kereskedői pályára lépett, — majd 1889-ben az Udvarhelymegyei Takarékpénztárkönyvelője, később a bank ügyvezetőigazgatója. 1932 november 1-én 44 évi szolgálat után került nyugdíjba. A róm. kath. egyház egyik oszlopos vezető egyénisége. Negyven évig volt az egyház tanács tagja.

Jelentős része van a templom renoválási — munkálataiban, s nagy agilitást fejtett ki az elrekvirált harangok pótlása körül. Több egyházi mozgalom megindítása körül fejtett ki — még buzgó tevékenységet. A székelyudvarhelyi Kereskedő Társulat megalakításában élénk részt vett, s annak vezetőségi tagja volt. Jelenleg is több társadalmi és kulturális intézmény tagja és lelkes pártolója.

Pap Kálmán (rogozi) — nyug. helyettes pénzügyigazgató, királyi tanácsos. * 1863-ban

Szatmár - Németiben. A szatmárnémeti róm. kath. fő-gimnáziumban érettségizett, jogi tanulmányait — a máramarosszigeti jogakadémián végezte. Jog és államtudományi államvizsgát tett. — Működését, mint pénzügyi gyakorló — Szatmáron kezdte, majd Miskolcon pénzügyi fogalmazó. Ugyan

ilyen minőségben Nagykárolyba került, ahol mint helyettes pénzügyigazgató ment nyugdíjba. Közéleti szereplése során hosszú időn keresztül volt a városi képviselő testület tagja, s közigazgatási bizottsági tag. Felesége — Mátyás Etelka, a budapesti Zeneakadémia végzett növendéke. Több önálló koncertet rendezett.

Papp János főgimn. igazgató, * 1892 január 29-én Szász

régenben (Maros-Torda m.) A gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumban érettségizett, s a kolozsvári tudományegyetemen szerzett tanári oklevelet. Szaktárgyai a német és latin nyelv tanárkodott az 1915—16. tanévben a csikszeredai és 1916—28-ig a kézdivásár

helyi római katolikus főgimnáziumokban. Azóta a csikszeredai róm. kath. főgimnázium igazgatója. A róm. kath. Népszövetség fel- és alsókerületének világi elnöke és tagja számos tanügyi, társadalmi és egyházi egyesületnek.

Pál Gábor dr. ügyvéd. Az Országos Magyar Párt csikmegyei parlamenti képviselője. Parlamenti működése során a Csiki Magánjavak pörét képviselte a Népszövetségnél, majd

amikor a pör a székely huszárcsaládok hátrányára dőlt el, itt folytatta belföldön és ma még (1934) nincs végleges döntés.

Pál Gábor id., nyug. főgimnáziumi igazgató. * 1852 január 19-én Székelybethlenfalván. (Udvarhely m) Középkiskoláit Székelyudvarhelyt és Marosvásárhelyt végezte, a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen középiskolai — tanári diplomát 1888-ban szerzett 1876—1912-ig — a csiksomlyói róm. kath. főgimnázium tanára, ahol 1900-tól mint igazgató működött 1912-ben amikor a főgimnázium — áthelyezése megtörtént nyugdíjba — ment. P. G. volt az első és egyben utolsó

világi igazgatója a csiksomlyói r. k. főgimnáziumnak. A róm. kath. Státus volt képviselői tagja. 1906-ban érdemei elismerésül királyi tanácsosi címet kapott. 1920 óta a csikszeredai főgimn. világi gondnoka, a Magyar Párt vármegyei tagozatának intézőbizottsági tagja. A „Csiki Hírlap”-nak egy ideig szerkesztője volt.

Pálffy Márton unitárius főgimn. tanár, nyelvész, * 1873 november 11-én Várfalván (Torda-Aranyos m) A kolozsvári unitárius főgimnáziumban érettségizett, tanári oklevelet u. o. a tudományegyetem bölcsészeti fakultásán nyert, 1899-ben. 1897 óta a kolozsvári unitárius főgimnázium tanára. Tíz évig volt az intézet könyvtárnoka, s tanárkodása óta két ízben volt Finnországban tanulmányúton. Egy ideig társszerkesztője volt az „Unitárius Közlöny”-nek. Napilapokban, folyóiratokban, magyarországi és erdélyi szaklapokban nyelvészeti, nevelési vonatkozású cikkei jelentek — meg, ezenkívül finn, román, német, angol, francia, svéd és főként latin nyelvből fordított magyarra. Az Erdélyi Irodalmi Társaság, az Unitárius Irodalmi Társaság tagja. A világháborúban mint tartalékos főhadnagy vett részt 1914—1917-ig, s ez időtől mint rokkant, a háború befejeztéig határszéli és helyőrségi szolgálatot teljesített.

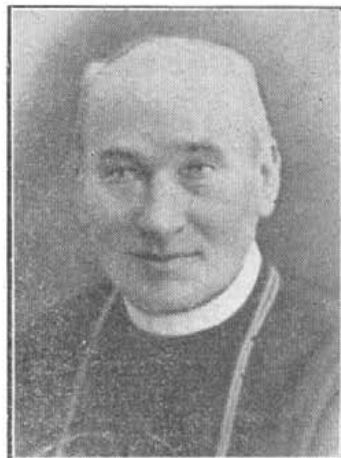
Pálffy László a Bognár és Szántó r. t. ügyv.-igazgatója. * 1891-ben Székelyudvarhelyen. Érettségét a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban telt (1909), kereskedelmi akadémiát (1914) és jogot Kolozsváron végzett. Mint jogász a kolozsvári Egyetemi Kör elnöke volt a háború kitöréséig. — A háborúban — részt vett s mint főhadnagy szerepelt le, majd a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank osztályfőnöke lett. 1921-ben a Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R. T. aligazgatója, — később igazgató, —

1930 óta a részvénytársaság ügyvezető igazgatója. Több éven át volt a „Közgazdaság” c. szaklap (később Rumänischer Lloyd) főmunkatársa, jelenleg napilapokban és szaklapokban pénzügyi és közgazdasági cikkei jelennek meg. Közéleti szereplése során: hosszú időn át volt a Székelyek Kolozsvári Társaságának alelnöke, amely tisztségről leköszönt, a „Gondoskodók” Társaságának alelnöke, felügyelőbizottsági tagja a Lapkiadó R. T.-nak, a Zsilvölgyi és Lemnul fatermelő R. T.-nak. Gyermekeknevelési akciók megszervezésében vett részt, s mint ilyen ügyvezető igazgatója a Falusi Penzió R. T.-nak, az E.K.E. választmányi tagja, számos kulturális és társadalmi egyesület vezetője és pártoló tagja. Az OMP kolozsvári tagozatának intézőbizottsági tagja.

Perédi György hírlapíró * 1883 X. 17-én. A kolozsvári egyetemen jogot hallgatott. 1908—1910-ig a beszercei — munkásbiztosító pénztár igazgatója. 1912-től újságíró. Erdélyi és budapesti lapokban számos belletrisztikus közleménye is megjelent. Az impérium éveiben (a „Nagyvárad”-ban) vehemens tollal irt politikai és társadalmi cikksorozataival tűnik fel. Magyar ügyek érdekében számos akciót kezdeményezett. A Szigligeti Társaság főtitkára. Az unitárius közéletben szerepet játszik. A nagyváradi és biharmegyei magyarpárt főtitkára, a közp. intézőbizottság tagja. 1931-től a klerikális irányzatú „Erdélyi Lapok” felelős szerkesztője.

Pál István róm. kath. főesperes plébános, pápai prelátus, * 1854 augusztus 15-én Szentkatolnán (Háromszék m). Középiskolát Kézdivásárhelyt, Kolozsvárt és Gyulafehérváron, —

theológiát Egerben végzett, 1878-ban szentelték pappá. Káplán Szászrégenben, majd Gyulafehérvárt tanár, főgimnáziumi és fiúnevelő-intézési igazgató. Kolozsvárra kerül, ahol a Státus igazgató tanácsnak előadója. 1911 óta Udvarhelyt plébános főesperes, tb. kanonok, c. apát és pápai prelátus. —

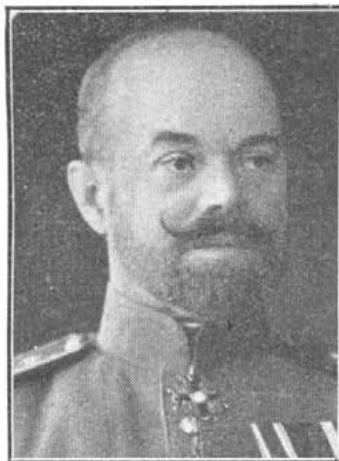
1922—1926-ig szenátor volt a parlamentben. A MP vármegyei tagozatának tb. elnöke, a városi tanács tagja, s az összes egyházi vallásos intézmények vezetője és felügyelője. Több éven keresztül szerkesztette a „Közművelődés” c. egyházi folyóiratot. Kolozsvári működése alatt megszervezte az egyetemi ifjuság körében a Szent Imre Egyesületet, amelynek örökös tb. elnöke. Beszédeit több kötetben összegyűjtve adta ki, s most rendezti sajtó alá az udvarhelyi plébánia és a székelykepe történetét. 1934-ben ment nyugdíjba.

Pelle János ügyvéd * 1885 II. 18 Jánosdán (Bihar m). Első irodalmi és publicisztikai kísérletei nagyváradi lapokban jelentek meg. „Versek” címmel 1907-ben, „Népek Golgotája” címmel 1916-ban jelent meg verskötetete, 1911-ben pedig „Magdolna” c. színművét mutatta be a nagyváradi színház. Impériumváltás előtt élénk részt vett a politikai mozgalmakban is.

Péter János pedagógus * 1870. Csikvárdotfalván. Középiskoláit Csiksomlyón, egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. 1893—1911-ig a gyulafehérvári főgimnáziumban tanárkodott, 1911 óta a kézdivásárhelyi rk. főgimnázium igazgató-tanára. Mint pedagógiai író különböző szaklapokba dolgozott, néhány kisebb műve önállóan is megjelent. Román elbeszélők műveit fordítja.

Péterfalvi papirgyár, alaptőkéje 24.000.000 lei, investált tőke 1.300.000 arany lei. — 852 HP. — 370 munkás. — Gyárt 500 tonna papírt (velin, írópapír, nyomó és csomagolópapír).

Pavelka Eduard csellóművész, zenetanár és karnagy * 1869-ben Resicán. Középiskolát és zenekonzervatóriumot Prágában végzett, 1888-ban nyert diplomát. Mint csellóművész több önálló koncertet adott, majd Strauss Eduarddal

— az udvari bálak zeneigazgatójával koncert-körutraindult Német és Svéd országba. 25 évig működött — Oroszországban. — Varsóban és Péterváron mint a cári gárda karmestere és szimfonikus zenekarok dirigense 1917—1922 ig magán — szimfonikus zenekarok vezetője volt. A forradalom kitörése után

hazatért Romániába, 1923—1927-ig Vulkánban a bányaművek zenekarának karnagya, azóta a szatmári városi zenekonzervatórium és a fa és fémipari szakiskola zene-tanára. Írt zenekari kompozíciókat vonós és fuvós hangszerekre, többek közt egy ünnepi indulót és egy Gavot-ot, amelyet II. Miklós cár feleségének ajánlott, s művéért kitüntetésként briliáns gyűrűt kapott a cári családtól. Kitüntetései: az orosz II. és III. oszt. „Staniszló”-rendjel, a III. o. „Anna”-rendjel, szerb „Sava”-rendjel és a cári gárda jubileumi rendjele. Mint az ipariskola karnagya az iskola zenekarával 1928-ban I. díjat, aranyérmét nyert Bukarestben.

Patachi Emil liceumi igazgató * 1884 febr. 3-án Stoianaban (Szamos m). Középiskolai tanulmányait Balázsfalván és Naszódon végezte, 1905-ben érettségizett. 1910-ben a nagyváradi rom. kath. szeminárium növendéke lett, ahol két évig, majd Szamosújváron a gör. kath. teológián ugyancsak két évig tanult teológiát. 1919-ig, mint lelkész működött. 1921-ben a kolozsvári egyetemen tanári diplomát nyert (latin és román nyelvből) 1919 óta a dési „Andrei Mureșan” liceum tanára, 1929 I. óta az intézet igazgatója.

Perian Lázár a Szatmári Agronom igazgatója * 1900-ban Băița községben (Hunyad m) Érettségizett a dévai főreáliskolában 1917-ben. Gazdasági Akadémiát Kolozsvárt végzett 1922-ben. Egy évig az Ócsanádi Magnezit-társaságnál tisztviselő, majd 1923-ban állami

szolgálatba lép és az Aradi Agronomnál működik 1932-ig, előbb mint a l i g a z g a t ó. 1928-tól pedig mint g a z d a s á g i t a n á c s o s és vezető igazgató. 1928-ban a magnezítés és standardizálás bevezetésének tanulmányozása céljából egy bizottsággal Kanadába küldötték ki. 1932 óta Szatmáron működik. — A világháború után a román hadsereg Horea ezredében szolgált, mint önkéntes, — s mint tart. h a d n a g y vett részt a kommunizmus letörésében. A Román Koronarend lovagkereszt tulajdonosa.

Pintea Augusztin igazgató-tanító * 1895-ben Széplakon (Szamos m). Theológiai tanulmányait Kolozsváron végezte, mint g k a t h. l e l k é s z t 1927-ben —

szentelték fel. Tanítói oklevelet Szamosújvárt — 1914-ben nyert. Előbb tanító Szamos vármegyében, 1924-ben Szatmáron. — 1932 óta — Szatmárhegyen a VIII. sz. iskola igazgató tanítója. Közben 1927—1929-ig — Vámfaluban (Szatmár m). lelkész, azonban az új törvény értelmében

egyik állásáról le kellett mondania. A háború alatt mint katonatiszt az orosz és olasz frontokon teljesített szolgálatot, majd a román hadseregben a kárpáti és tiszai frontszakaszokon harcolt. A román hadsereg tartalékos századosa. Az „Astra” kultúregylet rendes tagja, a „Comitetul Școlar” titkára, a „Cercul Cultural” elnöke. Tanügyi cikket írt a „Viața Școlară” és a „Școala modernă” c. szaklapokban. Kitüntetései: „Medală Victoria” és „Adresa de Mulțumire”.

Phönix kén-sav és vegyitermékek gyár r. t. Nagybányán. Gyártelepek: Lucaci, Firiza, Balánbánya stb. Alakult 1907-ben. Alaptőke: 80 millió lej. Tartalék alapok: cca. 50 millió lej. Összes HP: 2000. Munkások száma: 1000. Gyártmányai: kén-sav, sósav, salétromsav, rézgalic, vasgalic, timsó, glaubersó, keserűsó, kén-savas timföld, kovandok, ercek, fémek (réz, ólom, ezüst) ólom-márg, cső, lemez, betűfémek, fűrészttermékek, hordódongák stb. Vezető igazgató: dr. Weiser Arthur.

Peleskey Miklós * 1882 Ombód. (Szatmár m) Középszkolai tanulmányait a debreceni ref. kollégiumban végezte, majd kereskedelmi pályára lépett — és 15 év óta a szalmári „Hangya Szövetkezet” vezetője. Szatmári ref. egyházi presbiter, a Kereskedő Ifjak Körének elnöke.

Peleskey Sándor ref. lelkész * 1887. Ombód. (Szatmár m) A debreceni ref főgimnáziumban érettségizett, theologiai tanulmányait Debrecenben és Baselen végezte 1915 ben Debrecenben nyert lelkészi oklevelet. Debreceni

ref. kollégiumban esküdt - felügyelő utána egy évig külföldi tanulmányuton volt. Hazatérve Mezőturon és Hódmezővásárhelyen s. lelkész, majd a debreceni tanítónőképzőben egy évig tanár. — Innen került Viskre (Máramaros m) ahol 15 esztendeig volt lelkész, s — egyben mint az egyházmegye ta-

nácsbírája és az egyházkerület jegyzője is működött. — Jelentős tevékenységet fejtett ki, mint a ruszinszkói Magyar Párt országos elnöke. 1927-ben kiutasították Csehszlovákiából, s az óta a szalmárhegyi egyházközség — lelkésze. Ruszinszkóban a theologiai főiskola előadó professzora, valamint zsinati és konventi tag volt. Évtizedek óta foglalkozik lapszerkesztéssel, legutóbb a ref. lelkészek hivatalos lapjának volt az egyik szerkesztője. Megírta a viski i ref. egyház történetét és a „Szeretet Könyvtára” egyik kötetét szerkesztette: „Építő-eselek” c. alatt. Városi tanácsos, az OMP szalmári tagozatának elnöki tanácstagja, egyházkerületi képviselő.

Péntek Béla mérnök, zeneszerző * 1894-ben Keszthelyen. A budapesti József Műegyetemen 1926-ban szerzett építészmérnöki diplomát. 1926-33-ig a szilágymegyei műszaki hiv. mérnöke, azóta a zilahi államépítészeti hivatalnál működik mint építész-mérnök. A háboruban mint önkéntes tizedes négy és fél évig orosz fogságban volt. Fogsága alatt zenetanulmányait folytatta s Irbiten zeneiskolát nyitott.

Irbiten egyidejűleg mint zenekonzervatóriumi tanár is működött és az állami színház kinevezett koncertmestere volt 1920 ig, bekövetkezett hazajöveteléig. Jelenleg mint zenepedagógus is működik Zilahon. Filantrópikus társaságok által rendezett előadásokon Erdély több városában zongora szolozámokkal szerepelt. Már gimnázista korában díjakat nyert önálló kompozícióival, részben zenekari művekkel. Műfajban inkább a klasszikus zenét kultiválja. Overtürök és egyéb kisebb műfajokban gazdag szerzeményei vannak.

Peszeki Ferenc zilahi róm. kath. esperesplébános, pápai kamarás. * 1875. Kőtelek (Jász-Nagy-Kun-Szolnok) A nagyváradai premontrei főgimnáziumban

érettségizett 1894-ben, theologiai tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. 1898-ban dr. Schlauch püspök szentelte fel. Theológiai tudományokból licenciátust szerzett. Nagyváradon papnöveldei prefektus majd 1900—1917-ig u. o. theologiai tanár, amikor zilahi — plébánossá

nevezték ki. 1915-ben szentszéki ülnök, 1924-ben pápai kamarás és 1927-ben kerületi esperes. A MP városi és megyei tagozatának vezetője tagja, a Magyar Kaszinó vál. tagja, s a nagyváradai róm. kath. püspöki egyházmegye szilágymegyei képviselője. Régebben a „Tiszántul” c. napilapban és a Szilágyságban jelentek meg történelmi tárgyú tárcái, cikkei. Mint a nagyváradai Történelmi és Régészeti Egylet titkára részt vett az egyleti évkönyvek szerkesztésében.

Petőfi-kultusz. A verses művek teljes erdélyi kiadását sajtó alá rendezte Kiss Ernő: (Dicsőszentmárton, Erzsébet nyomda). A centenáriumi alkalmával országsszerte ünnepeket rendeztek — (Segesvárt 1923 július 31-én). — Csergő Tamás „Petőfi Emléksorok” címmel 90 oldalas Petőfi albumot szerkesztett, írók és közéleti emberek emléksoraival, ugyancsak ő 1920-ban Petőfi tanulmány-ciklust írt, melyből a „Szülőföldemen”, „Nézek nézek kifelé az ablakon” c. tanulmányok megjelentek a Zord Időben.

Percz Sándor dr. szolgabíró, * 1896 III 30-án Avasujvároson. (Szalmár m) A szalmári ref. főgimnáziumban érettségizett 1914-ben. Jogi tanulmányait a debreceni tudomány egyetemén végezte s ugyanott szerzett államtudományi doktorátust 1919-ben. 1921 óta avasujvárosi — szolgabíró.

Perényi Jenő nyug. áll. állatorvos * 1874 január 1 én Turkevén. Középiskolát Kisujszálás, Mezőtur és Budapesten, állatorvosi főiskolát Budapesten végzett, — 1898-ban nyert diplomát. — 1914-ig, mint állami állatorvos Oklandon (Udvarhely m) működött. A háború állásából kimozdította, majd 1918-ban brassói főállatorvosnak lett kinevezve, azonban ezen pozícióját a forradalom kitörése miatt el nem foglalta.

Impérium változáskor ismeretlen okból internálják, de innen rövidesen a román hadseregbe, mint állatorvos-kapitányt hívják be, s mint ilyen teljesít szolgálatot 1921-ig. Majd Nagyajtára állami állatorvossá nevezték ki. 1931-ben került nyugdíjba. Itteni működése alatt a román káth. egyház főgondnoka volt. Szakcikkeket és értekezéseket írt az „Állatorvosi Lapok”-valamint a megszűnt „Székelyudvarhely” c. lapokban. A háború alatt a III. osztályú érdemkereszttel lett kiutaltva.

Péter Lajos unitárius főgimn. tanár * 1881-ben Homoródalmáson (Udvarhely m) Középiskolát Székelykeresztúron és Kolozsváron, egyetemet Kolozsváron végzett. Magyar és latin nyelvből tanári diplomát nyert 1908-ban. 1904 óta a székelykeresztúri unitárius kollégium tanára. Szerkesztője volt az „Unitárius Egyház” c. lapnak (1912—1914-ig) munkatársa a „Keresztény Magvető” c. egyházi folyóiratnak. Kisebbségi dolgozatai, cikkei ezekben jelentek meg, összeállította a „Keresztúri Vén Diákok Albuma” c. évkönyvet. Az Unitárius Irodalmi Társaság választmányi tagja, az egyházi főtanács tagja. 1908 óta könyvtárosa a székelykeresztúri unitárius főgimnáziumnak. Altruista intézmények tagja.

Perl Ottó dr. fogorvos, * 1876. Kolozsváron. Érettségét a kolozsvári ref. főgimnáziumban tette, egyetemi tanulmányait Kolozsváron, — Bécsben és Breslauban végezte. 1900-ban Kolozsváron szerzett orvosi diplomát. Azóta Kolozsváron gyakorló orvos, fogspecialista. — Társadalmi — és kulturális intézmények tagja és lelkes pártolója. — Tudományos szakképeit magyar és német szaklapok hozták. A háború alatt kifejtett működéséért a — katonai aranyéremkereszttel és a Vörös Kereszt II. — osztályú érdemrendjével tüntették ki, s főorvosi rangban ugyancsak harctéri, mint kórházi szolgálatot teljesített.

Petres Kálmán * 1887 VIII. 4. Jobbágytelkén. Középiskoláit Marosvásárhelyt végezte, tanári diplomáját Kolozsvárt szerezte. A „Marianum” tanára, később 1913-ban u. o. a leánygimnázium igazgatója lett. 1927-ben párisi tanulmányutra ment, de az év május 28-án hirtelen betegség után Párisban meghalt. A kolozsvári házsongárdi temetőben nyugszik. Tagja volt az Erdélyi Irodalmi Társaságnak. Történelmi tanulmányai, versei Erdélyben a Hirnök, Pásztorlúcz, Magyar Nép, Zord Idő hasábjain, Magyarországon az Élet-ben jelentek meg. Történelmi tanulmányaiból Budapesten most rendeznek sajtó alá, versei is rendezés alatt állnak. Hosszu pedagógiai működéséből leszürt tapasztalatait nagyérdemű cikkekben hozta nyilvánosságra.

Pfeiffer Alfréd énektanár és koncerténekes * 1886. Szombathelyen. Művészi kiképzését Olaszországban nyerte. Külföldi pályafutás után 1923-ban került Erdélybe. A Kolozsvári Magyar Színházban mint vendég többször fellépett. Énekleckéket ad prof. énekeseknek. Pedagógiai működésében több tanítványával külföldi pódiumokon is sikereket ért el. Felesége, Hevesi Piroska, zongoraművész. A művész házaspár évenként beutazza Európa nagyobb városait, ahol koncerteket rendeznek.

Péchy Imre (pécsujfalusi) főispán * 1862-ben

Czikón (Szilágy m), † 1925-ben. Egyetemi tanulmányai után, 1886-ban a közigazgatási pályára lépett. Előbb Szilágy vármegyében szolgabíró, tb. főszolgabíró és főszolgabíró, majd Szilágy vm főispánja volt s mint ilyen 1917-ben vonult nyugalomba, attól saját birtokán Czikón gazdálkodott. Hivatali teendőin kívül élénk részt vett a megyei közéletben is, s számos társadalmi egyesületnek, kulturális intézménynek elnöke és vezetőségi tagja volt. Hivatali működése alatt a megye szerelése és közbecsülése vette körül.

Hivatali teendőin kívül élénk részt vett a megyei közéletben is, s számos társadalmi egyesületnek, kulturális intézménynek elnöke és vezetőségi tagja volt. Hivatali működése alatt a megye szerelése és közbecsülése vette körül.

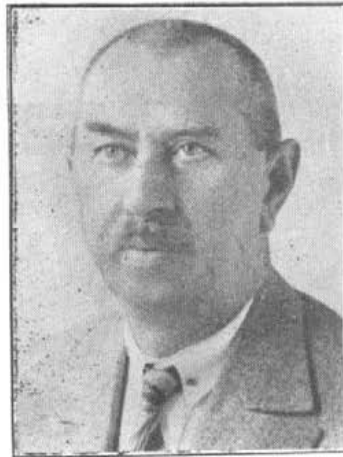
Péchy Imréné özv. (pécsujfalusi) szül. Borsodi Latinovits Emma, (néhai Péchy Imre nyug. főispán neje) * Reszegepiskolton (Szatmár m). A jótékonykodás terén fejt ki buzgó tevékenységet, mint a róm. kath. társadalmi és jótékonycélú egyesületek vezető tagja.

Piaristák. A békeszerződés által Romániához csatolt területek négy piarista rendháza a magyar provinciától való elszakadása után 1921-ben viceprovinciává, 1925-ben (pápai dekretumalapján) önálló romániai rendtartományá szervezkedett. Rendfőnök (1934) Biró Vencel dr. A kolozsvári rendházban 20 piarista működik. Vezetik a főgimnáziumot és konviktusait. Rendi theológiájuk és tanárképzőjük van. A máramarosszigeti rendház gimnáziuma 1920 augusztusa óta nem működik. Ujoncház. Rendtagok száma 7. A nagykarolyi rendház tagjainak száma 5 Gimnáziuma 1923 óta nem működik. A temesvári rendház tagjainak száma 15. Itt románnyelvű főgimnáziumuk van, nevelőintézettel.

Pilcz Ede róm. kath. plébános, főesperes * 1873-ban Nagykarolyban. Theológiát Szatmáron végzett 1896-ban. Pappá szentelése után több helyen lelkész, majd Máramarosszigeten tanítóképződei hittanár, 1910-ben Nagysomkúton plébános, 1926 óta újból Máramarosszigeten működik, mint főesperes. A M. P. vármegyei elnöke, az egyházi intézmények vezetője. Mint bizottsági tag több éven át részt vett a vármegye politikai életében is. Sokat fáradozott a kerületébe tartozó egyházi intézmények fenntartásán és fejlesztésén. 1906–1910-ig lapot is szerkesztett.

gyei elnöke, az egyházi intézmények vezetője. Mint bizottsági tag több éven át részt vett a vármegye politikai életében is. Sokat fáradozott a kerületébe tartozó egyházi intézmények fenntartásán és fejlesztésén. 1906–1910-ig lapot is szerkesztett.

Péterffy Albert (nagyajtai) ügyvéd * 1873 február 20-án Nagyajtán. Középiskoláit Székelykeresztúron és Kolozsváron végezte az unitárius főgimnáziumokban, egyetemet Kolozsváron végzett, ahol jogtudományi államvizsgát tett. Igazságügyi pályára lépett, később — mint vezető járásbíró működött Oklandon és Székelykeresztúron (1907–1919-ig) Impérium változás alkalmával állásától megvált s —

négy évig hivatalban nem viselt, 1923–1930-ig ügyvédi gyakorlatot folytatott. Az igazságügyminiszter megbízásából 1916-ban ő szervezte meg a törökszentmiklósi járásbírószéket és érdemei elismeréséül a polgári érdemkereszt II. oszt. tüntették ki. Közéleti tevékenykedése során: a Dávid Ferenc Egylet székelykeresztúri egyházköri fiókjának elnöke, a székelykeresztúri unitárius egyházkör felügyelőgondnoka. 1916–1922-ig elnöke volt a székelykeresztúri Magyar Kaszinónak, amelynek jelenleg is választmányi tagja. Az „Ellenzék” és az „Unitárius Egyház” c. lapokban jogi és vallásos vonatkozású cikkei jelentek meg.

nem viselt, 1923–1930-ig ügyvédi gyakorlatot folytatott. Az igazságügyminiszter megbízásából 1916-ban ő szervezte meg a törökszentmiklósi járásbírószéket és érdemei elismeréséül a polgári érdemkereszt II. oszt. tüntették ki. Közéleti tevékenykedése során: a Dávid Ferenc Egylet székelykeresztúri egyházköri fiókjának elnöke, a székelykeresztúri unitárius egyházkör felügyelőgondnoka. 1916–1922-ig elnöke volt a székelykeresztúri Magyar Kaszinónak, amelynek jelenleg is választmányi tagja. Az „Ellenzék” és az „Unitárius Egyház” c. lapokban jogi és vallásos vonatkozású cikkei jelentek meg.

Péterffy Imre (atthayi és ikáchi) * 1861-ben Kakszentmártonban. † 1931-ben. Középiskolát Szatmáron és Nagykarolyban, gyógyszerészeti egyetemet Budapesten végzett. Máramarosszigeten 12 esztendeig mint önálló gyógyszerész működött, azután kakszentmártoni és domahidi birtokán — elhunytáig — gazdálkodott. Hosszu időn át volt szatmármegyei törvényhatósági bizottsági tag, a szatmármegyei Gazdasági Egyesület választmányi tagja és róm. kath. egyháztanácsos. A Szatmárvármegyei Takarékpénztár igazgatóságában éveken keresztül foglalt helyet.

Péterffy család, (ikálsi és atthyai) a Turhutum (Tétán) vezér törzséhez tartozó Farkas-Agmám nemzetség Szolnok-Doboka vármegyei ágához tartozó Kecseti családból vált ki. A Kecseti vagy másként Kodori család birtokai Szolnok-Doboka, Udvarhely és Torda-Aranyos vármegyékben feküdtek. A család egyik ága a XIX század első feléig állt az udvarhelymegyei Atthya községben, ahonnan a család atthyai előnevét is vette. A XVII század első felében jött át a két testvér Magyarországra; János innen Bécsbe költözött, a másik testvér Miklós Zemplén vármegyében Erdőbányán telepedett le. A Bécsben telepedett János utódai a XVIII. század második felében báróságot kaptak. A báró unokájában, ugyancsak Jánosban a család ez ága kipusztult. Az ez ághoz tartozó utolsó Péterffy leány: Anna-Mária gr. Tolvayhoz ment férjhez s az attól született leánytól származnak a Stahrenbergék. A Zemplén megyében megtelepedett Miklós utódai a Szatmár megyében és Budapesten ma is élő Péterffyek. Miklósnak egy fia volt István kinek gyermekei voltak: Sámuel és ifj. István. Ez ifjabb Istvánnak Desewffy Máriaától csak leány gyermekei maradtak. Az idősebb Sámuelnek három fia volt: Miklós, Antal és Károly. Miklós előbb rokon bátyjánál báró Péterffy Jánosnál Budapesten mint hites táblai ügyvéd dolgozott; báró Perényi főispán felkérésére bejött Ugocsa vármegyébe, hol előbb mint főjegyző, később mint megyei fiskális, aztán mint perceplor működött. Antal kapitány nőilen maradt. Károly tábornokságig emelkedett s a napoleoni háborúk alatt ő lett megbízva Felsőmagyarországon az ujhadsereg szervezésével. E Károlynak két fia maradt: Ferenc és Károly. Ferencnek és ifj. Károlynak egy-egy fiatalon elpusztult fiában, ez ág férfi tagjai kipusztultak. Ferenc leánya Orczyhoz és Boronkayhoz mentek nőül; ifj. Károlynak egyetlen leánya a nagynevű báró és gróf Balassa család utolsó tagjához ment férjhez. Miklósnak csak egy fia Albert ért idősebb kort s ennek az ősi Irinyi családból származó Máriaától valók a most élő Péterffyek. Miklós, Albert nevű fiának három fiu gyermeke volt: Ferdinánd, Farkas és Szilveszter-Imre. Ferdinándnak nem voltak gyermekei. Farkas utódai Uzunovits Máriaától: Irén, Lajos, Béla és Flóra. Irén Diószeghy Sándorné volt. Lajosnak Szentpály Agnestől származott gyermekei Irma, Gábor, Ágnes, Uray Vilmosné, kinek egy Sári nevű lánya van, továbbá Anna, vitéz Simonfalvi Sándorné és Flóra. Bélának egy fia maradt, ugyancsak Béla, mezőkövesdi főszol-

gabíró. Szilveszter-Imrénék: István, Imre és Gusztáv nevű fiai születtek. Istvánnak két fia ifj. István birtokos és Elemér Pest vármegye tiszti főügyésze, kinek Gedeon nevű fia van. Imrénék csak leányai maradtak: Alice Cholnoky Imréné és Lili, Werner Jenőné. Gusztávnak Bónis Bertától született gyermekei: — Gusztáv orvos, a tragikus végű László, Sándor, József, Imre és György. A család Zemplén vármegyei birtokai a Károly tábornok utódaira szállottak. A szatmármegei birtokok a Sámuel felesége Viczmándy Borbála utján jutottak a család kezébe Karon, Kakszentmártonban, Udvariban és Jánkon. De volt a legidősb Istvánnak szerzett birtokai is Kisnaményban, Ecseden, Paládon stb. Tekintélyesebb birtokok is jutottak a család kezére Ágon és Dengelegen, Porteleken, Szatmáron s leányági úton szerzett birtok Sárköz is. A már említett Károly tábornokon kívül, legtekintélyesebb tagja volt a családnak Miklós, aki Zsigmond uralkodása alatt több ízben harcolt diadalmasan a török ellen s egy ízben Ikán (Izsák, Iral) boszniai béget megölte. Innen származik a család másik: Ikácsi előneve. Tekintélyesebb hivatali állásban volt Lajos is, mint hosszabb időn át államtitkári hatáskörrel működő miniszteri tanácsos.

Porcia Lajos gróf. (brugnerai és prátai) * 1875 Belényesen. Katonai pályára készült: Ludovica Academia után a honvédlövasság kötelékébe lépett. A Képművészeti Főiskolán mozaik- és üvegfestészetet tanult. Művei: ornamentikák és figurális kompozíciók, továbbá bizanci és ónémet minták átstilizálása üvegre és mozaikra. Impériumváltozás óta részben angalkuti birtokán, részben Aradon él. Csellista; tagja az aradi Filmharmóniának, résztvesz ennek hangversenyein és a székesegyház körúrában.

Pogány László hírlapíró * Temesvári 1901 június 18. Itthon reáliskolát, külföldön nyomda-technikai és grafikai tanulmányokat végzett. Előbb belletrisztikával, utóbb mint a Temesvári Hírlap főszerkesztője publicisztikával foglalkozott. E főként közgazdasági súlyu napilap, P. idejében, terjedelemre a legnagyobb s egyik legkomolyabb sajtóorgánuma lett Erdélynek, 1927-től a magyar politikai akciókban is részt vesz. Az 1930-ban felavatásra került temesvári Magyar Ház felépítése nagyrészt Pogány László érdeme, aki újlag rámutatott arra a elodázhatatlan szükségességre, amit e kultur-intézmény jelent a magyarság számára.

Pongrácz István gróf (szentmiklósi és

sóvári) nagykágyai földbirtokos, * 1886-ban Nagyváradon. Gazdasági Akadémiát Németországban, Halle-ban végzett 1906-ban. Azóta ősi családi — birtokán gazdálkodik. A — Pongrácz család a Körös vidék — egyik legrégebbi nemesi törzse, főuri rangjukat — II. Endre — árpádházi magyar király 1230-

ban erősítette meg.

Pongrácz Istvánné gróf, szül. Bolza Karola grófnő. * Szolnokon. Családja spanyol eredetű. Ősei évszázadokkal — ezelőtt költöztek Magyarországra — ugyan-

csak évszázadokkal ezelőtt kaptak magyar nemességet. A bihari magyar segély egyesületek, valamint jótékonyági intézmények — létesítésén sokat fáradozott, s azok vezet-

tésében ma is részt vesz.

Pitner Árpád dr. ügyvéd, * 1887 december 7-én Aradon. Középiskolát Zilahon és Besztercebányán, jogot a kolozsvári tudományegyetemen végzett. U. o. jogi és államtudományi doktorátust szerzett, majd ügyvédi és bírói vizsgát tett. Előbb ügyvéd-jelölt, később pedig az igazságügyi pályára lép, s Csikszeredán törvényszéki jegyző. A világháborúban mint tart. tiszt vesz részt, majd impériumváltás után 1922 I. 1-én visszakerül igazságügyi szolgálatba. 1925-ben Csikszeredán vezető járás-bíró, 1929-ben állásáról leköszön, s azóta gyakorló ügyvéd. 1930 III — 1931 V-ig Csikmegye alispánja volt. 1931-ben Csikmegye szenátorjelöltje. A Róm. Kath. Státus-gyűlés és a 15-ös bi-

zottság tagja, róm. kath. egyházközségi tanácsos, s a M. P. megyei tagozatának elnöki tanács tagja és intézőbizottsági tagja. Az Első Székely Fakitermelő Szövetkezet megalapítója és elnöke.

Pluhár Gábor nyug. állomásfőnök * 1877-ben Székelyudvarhelyen. Középiskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen a róm. kath. főgimnáziumban végezte. Mint vasuti tisztviselő 5

évig fővonali forgalmi tiszt, 5 évig árupénztári — tiszt majd Szováta fürdőállomás főnöke 13 éven keresztül. A háború alatt, mint német összekötő tiszt tolmács szerepelt. A világháborúban a vasutnál teljesített lekiismeretes szolgálatai elismerésül a legfelsőbb dicséretben részesült. Nyugdíjazta-

tása után Homoród fürdő igazgatójává választották meg, s e tisztségét ma is betölti. 1929 óta a székelyudvarhelyi Ipartestület titkára. Jelenlény közéleti tevékenysége során továbbá: a róm. kath. egyháztanács tagja, a Polgári Olvasókör választmányi tagja, a Nyugdíjgyesület választmányi tagja, a Magyar Párt udvarhelyi tagozatának jegyzője és intézőbizottsági tagja, s öt éven keresztül volt a Székely Dal-egylet titkára majd alelnöke. A kolozsvári üzletvezetőségnél történt intervenciója alapján létesült Székelyudvarhelyen a jelenlegi sétatéri vasuti megállóhely. A „Székely Közélet” és az „Ellenzék” c. lapokban novellákat, költeményeket és melodramát közölt. Melodramáját Székelyudvarhelyen és vidékén nagy sikerrel adták elő.

Pitisi Géza ujságíró, az Aradi Közlöny szerkesztője, * Debrecenben. Iskolai elvégzése után ujságíró lesz, s több budapesti napilap belső munkatársa. Az impériumváltás után egyideig még Debrecenben dolgozik majd Erdélybe jön és Stauber József felszólítására az Aradi Közlöny szerkesztőségébe lép. 1929-ig beosztott munkatárs, ettől kezdve a lap szerkesztője. Irodalmi munkásságát kéziratban örökölt szindarabjai és regényei jelzik.

Pentecker János nyug. táblabíró, ügyvéd

* 1870 I. 4-én — Besztercén. Besztercén érettségizett, egyetemet — Kolozsváron és Bécsben végzett 1892-ben, majd Budapesten bírói vizsgát tett. Joggyakornok Besztercén, albiró Temesvárt, később törvényszéki bíró Besztercén, s ugyanott táblabírói címmel és — jelleggel felruház-

va az impérium változáskor is tovább működik. 1930-ban nyugdíjba került, azóta ügyvédi praxist folytat. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és pártolója.

Plopu György dr. nyug. semmitőszéki elnök, * 1857 október 8-án Szemplakon. (Arad m.) Egyetemi tanulmányait Nagyváradon és Budapesten végezte, — 1885-ben tett doktorátust, 1886-ban nyert ügyvédi diplomát — Budapesten. Előbb gyakorló ügyvéd Aradon majd 1893-ban törvényszéki bírónak nevezték ki Gyulára. 1898-ban — Nagyváradon táblabíró, öt év múlva a budapesti

magyar királyi kuriához kerül, ahol mint kuriai bíró működött 1918-ig. A román hadsereg bevonulásakor a Consiliul Dirigent felszólította, hogy lépjen a román állam szolgálatába, s így lett a bukaresti legfőbb törvényszék (Casajia) elnökévé kinevezve. Az összes erdélyi és bukovinai ügyek az ő elnöksége alatt és tanácsára lettek a legfelsőbb bíróságnál elintézve. 1925 októberében ment nyugdíjba és Nagyváradra költözött, ahol leánya dr. Zigre Miklósné lakik. Mint semmitőszéki elnök megírta a magyar magánjogot két kötetben (egy-egy kötet 1265 oldal) amely az erdélyi igazságszol-

gáltatásnál nélkülözhetetlen. Jogi cikkei jelentek meg román szaklapokban, különösen a — „Pandectele Române”-ban, amely Románia legbevezetettebb jogi szaklapja. A Román Csillag rend parancsnoka és Román Koronarend főtitkárja.

Pintea Joan vármegyei számvevőszéki osztályfőnök * 1899 XII. 22-én Nagykárolyban. Középiskolát a nagykárolyi piarista főgimnáziumban végzett, jogot Nagyváradon hallgatott, licenciát szerzett. 1922 óta Szatmár vármegyei szolgálatban áll, jelenleg számvevőszéki osztályfőnök.

Pop Lia a kolozsvári Opera énekesnője alt-szerepkörében kiváló (Carmen, Azucena, Delila).

Pop Mihai dr. poliklinikai főorvos, * 1900

nov. 10-én Szatmáron. Nagybányán érettségizett, egyetemet Budapesten és Kolozsváron végzett, — 1924-ben abszolválta. Előbb a kolozsvári sebészeti klinikán gyakornok, majd a nagyváradai Bábaképző Intézet és közkórház orvosa — szatmári közkórházi sebész-orvos azután Nagysom-

kuton körorvos. 1931 óta nagybányai poliklinikai főorvos. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és pártolója.

Pop Kornél dr. ügyvéd, * 1881. Nagynyires községben (Szatmár m.) Jogot a budapesti és kolozsvári egyetemeken végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett 1907-ben. A jogtudományok doktora. Több helyen ügyvéd-jelölt, 1907 óta Nagysomkuton gyakorló ügyvéd. Az impérium változáskor egy ideig Segesváron és Szatmáron adóbiztos és pénzügyigazgató volt. A Banca Chioarului (Kővárvidéki Takarékpénztár) volt ügyésze, jelenleg ügyvezető igazgatója, a gör. kath. egyháztanács tagja, az Astra és Agru élethossziglani tagja, a községi tanács állandó választott tagja, s egy cikluson keresztül a vármegyei bizottság tagja volt. Az Averescu néppárt volt járási elnöke. Delegált ügyész. Cikkeit napilapok hozták.

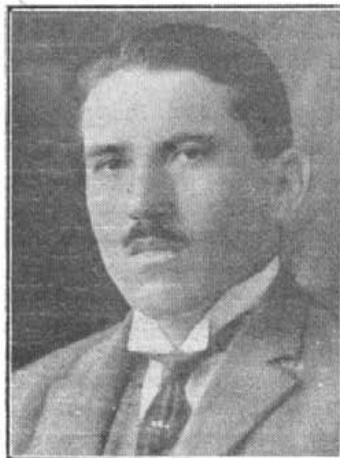
Princz Aladár dr. ügyvéd, bankügysz Szatmáron. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, ügyvédi vizsgát u. o. 1912-ben tett. Azóta ügyvédi gyakorlatot folytat. A Szatmári Hitelbank R. T., Princz Testvérek Gépgyár R. T. és az Erzsébet Gőzmalom és Olajgyár R. T. ügyésze.

Pospisil Rudolf dr., segesvári ügyvéd. * Gyulafehérvárt 1900-ban. Középiskolát Gyulafehérvárt, jogot a kolozsvári egyetemen végzett, hol jogtudományidoktorátust nyert. — 1921—1924-ig joggyakornok és bírósági jegyző Gyulafehérváron, — 1928 óta gyakorló-ügyvéd. A MP megyesi tagozatának volt alelnöke és ügyv. — alelnöke, jelenleg is, mint annak aktiv tagja részt vesz a párt

politikai életében. A segesvári róm. kath. egyházközség ügyésze és tanácstagja. Politikai és iskolaügyi cikkei főként a Brassói Lapokban jelentek meg.

Porsche Ferenc dr., főorvos, * 1889-ben a Szeben megyei Feleken. Nagyszebenben — érettségizett, egyetemet Kolozsváron és Bécsben végzett, 1915-ben avatták doktorrá. Mint szigorlóorvos 1914-ben a kolozsvári Lechner klinikán kezdte működését ahol később — az impériumváltásig — főorvos. Azóta kolozsvárigyakorló orvos, ideg és elmegyógyász speciálista. 1925-ben megalapítja a „Nerva” 60 ágyas idegszanaszatóriumot amely 1928-ig állt fenn. Jelenleg a Park szanaszatórium

konziliáris ideg-főorvosa. Tudományos szakdolgozatai, — az ideg és elmegyógyászat köréből — magyar és német orvosi lapokban :

Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde, Wiener Klinische Wochenschrift és Monatsschrift, Erdélyi Orvosi Lap stb. jelentek meg. Ezideig 16 tud. dolgozatot irt. Benedek László egyetemi tanárral együttesen alapította az Erdélyi Orvosi Lapot.

Preisz Ákos Zoltán, a budapesti Zeneművészeti Főiskola IV. éves növendéke, * 1923 január 16-án Nagyváradban. Atyja — Preisz Miklós volt városi főjegyző, képzett muzsikus — korán felfedezte kis fia zenei zseniáltságát — és előbbotthon taníttatta, majd amikor a gyermek — elemi iskolába kezdett járnizenei kiképzését Hoffmann Ferenc zetanár vette a kezébe. Ettől az időtől kezdve nem mult el egyetlen kulturesztély sem Szatmáron, melynek műsorába be

ne illesztették volna Preisz Ákos Zoltán hegedű számát, amelynek a zeneértő közönség csodálattal és elragadtatással adózott. Elemi iskolai tanulmánya elvégzése után atyja Budapestre vitte, s jelenleg (1934) a Zeneművészeti Főiskola IV. éves növendéke.

Pirkler Ernő dr. nyug. városi tanácsos, író. Egyetemi évek után Szatmár város szolgálatába lépett s 30 évi szolgálat után, mint városi tanácsos ment nyugdíjba. Irodalmilag szatirikus írásaival indult. „Csütörtök Boldizsár története” c. regénye feltűnést keltett.

Pintér István építész mérnök, * 1902. Nagyvárad. A budapesti József műegyetemen 1924-ben nyert diplomát. Egyideig Sándy egyetemi tanár mellett működik, 1925-ben Nagyváradon mérnöki irodát nyit, s azóta önálló építész vállalkozó. Pintér István tervezte és építette fel a Püspökfürdő hullámfürdőjét, s számos nagyobb építkezés fűződik nevéhez. A nagyvárad strandfürdő építésére kiirt orsz. pályázaton első díjat nyert, ugyancsak első díjat nyert a nagyvárad kiállításán a Kereskedelmi Csarnok kiállítási pavillonjával. Számos társadalmi és kulturális intézmény tagja és vezetője. Értékes szakcikkeit napilapok és szakfolyóiratok hozták.

Podoaba Coriolan gr. kath. lelkész, tb. főesperes, * 1884-ben Kolozsváron. Érettségit

a balázsfalvai g. kath. fő-gimnáziumban tett 1904-ben, theológiát — Temesváron és Balázsfalván végzett, 1909-ben dr. Szabó Ioan püspök szentelte fel. 1909—1921-ig lelkész Szilágyme-gyében, 1921-26-ig szatmári lelkész azóta a szamosujvári II parochia lelkésze és tb. főesperes. Az „Astra” irodalmi és kultur egyesület, az „Agru” rendes tagja. Tagja továbbá több román társadalmi és kulturális egyesületnek.

Pop Cornél a nagykarolyi állami tanítóképző intézet igazgatója, 1883 I. 20. Sisești — (Szatmár m.) Érettségit 1901-ben a belényesi g. kath. főgimnáziumban tett, a kolozsvári tudomány-egyetemen,

1910-ben történelem és földrajz szakkól nyert középiskolai tanári diplomát. 1919-ig a szamosujvári g. kath. tanítóképző intézet tanára, — majd a Consiliul Dirigent a zilahi állami tanítóképző intézet igazgatójává nevezte ki, ahol 1930 novemberig működött, azóta a nagykarolyi állami tanítóképző intézet igazgatója, amely intézet a zilahi és szatmári tanítóképzők-ből létesült. Zilahi működése alatt az intézet részére vásárolt, s a modern kor követelményeinek megfelelően átalakított egy internátus helyiséget, megvett egy 13 holdas gyümölcsöskertet, gazdasági épületekkel. Az Astra irodalmi és tudományos szakosztályának levelező tagja, a Román Koronarend lovagja. — Mint régiséggyűjtő is ismert. Elég gazdag régiség gyűjteménye van, többek közt számos ró-

mai eredetű tárgy, 40 régi román kép és 102 drb. régi román könyv.

Popp Octav dr. bankvezér, * 1884 Kávás (Szilágym.) Jogot a budapesti és kolozsvári egyetemeken tanult. Államtudományi doktorátust szerzett. Impériumváltóságig a közigazgatási pályán működik, amikor mint Szatmár városi tanácsosa nyugalomba megy. 1920-ban megalapítja a „Casa Noastra” S. A. pénzügyintézetet, s azóta annak vezérigazgatója. Ugyancsak egyik megalapítója a szatmári Unió Vagongyár r. t.-nak, amelynek szintén vezérigazgatója. Szatmár város közéletében, ipari és kereskedelmi világában tekintélyes szerepet játszik. Több éven át a Kereskedelmi és Ipar-kamara elnöke volt, amely tisztségéről 1934 márc. hóban leköszönt. A vármegye és város politikai életében is jelentős pozíciót tölt be. Több társadalmi, kulturális intézmény vezető-ségi tagja.

Pogăciaș János dr. főispán. Egyetemet

Kolozsváron végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett 1917-ben. A közigazgatási pályán öt évig mint főszolgabíró, alispán és főispán működött. Szatmár megyében. Szatmáron 7 évig kir. közigazgató. 1934-ben újból Szatmár vármegyei alispán, jelenleg a vármegye főispánja. A

Duca-féle liberális párt egyik vezető exponense.

Pop Aurel a dési betegsegélyező pénztár igazgatója, * 1875-ben. 1903 óta a dési betegsegélyező pénztár igazgatója, amely intézetet azóta fáradhatatlan munkássággal vezeti. Tagja a vármegyei egészségügyi bizottságnak, az iparos tanonc iskola iskolaszéki tagja, alelnöke a Rokkant és Nyugdíjgyeletnek. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és lelkes pártolója. Huszonöt éves szolgálati működésének elismerésül kitüntetésben részesült.

Pop Gyula dr. ügyvéd, * 1902-ben Piskolton. (Szilágym.) Egyetemet Kolozsváron végzett, 1928-ban ügyvédi vizsgát tett, 1930 óta nagykarolyi gyakorló ügyvéd. Az Ecsedi Láp Leccsapoló Társaság ügyésze.

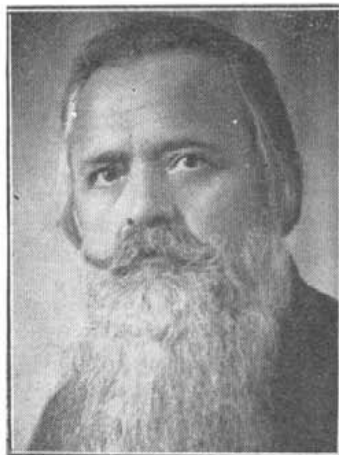
Pop Dárius lapszerkesztő, * 1887 Magura. Tanítóképzőt Losoncon, egyetemet Kolozsvárt végzett, zenetanári diplomát a bukaresti Zenekonzervatóriumban nyert. Háború kitöréséig mint tanító működött, majd politikai okokból Romániába —

szökött, ahol II. Károly király (akkori trónörökös) vezénylete alatt álló hegyivadász ezredben végig küzdötte a háborút mint tartalékos főhadnagy. — Kitüntetései: — a Román Koronarend tiszti keresztje, a Ferdinánd érdemrend, a Victoria érdemrend és a Crucea cu

Memorativ. A háború után a Consiliul Dirigent Szatmár—Ugocsa vármegyék tanfelügyelőjévé nevezte ki, s azóta e munkakörében működik. Az összes román társadalmi és kulturális intézmények egyik megalapítója és vezetőségi tagja Szatmáron. Alapítója a ma is megjelenő „Satmare” c. politikai és társadalmi hetilapnak, a „Tara de sus” c. szépirodalmi folyóiratnak, s a már tizedik évfolyamban levő „Viața Școlara” c. pedagógiai folyóiratnak. Háború előtt az Aradon megjelenő „Romanul”-nak, a bukaresti „Adevărul” és „Dimineața” c. napilapoknak volt a rendes munkatársa. 1934 óta főszerkesztő-tulajdonosa a — Szatmáron megjelenő „Granița” c. napilapnak. Megjelent irodalmi munkái: „Ionel și Ileana” és a „Frații de Cruce” c. kisebb regények, amelyek két gyermek vándorlásáról és viszonyosságairól szólnak, s tanító célzattal készültek. Utóbbi munkáját Mihály nagyvajda is olvasta, s ezen munkájáért a királyi háztól is elismerő okiratot kapott. Színpadi műve: a — „Școala de menaj” c. komédia. Kéziratban sajtó alá rendezve több szindarabja, szépirodalmi munkája, verskötete vár kiadásra, ugyyszintén egy tisztán román motívumokon felépült, vegyes énekkarra szerzett zenekompozíciója és egy oratórium. Mint festő is értékes működést fejt ki. Nagy néprajzi kollekciót gyűjtött össze, amelyet Szatmár városnak ajándékozott, s ezzel megalapította a városi muzeumot. Jelenleg (1934) nagyobb néprajzi munkáján dolgozik, melynek témáját az Avasból merítette.

Popovici Vasile gör. keleti főesperes, — püspöki tanácsos, * 1874 Dâne. (Kolozs m) — Középkiskoláit Kolozsváron és Brassóban, teológiát Nagyszebenben végzett 1894-ben. Két

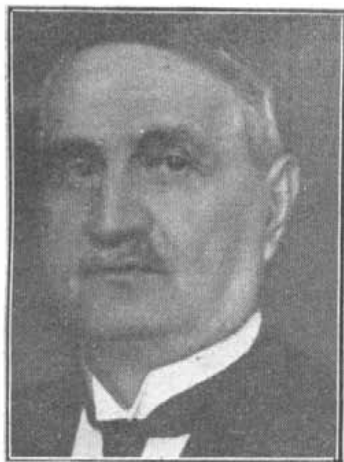

évig a bukaresti Zene-konzervatóriumban tanult, s ezidőben mint énekes a Román Nemzeti Opera — tagja volt. 1901-ben Metianu Ioan nagyszebeni metropolita szentelte fel. Előbb Treznean (Szilágy m) — lelkész, 1907-ben Nagyváradra került, ahol a Holdas templom lelkészévé választot-

ták meg. 1924-ben Ciorgariu püspök esperessé szentelte, s 1929 óta vezeti a nagyváradai g. kel. esperesi kerületet. Az impérium változásokkor a cenzura hivatal vezetője volt, — annak megszűnéséig, s mint ilyen nyerte meg a kisebbségi újságírók teljes szimpatiaját is. A magyar kommunizmus idején, e rendszer ellen harcolt az általa szerkesztett nemzeti irányú „Tribuna Bihorului” c. lapjában. Esperessége óta kerületét teljesen reorganizálta és a Holdas-templomot renováltatta. Kitüntetései: Ordinea Steaua Rom. in grad de ofițer, Ord. Coroana Rom. in grad de ofițer, Meritul pentru Biserica.

Popoviciu Traian g. kel. plébános, hitoktató, * 1891-ben Csefa biharmegyei községben. Érettségét Nagyszalontán tett, teológiai és pedagógiai tanulmányait Aradon végezte. 1915-ben Ign. Popp püspök szentelte pappá. Madarászon 11 évig parochus-lelkész, 1925 óta Várad-Velencén működik, mint plébános, s egyben a velencei áll. iskolák hitoktatója. Mint madarászi lelkész egyben a nagyszalontai gimnáziumban tanár és az állami leányliceumokban és elemi iskolákban hitoktató, valamint a madarászi Nemzeti Tanács elnöke volt. Ugyancsak itteni működése alatt templomot és iskolát építtetett, majd Várad-Velencén a templom, papilak és az egyházi épületek teljes renoválása fűződik nevéhez. A velencei Soc. Culturala ügyvezető elnöke, s több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja, az egyházi intézmények irányítója. Vallásos és társadalmi cikkei a Gazeta de Vest-ben jelennek meg.

Pop György dr. ügyvéd, volt főispán, * 1865 ápr. 23-án Bikácsa, szilágymegyei községben. A szatmári róm. kath. főgimnáziumban érettségizett, jogot a budapesti és bécsi egyetemen tanult, ügyvédi vizsgát Budapesten

tett. A jogtudományok doktora. Zilahon 40 év óta folytat ügyvédi gyakorlatot. 1919-20-ban Szilágymegye — első prefektusa volt. Nemzeti-parasztpárti programmal 1932-33-ban újul a megye főispánja. Első dékánja volt a szilágymegyei Ügyvédi Kamarának — és a vármegyei nagy-

tanácsnak, a Szilágymegyei Mezőgazdasági Kamara első és jelenlegi elnöke, a g. kath. egyház kurátora, a szilágysomlyói Sylvania Bank igazgatósági elnöke, a zsbói Selegeana Bank elnök-igazgatója. Több társadalmi és kulturális intézmény és egyesület vezetőségi tagja. A Román Csillagrend parancsnoki keresztjének tulajdonosa.

Pop Liviu dr. orvos, * 1892-ben Kolozsvárt. Érettségizett a szamosújvári áll. főgimnáziumban tett, egyetemi tanulmányait Kolozsváron és Budapesten végezte, 1915-ben nyert diplomát. Mint egyetemi hallgató másfél évig a budapesti körbonctani intézetnél dolgozott, 1914-ben, mint kolera-specialista és körorvos működött. 1915-ben a Jendrasik klinika gyakornoka, 1916—1918 XI-ig a budapesti Erzsébet királyné tüdőbeteg szanatórium gyakornoka és orvososa. 1918 XII—1919 X-ig a budapesti román követség orvosa. Amikor a kolozsvári tudományegyetem belgyógyászati osztályának tanársegédje lesz, ugyanitt 1925-ben adjunktussá nevezik ki, s e minőségben 1928 június 30-ig működik. Jelenleg a kolozsvári dr. Cosmuta tüdőszanatórium főorvosa. 1919 óta a Comitato Regional F. S. S. R. tagja, s 1927 óta alelnöke. Több éven keresztül volt a tennis szakosztály elnöke, az Országos Tennis Szövetség alelnöke, a „Romania” Sport Club egyik alapítója és alelnöke. A kolozsvári Pályafenntartó Bizottság elnöke, a kolozsvári Colegiul Medical választmányi tagja, számos más társadalmi

egyesület tagja és vezetőségi tagja. Értekezései és cikkei a „Clujul Medical” és a „Revue de la Tuberculose” c. orvosi lapokban nagy számmal jelentek meg. A Román Csillagrend tisztje. Több sport kitüntetést kapott.

Pop János dr. dési betegsegélyző-pénztári h. igazgató, * 1899-ben Bucuresliben. Érettségizett a róm. kath. főgimnáziumban Kolozsváron

tett, jogot a kolozsvári — egyetemen végzett. 1929-ben jogi doktorátust szerzett, ügyvédi diplomával bír. 1917-1920-ig katonai szolgálattal teljesített, a háborúban részt vett. A román hadsereg tart. főhadnagya. 1921—1922-ben Nagyszántón a hártárszéli rendőrkapitányság vezetője, majd a Munkás

Belegsegélyző pénztárhoz került mint irodafőnök, később csztályfőnök, 1932 óta helyettes igazgató. Iskolaszéki elnök, a Dési Sport Klub volt alelnöke, több társadalmi és kulturális egyesület vezetőségi és rendes tagja.

Pop István dr. főszolgabíró, * 1899 VI. 27 Buzesti (Szatmár m.). Érettségizett a nagybányai áll. főgimnáziumban, jogot a kolozsvári egyetemen tanult. Jogi absolutoriumot — szerzett 1921-ben, állam-tudományi doktorátust 1924-ben. Előbb szolgabíró Szinérváralján, 1926-ban hidegkuti főszolgabíró. A járás megszűnésével 1930-ban szatmári szolgabíró. Ez év októberében Kápolnokmonostorra nevezik ki főszolgabírónak. 1931 X. óta nagysomkuti főszolgabíró. Mint kápolnokmonostori főszolgabíró rövid ideig Biharvármegyében h. főispán volt. Az iskolaszék tagja, a nagysomkuti Román Kaszinó vezetőségi tagja.

Princz Testvérek Vasöntöde és Gépgyár
 R. T. Szatmáron. Alapítke 15,000.000 lei. A tisztviselők és munkások száma: cca 400. Üzemelő: 175 HP. Dieselmotor. A céget 1906-ban Princz Ármán és Princz József okl. gépészmérnök alapították, akik jelenleg is a vállalat igazgatói. A gyár eredetileg malomberendezési és olajgyártási gépek, hidraulikus prések gyártásával foglalkozik. Ezen gyártmányai nemcsak egész Romániában, hanem az utódállamokban is el vannak terjedve. 1928 évben zománczott lemezedények, 1933 évben pedig zománczott öntöttvas-edények gyártására is berendezkedett. Ezen újabb gyártmányai is az egész országban igen közkedveltek

Papp Aurél festőművész, * 1879 VIII. 30-án Érkáváson (Szilágy vármegyében). Középsiskolát Nagykárolyban, egyetemet és képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett. Középsiskolai tanár volt Szatmárnémetiben, ahonnan a háború — sodorta úgy politikai valamint művészi útjára. Az ideális és szigorúan kiméletlen igazság híveként a progresszív irány követője, amit művészetben mint politikai szereplésében következetesen hirdet. Háborús és szociális vonatkozású

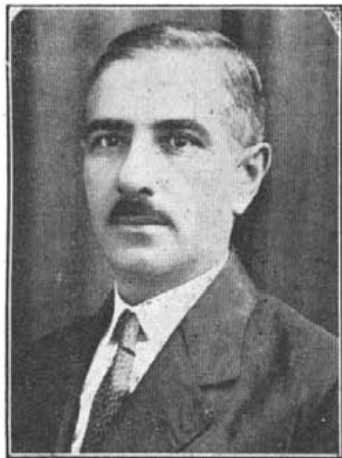
monumentális képeiben a tömegnyomor igazi ismerőjeként mutatkozik be, s a mai társadalom ferdeségeit, igazságtalanságait kegyetlen őszinteséggel akarja szimbolizálni. Az új Krisztus, Az utolsó parádé, Az igazi győző, A roham, Ki tud róla s az Élet keresztlje c. művei mind a háborús szenvedésekről, s a tömegek igazságtalan szenvedéseiről kívánnak beszélni. Budapesten a Nemzeti Szalonban és a Műcsarnokban, külföldön leginkább Párisban állított ki. Évek óta visszavonult úgy a politikától mint a művészettől. Az Ecsedi Láp társulat igazgatója volt.

Puksa Endre állami erdőfelügyelő, *1881 december 17-én Zsemleken (Bars-m.). Az esztergomi Szent Benedek-rendi főgimnáziumban érettségizett, Selmecbányán erdőmérnöki főiskolát végzett 1905-ben. Budapesten 1907-ben

erdészeti tudományi államvizsgát tett. Mint főiskolai hallgató Selmecen az utolsó „Steingrube“-i bírói tisztséget töltötte be, s ugyanott ifjusági elnök volt. Pályafutását gróf Károlyi Mihály parádi hitbizományi uradalmában kezdte, ahol másfél évig működött, majd a máramarosi kincstári erdőigazgatóságához került, utána pedig a görgényszentimrei erdészeti iskola tanára. 1914-ben hadbavonult, a komáromi 15-ös tábori tüzérezreddel ment a frontra, ahol megsebesült, majd átkerült az érsekújvári 14-es honvéd nehéz tarack tüzérezredhez. 1917 aug. ban hivatalból felmentették, s mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Visszakerült Görgényszentimrére, ahol az iszticsói erdőgondnokság vezetője volt. Az impériumváltozáskor eskü nem tétele miatt a szolgálatból felmentették. 1921 augusztusban visszakerült a Szászrégen melletti herbusi állami vasutüzemhez, ahol a gyári üzemek vezetője volt. Onnan 1926-ban a kolozsvári erdőigazgatóság központjába került, s azóta itt működik. 1922-ben főerdőmérnök, 1926-ban helyettes felügyelő, 1930-ban felügyelő. A kisebbségek közül, mint ilyen rangban első. Közéleti tevékenysége során az Unitárius Egyház jószágfelügyelője elnöke, a KAC rendes tagja. Szakirodalmi cikkei az „Erdőőr“-ben jelentek meg, a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara emlékalbumában Erdély erdőgazdaságát tárgyaló értekezést irt.

Publicisztika (magyar). A politikai véleménynyilvánításnak szinte egyetlen útja éveken keresztül az újsághasáb volt s mert a precedensnélküli — vagy legalább a mai emberöltőnek ismeretlen — jogi helyzet a vélemények sokaságát tette lehetővé, nagy extenzitású politikai irodalomról lehetne beszámolni. Komoly mérték szigorú alkalmazása esetén azonban ez a publicisztikai sokaság alig néhány névre sorvad. Nemcsak a mondanivalótlan, pohárköszöntős, himnikus, elégikus vezércikkműfajok bombasztjait kell kiküszöbölni, hanem az újságírói ügyeskedés és rutin — ad hoc meggyőződésű — termékeit is. Ilyen redukcióval csak olyan nemzet-politikai írásokat véve számba, amelyek a komoly meggyőződés, tudás és mondanivaló csillogó jeleivel törnek elő: Hegedüs Nándor, Paál Árpád, Krenner Miklós neveit kell elsősorban említeni, Kádár Imre és Ligeti Ernő neveivel. Kulturpolitikai eszmefelvetések terén Sulyok István, Tabéry Géza, Molter Károly, Szentimrei Jenő, Salamon László, Tanódi Endre, Figus Albert, Kacsó Sándor, Mikes Imre és Szász Endre neveit.

Polyák Barna ipartestületi elnök, * 1884-ben Érmihályfalván. Iskoláit szülővárosában végezte. 1919 óta önálló iparos, kovács és vizsgázott patkoló mester Érmihályfalván. Az iparos társadalom számottevő egyénisége, s igen jelentős munkálkodást fejt ki az iparosság kulturális nevelése és fejlesztése érdekében. Megalapítója érmihályfalvai járási Ipartestületnek, az iparosság temetkezési segély egyesületének, visszaszerzte az Iparos Otthon elvesztett jogi személyiségét, s az Otthont teljesen teljesen

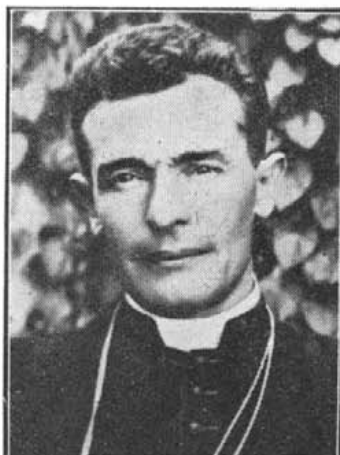
vezte. Több iparos jóléti intézmény létesítésében vett még részt. Élénk közéleti szereplése során: az érmihályfalvai járási Ipartestület, valamint az Iparos Otthon elnöke, a M. P. járási tagozati alelnöke, a „Kolping” háznagya, több más társadalmi és kulturális intézmény vezetőségében foglal még helyet. Hat éven keresztül volt községi tanácsos, s éveken át volt a „Gloria” sport egyesület elnöke. Az iparosságot érdeklő szakcikkei az Iparosok Lapjában és más szaklapokban jelennek meg, napilapokban ipari tudósításokat közöl. A világháborúban a 3. honv. gy. e. kötelékében teljesített szolgálatot, olasz és orosz fronton harcolt, két ízben sebesült meg, kitüntették.

Popoviciu Liviu dr. törv. bíró, * 1901. II. 13 Seghiște (Bihar m.). Középiskolát Belényesen, egyetemet Kolozsvárt végzett, ahol jogi doktorátust nyert. 1926-ban j. b. albiró Temesváron, 1927-ben j. b. albiró Nagyváradon, majd 1928-ban bihar-vármegyei törv. bíróvá nevezik ki. 1929 ápr. óta u. o. vizsgálóbíró. Jogi szaklapok állandó munkatársa.

Puy Géza (puji) igazgató-tanító, * 1903-ban Pujon (Hunyad-m.). Tanítóképzőt a nagy-

enyedi ref. kollégiumban végzett 1923-ban. Mint karnagy működött Vulkánban (Hunyad-m.), majd Tasnádon iskolaigazgató, 1931 október óta avasujvárosi ref. elemi iskolaigazgató. Tanítói működése alatt a ref. énekkarokat vezette. Nagy sportkedvelő, atlétikában és footballban tüntette ki magát. 1922-ben mint nagyenyedi kollégiumi tornacsapat vezető emlékérmel nyert, ugyancsak 1922 októberében mint atléta emlékérmel szerzett.

Pop Iosif dr. szentjobbi apát, * 1886. X. 2. Theológiai tanulmányait a budapesti egyetemen végezte. 1909-ben a görög ritust pápai engedéllyel — latinra cserélte fel és latpappá — szentelték. 1910-ben udvari káplán Egerben, 1917-ben érseki titkár, 1919-ben elbocsátó levelet kér az egi érsektől és hazajön Máramaros-szigetre, ahol még ez évben a megnagyobbodott Románia első parlamentjébe képviselővé választják. Ké-

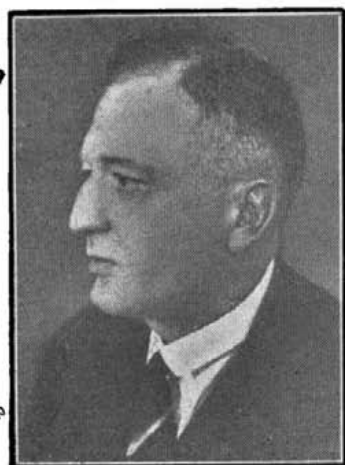

sőbb Octavian Goga az ujonnan alakított választásminisztériumba hívja, hol 1921-től működik. 1925-ben szentjobbi apát. (1921-től a nagyváradi lát. szert. egyházmegye kötelékében áll.)

Pröhle Vilmos ifj., író, * Nyiregyházán 1900-ban. Középiskolát Nyiregyházán és Debrecenben végzett, bölcsészetet a debreceni egyetemen hallgatott. Megjelent munkái: Holdsugár (verskötet, 1917 Debrecen), Perpetuum mobile (regény, 1930 Szatmár). Debrecenben két évig újságíróskodott, a Színházi-figuró és a Hétfői Újság belső munkatársa volt. A megszűnt szatmári Katolikus Életnek és a Benedek E: Cimborájának 5 éven keresztül volt a munkatársa, s e lapokat illusztrációkkal látta el. Jelenleg a Szatmár-megyei Sárközön él, grafikával és könyvillusztrációval foglalkozik.

R

Radó Pál tanár, * 1883-ban Farnoson. (Bihar m). Egyetemet Budapesten végzett, 1908-ban magyar és francia nyelv és irodalomból

nyert középisk. tanári diplomát. Helyettes tanár a budapesti Markó — uccai főreáliskolában, majd 1908—1914-ig lippai felső kereskedelmi iskolai tanár, 1914—1918-ig a világháborúban vett részt, 1919 óta a nagyváradi társulati — felső kereskedelmi iskola tanára. Esztétikaidolgozatai, tanulmányai és

cikkei folyóiratokban és napilapokban jelennek meg. Megírta Arany János életrajzát és méltatását, amely munkájával 1930-ban a nagyszalontai Arany János Egyesület pályadíját nyerte el. A nagyváradi Szigligeti Irodalmi Társaság választmányi tagja.

Radó Sándor építész, * 1880 IV. 2-án Mohácson. A budapesti műegyetemen nyert építész-mérnöki diplomát. 1905-ben Marosvásárhelyt városi mérnök, 1912-ben főmérnök, 1918-ban városi műszaki tanácsos. Impériumváltozás után részt vesz a magyar kisebbség politikai mozgalmában, hivatalától 1923-ban felmentik és nyugdíjazják. Az 1926-ban ujonnan alakult városi tanácsnak és állandó választmányának tagja, 1930—1933 helyettes polgármester. Számos marosvásárhelyi középület — (Nyugdíjpalota, Turbina épület, felsőbb leányiskola) R. tervei szerint készült. Több pályázaton vett részt, számos díjat nyert. Szaklapokban jelentek meg értékes építészeti cikkei.

Radó Pálné, Kempner Magda középisk. tanárnő, a nagyváradi társulati női felső kereskedelmi iskola igazgatója Bölcsészeti tanulmányait a budapesti tudomány egyetemen végezte, 1918-ban matematika és fizikából nyert diplomát. 1918-tól a nagyváradi társulati női felső kereskedelmi iskolában tanít, 1929 óta az intézet igazgatója. Megjelent — irodalmi munkái: „Ritmus” (verskö-

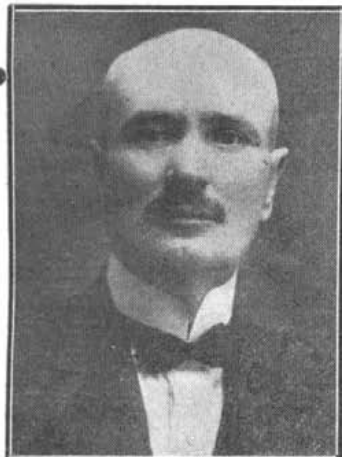

tet). — „Integrál lények” (regény). — Verseit erdélyi és magyarországi lapok hozzák. A Szigligeti Irodalmi Társaság választmányi tagja.

Radványi József dr. ügyvéd, * 1890. Szászrégen. Egyetemet Kolozsvárt, Bécsben és Jasi-ban végzett. Kolozsvári gyakorló ügyvéd. A Magántisztviselők Egyesületének volt ügyv.-titkára. Élénk publicisztikai tevékenységet fejt ki, napilapokban, folyóiratokban történelmi, társadalmi, szociális és jogi cikkei jelennek meg. Az Erdélyi Közgazdaság (Economia Ardeleana) hetilap munkatársa.

Rass Károly * 1872-ben Aranyosgyéresen. Theológiát Gyulafehérvárt, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1896 óta a gyulafehérvári r. k. főgimnázium tanára. A gyulafehérvári Magyar Párt elnöke. Számos cikket, kritikát írt erdélyi lapokban, önállóan is megjelent írásai: Bakfis álmok (novellák), Vörösmarthy Mihály (emlékbeszéd), Erdélyi iskoláztatás és tudományosság a középkorban, Reményik Sándor, A párisi irodalom 1925-ben.

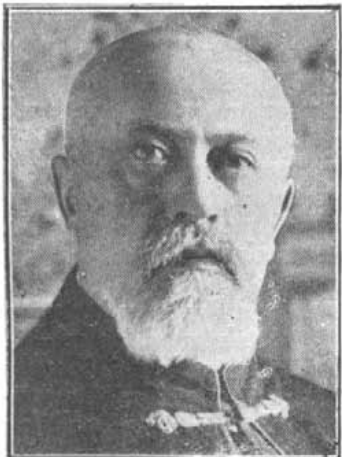
Radu Romulus dr. semmitőszéki bíró * 1877. Radești (Alba m) Középiskolát Balázs-

falván, jogot a kolozsvári Tudomány Egyetemen 1896–1900-ig tanult, 1904-ben jogtudományi doktorátust szerzett. Birói vizsgát Budapesten 1906-ban tett. Pályáját Temesváron kezdte mint jogyakornok, majd Lugoson törv. aljegyző 1909-ben Szentgotthárdra neveztek ki mint jbb. al

birót, 1912-ben Szombathelyen járásbíró, 1913-1919-ig vezető jbbiró Muraszombaton. 1919 óta nagyváradai táblabíró, 1924-ben semmitőszéki (Curtea de Casația) birói cím és jellegel kapott. 1920–1925-ig jogakadémiai h. tanár, — mint a kereskedelmi jog tanára. 1923 óta az ügyvéd-vizsgáló bizottság tagja, 1930-ban lett a megyei agrár bizottság elnöke.

Radu Jakab dr. gör. kath. káptalani nagyprépost * 1869 I. 2. Rădești községben (Alsófehérmegeye). Gimnáziumba Balázsfalván járt,

filozófiát és teológiát Rómában végzett. 1902-1911-ig hátszegi esperes-plébános. — 1911-ben lugosi káptalani kanonok, püspöki helynök, theol. tanár és szem. kormányzó. 1914-ben Nagyváradon Radu Demeter püspök oldalkanonokja, irodaigazgató. 1916-ban pápai prelátnak. 1924-ben

káptalani nagyprépost. Román egyházi és kulturális mozgalmak tevékeny részese. Nagy kiterjedésű irodalmi munkássága felölel egyháztörténelmi műveket, életrajzokat, (Samuil Vulcan, — Demetriu Radu) kulturtörténelmet (A váradai püspökség kéziratai) és vitairatokat. † 1932-ben.

Radu I. Ioan ügyvéd, * 1899. Misztótfalu (Szatmár m). Középiskoláit Szatmáron és Nagybányán, jogot a kolozsvári egyetemen és a nagyváradai jogakadémián végzett. A világháborúban részt vett, s mint a 12. honvéd gy. e zászlósa az olasz fronton harcolt, sebesült. Az I. és II. o. ezüst, a bronz vitézségi érmmel, a

Károly csapatkereszttel tüntették ki. 1918 XII-ben önként jelentkezett a román hadseregbe, a 81. dési és a 103–104 szigeti gy. ezredben szolgált, a „Tisa” csapatrendet kapta. Egyetemi éve alatt a jogász egyesület pénztárnoka majd elnöke volt. 1925-ben ügyvéd Nagyváradon, — 1926–1928-ig já

rásbíró az ó-királyságban. Birói vizsga után állásáról leköszönt és Turnu-Severinben nyitott ügyvédi irodát, 1932 XII. óta Szatmáron folytat ügyvédi gyakorlatot. Képességeit honorálva az Ügyvédi Kamara megbízta a fiskális törvény tervezetek előkészítésével és az új polgári és bűnügyi perrendtartási törvények összehasonlításával. Politikailag a Duca-féle liberális párt-hoz tartozik, a párt szatmár-vármegyei és városi tagozatának intéző biz. tagja, a városi időközi bizottság tagja, s mint ilyen a városi kultur-bizottság elnöke, s több más bizottság tagja. 1920-ban egyik alapítója volt a C. F. R. sport egyesületnek, az „Olimpia” sport klub ügyvitkára, a „Bihorul” sport klub volt aktív futballistája és a vívó szakosztály elnöke. Politikai cikkei a „Gazeta Sătmarului” c. lapban, jogi cikkei — birói működése idejében — jogi szaklapokban jelentek meg. Családjá nemeséget kapott „szakálasfalusi” előnévvel.

Ritók Lajos bankigazgató, * 1891. Kaba, (Hajdu m) Felső kereskedelmi iskolát Pozsonyban végzett 1909-ben. Működését a bankpályán a — debreceni Alföldi Takarékpénztárnál kezdte, majd — a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank R. T. aradi fiókjához kerül, 1923 óta a kolozsvári Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltóbank R.T. ügyvezető-igazgatója. Munkásságát teljesen pályájának szenteli, szakkörökben elismert tekintély.

Raduly Kolozs P. szent ferencrendi áldozópap, * 1905 I. 1-én Zetelakán (Udvarhely m.). Székelyudvarhelyen a róm. kath. főgimnáziumban tett érettségét, teológiát a rendi teológián Vajdahunyadon végzett, 1928 I. 24-én szentelték pappá, 1928–29-ben Vajdahunyadon studens-páter, 1929 óta csiksomlyói áldozópap, s jelenleg a zárda könyvtárosa. A csiksomlyói ferencrendi filozófiai tanfolyamon a magyar irodalom előadója. Mint teológus cikkei és értekezései a szombathelyi ferences theologusok lapjában az „Ifjuság”-ban jelentek meg.

Rajka László tanár * 1894-ben Kolozsvárt. Középközlőit Kolozsvárt, egyetemi tanulmányait részben ugyanott, részben Bécsben végezte. Képesítésének elnyerése óta a kolozsvári Marianum tanára. Irodalomtörténeti értekezések kritikák és ismertetések írója, műfordító is. Önállóan megjelent irodalomtörténeti művei: *Sebes agynak késő sisak* (Budapest, 1915) — *Heliodoros Aithiopikájának feldolgozásai a magyar irodalomban* (Kvár, 1917). Írt egy három részből álló német nyelvkönyvet és megírta a Marianum történetét (1927).

Rápolthy Károly (peselneki) főjegyző, * Alsóilosván (Szolnok-Doboka vm) 1896-ban. A nagyenyedi Bethlen kollégiumban 1915-ben — érettségizett, jogot a kolozsvári egyetemen tanult, közg. tanfolyamot Marosvárhelyt végzett, ahol 1918-ban jegyzői oklevelet kapott. Jegyző Kolozsnagyvidén, Mezőörményesen és Komorzánon, 1924 óta nagysomkúti székhellyel a jéderi jegyzőséget vezeti mint főjegyző. A nagysomkúti ref. egyház főgondnoka, egyházmegyei világi képviselő, az Országos Jegyző Egyesület választmányi tagja, s több társadalmi és kulturális intézmény vezetőségi tagja. Közgazdasági szakkérdésekkel foglalkozó cikkei szaklapokban jelentek meg. „Kővár vidéke története” c. munkáját a nagysomkúti helyi lapban közölte. — Ezen műve sajtó alá rendezve, kiadásra vár.

Rápolthy Károlyné, szül. Marosszentimrei Bodor Teréz Julia. A Stefánia orsz. anyja és csecsemő-védő tanfolyamot Budapesten végezte. A nagysomkúti Ref. Nőegylet elnöke, az Erdélyi Ref. Nőegylet vez. tagja. A jótékonykodás terén buzgó tevékenykedést fejt ki.

Rátz Péter (Tagyosi) festő * 1879 X. 27. Császlón. (Szalmár m.) 1905-ben kerül Nagybányára (addig magánlisztviselő volt). Az 1907–1908 évet Rómában tölti, Münchenben és Párisban is jár. Másfél ével az Adrián tölt. Há-

boru óta állandóan Nagybányán él. Törzstagja a N. F. T.-nek. Tájképeket, tengerképeket, csendéletet fest. Tájképben különösen a felhők kötik le érdeklődését. Ujabbban figurálissal is többet foglalkozik.

Rech Károly Géza temesvári r. k. plébános * 1882 VI. 20. Két évig *Der Morgen* napilap szerkesztő-kiadója volt. Tevékenységi köre a katolikus iskolák igazgatása s a polgárság társadalmi szervezése.

Református Szemle, hetilap, az Erdélyi Ref. Egyházkerület hivatalos lapja, alapították 1907-ben. Szerkeszti Tavasz Sándor teológiai tanár.

Református Theologia, az Erdélyi Ref. Egyházkerület kolozsvári teológiai fakultása, alapították 1895-ben. Szász Domokos püspök kezdeményezésére. Lelkészeket nevel és képez a két ref. egyházkerület számára. Hat ny. r. tanár vezetése alatt kb. 170 hallgatója van, akiknek számára internátust tart. Könyvtára, különösen modern filozófiai és teológiai művekben gazdag. Levéltárban őrizi az erd. és királyhágómelléki papság 1629-ből származó nemeslevelét (Bethlen Gábor), valamint keserői Dayka János püspök nemeslevelét. Az intézet közvetlen főhatósága az Előljáróság, felügyelője az erdélyi püspök.

Reformcsoport. A Magyar Párt szervezetével és vezetőségével elégedetlen magyar kisebbségi csoportosulása. Ezt a mozgalmat egymástól függetlenül indítják meg: egyrészt Krenner Miklós, másrészt a kalotaszegi frakció. Első összejövetelüket 1926 szept. 26-án Kolozsvárt tartják Kecskeméthy István teológiai tanár elnöke alatt, mintegy 60 résztvevővel. Majd Telegden, Marosvásárhelyen, s ismét Kolozsvárt gyűléseznek. Ez utóbbi gyűlésen, 1927 júniusában — közvetlenül az Averescu-kormány bukása és a Brătianu-kormány kinevezése után — ellentétek merülnek fel (a román pártok felé orientálódás kérdésében) a csoport radikálisabb tagjai és a Krenner szűkebb csoportja között. Előbbiek új politikai pártot alakítanak, illetve a régi Magyar Néppárt újjászervezéséhez fognak, míg a Krenner csoport — mely eddig is a Magyar Párt belső ellenzékeként működött — maradt továbbra is belső ellenzéknek és az erőviszonyokat mérlegelvén, a liberális orientációt hirdeti észszerűnek. Ez idő óta a Reformcsoport — mint ilyen — egységes politikai lépéseket nem tett.

Rezik Károly orgona és csellóművész, * Aradon 1887 III. 26-án. Gimnáziumi érettségit Aradon tett, zeneművészeti főiskolát Budapesten és Lipcsében végzett. 1911-ben nyert orgona és csellóművészi, valamint tanári oklevelet.

Lipcsében Julius Klengel — (cselló), Karol Straube (orgona) voltak mesterei. Budapesten előbb az Orsz. — Szimfonikus — Zenekarnál s z ó l ó csellista. 1913-ban Kolozsvárra került a Zenekonzervatóriumhoz, mint tanár, hol az új impériumig működött. A nagy változásokor — egyik megalapítója volt

a kolozsvári Magyar Zenekonzervatóriumnak, amelynek igazgatója lett. Németország, Ausztria, Magyarország és Erdély minden nagyobb városában rendezett hangversenyeket. Kolozsvár város zenei életében számottevő szerepet visz. Mint karmester és zenepedagógus jelentős nevet szerzett. Több ízben kapott külföldre (Németország több városába, Délafrikába) tanári meghívást, legutóbb, 1914-ben Sidneybe, az állami Zenekonzervatóriumhoz és Operához mint igazgató. Ezen állás elfoglalásában a háboru kilörése akadályozta meg.

Reich Izidor dr., szív-specialista, * Vármezőn (Szilágy m) 1898-ban. A kolozsvári egyetemen 1922-ben nyert orvosi diplomát. Mint a kolozsvári belgyógyászati klinika gyakornoka minden évben a bécsi Wenckebach klinikán volt tanulmányuton. Jelenleg Zilahon folytat belgyógyászati gyakorlatot, egyben a szív és vérkeringési betegségek speciálistája. Szív elektrokardiografiájú berendezéssel dolgozik. 1923 óta Buziás fürdő szakorvosa. Szakcikkei — főleg a vérkeringés témájáról — bel- és külföldi szaklapokban jelennek meg.

Reiter Móric ifj. bankigazgató, * 1878-ban Szatmáron. A pozsonyi kereskedelmi akadémia elvégzése után előbb édesatyja, Reiter Béla fűszer nagykereskedését vezeti, majd 1908-ban megalapítja a Szatmári Kereskedelmi R. T. amelynek igazgatója. Háboru alatt a szatmárvármegyei közellátás igazgatója volt. 1920-ban a Szatmári Kereskedelmi R. T. fuzionál az —

akkor létesült — Casa Noastra bankkal, s azóta ezen pénzügyintézet igazgatója. A Kereskedelmi Csarnok elnöke.

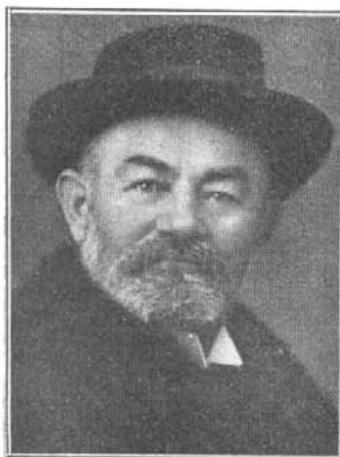
Reiter Adolfné, szül. Róth Róza, * 1872.

Szépfa (Temes m). — Részt vesz minden jótékony célú és zsidó kulturális megmozdulásban, s ezek — lelkes pártolója. A nagykárolyi „Wizó” cionista kultúregyesület megalapítója és elnöke, az Izr. Nőegylet vezetője. Több éven keresztül volt a szatmári Izraelita Nőegylet vezető-

ségi tagja és alelnöknője.

Reiter Móric id. vállalkozó, * Radnán 1865-ben. Rabbiképzőintézetet Kolozsváron vég-

zett. 1886-ban — megalapította a Szatmáron épületfa — építkezési anyagok nagykereskedését és betonfeldolgozó üzemet, valamint építkezési és szállítási — vállalatát. Szatmár város ipari és kereskedelmi közéletben, ugyyszintén a zsidó egyházi életben — számottevő szerepet vitt. 21

éven keresztül volt — a régi, mint az új impérium alatt — tagja a városi tanácsnak, s éveken át alelnöke a Kereskedelmi és Iparkamarának. Vezetőszerepet visz a z s i d ó egyházi intézményeknél és tevékeny részt vesz az egyházi életben. Éveken át elnöke volt az orth. izr. hitközségnek.

Reményik Sándor lírikus * 1890 VIII. 30. Kolozsvárt. Középközlát u. o. a ref. főgimnáziumban, jogi tanulmányait is a kvári egyetemen végezte. Budapesti folyóiratokban megjelent versei már 1918 előtt ismertté tették a nevét. A Pásztortűz főszerkesztője.

Reinhard Gyula * 1866-ban Aradon. Kereskedelmi iskolát végzett. Apja asztalosműhelyében e mesterséget megtanulta s az üzemet 1897-ben átvette. Vezetőszerepet játszik az iparos közéletben, az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetének 1899 óta elnöke. 1902-ben a Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke lesz, később lemond. 1925-ben az Ipartestületek Orsz. Szövetségének ügyvezető elnöke. Az Erdélyi Ipar szaklapba cikkeket ír. Nagyrésze volt az Iparos Olthon megalakításában (1927). A liberálisokkal kötött egyezmény idején a városi tanács tagja volt.

Réthy Apollinár Rezső, ferencrendi atya * 1895-ben Földeákon. 1911-ben lép be a ferencrendbe, 1918-ban pappá szentelik. Volt a filozófus papnövéndékek magisztere, a novíciusok ujoncmestere, a csiksomlyói rendház főnöke és teológiai lektor. Jelenleg (1934) a szamosújvári ferencrendi kolostor főnöke, a rk. hitközség lelkésze és Szent Ferenc harmadik rendjének igazgatója. Népmissziókat és lelkigyakorlatokat tart Erdély egész területén. Számos társadalmi és hitbuzgalmi lapba ír vallásos és szociális tartalmú cikkeket. Mint konferencia szónok közismert névre tett szert.

Révész Béla könyvkereskedő * 1879 VII. 18. A kereskedelmi akadémia végzése után magántisztviselő. 1902-től könyvkereskedő Marosvásárhelyen. 1907—1909-ig a Vásárhelyi Naplót, 1917—1924-ig a Tükör c. radikális irányú hetilapot adta ki. 1925-ben Erdélyi Könyvbarátok Társasága c. könyvkiadó vállalatot létesített, melyben nyolc erdélyi író műve jelent meg, egyenként 5000 példányban. Az 1918 októberében Marosvásárhelyt alakult Radikális Párt alelnöke volt.

Reszler Antal bankfőtisztviselő, író * 1883-ban Nagykárolyban. Gimnáziumi tanulmányait Nagykárolyban és Budapesten végezte. A Bihar megyei Takarékpénztár fiók—főtisztviselője Nagykárolyban. A nagykárolyi Kölcsei Egyesület titkára, a MP tagozati pénztárnoka. Impérium előtti időkben tárcái, versei, novellái az Élet, Pesti Hírlap, Uj Idők c. lapokban jelentek meg, és a helyi jellegű lapokba is ír. Több éven keresztül szerkesztette a „Haladás” c. heti szépirodalmi lapot. — Kéziratban, — sajtó alá rendezve — több szindarabja és verskötelete vár kiadásra (Bethovenről, Arany János Toldijáról szindarabok, „Beatrix Rózsái” címen verskötet).

Regéczi Sándor nyug. főgimn. tanár, * 1855 november 28-án Késmárkon (Szepes v. megyében). † 1933 febr. 15-én. Gimnáziumi tanulmányait a késmárki evangélikus liceumban, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte s u. o. szerzett tanári oklevelet. Tanári működését a késmárki liceumnál kezdte, 1885-ben a szatmári — református főgimnáziumtanárává választották, ahol — 43 évig — 1928 szeptember 1-ig működött, — mint a történelem és földrajz tanára. Egész életét a legszebb és legnevesebb munkára: az ifjuság nevelésére és az ifjuság lelkének nemesítésére szentelte. Jelentékeny szerepet vitt Szatmár város társadalmi életében is, 20 évig volt a „Szamos” munkatársa, megteremtője az Iparos Körnek, amelynek hosszú ideig elnöke volt. Több társadalmi és kulturális egyesület vezetésében foglalt helyet. 30 éven keresztül tanította a főgimnáziumban a tornát is, s a budapesti orsz. tornaversenyen, — 1896-ban a Milleneumi emlékünnepegy alkalmával — csapataival első díjat nyert.

Reismann Irma (volt dr. Erdős Mátyásné) hírlapíró, * 1895. Szilágysomlyón. Középszkolai tanulmányait a szilágysomlyói minorita gimnáziumban kezdte, érettségét 1919-ben a zilahi Wesselényi kollégiumban tett. Első versei és cikkei a Szilágyságban jelentek meg, 1920-tól a Szamos, majd a Szatmári Ujság munkatársa. 1923-ban a Szamos novellapályázatán Kvitt c. munkájával pályadíjat nyert. 1924-ben az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságirószervezet felveszi rendes tagjai sorába. Pár évvel később megjelenik — a sajtó osztatlan elismerése mellett — Reismann Irma versei című kötet. Az utóbbi időben tisztán ujságírói tevékenységet fejt ki. Jelenleg (1934) a Szatmári Ujság nagykárolyi szerkesztője. — Minden kulturális és társadalmi megmozdulásban részt vesz. A szatmári Jótékony Nőegylet kulturális és választmányi tagja, az Izs. Nőegylet és Népkönyha Egyesület jegyzője. Írásaiban sokat foglalkozik Adyval.

Rednik József dr., (máragulafalvi) állami ügyvéd, földbirtokos * 1884 II. 23. Farkasrém. Érettségét a szatmári kir. kath. főgimnáziumban

telt 1902-ben, jogot a máramaros-szigeti ref. jogakadémián — végzett, ahol 1906-ban az államtud. államvizsgát is letette. 1910-ben a kolozsvári — egyetemen jogtudományi doktoriátust nyert ügyvédi diplomát 1913 X. 9-én Marosvásárhelyt szerzett. 1913—1914-ben ügyvéd Máramarosszigeten. Had-

bavonul a 85 gy. ezreddel, s az orosz és olasz harctereknek küzd, 1918-ban mint tart. zászlós szerelt le. Impériumváltáskor 1919-ben esküt tett, s kinevezték a taracvizi járásba főszolgabírónak, ahol 1920-ig működött. 1920—1921-ben árvaszéki ülnök, azóta Máramaros vármegyei állami ügyvéd. Jótékonyági egyesületek pártolója, az „Asra” alapító, az „Agru” rendes tagja, a Máramarosi Sport Egylet, a Vadásztársaság, a Kath. Kör, s több más társadalmi egyesület tagja. Gazdaságában juh- és lótenyésztéssel foglalkozik, különösen az arab s félvér lovak nemesítésével. Ősei a multban mindig előkelő szerepet játszottak Erdély történelmében. Máragulafaluból származó Gyula Drágos fiának ivadéka. Nemessége 1317-évre vezethető vissza. Egyik őse Rednik Atanász g. kath. püspök volt († 1772), másik a neves Rednik István alispán. Édesapja főszolgabíró volt.

Réty Imre dr. tanár, volt polgármester és orsz. képviselő, * 1892. Királyhegyes. (Csanád m) Középközlát Makón és Temesvárt, egyetem Budapesten végzett, ahol filozófiai doktoriátust is nyert. 1916—1925-ig Temesvárt középiskolai tanár, s közben a „Temesvári Ujság” c. napilap felelős szerkesztője. 1925—1929-ig lapszerkesztő Székelyudvarhelyen. 1929—1933 végéig székelyudvarhelyi polgármester, 1932—1933-ban Udvarhelymegye egyik parlamenti képviselője, mint a magyar kiscsapat tagja. Temesvári tanárkodása alatt az Arany János Társaság működésében aktív szerepet játszott. Cikkeket írt az Erdélyi Katholicizmus 1925-évi évkönyvébe. A Román Csillagrend tisztje.

Réthy Károly husiparos, * Nagyenyeden 1880 III. 5-én. Három gimnáziumot végzett

Nagyenyeden 1908 óta önálló husiparos Kolozsváron. Az iparos társadalom egyik — tevékeny tagja és szószólója. — Jelentékeny közéleti tevékenysége során: a kolozsvári Általános Ipartestület alelnöke, a Kereskedelmi és Ipar-kamara bellagya, róm. kath. egyház, tanácsos és gazdasági bizottsági

tag, a róm. kath. iparosok és kereskedők körének alelnöke. Hosszu időn keresztül mint városi tanácsos részt vett a városi politikában is. A husiparosok testületének megalapítója és éveken keresztül volt elnöke, jelenleg diszelnöke. A „Börszövetkezet” megalapítója.

Rimely Károly dr. ügyvéd, föld és szőlőbirtokos, * Budapest. 1880. Jogot a budapesti egyetemen végzett, u. o. tett 1911-ben ügyvédi vizsgát, a jog és államtudományok doktora. Simonyi Semadam Sándor volt igazságügyi miniszter ügyvédi irodájának 3 évig volt irodavezetője, 1912 óta Krasznán folytat ügyvédi gyakorlatot. A krasznai róm. kath. egyház főgondnoka, a M. P. járási tagozati elnöke. Számos mezőgazdasági oktató valamint kultur-előadást tartott. R. K.-nak van a legnagyobb szőlőmintagazdasága a krasznai járásban, — szőlészeti és gyümölcsészeti kiállításokon számos díjat és oklevelet nyert.

Roth Otto temesvári ügyvéd * 1884 XII. 6. Külföldi egyetemi éveit befejezván, Temesvárra jött s a bánági szociáldemokrata pártnak volt intellektuális vezére. Több ízben bíróság elé került, egy ízben el is ítélték. A forradalom idején a Bánáti Néptanács elnöke és a Károlyi kormány bánáti kormánybiztosa volt a szerb impérium bevezetéséig. 1919 márc. 21-én a szociáldemokrata párt országos pártválasztmányában (Bpsten) a kommün ellen foglalt állást és nyíltan ellene szavazott. (L. Böhm Két forradalom tüzeiben, 249, 250 oldal). 1920 vége óta minden közéleti tevékenységtől visszavonult.

Romániai Magyar Dalosszövetség. működési székhelye: Kolozsvár. Célja a magyar dal fejlesztése és terjesztése. Ez ideig 190 magyar dalárda lépett a R.M.D. kötelékébe. Elnöke: dr. Incédy Joksmann Ödön, főtktára Tárcza Bertalan, főpénztáros: dr. Kiss Béla, titkár: Lengyel Rudolf.

Rónay István nyug. róm. kath. esperes-plébános, * 1866 június 17-én Szatmáron. † 1933-ban ugyanott. Szatmáron érettségizett. — theologiai tanulmányait u. o. végezte, 1899 X.

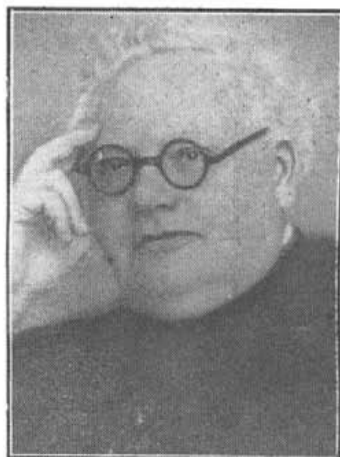
15-én Meszlényi Gyula püspök — szentelte pappá. Több helyen káplán, 8 évig Kőrösmezőn (Máramaros m) plébános, majd 20 évig Csánáson plébános ahol 1918-ban tanfelügyelő-esperes lett. 1925-ben került Felsőbányára mint plébános s itt működött 1931 VII 1-ig, nyugdíjba vonulásáig. Je-

lentékeny közéleti működést fejtett ki, több éven át a M. P. vármegyei tagozatának alelnöke, majd elnöki tanácstagja és különféle társadalmi és kulturális egyesületek vezetőségi tagja. Sokat foglalkozott a természettudománnyal. Cikkei, vezércikkei, filozófiái értekezései: a Magyar Állam, Alkotmány, Szamos, Szatmári Ujság c. napilapokban és vallásos folyóiratokban jelentek meg. A Természettudományi Egyesület hiv. folyóiratának, s több bölcseleti és tudományos folyóiratnak munkatársa volt. A katolicizmus reorganizálása érdekében erős munkásságot fejtett ki, és Kath. Népszövetség központi igazgatóságának tagja volt, s vezető embere a Kath. Néppárt Szatmár vármegyei tagozatának. A vármegye és Szatmár város lakossága mindenkor tisztelettel adózott személyének, utolsó útjára osztatlan részvét kíséerte.

Róth Marcell sebészorvos * 1891 X. 23. Orvosi tanulmányait a budapesti, berlini és müncheni egyetemeken végezte (1909—1914), s doktorrá avatás után azonnal a harctérre kerül. 1919-ben egy évet tölt a prágai sebészeti klinikán, ahonnan visszatérve a kolozsvári sebészeti klinika tanársegéde lesz (1920—

1927). 1927 évben a cluji egyetemen magántanárrá habilitálják, 1927 végétől Aradon működik, mint a Therapia sanatórium sebésze. Több speciális sebészeti közleménye jelent meg magyar és német szaklapokban. Habilitációs munkája a csontátültetés problémájával foglalkozik.

Rónay Jenő róm. kath. plébános, * Aranyosmaróton (Bars m) 1873 május 7-én. Középiskolát Nyitrán és Pozsonyban, theológiát az insbrucki egyetemen végzett, — 1905-ben szentelték pappá. Hét évig internátusi felügyelő Kalksburgban, majd Kalocsán és Budapesten a jezsuita — rendnél lelkipásztor és előjáró. — Betegsége miatt ki lépett a jezsuita rend kötelékéből és egy évi szabadság után Györgyfalvára kerül mint

plébános, onnan Kolozsvárra helyezik, mint a Szent Antal fiú-árvaház igazgatóját, ahol 4 évig működik, majd 10 évig Kolozson plébános. 1933 III 1 óta segesvári plébános. Mint misszionárius lelkész nagy tevékenységet fejtett ki egyháza érdekében. Jelenben nagy agilitással dolgozik egyháza vallásos intézményeinek, iskolájának fellendítésén.

Róth Hugó ügyvéd, jogi író * 1877-ben Kolozsvárt. Tanulmányait Kolozsvárt, Budapesten és Angliában folytatta. Ügyvédi diplomát 1902-ben nyert. A kolozsvári ügyvédi kamarának utolsó magyar ügyésze volt. Magyar és idegen nyelvű folyóiratokban megjelent jogi cikkeinek nagyrésze hiteljogi kérdésekkel foglalkozik. Az impériumváltozás óta résztvevett a magyar politikában is. Közreműködött a Magyar Szövetség, ill. a Magyar Párt megalakításánál. A Magyar Párt elnöki tanácsának (1928)-ig tagja volt.

Roos Gusztáv dr. orvos * 1896 V. 1. Szatmár. Középiskolát Szatmáron és Pozsonyban, egyetemet Prágában és Bécsben végzett. 1923—1928-ig a bécsi Neumann és Hajek klinikákon működik, azóta szatmári gyakorló-orvos, torok, gége, orr és fül szakorvos. Szakcikkei bécsi orvosi folyóiratokban jelentek meg.

Roozné, Kasznel Blanka dr., (dr. Roosz Gusztáv felesége) orvos * Kremnitz, 1899 III. 30. Gimnáziumot Selmechányán, egyetemet Prágában és Bécsben végzett. 1923—26-ig a bécsi Meller szemklinika oryosa, jelenleg szemész-szakorvos Szatmáron. Értékes szakkikkeket írt.

Roska Márton dr., régész. * a szolnok-dobokamegyei Magyaroklőbőn 1880. VI. 10-én. A középiskola nyolc osztályát, mint a Világosító Szt. Gergelyről elnevezett örmény fiúárvaház növendéke, a szamosújvári örmény katolikus, majd államivá lett főgimnáziumban végezte el. 1900-ban tett érettségét, s még abban az évben a kolozsvári egyetem bölcsészeti karának hallgatója lett, ahol 1904-ben abszolvált. 1905-ben a történelemből és földrajzból tanári oklevelet szerzett, 1908-ban doktori címet nyer, 1914-ben ugyanazon egyetemen az ősrégészet magántanárává habilitálják. Már 1901-ben gyakornoknak nevezik ki az Erdélyi Muzeumegyesület Érem- és Régiségtárához, 1903-ban az egyetem Érmészeti és Régészeti Intézetének tisztviselője lesz, majd tanársegéd és adjunktus. Állását az impériumváltás után sem adta fel és ma, mint az egyetem Klasszikai Tudományok Intézetének első tanársegéde teljesíti hivatását. Egyben 1920-tól az Erdélyi Kárpát Egyesület néprajzi muzeumának az igazgatója és tagja a Műemlékek Országos Bizottsága erdélyi osztályának. 1908—1909-ben egy évi külföldi tanulmányutat tesz, bejárva Ausztriát, Cseh-Morvaországot, Németországot és Skandináviát, 1913-ban egy három hónapos utrendjén Svájc, Franciaország, Belgium, Délnémetország muzeális gyűjteményeit tanulmányozza. Részt vett a világháborúban, melynek rendjén a főhadnagyságig vitte. Levelező tagja a Német Birodalmi Régészeti Intézetnek, tiszteletbeli tagja az osztrák Barlangkutató Intézetnek, igazgatósági tagja az Erdélyi Muzeumegyesületnek. Irodalmi munkássága főképpen az ősrégészet és a néprajz terére szorítkozik, de mint egyik legnagyobb vidéki intézet tisztviselője, kivette a részét a régészet többi területein felmerülő munkálatokból is, amelyek közül különösen számottevők az erdélyi honfoglalás kérdésének tisztázását elősegítő vajdahunyadi, várfalvi és marosgombási ásatásai. Főbb munkája Az ősrégészet kézikönyve, amelyből eddig megjelent az I. k. (A régiebb kőkor, Kolozsvár, 1926) és II. k. (Az újabb kőkor, Kolozsvár, 1927). Az Erdélyi Muzeumban, a Dolgozatok-Travauxban, az Archaeológiai Értesítőben, a berlini Praehistorische Zeitschriftban és Mannusban, a bu-

karesti Földtani Intézet évkönyveiben, a kolozsvári Természettudományi Társulat évkönyveiben stb. jelentek meg dolgozatai. Népszerű cikkei a Magyar Nép és a Pásztorház, valamint a Hirnök hasábjain jelentek meg.

Rózsa József dr., kath. főgimn. tanár, *

1893 III. 3-án Tusnádfürdőn. A gyulafehérvári r. kath. fő-gimnáziumban érettségizett, bölcsészeti fakultást a kolozsvári egyetemen végzett, ahol 1918-ban tanári diplomát — nyert. 1918—1920-ban tanár a gyulafehérvári r. k. fő-gimnáziumban, azóta a kolozsvári r. k. főgimnázium tanára. —

Szerkeszti a „Jó Barát” c. ifjúsági lapot. Volt román. kath. Státus-gyűlési tag.

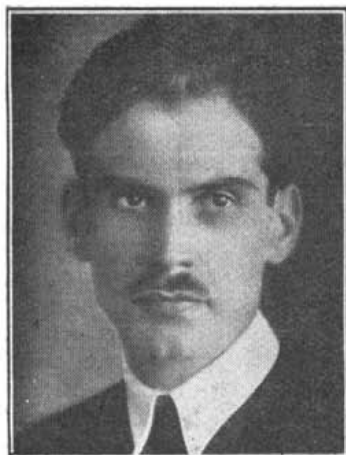
Róth Dezső dr., temesvári ügyvéd, * 1891-ben Deltán. Budapesten tanult. Országosan ismert kereskedelmi jogász.

Romániai Magyar Népliga Egyesület. Megalakult 1927 május 14-én Székelyudvarhelyen Kolozsvár székhellyel. Az egyesület célja ápolni az államok közötti összeköttetéseket s nemzetközi jog segítségével elsimítani a nemzetek közötti ellentéteket. A R. M. N. E. tagja a népligák brüsszeli szövetségének. Elnöke dr. Balogh Artur ny. egyetemi tanár, a M. Tud. Akadémia tagja. Főtitkára Sulyok István dr.

Russu Benedek dr., közjegyző, * Boziesz (Szamos-m.) 1888 III. 25-én. Egyetemet Kolozsvárt végzett. ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett 1918-ban. Ügyvédjelölt Désen, — Szászrégenben és Brassóban bírósági jegyző, majd járásbíró Nyárádszeredán. 1922-ben Nagykárolyban közjegyző helyettes, 1924 óta u. o. közjegyző. Jelentékeny közéleti tevékenysége során hosszú időn át volt a városi tanács választott tagja, g. kath. egyháztanácsos, iskolaszéki tag, a közjegyzői kamara és több társadalmi és kulturális egyesület vezetőségi tagja.

Romloc mozdony és vaggongyár (Fabrica Românească de Locomotive și Vagoane S. A.) Braşov. Alaptőke 10,000,000 lei.

Ruşdea Joan g. kel. lelkész, tanár, * 1901 Poşaga de jos (Torda-m). Érettségét a kolozsvári Gh. Bariju liceumban tett 1922-ben, teológiát Nagyváradon 1926-ban végzett, 1929-ben szentelték pappá. Tanári oklevelet a kolozsvári tudományegyetemen szerzett pedagógia és teo-

logiai szakból — 1928-ban. 1924—1926-ig Nagyváradon püspöki titkár, 1926—1929-ig u. o. a „Iosif Vulcan” gimnázium tanára és a „Principele Mihai” árvaháznak igazgatója, 1929—31-ig a szatmári állami tanítóképző intézetben tanár, azóta u. o. a Liceul Mihai Eminescu tanára és

egyben a felső kereskedelmi iskola, a leányliceum, a fa és fémipari szakiskola, a Scoala Profesională hittanára. Létesítette Szatmáron a II. g. kel. parochiát, amelynek egyben megválasztott lelkésze is. Ennek az egyháznak a fiókja a Szatmártól 8 km.-re fekvő Lázári-telep. Közbenjárására templomot is létesítettek itt. Közéleti tevékenysége során: az Astra élet-hossziglani tagja, a Liga Culturală főtitkára, iskolaszéki tag, a vármegyei esperesi tanács tagja, megyei esperesi jog-tanácsos. Cikkei, értekezései és szentbeszédei különféle egyházi folyóiratokban és napilapokban jelennek meg.

Roth Viktor műtörténész * 1874-ben Szászsebesen. Középiskoláit Brassóban, felsőbb tanulmányait a tübingeni, kolozsvári, hallei és erlangeni egyetemeken végezte, ahol filozófiai doktori címet nyert. 1898-ban, miután egy évig népiskolai igazgató volt, megszerzi tanári oklevelét és 1902-ig mint gimnáziumi tanár működik. Azóta (1918 óta állandóan Szászsebesen) ev. lelkészi hivatalt visel. 1919-ben a bécsi egyetem teológiai doktorrá avatja. Erdélyi műemlékeit kutatja és dolgozza fel magyar, német és román nyelven megjelent cikkekben és német nyelvű könyveiben. Tudományos munkásságát sok elismerés jutalmazza. Díjat nyer Magyar Tud. Akadémián (1916), a Műemlékek Bizottságának levelező tagja. Az Éber-féle Művészeti Lexikonba az erdélyi anyagot ő írta. Az Erdélyi Irodalmi Társaság tagja.

Rusu Sándor dr., máramarosi g. kath. püspök * 1884 XI. 22. Şaulia de câmpie (Mureş-m). Lelkészi család sarja, édesatyja tb. gk. esperes. Balázsfalván érettségizett, teológiát a budapesti egyetemen végzett, ahol 1910-ben theol. doktorátust is nyert. Doktori thezise: A papok nősülése a gör. kath. egyházban, nyomtatásban is megjelent. 1910—1918-ig teológiai tanár és középiskolai vallástanárr, 1918 XII—1920 IV-ig a Consiliul Dirigent kultur osztályá-

nak vezértitkára, majd még ez évben metropolitai-titkár. Ujból teológiai tanár, egyben internátusi vezető Balázsfalván. 1922-ben — pápai kamarás, 1923-ban kanonok, 1925-ben szemináriumi kormányzó és a teológiai főiskola rektora. 1930-ban máramarosi g. kath. püspök. Egyházának nagy képzet-

ségű, hivatott főpapja, aki egyházi és teológiai tudásával, s a hitélet fejlesztésével nagy szolgálatokat tesz a g. kath. egyháznak. Számos egyházi intézmény, társadalmi és kulturális egyesület alapítója, védnöke és vezetője. 1919—20-ban a Vaida kormány idején ország. képviselő volt. Az utóbbi években a politikai szerepléstől teljesen visszavonult s tisztán egyháznak él. Igazgatója volt az Unirea egyházpolitikai lapnak, s e minőségében morális és igazi keresztény szellemben irányította a lapot. A Román Koronarend főtisztje és több más magasabb kilüntetés tulajdonosa.

Rosenauer et Co. csavargár (Societate in comandită, Fabrica de şuruburi Mediaş). Alaptőke 7 millió. Investált tőke 64.641 arany lej. 98 szerszámgép, 185 H. P. 140 munkás. Gyárt: 1990 tonna csavarokat, csapszegeket, szegecseket, facsavarokat és szigetelő csavarokat.

Róna Dezső szinigazgató Aradon. Az erdélyi magyar színjátszás az impérium változás után jelentős változást szenvedett. A kultusz-miniszter rendelete szerint szinigazgató bárki lehetett. R., aki operaénekes volt, így lett szinigazgató, azóta megszakításokkal Aradon működik.

Ruzitska Béla dr., volt egyetemi nyilvános rendes tanár, * 1867 augusztus 24-én Kolozsváron. A kolozsvári unitárius fő-gimnáziumban érettségizett, természet tudományi fakultást a kolozsvári egyetemen —

végzett, a vegytan és természetrajzi tudományokból — 1890-ben — nyert középiskolai tanári diplomát. Bölcsészeti doktorátust 1891-ben — szerzett. A tanulmányai befejezése után az egyetem vegytani tanszékén tanársegéd, majd adjunktus. 1895-ben egyetemi ma-

gántanórára habilitálják, majd rövidesen egyetemi rk. tanár, 1918-ban nyilvános rendes tanár. 1919—1931-ig az állami vegyvizsgáló állomás I. o. vegyésze, amikor mint ilyen nyugdíjba kerül. 1925 óta a kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium ügyvezető igazgatója, a Marianum intézet női felsőkereskedelmi iskolájánál a kémia és áruismeretek tanára. Az E.M.E. választmányi tagja, az E. K. E. turista szakosztályának volt elnöke, a budapesti Természet tudományi Társulat r. tagja, a Kath. Akadémia rendes tagja, több más társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal még helyet. Megjelent művei: Bevezetés az elméleti kémiába (2 kiadás, megj. Kolozsvárt). — Élelmiszer vizsgálati kémia (a budapesti Természet Tud. Társ. kiadása). Folyóiratokban, természet tudományi közlönyökben számos kémiai tárgyú értekezése jelent meg, kettő a M. Tud. Akadémia kiadásában.

S

Saja Sándor ref. kántor-tanító, orsz. karnagy, * 1874-ben Ócsöd községben (Békés-m.) Tanítóképzőt Debrecenben végzett, 1893-ban nyert oklevelet. A budapesti Zeneakadémián középiskolai énektanári diplomát 1912-ben magánúton szerzett. 1893 óta Szatmárnémetiben ref. egyházi kántor-tanító, 10 évig volt a ref. fő-gimnáziumban ének és zenetanár. A Ref. Énekkar és az Iparos Otthon Dalkörének karnagya, s ezen dalárdákkal különböző versenyeken több első díjat nyert. 1929-ben a R. M. Dalosszövetség orsz. karnaggyá választotta. 30 év óta a ref. egyház pénztárnoka, a Polgári Társaskör és a M. P. tagozatának kultur. bizottsági tagja.

Sajó Dezső nyug. körjegyző * 1879 VII. 9-én Debrecenben. Érettségét a debreceni ref. kollégiumban tett

1896-ban, jogi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, — jegyzői oklevelet 1903-ban szülővárosában — kitüntetéssel nyert. Állandóan a közigazgatási pályán működött, előbb Bályokon (Bihar-megye) és Vetésen (Szatmár-m.) volt vezető-jegyző, — 1920 IV. 1—1931 VII. 15-ig — hiva-

talból történt nyugdíjaztatásáig — aranyosmegyesi vezető-jegyző. A világháborúba önként vonult be a 12. honv. gyalogezredhez, mint népf. főhadnagy és az orosz fronton harcolt. A hadiékitményes Signum Laudis kitüntetését kapta. 1918—1919-ben a Károlyi kormány idején — Makray Mihály dr. volt kormánybiztos mellett — Nagykárolyban] működött, mint kor-

mánybiztosi titkár, a kommunizmus kitörésekor állásából eltávolították. A régi impérium alatt hosszú időn keresztül volt a vármegyei Jegyző Egyesület jegyzője, ref. egyházi presbiter.

Salamon Ernő liceumi igazgató, * 1883 Szeghalom (Békés-m.). A budapesti V. ker. állami főreáliskolában érettségizett 1901-ben, u. o. a tudományegyetem bölcsészeti fakultásán 1906-ban tanári diplomát nyert matematika és fizika szakból. 1906—1908-ig polgári iskolai tanár Sátoraljauhelyen, 1908—1918 nagyváradi községi polgári isk. tanár, 1918—1919-ben u. o. leánygimnáziumi tanár, 1920-tól a nagyváradi zsidó liceumnál működik, 1928 óta az intézet igazgatója. Természettudományi és gyorsírási egyesületek volt vezetőségi tagja. Pedagógiai folyóiratokban, gyorsírási szaklapokban jelentek és jelennek meg cikkei és értekezései.

Salamon László hirlapíró * 1891-ben Nagyváradon. Tanári pályára készült, később hirlapíró lett. Impérium változás után az „Uj Kelet” munkatársa, irodalmi rovatának vezetője. Politikai publicisztikája progresszív irányok szolgálatában áll. Három verskötelet jelent meg: Első áldozás, Eros oltárára Bpest 1915, Végtelen élet 1925. Jelenleg (1934) a Brassói Lapok munkatársa. Sajtó alatt nagy regénye.

Salgó Pál ujságíró * Aradon. Iskolai elvégzése után ujságírói pályára lépett s több éven keresztül az Aradi Közlöny munkatársa és segédszerkesztője. Innen az Erdélyi Hírlaphoz kerül, ahol jelenleg is dolgozik. 1933-ban színházi titkár Szendrey Mihály társulatánál. Belletrista írásai figyelemre méltóak.

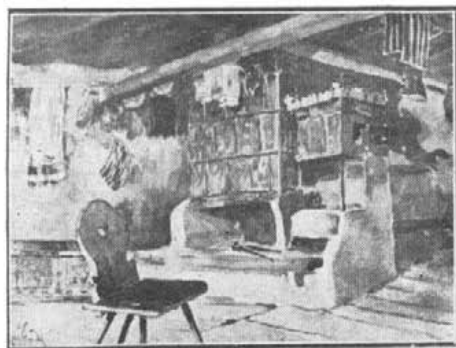
Sándor Vítális P. v. ferencendi tartományfőnök * 1884 III. 25 Z e t e l a k á n. Tanított a Rend teológiai főiskoláján, majd zárdafőnök volt Medgyesen, Csiksomlyón és Sz. Udvarhelyen. 1924 jul. 8-tól az erdélyi szentferencndiek tartományfőnöke volt.

Sarkadi Sándor tanár és festőművész * 1887. Dobra (Szatmár-m). Gimnáziumot Zilahon,

tanítóképzőt Kolozsvárt végzett, a budapesti pedagógiumban 1910-ben nyert tanári diplomát. A budapesti ipar-művészeti főiskola és a bukaresti Scoală de Belle Arte ösztöndíjas növendéke volt. Besztercén és Nagyváradon, a polgári iskolákban kémiai és fizikai tanár, jelenleg a szatmári Eminescu liceum kémia és fizika szakos tanára. Nagyváradon hat éven keresztül az „Északkeleti Ujság” című lapot szerkesztette, majd a szatmári DAC porcellángyárban keramikus. Akvarell festő és szobrász. 1925 óta Szatmáron több önálló kiállítással szerepelt, 1921-ben részt vett az erdélyi festők kollektív kiállításán Kolozsvárt.

litikai képviselők létrejöttében. 1922—1934-ben még kamarai képviselő, illetve szenátor, sok ízben tart magyarvédő beszédet. Mindenesetre érdeme, hogy a román politikai közvéleményt a magyar kérdéssel való foglalkozásra kényszeríti, bár beszédeivel — a hangulatok és a helyzet nem kellő értékelései miatt — nem egyszer viharos jeleneteket és kényes szituációkat teremtett. Kiterjedt politikai és társadalmi működést fejtett ki. (L. Sipos K.; A nemzeti kérdés könyvészetéhez, Kolozsvár, 1925)

Sarkadi Sándor akvarellje

Sándor József (pákéi) * 1858-ban Bukarestben. Neve az EMKE alapításával és fejlődésével nőtt össze. Az egyesületnek kezdetől fogva egyik vezetője, ma t. alelnöke és főtitkára. 1910-ben udvari tanácsosi címmel tüntették ki. 1896—1905 két cikluson át liberális magyarországi képviselő, s e minőségében a székelési kérdés megoldásának előmozdítója. A forradalom alatt Kolozsvárt az Erdélyi Székely Nemzeti Tanács elnöke volt. 1920-ban a romániai magyarságot pártpolitikai szervezkedésre hívja fel. Része van a magyar kisebbségi po-

litikai képviselők létrejöttében. 1922—1934-ben még kamarai képviselő, illetve szenátor, sok ízben tart magyarvédő beszédet. Mindenesetre érdeme, hogy a román politikai közvéleményt a magyar kérdéssel való foglalkozásra kényszeríti, bár beszédeivel — a hangulatok és a helyzet nem kellő értékelései miatt — nem egyszer viharos jeleneteket és kényes szituációkat teremtett. Kiterjedt politikai és társadalmi működést fejtett ki. (L. Sipos K.; A nemzeti kérdés könyvészetéhez, Kolozsvár, 1925)

Sasi Nagy László dr., államvasuti felügyelő * 1884. Tallya (Zemplén-m). Érettségizett a miskolci ref. főgimnáziumban, jogot a kolozsvári egyetemen végzett. 1906-ban jog és államtud. doktorátust nyert. 1907-ben a MÁV szolgálatába lép Miskolcon, majd 1914-ben a kolozsvári üzletvezetőséghez helyezik át, 1919-ben — felügyelővé nevezték ki, s e minőségében jelenleg is a CFR kolozsvári kerületi igazgatóságánál — a forgalmifelügyelősnél — működik. A Romániai Magyar Dalosszövetség igazgatóválasztmányi tagja, a „Törekvés” dal-egyesületnek

egyik alapító és örökös tagja, az EKE választmányi tagja, ref. parochiális tanácsos, s több társadalmi és kulturális intézmény tagja és vezetője. Elmult években jótékony célú előadások és hangversenyek alkalmával hegedűjátékával — cigányzene kíséret mellett — a nemes cél érdekében — nagy hivatali elfoglaltsága dacára — többször sikerrel közreműködött. Régi nemesi papi család sarja, édesatyja alsóborsódi ref. esperes volt Miskolcon, akinek örökébe veje Farkas István, a jelenlegi tiszántúli ref. püspök lépett.

Sárkány Gábor ujságíró, a „Temesvarer Zeitung” főszerkesztője. * Temesvárt. Hírlapírói működését a Pester Lloyd-nál kezdte, melynek abban az időben Falk Miksa volt a szerkesztője. Impérium változás után szülővárosába jön, s egyik megalapítója a Temesvarer Zeitungnak. 1932 óta országos elnöke az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságírószervezetnek.

Sándor Béla, a Minerva Biztosító R. T. vezérigazgatója, * 1894-ben Dicsőszentmártonban. A budapesti evang. főgimnáziumban érettségizett, kereskedelmi akadémiát Lipcsében, jogot a kolozsvári egyetemen végzett. 1914-ben a 9.

hónvéd huszárezrednél, 1916-ban repülőcsapatoknál megfigyelőkésőbb pilótaliszt az orosz fronton. Kitüntetései: bronz és II. o. ezüst vitézségi — érem, ezüst Signum Laudis, pilóta kitüntetés — valamint az arany sarkantus rendjel a Szent István rend szalagján 1920-ban kereskedelmi pályára lépett, a Ko-

lozsvári Takarékpénztár és Hitelbanknál a tordai és dicsőszentmártoni földgáz társaságok vezérigazgatója, a Román Földgázipari R. T. igazgatója, később az Erdélyi és Bánáti Sörkartell igazgatója, 1930 óta a „Minerva” Biztosító R. T. vezérigazgatója. Az Erdélyi Róm. Kath. Státusgyűlés tagja, a Róm. Kath. Népszövetség kolozsvári tagozati elnöke, a róm. kath. egyházközség választmányi tagja, a Kolozsvári Kaszinó (Mágnás Kaszinó) választmányi tagja, s számos más társadalmi, kulturális, ipari és kereskedelmi intézmény vezetőségében foglal helyet.

Sándor Dénes Szerafin P. ferencendi házfőnök, * 1892

szept. 17-én Zetelakán. Középiszkolát a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban, a rendi filozófiát — Medgyesen, teológiát Vajdahunyadon végzett. 1917-ben szentelték — pappá. Tanítói oklevelet — 1918-ban Csiksomlyón nyert 1918-1930 az elemi isk. vezetője, 1930-33. mikházi plébános, azóta pedig a szárhegyi szentferencendi zárda főnöke.

zárda főnöke.

Sándor Ferenc ref. kollégiumi tanár, * Papolcon (Háromszék m) 1888 V. 6-án. Érettségizett a székelyudvarhelyi ref. főgimnáziumban

tett, teológiát Kolozsvárt — végzett, 1912-ben kapott ref. lelkészi oklevelet. Egy évig — Westfáliában, Bethel bei Bielefeld missziói — intézetben volt a belmissziós tanulmányok elsajátítása végett, s egy évig volt a baseli egyetemen. A kolozsvári román egyetemen nyert történelem és földrajz

szakból tanári diplomát. 3 évig s. lelkész Szilágysomlyón, 1918 óta kolozsvári ref. kollégiumi tanár, 1923 óta kollégiumi gazdasági felügyelő. Ref. egyházmegyei és egyházközségi képviselő testületi tag, egyházkerületi számvizsgáló bizottsági tag, az EKE rendes tagja. Háború alatt a Vörös Kereszt szilágysomlyói fiókjának volt a titkára, s működése elismerésül ezüst érmet kapott.

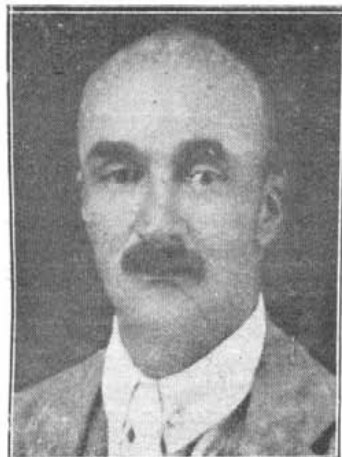
Sándor Krizosztom P. szentferencendi házfőnök-plébános Szatmáron, * 1899-ben Zetelakán.

Középiszkolát a székelyudvarhelyi és csikszeredai r. kath. főgimnáziumokban, teológiát a rendi teológián Vajdahunyadon végzett. 1924-ben gróf Majláth püspök szentelte pappá. Segédlelkész Déván, Vajdahunyadon és Kolozsvárt, 1930—1933-ig Déván lelkész és házfőnök, az-

óta szatmári házfőnök és plébános. Minden társadalmi és kulturális megmozdulásban részt vesz, vezeti a Szent Ferenc III. rendjét. A Hildegárda című havonta megjelenő vallásos folyóirat szerkesztője, s több vallásos egyesület létesítője és vezetője.

Sántha György (csiktusnádi) nyug. főszolgabíró, föld-birtokos, * Tasnádon

1876 május 3-án. A zilahi Wesselényi kollégiumban érettségizett, jogot a budapesti és debreceni egyetemeken végzett 1900-ban. 1901-ben szolgabíró Zilahon, majd 1903-ban Krasznán főszolgabíró. 1917-ben ugyanilyen minőségben kerül Tasnádra, ahol az

impérium változásig működik. Azóta birtokán (érszakácsi) gazdálkodik. A MP járási tagozati alelnöke.

Sárközi Lajos ref. lelkész, * 1884 I. 26-án Szatmár-Németiben. Középkolát szülővárosában, theológiát Debrecenben végzett. Kollégiumi senior és Eröss

Lajos püspök mellett káplán, majd a berlini és basei egyetemeken — folytatja tanulmányait. 1911—1920-ig nagykolcsi lelkész, — 1920-ban szülővárosában, Szatmár-Németiben választják — meg lelkésznek, s azóta itt működik Egyházmegyei tanácsbíró, egyházkerületi képviselő.

A MP helyi tagozatának hosszú ideig alelnöke, s 3 éven át elnöke volt. Károly Gáspár Irod. Társaság vál. tagja, a szatmári Kölcsey Kör tagja és volt alelnöke, számos társadalmi és kulturális intézmény vezetésének tagja. Theológiai értekezései egyházi lapokban, szépirodalmi munkái és cikkei a helyi sajtóban jelennek meg. Prédikációs kötete: „Ó hallgassátok meg“.

Sándor Imre pápai kamarás, róm. kath. főesperes plébános, * 1893-ban Csikverebesen. (Csik m.) A csikszeredai róm. kath. főgimnáziumban érettségizett, theológiát Budapesten végzett, 1916-ban gróf Majláth erdélyi püspök szentelte

fel. 1919-ig Gyulafehérvárt székesegyházi káplán, 1 évig hitoktató Brassóban, 10 évig hittanár Csikszeredán. 1930 VII—1934 III-ig a Róm. Kath. Népszövetség igazgatója Kolozsvárt, — azóta székelyudvarhelyi róm. kath. plébános, főesperes. Megjelent egy kath. ifjúsági imakönyve, amely eddig két kiadást ért. Az Erdélyi Tudósítóban, kath. folyóiratokban főképpen a kath. mozgalmakról jelennek meg cikkei és értekezései.

Sebess Emilné özv. (diósadi és zilahi) szül. Borbély Mária, Ilosvai Borbély Sándor

földbirtokos és Kémeri Orbán Katalin leánya, író * 1867 nov. 26-án Zoványon. (Szilágy m) Férjhez ment 1888 márc. 29-én Sebess Emil földbirtokoshoz, jelenleg Ipp községben él. Költeményeket, társadalmi cikkeket, elbeszéléseket és rajzokat írt 1885 óta a Budapesti Bazár, — Szilágyosomlyó (e

két lap rendes munkatársa) Ország-Világ, Szilágy, Magyar Házi Asszony, Háztartás, Magyar Hirlap című lapokban. A Kovács Zsigmond által szerkesztett: Vidéki Költők Albumában (Kassa 1896) pedig két költeménye van. Összesen kétszáznál több költeményt és cikket írt.

Sebess Emil (diósadi és zilahi) földbirtokos, * 1850 dec. 18-án Panitban (Szilágy m), † 1921-ben. Egyetemi tanulmányait Eperjesen kitüntetéssel végezte, bírói vizsgát is tett, de állást nem töltött be. Nagypapa Sebess Antal erdélyi kir. főkörmányszéki v. b. t. t., ennek fia, — édesapja — Sebess Ferenc nagybirtokos és belügyminisztériumi főtitkár volt.

Sebess Ernő Ferenc (diósadi és zilahi) * Zovány 1888 dec. 26-án, † 1929 június 5-én. Gimn. érettségét tett. Állandóan saját birtokán gazdálkodott, amelyet mintaszerűen vezetett haláláig. Falujának jótékony földesura volt. Felesége, Dájbukát Nusi a róm. kath. egyházi életben és a Magyar Párt kulturális mozgalmában tevékeny részt vesz. Erdély egyik legrégibb nemesi családja sarja.

Sebesi János dr. ügyvéd, volt alispán, * 1876 július 8-án Székelyudvarhelyt. Atyja Ákos ügyvéd, majd közjegyző, anyja Ugron Julia. 1897-ben a budapesti „Egyetemi Kör” elnöke volt, vezette a nagyváradi diákkongresszust, ahol az első országos főiskolai atlétikai versenyt is rendezte. Mérnöki oklevelének megszerzése után Magyaróvárt enciklopedikus gazdasági

vizsgát tett. Négy és fél évig kultur-mérnök volt, ez alatt a jogi vizsgát is letette. 1905-ben Udvarhely megyében aljegyző, 1908-ban alispánnak választották. Számos utat, hidat és iskolát építtetett, vezette az 1916 évi menekülés után a vármegye rekonstrukcióját és ellátta a háború alatti — közlélmézést. Sik-

lód, Homoród-szentmárton községek és Székelykeresztúr város díszpolgárrá választották. Hivatalából 1918 XII. 2-án forradalmi kormánybiztos menti fel. Azóta eleinte gazdálkodott, majd kereskedelemmel foglalkozott. Számos köztisztviséget visel. A ref. egyházmegyében 1905-től képviselő, 1906—1911 műszaki előadó, 1907-től főjegyző, 1916-tól gondnok, 1917-től főgondnok. A ref. kollégiumnál 1909—1926 előjárósági tag, a gazdasági egyesületnél 1909—1926 ügyvezető-alelnök, az Udvarhelymegyei Takarékpénztárnál elnök és igazgatósági tag, az áll. elemi iskola gondnokságánál 1908-tól a székelykeresztúri áll. tanítóképző igazgató tanácsának 1907-től, a kő és agyagipari szakiskola felügyelő bizottságának és a polgári leányiskola gondnokságának 1914-től tagja volt. A Székely Dalegyletnek 1908-tól védnöke, a „Hargita” sport klubnak díszelnöke, a vármegyei jegyzők egyesületének tb. elnöke, a vármegyei Méhészegyesületnek tb. tagja, az erdélyi pártfogó egyesület társelnöke, a Székely Egyesület vidéki vál. alelnöke, a vöröskereszt egyesület vál. alelnöke, a keresk. és iparkamara levelező tagja volt. A magyar szövetségnek int. biz. tagja volt, a MP intézőbizottsági tagja. Részt vett az u.n. csucsai paktumot megelőző tanácskozásokban és 1926-ban a Néppárttal a választási kartell megkötésében. Az 1922 évben a keresztúri kerületben képviselő jelölt volt, 1926—1927-ben

orsz. gyűlési képviselő, 1927-ben újból jelölt, 1928—1931 V. 1-ig szenátor, 1931-ben jelölt. 1926-tól vármegyei tanácsos, 1931 II.-től az Udvarhelymegyei Mezőgazdasági Kamara végrehajtó bizottságának elnöke.

Sebesi Ákos dr. ügyvéd, * 1889. Székelyudvarhely. Középiskolát Segesvár és Székelyudvarhelyt, jogot a kolozsvári és berlini egyetemen végzett, jogtudományi doktor. Ügyvédi vizsgát 1918-ban tett Marosvásárhelyt. Országos levéltári kezelői vizsgája van. Törvényszéki jegyző, majd szolgabíró, vármegyei aljegyző Székelyudvarhelyen, azután ügyvédi gyakorlatot folytat. 1930—1931-ben a vármegye vál. elnöke volt. Ref. egyházmegyei főjegyző, egyházkerületi képviselő, városi tanácsos.

Sebesi Samu író * 1859-ben Rugonfalván, Udvarhelymegyében. Élénk tollal írt, több kötet novellája jelent meg, — három drámája színrekerült. Tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak, mely 1928-ban megünnepelte S. negyven éves jubileumát.

Sebestyén Arthur dr. belgyógyász, * Ártádon 1885 V. 20-án. Orvosi diplomát Budapesten szerzett. Öt évig a Szt. István kórház orvosa Budapesten, majd Bécsben, Berlinben, Párisban, Baselben folytatja tanulmányait, — 1912 óta belgyógyászati gyakorlatot folytat Nagyváradon. Az orvos egyesület, tüdővész ellen küzdő egyesületek működésében vállalt szerepet. Orvosi lapokban tudományos szakértekezéseket írt.

Sebestyén József dr. (székelyhidasi) ügyvéd, * 1884-ben Kolozsvárt. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett 1909-ben, amikor Kolozsvárt ügyvédi irodát nyitott. 1913—1918-ig a Kolozsvári Hírlap felelős szerkesztője, 1926—1928-ig a kolozsvári orth. izr. hitközség elnöke, 1929-től — édesapja Székelyhidasi Sebestyén Dávid által alapított — izr. kórház egyesület elnöke, 1929 óta a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara alelnöke, és a kereskedelmi osztály elnöke, 1930 óta a Kereskedelmi Hitelintézet R. T. alelnöke és jogtanácsosa. Atyja építési vállalkozó volt, — aki nemesi előnevet 1913-ban kapott.

Sepsiszentgyörgyi Kaszinó. Létesült — 1893-ban. Taglétszáma 180. Tagjait nemzetiségi és valláskülönbség nélkül veszi fel. Nagyobb szabású, értékes könyvtára van. Elnöke: dr. Keresztes Károly.

Sepsiszentgyörgyi Ipartestület. Létesült 1926-ban. Célja az iparos társadalom érdekvédelme és megvédése. Tíz szakosztálya van. Elnöke: Lurtz Gyula.

Sepsiszentgyörgyi Iparos Otthon. Létesült 1928 februárjában. Jogi személyisége van. Kebelében működik a temetkezési csoport. Külön működő szakosztálya és iparos zenekara van. Nagyszabású színházát 1928-ban 1.100.000 leierért vásárolták. Tagjai szórakoztatására megfelelő helyiségekkel és könyvtárral rendelkezik. Célja az iparostársadalom kulturális fejlesztése. Az Iparos Otthon taglétszáma 200, a kebelében működő temetkezési csoport cca 550, amely intézmény halálesetenként 9000 leit fizet ki az örökösöknek, halálesetenkénti hozzájárulás a tagok részéről 20 lei. Elnöke Lurtz Gyula. A tisztikara 12 tagú igazgatóságából, számvevők-ből és választmányi tagokból áll. Kulturális szakosztálya évenként többször rendez kulturális és működő előadásokat.

Sepsiszentgyörgyi Kereskedő Társulat. Alapított 1885. évben. 1925-ben ünnepelte fennállásának 40 éves jubileumát. Körhelyisége nagyobb könyvtárral rendelkezik. Jelenlegi taglétszáma 115 (65 önálló kereskedő és 50 keresk. alkalmazott). Elnöke Dr. Barabás Andor.

Sepsiszentgyörgyi református egyház-község. Rövidesen a reformáció után alakult ki. Temploma a reformáció előtti időkben épült, mai alakjában 1547-ben, azóta többször renoválták. Régi várkastéllyal van körülvéve, amely háborus időkben a lakosság menedékhelyéül szolgált, így a török és tatár invázió idejében. Alatta kripta van, ahol a régi idők nagyjai, a dac-ok nyugszanak. Műemlék jellege van. Az egyházközségnek a múlt század közepéig elemi és négyosztályos gimnáziuma volt, amely a Székely Mikó kollégium létesítéséig állt fenn. Jelenlegi elemi iskolája az impériumváltozás után létesült. Lélekszáma cca 5000. Az egyházközségnek különben két parochiális köre van, a vártemplomon kívül Szemeria, (Szt. Mária) községben külön templommal és lelkésszel. Vallásos egyesületei mind fennállanak. Lelkésze: Imre Dezső.

Segesvári római kath. egyházközség. Temploma cca 38 éves, tiszta román stílusban épült, három oltáros, Szent Józsefnek szentelt. Weiss József tb. alesperes idején 1882—1900-ig három harangja volt, amelyből kettőt háborus célokra rekviráltak el. Az egyháznak több

filiáléja van, lélekszáma cca 1200. Magyar és német nyelvű. 1933-ban új kulturtermet építettek. Három tanerős magyar nyelvű elemi iskolát tart fenn. Plébános Rónay Jenő, gondnok Grész Béla nyug. vm. főjegyző. Intézményei: Kath. Népszövetség, Oltáregyesület, Rózsafűzér egyesület, Kath. Karitás, Misszió-egyesület, Kath. Legényegylet.

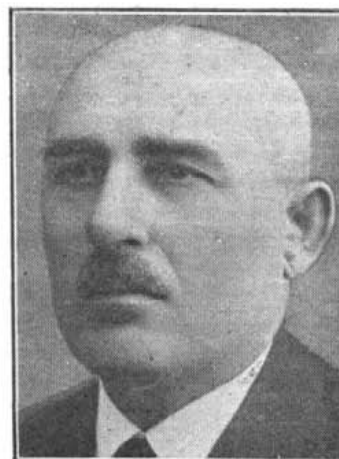
Sándor József nyug. posta és távirtda fő-

tiszt * 1887 III. 20. Bitta (Háromszék-m). — Hat polgári isk. — Sepsiszentgyörgyön végzett, posta és távirtda főtiszt vizsgát tett. Működését a postánál mint gyakor-nok — Brassóban kezdte, — Győrben postatiszt, 1904-től Nagyszébenben — működött, s mint főtiszt ment 1931 novemberében — nyugdíjba. A ref.

egyházközség presbitere, s 17 év óta pénztárosa, a Magyar Polgári Kör választmányi tagja. Szolgálati elismerésül a háboru alatt dicséret oklevelet kapott.

Sáfrány Károly * 1876-ban Szatmáron. 32 év óta szülővárosában önálló iparos, csiz-

madia mester. — Szatmár városnak társadalmi és ipari életében számottevő szerepet játszik. Az Iparos Olvasókör ügyvezető alelnöke, az Iparos Otthon felügyelő bizottsági tagja, a M. P. tagozati választmányi tagja, az Ipartestület előjárósági tagja, a M. P. tagozati választmányi tagja, hét

év óta az iparos tanonc iskola szaktanítója, s hét évig volt a Csizmadia Ipartársulat felügyelő bizottsági tagja. A világháboru alatt 1914—18-ig teljesített katonai szolgálatot.

Sámuel Ignátz kereskedő, * 1881-ben T. Váralja. (Szatmár m) Gimnázium és kereskedelmi iskola elvégzése után a kereskedői pályára lép, 1904 óta önálló kereskedő Szatmáron. A Sfatul Negustoresc-nek megalakulása óta az elnöke, kereskedelmi és iparkamarai tanácsstag, az izr. orth. hitközségnek 15 éven át volt tanácsosa.

Sabo Corneliu c. kanonok, a nagyváradi g. kath. tanítóképző igazgatója * 1884, Vălea Vinului (Szatmár-m) Középkiskolát Nagyváradon és Balázsfalván, teológiát a budapesti tudományegyetemen végzett, 1910-ben dr. Radu Demeter püspök szentelte fel. Tanári oklevelet természetrajz és földrajz szakból nyert. 1907–1923-ig a nagyváradi g. kath. tanítóképző intézet rendes tanára, 1923-tól igazgató. Különböző egyházmegyei bizottságok tagja, c. kanonok. Mint egyetemi hallgató „Magyarországi katolikusok sorsa a török hódoltság idejében” c. történelmi munkájáért kitüntetésben részesült, 1915-ben a Franklin Társulat kiadásában két kötetes természetrajzi tankönyve jelent meg, iparos tanonciskolák részére fizikai és kémiai tankönyvet (olvasmánykönyv) írt. A Vestitorul c. egyházmegyei folyóiratban több tanügyi és iskola-kérdésekkel foglalkozó cikket írt. Modern pedagógiai elvek alapján vezeti az intézetet, igazgatói működése óta az iskola nagy fejlődésnek örvend. Osztálykönyvtárral, mindenféle vetítést eszközölhető vetítő-gépekkel, s az általános művelődést hathatósan előmozdító mozgófénykép színházzal szerelte fel az intézetet. Kitüntetés Respl. Muncii cl. I.

Sbărcea Simon dr. közjegyző * 1880. Román-Toplicán. Érettségét Brassóban tett, egyetemet Kolozsvárt végzett. 1912-ben Budapesten nyert ügyvédi oklevelet, államtud. vizsgát Kolozsvárt tett. 1914-ig Román-Toplicán ügyvéd, amikor bevonul a háborúba és három évig orosz fogságban volt. Háború után a szászrégeni felsőjárásban 1925-ig főszolgabíró, azóta Besztercén, mint közjegyző működik. Az Astra élethossziglani tagja, a Cercul Culturalé pénztárnoka és vezetőségi tagja, a szászrégeni Banca Mureșana igazg. tagja, a besztercei Banca de Credit igazgatósági elnöke, s több társadalmi és kulturális intézmény tagja. A Román Koronarend lovagja.

Sebestyén József adóellenőr * 1902-ben Pankotán (Arad-m.) A temesvári piarista főgimnáziumban érettségizett 1920-ban. Még ez évben adóhivatali tisztviselő lett, később Kürtő-

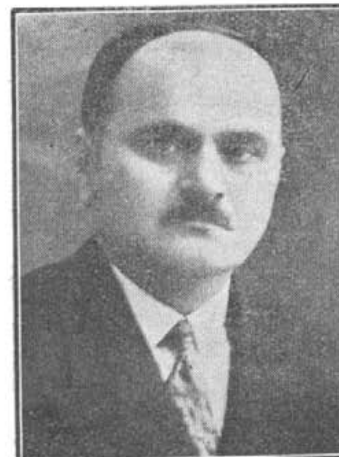
sön adóhivatali főnök, 1925-ben adóellenőr Arad, Csik és Szatmár vármegyékben. 1932 óta mint a szatmári pénzügyigazgatósághoz beosztott adóellenőr működik, s egyideig delegált adóhivatali főnök volt.

Sepesi László iparos tanonciskolai tanár g. kath. karnagy * 1890. Chiuz (Bihar-m.) Gör. kath. tanítóképzőt Nagyváradon végzett, 1910-

ben nyert oklevelet. Még ez évben került Veresmart-ra, ahol mint tanító és az általa megszervezett énekkar karnagya működött. — Majd Madarason tanító, 1930-tól szatmári g. kath. román egyházi karnagy és iparos tanonciskolai tanár. 1930-ban megszervezte az énekkart, 1920–1930-ig a Cercul és Centrul Cultural elnöke volt. Madarasi énekkarával dalosversenyeken diszoklevelet nyert.

Serbán Péter iparos * 1886-ban Madarász községben, Szatmár-vármegyében. Előbb

Austriában praktizál, 1911 óta önálló szabóiparos Szatmáron. A Szabó és Szűcsiparos Társulat pénztárosa, az Iparos Otthon választmányi tagja, az Ált. Temetkezési Társulat választmányi tagja, kereskedelmi és iparkamarai tanácsos — és g. kath. egyháztanácsos. Háború alatt vasutas ezrednél szolgált, s az összes frontokon volt. Az I és II oszt. ezüst vitézségi érem tulajdonosa.

Serestély Béla * 1883 VIII. 3. Irodalmilag népszerű művekkel indult, melyeket műkedvelők mutattak be. Az aradi Kölcsey Egyesület verspályázatain több ízben nyertes. Több verskötetete jelent meg. Az E. I. T. tagja.

Seucan Mihály városi pénzügyi osztály-

főnök helyettes, * 1899. Satulmic (Szilágy m.) — A nagyváradai Gojdu liceumban tett baccalaureatust, jogi fakultást Kolozsvárt végzett, ahol jogi licentiátust és ügyvédi diplomát szerzett. 1922 VIII óta Szatmár városnál működik, jelenleg pénzügyi osztályfőnök helyettes. A Banca Nord-Vest felü-

gyelő bizottsági, több társadalmi és kulturális intézmény tagja.

Sigmond Andor egyetemi nyilv. rendes tanár, * 1875-ben Kolozsváron. Középkolát a piarista főgimnáziumban Kolozsvárt, egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, jogi és államtudományi —

doktor. Egyetemi magántanári képesítést Kolozsváron szerzett. A m. kir. földművelés-ügyi minisztérium-ban és belügy-minisztériumban dolgozott, majd főispáni titkár Háromszék, Szeben és Hunyad-vármegyékben. 1906-ban kinevezték a nagyváradai jogakadémia, mint nyilv.

rk. tanárt a közigazgatási jog és statisztika tan-székére. 1909 óta nyilv. rendes tanár ugyanott. A Szigligeti Irod. Társaság volt tagja, a román közigazgatási tud. intézetnek r. tagja, az „Atheneul” tud. társaság alelnöke. A Román Koronarend és a Román Csillagrend tisztje. Megjelent jogi munkái: Közigazgatási útmutató. A közigazgatási eljárás alapintézkedései. A magyar alkotmányjog alapintézkedései, s több más jogi és közigazgatási műve. Román nyelvű munkája Statistica c. jelent meg. Számos jogi és közigazgatási cikket irt különféle napilapokba és jogi folyóiratokba.

Seucan Mihályné, Pop Irina * Băbașești

(Szatmár-megye) A kolozsvári Gh. Barițiu liceumban érettségizett 1921-ben, u. o. — az egyetemen nyert tanári diplomát, utána több helyen tanít, 1924 szeptember 1 óta a szatmári leányliceumnál működik, mint tanár, 1926—1931 V-ig és 1932 októbertől 1934-ig igazgató volt. A Ro-

mán Nőegylet bizottsági tagja.

Simea Demeter liceumi tanár * Nagyváradon 1881-ben. Tanítóképzőt Aradon és Kolozsváron végzett. 1901—1919-ig tanító Komlóson, Arad-megyében. 1919-ben a kolozsvári egyetemen tanári diplomát szerzett, s azóta, mint liceumi, felső kereskedelmi iskolai, fa és fémipari szakiskolai és tanítóképezdei tanár működött több helyen, 1923 óta a nagy-károlyi „Vasile Lucaciu” liceumban a zene, szépírási és slöjd tanára, a leány-gimnázium, a fa és fémipari szakiskola zeneta-

nára, a tanítóképző énektanára. Az Astra élet-hossziglani, több társadalmi és kulturális egyesület tagja, iskolaszéki tag és g. kel. egyházi karnagy. Számos énekkari, zenekari, hegedű és zongora kompozíciója van, amelyek nagyrésze nyomtatásban is megjelent. A Vasile Lucaciu liceum ének és zenekara működése alatt létesült, a Vasile Lucaciu doina-ja, cserkész-indulója, mint első ilyen Romániában feltűnést keltett. Foglalkozik festéssel, tuss és más rajzokkal. Jelenleg két nagyobb operettkompozíción dolgozik. Román társadalmi intézmények megalakítása körül állandó tevékenységet fejt ki és ezek vezetésében részt vesz.

Serly István dr. nyug. főszolgabíró, földbirtokos * 1881-ben Nagykárolyban. A nagykárolyi piarista főgimnáziumban érettségizett, jogot a budapesti egyetemen végzett. Államtud.

doktor. Budapesten ügyvéd jelölt, — majd 1906-ban Szatmár vm. aljegyző, 1907—8-ban szatmári szolgabíró, 1908—9-ben Mátészalkán szolgabíró, 1909-ben visszakerül Szatmárra, mint tb. főszolgabíró. 1914-ben bevonul az orosz és szerb fronton harcol. A Potiorek-offenzi-va alkalmával —

szerb, onnan olasz fogságba kerül, 1919 aug. 15-én mint csere-fogoly jött vissza. Tartalékos százados. 1919-ben az avasujvárosi járásban és Szatmáron h. főszolgabíró. Az impérium változáskor mint főszolgabíró állásában megmarad, s e minőségben működik 1924 XI-ig. — saját kérelmére történt — nyugdíjaztatásáig. Közigazgatási működése alatt számos szabályrendeletet készített. Katonai kitüntetései: I és II oszt. ezüst vitézségi érem és a Signum Laudis kardokkal; a Román Csillagrend lovagja.

Séra István (illyefalvi) földbirtokos, * 1896 XII. 4-én Sepsiszentgyörgyön. Hadapródiskolát Nagyváradon végzett, s mint tényleges főhadnagy a 24. honvéd gy. e.-nél teljesített szolgálatot. Háború alatt orosz és olasz fronton volt, négy ízben sebesült, a katonai érdemkereszt III o., ezüst és bronz Signum Laudis, I. oszt. ezüst és bronz vitézségi érem, I és II o. német vaskereszt, sebesülési érem és a Károly csapatkereszt kitüntetések kaptak. 1919 óta saját és bérelt birtokán gazdálkodik. Számos köztisztviselést visel. A Mezőgazdasági Kamara ügyvezető alelnöke, a Háromszékvármegyei Gazdakörök Egyesületének öt év óta titkára (ezen intézményt a megye 82 községében ő szervezte meg), a Háromszékvármegyei Cukorrépatermelő Szövetkezet egyik megszervezője és titkára, a M. P. vármegyei, járási és városi tagozati főtitkára, Sepsiszentgyörgy városi tanácsosa és a delegáció tagja. Szakirányú cikkei főképpen a „Székely Nép”-ben jelennek meg, szakkérdésekkel foglalkozó dolgozatait litografált körle-

velekben is ismerteti. A gazda-társadalom szak tudását, vetilőképes szakelőadások rendezésével igyekszik fejleszteni. Mezőgazdasági, állat és terménykiállítások rendezésében és megszervezésében jelentős része van.

Sigmond József unitárius lelkész * 1891-ben Kőkös, háromszékmegyei községben. Középiskolát a Székely Mikó kollégiumban — Sepsiszentgyörgyön, —

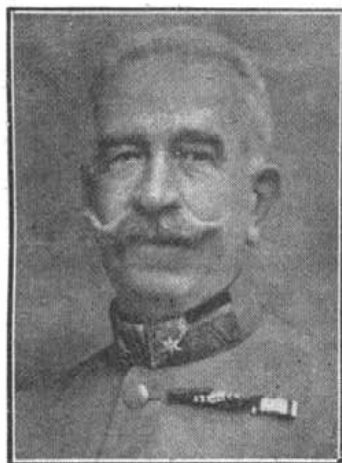
theológiát Kolozsvárt végzett, 1914-ben nyert lelkészi oklevelet. Budapesten négy hónapig h. lelkész. 1914—1931-ig Homoródjánosfalván r. lelkész, 1931 október óta székelyudvarhelyi r. lelkész. Az Udvarhelyi Unitárius

Lelkészkör elnöke és az „Unitárius Szószék” c. egyházi folyóirat szerkesztője. Egyházi lapokban jelentek meg dolgozatai.

Simó József ref. isk. igazgató * 1873-ban Szentábrahám. (Udvarhely-m.) Állami tanítóképzőt Székelykeresztúron végzett 1893-ban. Három évig a segesvári állami iskolában tanított, 37 évig pedig a nagyszebeni állami iskolában, 1908—1918-ig mint igazgató tanító. Azóta a nagyszebeni ref. elemi iskola igazgatója. Számos köztisztviselést visel: a nagyszebeni Magyar Polgári Kör elnöke, a ref. Tanítóegyesület elnöke, a nagyszebeni ref. egyházmegye tanügyi előadója, a M. P. vármegyei és városi int. biz. tagja, a ref. férfi és vegyeskar karnagya. Több tanügyi pályamunkája volt, cikkeit és értekezéseit tanügyi lapok ma is hozzák.

Simó Sándor dr., nyug. vm. tb. főorvos, * 1861 III. 12. Nagyvarsány (Szabolcs-m.) Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. A budapesti Szt. János és Szt. István kórházakban gyakornok volt, 1886 okt. óta Tasnádon működik, eleinte körorvos, 1896-tól járási tisztiorvos és tb. vármegyei főorvos. 1923 óta nyugdíjban van. Háború alatt a Vöröskereszt 100 ágyas kórházának volt a vezetője, s ezen működése elismerésül a hadiékítményes Vöröskereszt II o. érdemkeresztjét kapta. A Természettud. Társaság volt tagja. Orvosi munkásságával különös közbecsülést érdemelt ki.

Sinkovits Aurél dr. (füleki), nyug. fő-
 törzsorvos * 1858-ban Kézdivásárhelyen. Egye-
 temi tanulmányait Kolozsvárt 1883-ban végezte,
 önkéntesi év után 2 évig külföldön, Európa

különböző városaiban — tanulmányuton volt. — Hazajövelekor a katonai pályára lépett, s mint tényleges katonatorvos teljesített szolgálatot 1905-ig, amikor egy baleset következtében mint főorvos nyugalmába vonult. A háború kitörése után — jelentkezett szolgálattételre és a budapesti Csobánc-uti kórház parancsnoka volt a forradalomig. Kiténtetése: a Ferenc József rend lovagkeresztje, arany érdemkereszt, hadi-éremes Signum Laudis, a Vörös kereszt tiszti keresztje, s több jubileumi érem. Minden társadalmi megmozdulásban még ma is részt vesz, a ref. egyházközség presbitere. A kézdívásárhelyi sportegyesület részére telket adományozott, s ezen egyesület diszelnöke. 1933 XII 8-án ünnepelte 50 éves orvosi jubileumát, mint aranydiplomás orvos.

Silbermann Jenő mérnök és bölcsész doktor * 1889 VII. 6. Nagyváradon. Matematikai és természettudományi tanulmányait svájci és franciaországi egyetemeken folytatta, filozófiai tanulmányokkal kapcsolatban. Hosszabb külföldi utazás után Nagyváradon telepedett meg mint vegyész mérnök és saját kisebb gyári üzemének vezetésével mellett nagyobbstilű ipari vállalkozások technikai előkészítésével és ipari szervezésével foglalkozott. A szellemi élet sok területére kiterjedő érdeklődése publicisztikában is megnyilvánul. Ilyen irányú jelentősebb közleményei: Történelmi felfogás és relativizmus, Zsidó kultúra és modern világnézet, A közgazdaságtan egy új elmélete, Beethoven és Wagner zenei intellect. vonatkozásai, Egy új social mechanika és számos apró cikk napilapokban. Készülő filozófiai munkájának egyik nagy fejezete, a literárisan is érdekes „Sexual-horizont és Intellectual-horizont” többrendbeli lapközlésekből és előadásokból már ismeretes. 1928-ban tette közzé „Über einige Eigenschaf-

ten der Fermatschen Gleichung“ c. tudományos munkáját (Oradea, Adolf Sonnenfeld A. G.) Több napilap vezércikkirója.

Sipos Sándor rk. plébános * 1891-ben Torján (Háromszék-m.) Középkisfalvi kézdívásárhelyi rk. főgimnáziumban, teológiát Bécsben végzett, 1914-ben szentelték fel. Több helyen s. lelkész, majd Gyulafehérváron az Irgalmas Növérök zárdájának igazgatója, 1921 VIII óta szászhegyi plébános. A M. P. vmegyei tagozati int. biz. tagja, helyi tagozati elnöke, s az egyházközség összes vallásos intézményeinek vezetője és irányítója. Nevéhez fűződik a szászhegyi templom és iskolák teljes renoválása.

Singer Ernő dr., gyermekorvos, * Iglón 1895 VII. 15. é. Egyetemet Budapesten, Prágában és Kolozsváron végzett, 1922-ben abszolvált. A budapesti Bródy Adél kórházban gyakornok, majd a berlini Cerny-klinika externista orvosa. Jelenleg szalmári orvos, gyermekorvos speciálista. A Zsidó Árvagondozó orvosa. Zsidó altruista és karitatív egyesületekben jelentékeny szerepe van.

Somogyi Kálmán dr. (somlyai) volt főszolgabíró, * 1878-ban Szilágysomlyón. A zilahi Wesselényi kollégiumban érettségizett, jogot a kolozsvári egyetemen tanult, a jogtudományok doktora. A közigazgatási pályára Zilahon lépett, később I. o. szolgabíró Szilágycsehben, majd Szilágysomlyón főszolgabíró az impériumváltásig. A megalkult M. P. Szilágysomlyó járási tagozati elnöke — volt 1926 ig, amikor ezen tisztségéről lemondott, mert a román állam zoványi kör-

jegyzővé nevezte. ki. A Szilágysomlyói Takarékpénztár igazgatósági tagja. Szilágysomlyó hivatalos közigazgatási lapjának szerkesztője, a Pesti Hírlap munkatársa volt. Kiadta: a szilágysomlyói szabályrendeletek gyűjteményét. Háború alatt a Vörös kereszt II. o. hadi-éremes érdemkeresztjét kapta. Számos társadalmi és kulturális intézmény alapításában vett részt és azok vezetésében tevékenykedik.

Sólyom Miklós dr., ügyvéd, * 1890 szeptember 15-én Felsőtorján. (Háromszék m.) Közpiskolát a szászvárosi Kuun kollégiumban, jogot a kolozsvári egyetemen tanult, jogtud. doktor. Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt tett. 1915 novemberében bevonult a világháborúba, az orosz és olasz frontokon harcolt, mint tart. főhadnagy szerelt le. Többször kitüntették. 1919 II-ban megnyitotta Kézdivásárhelyen ügyvédi irodáját, majd eskü nem tétel miatt gyakorlatát félbehagyta, s torjai birtokán gazdálkodott 1925-ig, amikor a román nyelv elsajátítása céljából az ó-királyságba ment. Majd újból megkezdte ügyvédi gyakorlatát. 1926 óta a Kézdivásárhelyi Kaszinó főtitkára, a MP városi tagozatának egyik alelnöke, a Gazdakör ügyvezető-főtitkára, vármegyei tanácsstag. A ref. egyházi életben is szerepet visz: egyházmegyei világi képviselő, tanácsbíró, egyházközségi presbiter, a torjai Ref. Férfiszövetség elnöke. Gazdasági, birtokpolitikai cikkei a helyi lapokban jelennek meg.

Somogyi István (derghi, karcsai), volt főjegyző, * 1882-ben Budapesten. A budapesti ref. főgimnáziumban érettségizett, közigazgatási tanfolyamot végzett. Zsibón 14 évig főjegyző volt, az impérium változáskor állásáról lemondott, azóta gróf Béli Kálmán uradalmi titkára. A M. P. vál. tagja, községi állandó bizottsági tag és az összes társadalmi egyesületek tagja és pártolója. Háború alatt a helyi vörös kereszt kórház megalapítója és parancsnoka volt. Erdemeiért a hadiékítményes vörös kereszt II. o. érdemkeresztjét kapta.

Sodronyipar, (Industria Sármei S.A. Cluj) üzemei Aranyosgyéresen. Alapítke 15.000.000 lej, Inv. tőke 2.517.000 a. l. Egy hengermű, 33 szerszám gép, 400 HP 849 munkás. Gyárt 35000 tonna drótot és betonvasat, 9000 tonna kábelt és szeget, 100 tonna butorrugót.

Simcsák István máramarosszigeti építési vállalkozó * 1878-ban Kassán. Építőipari szakiskolát Kassán végzett, ahol építőmesteri képzést nyert, 1906 óta önálló építési vállalkozó. Az Iparos Otthon elnöke, a M. P. tagozati választmányi tagja. Szakkönyvet adott ki, amely általánosan ismert. A háború alatt olasz és orosz fronton volt.

Somlyói Eller Gizella író és hirlapíró * 1903-ban Hadad szilágysági községben. Első versei a bécsi „Panorámá”-ban jelentek meg. Jelenleg (1934) az Ellenzék munkatársa.

Solvay művek (Uzinele Solvay) központ: Bruxelles, romániai központ București, két erdélyi üzeme: Marosujvárt és Tordán. A marosujvári gyár investíciója 612.000 a. l. — 1310 HP. — Külön elektromos mű. — 458 munkás. A tordai üzem investíciója 3.536.655 a. l. — 3560 HP. — Gyártmány: szóda.

Somody András dr., az Ellenzék kiadóhivatali igazgatója, korábban közigazgatási pályán működött, impériumválozásig Kolozsvár város tisztviselője volt. Fiatalabb éveiben az erdélyi atlétikai sport egyik kitünősége, később az elmélet és a szervezés embere. Osvát Kálmán „Hétfői Levelek” c. lapjában magasabb szempontból világította meg a sport aktuális kérdését. Közigazgatási tisztségéről való megváltása után az „Ellenzék” adminisztratív vezetője lett.

Soós István dr., ügyvéd, * 1895-ben Marosludason. Egyetemet Kolozsvárt végzett, egyetemes ügyvédi és bírói vizsgát tett 1924-ben. Pályáját 1915-ben kezdte Nagyvárad városánál, 1921-ben első aljegyző, 1926-ban mint városi tanácsos a közigazgatási ügyosztályt vezeti, 1928-ban h. polgármester. Jelentékeny közéleti munkássága során: a ref. egyházmegye tanácsbírája, a Református Kör ügyésze, a Gyermekebarát Egyesület elnöke, a N. S. E. elnöke és sok más társadalmi, kulturális egyesület vezetője és vezetőségi tagja. Románból magyarra fordította és kiadta a Munkaszüneti Törvényt és az új közigazgatási törvény fontosabb rendelkezéseit. Számos közigazgatási cikket írt.

Spáczay Árpád ref. lelkész * Felsőbányán 1901 június 10-én. Theológiai tanulmányait Debrecenben és Kolozsváron végezte 1919—24 ig. Több helyen működött mint segéd lelkész 1932 I. 1 óta felsőbányai rendes lelkész. A Magyar Párt — vezetőségi tagja, az összes egyházi egyesületek irányítója és vezetője. Egyházközsége fejlesztése érdekében jelentős munkálkodást fejt ki.

Sinca Teofil ügyvéd, * 1902-ben Nyirácsádon (Szabolcs-vm.) Érettségét Szatmáron

telt, jogot a nagyváradai jogakadémián végzett, — 1926-ban jogi licentiátust nyert. Előbb Nagyváradon — városi könyvtári tisztviselő, majd városi h. irodafőnök — 1926-ban a lakáshivatal főnöke. Azután az igazságügyi pályára lép, Vínán — és Nagysomkúton járás-

biró, 1928-ban Nagyváradon ügyvédi irodát nyit, 1930 óta Avasfelsőfaluban ügyvéd. A Banca Oșana S. A. ügyésze, a helyi Kaszinó igazgatósági tagja és volt vezértikára. A román hadsereg tart. tüzérhadnagya.

Solymosi István * 1893-ban Marosbogáton (Maros-Torda-vm.) Két gimnáziumot Gyulafehérváron tanult

utána ipari pályára lépett. — 1919 óta önálló cipész iparos Erzsébetvárosban. Jelentékeny közéleti tevékenysége során: a Magyar Párt vármegyei tagozati alelnöke és városi tagozati alelnöke, — városi tanácsos, az Ipartestület elnöke az unitárius egyházköztség gondnoka, a Magyar

Kaszinó r. tagja. Unit. egyh. lapokban közérdekű, ipari és gazdasági cikkei jelennek meg.

Sorescu Mircea kórházi adm. igazgató * 1881 június 29-én Brassóban. Ugyanott tett gimnáziumi érettségét. Majd katonaliszti iskolát végez és mint aktiv tiszt szolgál. Jogot végez és közigazgatási tisztviselő lesz, jelenleg a szatmári kórház adm. igazgatója. Fáradságát munkásságot fejt ki a kórház fejlesztése és kiépítése érdekében. A Román Csillagrend és a Román Koronarend tisztikereszt tulajdonosa.

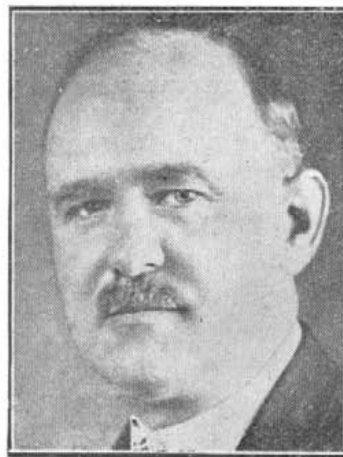
Spitz Béla nagykereskedő * 1881-ben Irinyben (Szatmár-m.) Iskolái elvégzése után a kereskedelmi pályára lépett, 1911 óta Szatmáron önálló textil nagykereskedő. A kereskedő társadalom számottevő egyénisége, s jelentékeny szerepet visz különféle kereskedelmi és társadalmi egyesületekben.

Sugár Henrik isk. igazgató * 1884-ben Beregszászon. A budapesti Orsz. Izr. Tanítóképzőben — 1904-ben nyert oklevelet. 1908—1924-ig a halmi-i állami elemi iskola tanítója, 1924—1926-ig igazgató, azóta szatmári orth. izr. elemi iskolai igazgató. Az összes helyi zsidó társadalmi és kulturális intézmények — részben vezetőségi, részben választmányi tagja.

Háboru alatt az orosz fronton fogságba került, s hat évig volt mint tart. hadnagyszibériai hadifogságban.

Suta János * 1887-ben a szatmármegyei Nagygerce községben. Érettségét a szatmári róm. kath. főgimnáziumban — tett 1907-ben — jogot Budapesten hallgatott, közigazg. tanfolyamot Marosvásárhelyt végzett 1910-ben. Rövid ideig aljegyző Mezőkászonban (Bereg m), s egy évig Szatmárudvariban, 1911 X. óta Sárközön — (Szatmár m) működik, előbb mint h. jegyző, 1915

VI. óta mint jegyző. A Sárközujlaki Takarékszövetkezet r. t. felügyelő bizottsági tagja, a Hangya Szövetkezet volt felügyelő biz. tagja. Társadalmi és kulturális intézmények tagja és lelkes pártolója. A háboru alatt dicsőséges okiratot kapott a közigazgatás terén kifejtett érdemei elismeréséül.

Sulyok István, a királyhágómelléki ref. egyházkerület püspöke, * 1859 dec. 15-én Komádiban, Bihar-megyében. Theológiát Debrecenben végzett. Pályája elején gimnáziumban tanít latin-magyar nyelvet. 1884–85 évet Edinburgban tölti, visszajövet Szegeden, majd Váradon lelkész. 1892–1921-ig a bihari egyházmegye esperese. 1921-ben püspökké választják de a kultusz-miniszter az új kerület alakulását nem ismerte el. Sulyok lemondott. 1925-ben a második püspökválasztáson ismételtén megválasztották. Ezt a választást a kultusz-miniszter 1926 március havában elfogadta. Egyházi és társadalmi vonatkozású cikkeket irt. Számos társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal helyet.

Sulyok István dr. hirlapíró * 1891 I. 29. Lugoson. Az egyetemi éveket Pesten és Kolozsvárt tölti, 1912-ben szolgabíró Krassószörényben. 1922-ben alapítja a „Magyar Kisebbség” c. folyóiratot (Jakabffy Elemér társaságában). E lapnak első felelős szerkesztője. Megélhetési gondok az újságírói pályáról kizökkentik, 1924-ben az Erdélyi Bankszindikátus főtitkára lesz. 1925-ben az „Ellenzék” szerkesztője, 1927-ben alakítja a Romániai Magyar Népliga Egyesületet, az erdélyi magyarság nemzetközi kapcsolatainak ápolására. Értékes szervező-erő. 1932-ben MP orsz. képviselője. Cikkei, tanulmányai mind a magyarság kulturális megszervezését szolgálják. Az Erdélyi Lapok kvári szerkesztője.

Südy Tibor dr., ügyvéd, * 1885-ben Szatmáron. Jogot a nagyváradai jogakadémián, a kolozsvári és berlini egyetemeken végzett, ügyvédi vizsgát 1910-ben tett Marosvásárhelyen, azóta Szatmáron folytat ügyvédi gyakorlatot.

Már jogász korában a nagyváradai jogász egyesület elnökévé választotta. Számos köztitvisztséget visel, s élénk közéleti tevékenységeseorán a szatmármegyei MP egyik megszervezője és fő-ügyésze, a szatmári róm. kath. püspökség és — káptalan ügyésze a Kath. Legényegylet ügyésze, A Kath. Karitás

kulturbizottsági volt elnöke, jelenleg ügyésze. A Jótékony Nőegylet propaganda bizottsági elnöke; a magyar kisebbségi Szatmári Sport Egyesület elnöke, amelynek fellendítése körül hervadhatatlan érdemeket szerzett. Több más társadalmi és kultur egyesület vezetőségében foglal még helyet. Az iparos érdekek szószólója, egyik megalapítója az Iparos Otthonnak, ügyésze a Csizmadia, Szabó és Szücsiparosok, valamint a Gubások Ipartársulatának. Részt vesz a várospolitikában is, 1913 óta választott tagja a város tvh. bizottságának és Szatmár város két izben megválasztott helyettes (abszolút többséggel) és egy izben polgármestere volt, azonban kormánymegegerősítés hiányában pozícióját — mint a magyar kisebbség delegáltja — nem tölthette be. Magyar párti programmal Biharmegyében képviselő és Szatmármegyében szenátorjelölt volt. A magyar kisebbség érdekeiért felekezeti különbség nélkül jelentős és önzetlen munkásságot fejt ki. A magyar színészet talpraállításában felbecsülhetetlen szolgálatokat tett, lelkes agitációs munkájának eredménye a szatmári magyar színház fellendítése és prosperálása. Nevéhez fűződik a szatmárvármegyei és városi kisebbségi iskolák részére a legutóbb kiharcolt iskolasegélyek ügye. A már hat év óta fennálló Szatmári Újság c. magyar politikai napilap jelentős részben Südy Tibor erkölcsi támogatásának és szervező erejének köszönheti nagy számban elterjedését. Politikai és közgazdasági cikkei a helyi sajtóban jelennek meg.

Südy Tiborné dr., sz. Horváth Irén, a szatmári Loránffy Zsuzsánna Egyesület és a Jótékony Nőegylet alelnöknője. A jótékonyaság terén szerzett kiváló érdemeket. Leányai Südy Babi és Nelli ünnepelt klasszikus táncosnők. Südy Babi az Sz. S. E. legutóbb (1934) megtartott országos női törvívó versenyén többszörös országos bajnoknőket győzött le, s így elnyerte Szatmár női törvívó bajnokságát s ezl követőleg Kolozsváron a szövetség versenyén elvitte Erdély női törvívóbajnokságát, fölényesen verve meg mindegyik ellenfelét, s így Erdély legjobb női törvívó bajnoknője lett.

Sugár Mihály belorvos * 1886 Mendén. Szakmabeli kiképzését a Korányi-klinikán nyerte. Háboru után rövidebb ideig a temesvári városi közkórház igazgató-főorvosa volt. Jelenleg a temesvári Parc szanatórium belgyógyásza. Orvosirodalmi dolgozatai orvosi szaklapokban jelentek meg.

Sofronie Gheorghe dr., egyetemi tanár, volt polgármester, * 1901 ápr. 23-án Timişesti (Neamţ-vm.) Jogi doktorátust és bölcsész licen-

tiát a bukaresti egyetemen nyert, majd a nemzetközi joggyakorlat tanulmányozására Genfben és Párisban ment. 1928 óta egyetemi ny. r. tanár a nagyváradi jogakadémián, a nemzetközi jogot adja elő. Ugyancsak — ezidőtől kezdve ügyvéd, a nagyváradi ügyvédi kamara rendes tagja. Számos

szakmunkája a nemzetközi jog köréből való, nagyrészt a Román Akadémia kitüntette. Munkái: Adatok a Népszövetség megismeréséhez (Buc. 1927, a Román Akadémia által kitüntetve), A nemzetközi jog fejlődése és legújabb törekvése (Buc. 1928), A nemzetiségek principiuma a nemzetközi jogban (Buc. 1929, a Román Akadémia kiadása), Briand—Kellog paktum (Nvárad, 1929), Kisebbségi védelem (Nvárad 1930), A lateráni egyezmény és a nemzetközi pápai állam (Nvárad, 1931), La procédure en nation de minorités devant le Société des Nations (Craiova, 1931). Történelmi munkái: Gojdu Emanuel monografiája (Nvárad, 1928), Románia rövid története (Nvárad, 1930). Közéleti szereplése során különböző irodalmi és társadalmi egyesületek tagja. A nemzeti parasztpárti rezsim alatt volt képviselő és nagyváradi polgármester. Rövid ideig biharmegyei prefektus is volt. Kitüntetései: Crucea Mer. Sanit. cl. I.

Steiner Dezső dr., orvos * 1864-ben Bodonon (Bihar-m.) † 1933-ban Zsibón. Középiskoláit Nagyváradon, egyetemi tanulmányait Budapesten végezte. Mint egészen fiatal orvos került a szilágysági náprádi körbe, majd mint a zsidói járás járási-orvosa, tb. vármegyei főorvos fejtett ki áldásos működést. A világháború kitörésekor a déli frontra került, majd mint a Böhm—Ermoli hadcsoport járványorvosa teljesített évekig szolgálatot, s mint a kiütéses tifusz egyik megismerője, érdemeinek elismeréséül magas kitüntetésben részesült. Nagy tudása mellett nagy emberbarát és nagy magyar volt. Vele egy igazi ember szállt a sirba.

Speranția Eugen dr., egyetemi tanár * 1888 Bukarest. Középiskolát és az egyetem jogi fakultását szülővárosában végezte; majd bölcsészetet és filozófiát tanult, 1912-ben filozófiai doktor, 1913—1914-ben Berlinben végzett tanulmányokat. Előbb középiskolai tanár Bukarestben és Kolozsváron (1919), 1921 szept. óta a nagyváradi jogakadémia szociológia és

filozófia tanára és az orthodox teológián filozófiát — ad elő (1925 óta). Nagyváradi kulturtanácsos, — az S. S. R. tagja, a Cele Trei Crişuri alelnöke, — az Internation Vereinigung für Rechts und Weitschaftsfilozofie, a Hegel-Congres, az Athe-neul Román nagyváradi szekciójának tagja, elnöke

volt a középiskolai tanárok egyesületének. — Megjelent szépirodalmi munkája: Poezie și proza la 1897. Állandó munkatársa: „Revista viața nouă” (1904—1925), „Indreptar”, „La cele trei Crişuri”, „Chowana” és „Przeglad Wspolczesny” (Polone). Jelenleg (1934) filozófiai, esztétikai és szociológiai munkákon dolgozik. A Román Koronarend tisztje.

Steiner József bankvezér, * 1893-ban Nagyváradon. Felső kereskedelmi iskolát Nagyváradon végzett. 1923-ig a Magyar Általános Hitelbank tisztviselője és cégvezetője, majd az aradi Erdélyi Hitelbanknál h. igazgató, 1926 óta a Szatmárvármegyei Takarékpénztár R. T. vezérigazgatója, a Szatmári Első Cserép és Téglagyár Részvény Társaság elnöke. Ipari és kereskedelmi körökben nagy szaktekintélynek örvend.

Steiner József dr. orvos, fogspeciálista, * 1868-ban. Előbb Budapesten a Poliklinikán és a Szt. István kórházban működött mint orvos, majd a budapesti fogászati klinikán specializálta magát mint fogorvos. Szatmáron folytatótt fogorvosi prakszist és három évig volt a betegsegélyező pénztár fogorvosa. Társadalmi és kulturális intézmények lelkes pártolója volt. — Meghalt 1933-ban, az egész város osztatlan részvéte kísérte sirjába.

Steiner Emil dr., szájsebész, * 1903-ban, Halmiban. Egyetemet Prágában végzett 1928-ban. Bécsben specializálta magát, két évig a Pichler-klinikán működött, mint orvos. Jelenleg Szatmáron fogorvos és szájsebész.

Steiner Jenő cipőgyári igazgató * 1873-ban Halastón, Vasvármegyében. A mesterség alapismereteit Bécsben szerezte meg. Egyideig résztvett magyar szociáldemokrata mozgalmakban, pártvezetőségi tag volt, a „Cipész” című szaklap szerkesztője, s a Népszava munkatársa. A Wiener Mode-Akadémia tagja volt. A nagyváradi „Carmen” cipőgyár vezérigazgatója.

Steiner Pál sebész * 1879-ben Pápán. Műtőorvosi oklevelét a budapesti I. sebészeti klinikán szerezte. Állami ösztöndíjjal végzett tanulmányokat külföldi sebészeti klinikákon. 1911-ben magántanár, 1919-ben rk. tanár. Sebészeti dolgozataival szerepelt a „Deutsche Gesellschaft f. Urologie” kiadványaiban és kongresszusain, valamint szakfolyóiratokban. Sebészeti Műtét-tana (Franklin Bp.) II. kiadásban jelent meg 1923-ban. Sebészeti működést fejt ki Kolozsvárt. A Charité szanatórium igazgatója.

Stern Mór dr. belgyógyász és gyermekorvos, * 1900-ban Szatmáron. Egyetemet Bécsben végzett 1926-ban. Budapesten és a Wiener Allg. Krankenhausban specializált, a csepei Weisz Manfréd kórházban négy évig volt alorvos. Jelenleg Szatmáron folytat belgyógyászati és gyermekorvosi praxist. A budapesti Orvosi Újságban gyermekgyógyászati kérdésekkel foglalkozó közleményei jelentek meg.

Steer János dr. főorvos, * 1892. Szatmárzsadány. Egyetemet Kolozsvárt és Budapesten végzett, 1918-ban abszolvált. Előbb a kolozsvári helyőrségi kórházban katona-orvos, majd a kolozsvári sebészeti klinikán és Berlinben a „Charité” klinikán specializál mint bakterológus, orr, gége és fül-orvos. Jelenleg Szatmáron folytat orvosi gyakorlatot, az állami bakterológiai és kémiai állomás vezető-főorvosa, a járványkórház vezető-főorvosa. A vármegyei és városi közegészségügyi tanács tagja, az Agrar helyi tagozati alelnöke, az orvosszövetség bizottsági tagja. Számos tudományos előadást tartott, és ált. orvosi praxissal foglalkozó szakcikket írt.

Stolwerk Frajii S. A. Brassó, csokoládégyár, alaptőkéje 25 millió lei. Invest. tőke 97.595 arany lei. 150 HP. 500 munkás. Maxim. kapacitás 170 tonna csokoládé, 300 tonna egyéb cukorkanemű.

Stengel Károly ipartestületi elnök, * Gyergyószentmiklóson 1883-ban. Polgári iskolát szülővárosában, — továbbképző ipari szakiskolát

Brassóban végzett. 1908 óta önálló iparos, épület és géplakatos mester, — jelenleg autogarage tulajdonos. Számottevő szerepet visz és számos köztisztviséget tölt be. Az Ált. Ipartestületnek hat évig volt alelnöke, jelenleg elnöke, az Iparos Dalegylet alapító tagja, a

—Kereskedő Körvez. tagja, vármegyei tvh. biz. tag, a M. P. helyi tagozati alelnöke, a vármegyei tagozat int. biz. tagja, a Kath. Legényegylet és Népszövetség helyi tag. választmányi tagja. Indítványára létesült és megteremtője az ipartestület temelkezési segély osztályának. Az 1904 évi marosvásárhelyi székelyföldi ipari kiállításon aranyérmel nyert.

Stettner János dr. közjegyző, * 1871-ben Nagyváradon. Jogot a budapesti tudományegyetemen tanult, ügyvédi vizsgát ugyancsak Budapesten tett 1898-ban. A jogtudományok doktora. Közjegyzői pályán működött és 32 évig volt székelyhídi közjegyző. Több éven keresztül volt a róm. kath. egyház iskolaszéki elnöke, hosszú időn át volt a Vadásztársaság és a Kaszinó elnöke.

Steuer Jenő dr. belgyógyász és gyermekgyógyász szakorvos, * 1890-ben Szatmáron. Egyetemet Budapesten végzett 1911-ben. A budapesti Bródi Adél kórházban és a Rókus kórház belgyógyászati osztályán Ángyán tanár mellett praktizál, majd az aradi városi gyermekkórházban orvos. Jelenleg Szatmáron folytat orvosi gyakorlatot. A háború alatt mint főorvos hadi kórházakban működött. A Münchener Medizinische Wochenschrift-ben, román orvosi szaklapokban, valamint napilapokban jelentek meg szak- társadalmi- és szociális-irányú cikkei. Több tudományos előadást tartott különböző egyesületi estélyeken. Társadalmi és kulturális egyesületek megalapításában sokat fáradozott és ezek vezetésében ma is aktív részt vesz.

Sternberg Géza dr., orvos, * Nagyváradban 1862-ben. 1902—1923-ig a nagyvárad köz-kórház igazgató-főorvosa. A „Gyógyászat”, „Orvosi Helilap”, „Budapesti Orvosi Ujság” és német szaklapok hozták orvosi cikkeit. A nagyvárad Kölcsey Egyesület társadalmi szakosztályának sok éven át elnöke volt, mely működésének idejéből „Egy nap Shakespeare szülővárosában” c. előadása emlékezetes.

Strohmájer József főmérnök, * 1879-ben

Nagyváradban. Gimnáziumi érettségit Nagyváradban tett. Mérnöki diplomát a budapesti József műegyetemen szerzett — 1902-ben. — 1905-től a szatmári államépítészeti hivatalnál mérnök, majd a megyei hivatalok létesítése óta a Szatmár vármegyei mérnöki hivatal vezetője mint főmérnök.

Részt vett többek közt a Bács-Bodrog vármegyei utépitési beruházási építkezésekben.

Stubenberg József gróf cs. kir. kamarás

* Székelyhídon — 1865 május 23-án † 1932 nov. 11-én Bécsben. — Landwirtschaftliche — Hochschule-t végzett Halleban, — azután székelyhídi ősi családi birtokán gazdálkodott haláláig. Cs. és kir. kamarás, v. főrendiházi tag. Az Érmelléki Takarékpénztár volt diszelnöke. Falujának mindenkor

közbecsülésben álló, jótékony földesura volt.

Stubenberg József Farkas gróf nagybirtokos, * 1906 május 9-én Székelyhídon. Gimnáziumi érettségit Bécsben 1924-ben tett, gazdasági akadémiát ugyanott 1924—1928-ig végzett, közben egy évig egyetemi tanulmányokat

is folytatott. Iskolai elvégzése után hazajött s azóta a székelyhídi ősi családi birtokát vezeti. Az Érmelléki Takarékpénztár igazgatósági diszelnöke.

Stubenberg gróf-féle székelyhídi uradalom. A földosztás előtt 14.000 kat. hold volt, jelenleg 5.000 hold nagyságu. Mintagazdaság. Állattenyésztés és nemesítés. A birtok Székelyhíd és Érmihályfalva közt fekszik, 100 év óta van a család birtokában. A Stubenberg-család osztrák származású és az 1000-ik évre vezeli vissza származását. A régi Magyarországon cca 100 évvel ezelőtt telepedett le és szerezte fenti birtokait.

Schefler Ferenc, a szentírás tudományok rk. tanára a nagyvárad theologian, * 1894-ben. Tankönyveket írt és „Katholikus Élet” címen lapot szerkesztett. Jelenleg az „Erdélyi Lapok” igazgatója.

Schefler János egyházi és tört. tanár a nagyvárad theolog. főiskolán, * 1887 X. 29. Művei: VIII. Sándor pápa és a bécsi udvar (A vatikáni levéltár okm. alapján; 1914), A világi papok kánoni engedelmessége (1917), Szabad-e a papoknak nyereszkedniük (1918). Írt néhány középiskolai tankönyvet s több szorosan egyházi jellegű tanulmányt.

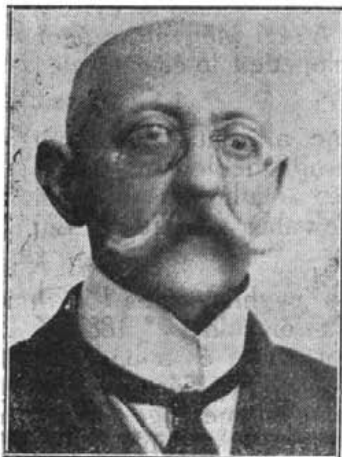
Scherg Wilhelm & Co. posztógyár Brassó. Alaptőkéje hat millió lei, investált tőke 1.633.400 a. l. 90.000 orsó, 233 mechanikai szövőszék, 979 HP. 750 munkás. Gyárt posztót, szövetet, lópokrócot, trikóárut 1500 tonna kapacitással.

Schiel Testvérek gépgyára, Brassó (S. A. pentru fabricarea Masinelor, Braşov). Központi irodája Bukarest, alaptőkéje 13 millió lei, investált tőke 310.000 a. l. 127 szerszámgép, 656 HP. 500 munkás. Gyárt 950 tonna különféle gépet, vízturbinákat, Diesel rendsz. motorokat, keresk. öntvényeket, s javít a C. F. R. részére mozdonyokat és vagonokat. Specialista vízturbinákban.

Schriftfert Béla dr. székesegyházi kánonok, az impérium első éveiben a nagyvárad latin szertartású egyházmegye irodagazgatója volt s élénk részt vett a magyar kisebbség egyházi és kult. birtokállományának felekezeti-közileg szervezett védelmében. A káptalan referens-kanonokja, gazdasági ügyekkel foglalkozik. Katholikus iskolai és jóléti intézmények megszervezésén fáradozik.

Schweighoffer János dr., tanügyi író * 1870 I. 27. 1889-ben a piarista rendbe lépett. Mint piarista tanár előbb Rózsahegyén, majd Budapesten a rendi egyetemi hallgatók intézetében működött. Tanított még Nagykárolyban, Trencsénben, Vácón, Debrecenben, 1907—1923-ig Nagykárolyban gimnáziumi igazgató, a rendi intézet államhatalmi beszűntetéséig. Jelenben (1934) nyugdíjban van.

Schneller Károly nyugalmazott járásbíró,

— * 1870. Gomba (Pest-m.) Középiszkoláit és jogi tanulmányait a debreceni ref. kollégiumban végezte, bírói vizsgát Budapesten tett. Igazságügyi működését a debreceni törvényszéknél — kezdte, mint joggyakornok, majd — Felsővisón, Berettyóújfaluban és Szatmáron működik. Utóbbi helyen

lett járásbíró, s 1925-ben került nyugdíjba. Társadalmi és kulturális intézmények lelkes pártolója. Bírói hivatásának szentelte minden idejét.

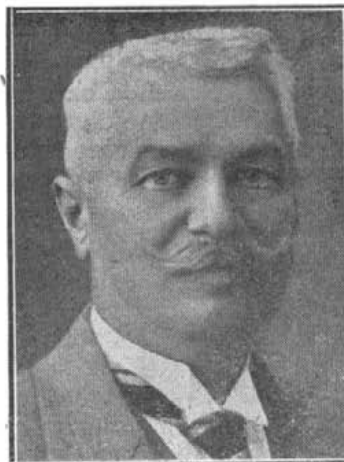
Scholcz Károly, a Brassói Helyiérdekű Vasút R. T. igazgatója, * 1879-ben Vajdahunyadon. Középiszkoláit Iglón, Lőcsén és a dévai főreáliskolában — végezte, a budapesti József műegyetemen — 1901-ben gépészmérnöki diplomát nyert.

A Máv szolgálatába lépett és Kiscellen — fűtőházi mérnök, majd — 1905-ben Brassóba helyezik át ugyanilyen minőségben. 1908 óta

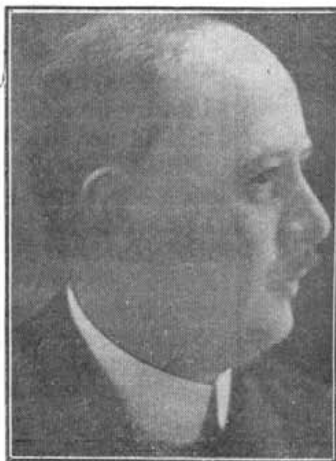
a Brassó—Háromszéki Hév Rt.-nél működik, előbb h. üzletvezető, majd üzletvezető, jelenleg a R. T. igazgatója. 1917-től a brassói magy. ev. egyház gondnoka, jelenleg felügyelője, a Brassói Turista Egylet gondnoka.

Scholtz Emil husiparos, * Késmárkon 1878 I. 4-én. Ipariskolát szülővárosában végzett. — 1900 óta

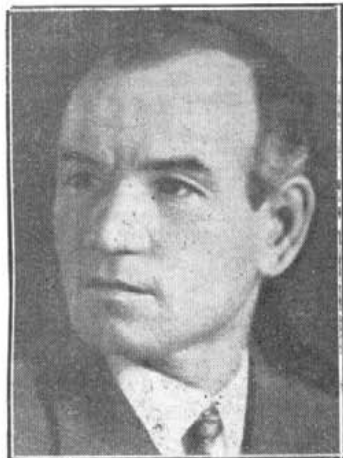
Szatmáron önálló husiparos. Az iparos társadalomban jelentékeny tevékenységet fejt ki, s sok közlisztiséget visel. — A hentes és mészárosiparosok szakosztályának elnöke, az Ipartestület előljárósági — tagja és volt pénztárnoka, az Iparos Otthon számvizsgálója, a Törekvés Munkás Testező Egyesület elnöke, a Jótékony Nőegylet alelnöke, az Iparos Aggmenház volt bizottsági tagja, evang. presbiter, a M. P. vez. tagja, s több más társadalmi egyesület, ipari és kereskedelmi intézmény vezetőségében foglal helyet. Szerkesztette a megszűnt hentes és mészáros iparos-szaklapot.

Schustek Adolf felső kereskedelmi iskolai igazgató, * 1881 Polkora. A budapesti kereskedelmi iskolában — érettségizett, egyetemi tanulmányait — Budapesten és Leipzigban végezte 1899—1903-ig. Azóta a nagyváradi kereskedelmi iskola tanára, 1916 óta pedig igazgatója. A könyvelői kamara igazgató-sági tagja. Munkatársa volt a — Leipzigban megjelent Buchhaltungslexikonnak, Hermet Mórral együtt szerkesztette a magyar—német és német—magyar keresk. szótárt.

Schwoy Kálmán telekkönyvi igazgató, * 1881-ben Nagykágyán. A telekkönyvi vizsgát Kassán 1900-ban tette le. Csikszeredán és több más helyen működött mint s. telekkönyvvezető és telekkönyvvezető, 1915 óta nagyszalontai telekkönyvi igazgató. Társadalmi és kulturális egyesületek tagja és pártolója.

Shakirov Sebestyén festőművész, * 1893
II. 18. Kazánban, Oroszország. Középiskolái

elvégezése után a —festészeti tanulmányait szülővárosában kezdte,— majd a moszkvai festőiskolában tanult. A világháború kitörésekor bevonul, 1916-ban, mint zászlós osztrák hadifogságba kerül, innen szökve jutott Magyarországra, ahol előbb, mint mezei munkás dolgozott. Sok viszontagság

után Nagybányára került, ahol Thorma és Réti vezetése mellett tovább folytatta festészeti tanulmányait. Első kiállítása 1925-ben volt, azóta Erdély és Bánát minden nagyobb városában kiállított. 1931-ben Bukarestben nagyobb szabású kiállítást rendezett, s ugyanakkor részt vett a Salonul Oficial társas kiállításán is. A bukaresti muzeum egyesület tagjai közé sorozta, a nagybányai festő kolónia tagja. Zsilvölgyében hosszabb ideig tanulmányozta a bányászok életét és képei nagyrésztében a bányászélet témáit dolgozza fel. Fest : figurális.

táj, bibliai tárgy, genre képeket és portrét. Modern naturalista, nagy súlyt helyez a színek hatására. Orosz tárgyú képeivel szintén nagy sikert arat.

Shakirov Sebestyén festménye

Suta Dumitru, kereskedő, * 1889. Sătma-
rel (Szatmár-Zsadány). Négy középiskolát a szatmári kath. gimnáziumban végzett, utána kereskedő pályára lépett. 1924 óta Szatmáron önálló könyv és papirkereskedő. Szatmár város kereskedő társadalmának egyik számottevő tagja, kereskedelmi, ipari és társadalmi intézmények vezetőségében foglal helyet.

Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó R. T. Alapították 1867-ben. Apró vállalatból az új század első negyedében jelentős lapkiadó-vállalattá fejlődött, modern grafikai üzemmel. A „Szamos” napilap kiadóvállalata.

Szabady Tivadar (berei) nyug. főszo-
lga-
biró, ügyvéd. Ősi székely nemesi család sarja.
* 1872-ben Székelyudvarhelyt. — Középiskolát
szülővárosában, jogot a budapesti Pázmány
Péter Tudományegyetemen végzett, jog és ál-
lamtud. államvizsgát tett. Főispáni titkár, vár-
megyei aljegyző, szolgabíró, majd 17 évig fő-
szolgabíró Udvarhely vármegyében. Impérium
váltóskor nyugdíjba ment, s azóta ügyvédi
gyakorlatot folytat. A M. P. vármegyei és vá-
rosi tagozati int. biz. tagja és az összes helyi
magyar társadalmi és kulturális egyesületek
tagja és lelkes pártolója. Politikai, iskola-polit-
ikai és népies tárgyú cikkei főképpen a Brassói
Lapokban és a Székely Közéletben jelentek
meg, legtöbbször „Székely gazda” álnév alatt.

Szabadkai József szinigazgató, * Szabad

A romániai magyar színház fellendítésében je-
lentős érdemei vannak.

kán 1879-ben. Rá-
kosi Szidi színház-
kolájának elvég-
zése után Szatmá-
ron, Szabadkán és
a régi Magyaror-
szág több más na-
gyobb városában
működött mint szí-
nész, rendező és
titkár. — 1918-ban
Békéscsabán igaz-
gató, azóta — rö-
vid megszakítá-
sokkal — a szat-
mári magyar szin-
ház igazgatója. —

Szabó András nyug. kollégiumi igazgató,
* 1871 július 22-én Bitta községben, Háromszék
vármegyében. Középiskolát a sepsiszentgyörgyi
és a székelyudvarhelyi ref. kollégiumokban,
bölcseleti fakultást Kolozsvárt végzett, 1895-
ben, latin és görög szakból középisk. tanári
diplomát nyert. 1894—1932-ig a székelyudvar-

helyi ref. kollé-
giumban tanár, —
közben 1914-1926-
ig az intézet igaz-
gatója. 1932-ben,
mint tb. igazgató
ment nyugdíjba,
azonban a kollé-
gium konviktusát
azóta is tovább
vezeti, egyben a
róm. kath. főgim-
náziumnál óraadó
tanár. Háboru a-
latt 1914—1917-ig
mint honvéd fő-
hadnagy teljesítet-

tett szolgálatot. 20 év óta ref. egyházmegyei
tanácsos, egyházkerületi tanácsbíró, egyház-
községi presbiter, az udvarhelyi Ref. Férfiszö-
vetség alelnöke, székelyudvarhelyi közbirtokos-
sági elnök, városi tanácsos és az állandó bi-
zottság tagja. a M. P. vármegyei végrehajtó
bizottsági tagja. Több más társadalmi és kul-
turális egyesület vezetőségében foglal még he-
lyet. Megjelent könyvei: Szatyrdráma (görög
irod. tanulmány, Székelyudvarhely). — Platon
válogatott művei (1 köt. fordítás, Székelyudvar-
hely). — A balgaság dicsérete (Eramus fordít-
ás latinból, Modern könyvtár kiadás). — Leg-
újabb munkája: Georgicon (Vergilius fordítás
megj. Székelyudvarhely). Tudományos és tár-
sadalmi cikkei a helyi lapokban és különféle
folyóiratokban jelentek meg. Nevéhez fűződik
az új kollégiumi épület építése (1911—12).

Szabó Béni szücsiparos, * 1886 nov. 25-én.

Az O. M. P. parlamenti képviselője s a brassói városi tanács állandó választmányának tagja. Az iparos közéletben országos relációban is vezetőszerepet visz, mint az Ipartestületek Szövetségének — társelnöke. Értékes közéleti szerepléséért a Román Sasrend tiszti érmét, valamint —

a „Peles” emlékérmét kapta (1934-ben).

Szabó Dömjén P., O. F. M. házfőnöklébános, * 1901 V. 4. Zetelakán (Údvarhely-m)

Középiskolai tanulmányait Székelyudvarhelyen s Csikszeredában — theológiát az erdélyi ferencesek hittudományi főiskoláján Vajdahunyadon végezte. — 1932 óta a fogarasi — ferencendi zárda házfőnöklébánosa. A fogarasi M. P. int. biz. tagja. Vallásos és társadalmi működésén kívül

résztesz az erdélyi kath. ifjúsági mozgalmakban, s mint ilyen egyike volt azoknak, akik 1925-ben Erdélyben is beindították a „Szivgárda” néven szereplő és már közismert katolikus gyermek-pedagógiai szervezkedést. Irogat különféle erdélyi katolikus folyóiratba. Önálló vallásos munkái: „Szivgárdista”, „Jézus Szive kultusz” és „Krisztussal a keresztuton” címmel jelentek meg a kolozsvári Szent Bonaventuranyomda kiadásában.

Szabó Albert aradi nagykereskedő, * 1858-ban Nyitrán. Reáliskolát, műegyetemi és kereskedelmi tanulmányokat végzett. Az antalvölgyi üveggyárnak igazgatója volt. 1892-ben alapította üvegnagykereskedését Aradon. Impériumváltozás előtt résztvett a város politikai

életében, az alkotmánypártnak alelnöke volt. A mai „Erdélyi Hírlap” egyik alapítója. Háza — feleségének vezetése alatt — társadalmi és irodalmi középont volt, ahol országos celebritások is megfordultak.

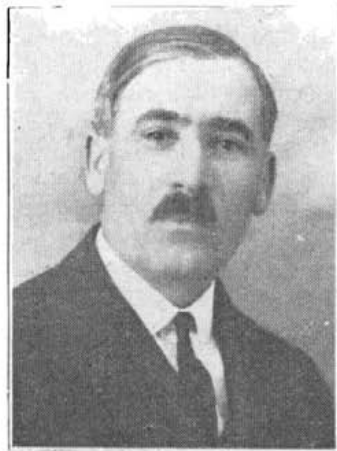
Szabó Endre ref lelkész, * Tiszabökény 1897 XII. 22. Érettségét a máramarosszigeti

ref. főgimnáziumban tett, majd hadbavonult. 1915 X-1920 XI ig orosz fogságban volt. A fogságból hazatérve — a kolozsvári ref. theológiai fakultást három év alatt (1921—24-ig) elvégezte és s. lelkész Tasnádon és — Máramarosszigeten, majd Nagyváradon mint első püspöki káplán — működött. 1927 I. 2

óta színváltójai lelképásztor. A Ref. Énekkar elnöke, a M. P. színváltójai járási és helyi tagozati alelnöke, vármegyei intéző bizottsági tagja, városi tanácsos, egyházmegyei számvevő és dékán. Mint máramarosszigeti lelkész egyfelvonásos szindarabot írt: Az áldott orvos közeleg (karácsonyi szindarab), amelyet több helyen előadtak. Írt egyházi és történelmi tárgyú dolgozatokat.

Szabó Endre szücsiparos, * 1883-ban

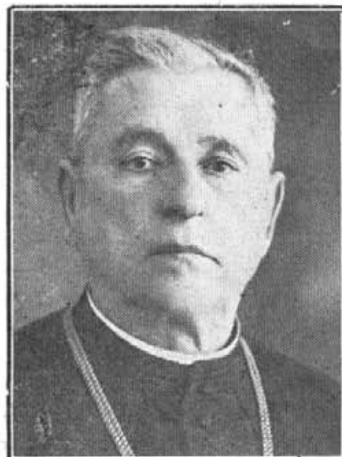

Szatmáron. Iskoláit szülővárosában végezte. Mint szücsiparos — Németországban és Amerikában praktizált. — 1912 óta Szatmáron önálló szücsmester. — Az iparos közéletben számottevő szerepet visz, a Szabó és Szücs Ipartársulat alelnöke, az Ipartestület — volt előljárósági tagja, s több más ipari

és társ. egyesület vez. és rendes tagja. Háboru alatt 1914 szept. 7-én sebesülve mint altiszt kerül fogságba, Szibériából 1920-ban szökik haza.

Szabó István nagyprépost, * Szatmáron 1867 XII. 23. A budapesti egyetemen végzett, papi pályára 1891-ben indult. Végig a szatmári püspöki udvarban működött, 1923-ban általános püspöki helynök lett.

Szabó György róm. kath. főesperes-plébános, c. apát, * 1856 február 9-én Csiba községben (Maros-Torda-m.) Középkiskolát Marosvásárhelyt, theológiát Gyulafehérvárt végzett, 1879 július 25-én szentelték pappá. Első állomásán Gyergyószentmiklóson három és fél évig s. lelkész, majd fél évig h. plébános és adminisztrátor,

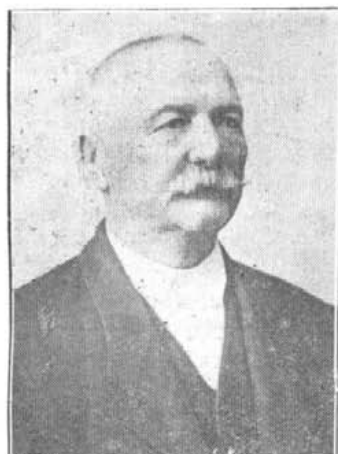
— 1883—1886 ig Medgyesfalván gr. Lázár Jenő földbirtokosnál nevelő és udvari lelkész, — 1886—1896-ig Szentháromságon, (Maros-Torda-m.) plébános, azután Nagyernyén (Maros-Torda-megye)

1896—1911-ig plébános. — Közben 1897-ben szentszéki tanácsos, kerületi jegyző, 1898-ban fungens alesperes a marostordai esperesi kerületben. Nagy előszerepettel működött a közélet terén is, kath. olvasókört, fogyasztási és értékesítő szövetkezetet, tejszövetkezetet, hitelszövetkezetet és gazdakört alakított. Ezek mindegyikének elnöke volt. Ő alapította az egész Erdélyben legvirágzóbb tejszövetkezetet, amely 4 hold területen naponként 2000 liter tejet dolgozott fel, évi forgalma egy millió korona volt. Nagyernyében megvásárolta a Patruban fele 423 hold birtokot és azt 90 gazda közt parcellázta, a parcellázó társaságnak az elnöke volt. U. o. megalakította 1905-ben az alkohol-ellenes szövetséget, mely nagy tevékenységet és áldásos munkát fejtett ki. Absztinens papi és absztinens női csoportot alakított. Tizenkét éven át szerkesztette az „Alkoholizmus ellen” című folyóiratot, több éven át kiadta az „Absztinens pap” és „Absztinens nő” c. szaklapokat. Marosjárán (Maros-Torda-megye) kezelés végett átvette Baranyai Béla eladósodott földbirtokos 132 hold birtokát, amelyet később parcellázott és az egyes gazdáknak részleltetés mellett eladott. A jövedelemből gondozta az egészen elbelegesedett Baranyai Bélát és ennek halála

után a Baranyai birtok maradványából szervezte a marosjári róm. kath. plébániát. A plébánialak építését 80000 lei költséggel végezte. Nagyernyei plébánossága alatt még megalapította a belmissziós papok társulatát. 1911. év május havában a gyergyószentmiklósi hívek nagy többsége plébánosnak választotta, visszaemlékezve 28 év előtti ottani működésére. 1915 júliusban főesperesnek nevezték ki, mely tisztséget ma is betölti, 1929-ben a püspök kinevezi a Szent Katalinról nevezett c. apátnak. 1898 óta a Státus gyűlés állandó képviselője, s 1926 óta az erdélyi egyházmegye igazgató tanácsának tagja. Gyergyószentmiklóson 1912-ben megalapította az Első Csikvármegyei Tejszövetkezetet, 1915-ben a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetet, s 1912 óta elnöke a Hitelszövetkezetnek. 1913-ban a Serfőző Ignác plébános féle szegényalaptól 17 cellás szolid épületet létesített a szegények, munkaképtelenek számára és azt Szeretetháznak nevezte el. 1916-ban szervezte és alapította a nevével elnevezett Gyergyói Szabó György róm. kath. árvaházat a hadiárvák számára, amely a háború alatt és után 50 hadiárvát gondozott és nevelt, s jelenleg is áldásosan működik, a gyerekek létszáma: 30. Nagyernyei és gyergyószentmiklósi plébánossága alatt eddig 30 népmissziót tartott. 1930-ban szülőfalujában a saját költségén templomot épít és szerel fel. Ennek fedezésére eladta örök áron nagyernyei ingatlan birtokait. A templom fenntartására és a szolgálat tételre bejáró lelkész és kántor javadalmazására Marosvásárhelyt házat vásárolt. A ház és telek a csibai róm. kath. egyházközség nevére van telekkönyvezve. Életében a templom fenntartásáról és a bejáró lelkész javadalmazásáról gondoskodik. 10.000 lei alapítványt tett a marosvásárhelyi róm. kath. főgimnázium szegény tanulói számára. Megjelent könyve: „A szeszital moloha” s több füzet. A gyergyószentmiklósi róm. katolikus zárda igazgatója.

Szabó Sándor dr. ügyvéd, * 1881-ben Zilahon. Jogi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, hol jogi doktorátust nyert. Ügyvédi vizsgát Budapesten 1911-ben tett, s azóta Zilahon folytat ügyvédi gyakorlatot. A M. P. helyi tagozati ügyv. alelnöke, a vármegyei tagozat int. biz. tagja, városi tanácsos. A szilágyszőlőki ref. egyház-megye ügyésze, a zilahi Ügyvédi Kamara alelnöke és több társadalmi egyesületnél tölt be vezető pozíciót.

Szabó József birtokos, * 1868 okt. 11-én,

Kolozsváron. Az — erdélyi magyar gazdatársadalomban, valamint a ref. egyházi és a magyar párti életben jelentős szerepet visz, számos köztisztviséget visel. A M. P. kolozsvári tagozati alelnöke, a Kolozsvári Hitelszövetkezet igazgatósági alelnöke, a Kolozsvári Gazdasági Egylet tb. elnöke,

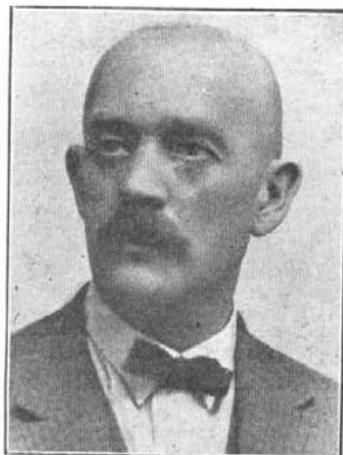
az Emke választmányi tagja, a Bocskay dalárda tb. elnöke, ref. egyházi presbiter és gazdasági bizottsági tag. Több más gazdasági és társadalmi egyesület vezetőségi tagja. Impériumváltás előtt hosszú éveken keresztül városi tanácsos volt, az új impérium alatt is részt vett a város politikában, két cikluson keresztül volt a városi tanács tagja.

Szabó Sándor műszaki tanácsos, * 1887 nov. 20-án Vajdahunyadon. Érettségét a dévai áll. főreáliskolában tett, mérnöki oklevelet 1911-ben a budapesti József műegyetemen szerzett. Háborúig Dalmáciában és Horvátországban — mint vasutépítési mérnök működött, a Karlovác—Knim vasut építését végezte. A világháborúban az orosz, albán és olasz frontokon mint műszaki hadnagy vett részt, többször kitüntették. A háború után állami szolgálatba került, Déván államépítészeti mérnök, majd a kolozsvári igazgatóságnál működik. 1920—1926-ig a brassói államépítészeti hivatal főnöke, 1926—1933-ig a szatmári államépítészeti hivatal főnöke, azóta Zilahon u. i. minőségben mint műszaki tanácsos fungál. A Természettudományi Társulat és az E. K. E. volt tagja. Több nagyobb betonhid és utépítés fűződik a nevéhez. Szakirányu cikkei jelentek meg a szaklapokban.

Szabó Vera szobrász, * 1896 Kiskunfélegyházán. Festői pályára készült, tanítói Hollosi Simon, majd Thorma és Réti voltak. Szobrászatot Budapesten a Vedres Márk vezetésével tanult. — Elsősorban szobor-portrétista. Szoborkarikaturát nagy számmal és nagy jellemző erővel készített (l. Kolozsvári Ujságíró Klubban).

Szabó Mária író, * 1888 Ottományon (Bihar-m.) Regényeket, elbeszéléseket ír. A Szigligeti Társaság és az Erdélyi Irod. Társaság tagja. Megjelent kötetei: Felfelé (regény, 1925), Apassionata (regény, 1926), Magamtól másokig (novellák, 1926). Írásainak vezérmotívuma a felfelé törekvő, komoly kötelességet vállaló és teljesítő nő és annak morális diadala. A férfialakok elgondolása kissé merev és valószínűtlen. Legjelentősebb műve a Felfelé, melyben a mezei élet s a mezőgazdasági változások reális rajzával a Föld eleven megszemélyesítése sikerült. A Felfelé angol fordításban is megjelent.

Szabó Zsigmond bankvezér, * Nagylétán

1883-ban. Felsőkereskedelmi iskolát Debrecenben végzett 1902-ben. Előbb a Hódmezővásárhelyi Központi — Takarékpénztár tisztviselője, 1904 óta a — Zilahi Takarékpénztár és Hitelbanknál működik, jelenleg az intézet vezérigazgatója. A M. P. helyi tagozati választmányi tagja, a Szilagy-

vármegyei Könyvelői Kamara volt elnöke, jelenleg ügyv. alelnöke, a Magyar Kaszinó pénztárosa és ref. egyházi presbiter. Pénzügyi szaklapokban jelentek meg szakirányu cikkei. A világháborúban mint tart. főhadnagy vett részt, a hadiétkiményes Signum Laudis, arany érdemkereszt, Vöröskereszt, tiszti kereszt kitüntetésüket, s több hadsereg főparancsnoki elismerő levelet kapott.

Szabó Imre író és ujságíró * 1882-ben. Háború előtt és alatt a budapesti progresszív ujságokban írt, impériumváltás után Kolozsvárt az „Uj Kelet” munkatársa. Erdélyben megjelent prózai művei: Zsidócskák, 1921. — Szent Eliz, regény 1922. — Hulló csillag. — Piros zubbony. — Zsidó komédiások. — Drámai munkák: A satchen. — Gábort ünneplik. — Két varju. — Fordított Solem Alejchem novellákat és O. Dymov „Szomorúságának énekese” c. művét. Állandóan ismerteti az új zsidó irodalmat.

Szabó Jenő a szatmári Unió Vagongyár R. T. vezérigazgatója. Szatmár város ipari, kereskedelmi és társadalmi életében jelentős szerepet visz. A kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara egyik alelnöke.

Szabó Tibor ref. lelkész, * 1905 Kaplony (Szilágy-m.) Theologiai főiskolát Kolozsváron végzett. Több helyen volt s. lelkész, 1932 óta szaniszlói r. lelkész. A Szaniszlói József Marom ügyv. igazgatója.

Szabó László g. kath. főesperes, * 1884-

ben Nagysomkúton. A belényesi g. kath. liceumban érettségizett, teológiát Szamosújváron végzett, — 1910-ben Szabó János püspök — szentelte fel. 1911-1919-ig Stárci (Szilágy-m.) községben, 1919—1932 III. 31-ig Aknasugatagon (Máramaros-m.) lelkész, — azóta a nagybányai I sz. parochia

lelkésze és fungens főesperes. Az Astra élthosszigliani és az Agru rendes tagja, a g. kath. lelkészegyesület elnöke. Számos népnevelési és egyházi előadást tartott.

Szabolcska Mihály * 1862 IX. 29. Okécskén (Pest-megyében). Gimnáziumot Kecskeméten és Szarvason végez, teológiát Debrecenben hallgat. Egy évig Genfben, majd Párisban tanul, mindkét helyen irodalomtörténeti és esztétikai tanulmányokat folytat. Hazajövet hat évig Marosfelfaluban pap, majd Temesvárra kerül, hol 1899 óta lelkész, később főesperes. Versei hamar megszerzik számára az irodalmi világ elismerését, a Kisfaludy Társaság siet tagjai közé választani. 1891—1921-ig tíz verskötelete jelent meg (Singer és Wolfner, Budapest), s egy prózai kötet: *Időtöltésül* (Debrecen). A Magyar Tudományos Akadémia és a Petőfi Társaság tiszteleti tagja, a temesvári Arany János Társaság tiszteletbeli elnöke. Impériumváltás után versei ritkán jelentek meg, leginkább csak a lapok ünnepi számaiban. A háboru utáni Erdélyi irodalmi fellendülése Sz. lelkivilágára már csak visszfényt vet, s hiába kéri tagjai közé az agg költőt az Erdélyi Helikon. Meghalt 1932-ben.

Szabolcska László dr., * 1897-ben. Re-

formátus lelkész, filozófiai doktor. Művei: egy tanulmánykötet Gárdonyi Gézárról — és egyházi beszédeknek gyűjteménye. (Hivogatás, 1928). Számos egyházi cikke és tudományos dolgozata jelent meg különféle lapokban és folyóiratokban. — Jelenleg (1934) temesvári lelkész és bányási ref. esperes. Jelentékeny közéleti tevékenységet fejt ki.

res. Jelentékeny közéleti tevékenységet fejt ki.

Szalvatoriánusok. A rendnek 1898 óta Temesvár-Mehalában (Ferencváros) 1919 óta Temesvár-Erzsébetvárosban is van rendháza plébániával. A rend tagjai a lelképásztorkodás mellett lelkigyakorlatok és népmissziók tartásával foglalkoznak, valamint egyletek, különösen pedig a kath. munkásegylet vezetésével. A rendet P. Jordán Ferenc alapította 1881 XII. 8-án Rómában. Ugyanitt van a rendnek anyaháza a Szent Péter templom közelében, általános rendfőnöki székhellyel. Az Isteni Üdvözítő társaságának, vagy a Szalvatoriánus rendnek — amint röviden nevezik — jelenleg 63 rendháza van — Európában, Amerikában és Ázsiában. Több nagy — nyilvánossági joggal bíró — tanintézete is van a rendi növendékek kiképzésére. Kinában a rend a pogányok megtérítésére missziót tart fenn. A rendi alapító halála óta A. R. P. Pfeiffer Pankrátiusz vezeti a rend ügyeit. A romániai rend tartomány főnöke 1934 augusztusáig P. Kern Norbert, az erzsébetvárosi házfőnök, azóta P. Christ István a Temesvár-mehalai házfőnök plébános. 1934-ben noviciátust létesítettek a rendtagok pótlására.

Szamos politikai napilap. Alapított 1867-ben. Előbb csak hetenként, később hetenként kétszer jelent meg, s az új század elején alakult napilappá. A lap olvasóterülete elsősorban Erdély északi megyéi. Felelős szerkesztője Dénes Sándor. Belső munkatársai: Baradlai László helyettes szerkesztő, Berger Marcell, Havas Miklós dr., Lengyel István. Bukaresti munkatársa Bányai Ernő. Tudósítók több erdélyi városban. A Szamos a Szabadsajtó könyvnyomda és lapkiadó rt. kiadásában jelenik meg.

Sz. Szakáts Péter (szenterzsébeti) nyug.

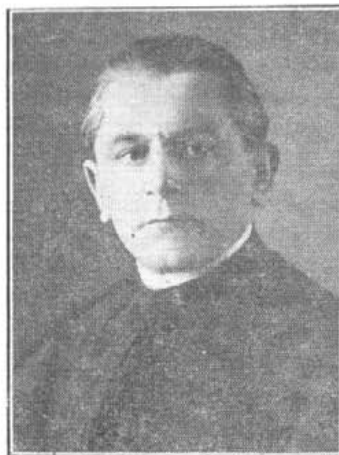
keresk. és iparkamari főtitkár, — földbirtokos, *1851 június 6 án Székelyszenterzsébeten (Udvarhely-m) — Középiskolát a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban, gazdasági tanintézetet Kolozsváron végzett, jogot a — budapesti egyetemen hallgatott. — Állatorvosi oklevelet Budapesten szerzett. Két évig

Kolozs-Monostoron gazdasági tanársegéd, majd ugyancsak két évig gazdasági iskolai tanár Debrecenben. 1882—1889-ig a nyitra-vármegyei Gazdasági Egyesület titkára, 1889—1895-ig az E. G. E. titkára Kolozsváron, majd 1895—1918-ig a marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, amikor nyugdíjba került, s azóta bikafalvai birtokán gazdálkodik. Számos közlisztséget töltött be és jelenleg is nagyjelentőségű közéleti tevékenységet fejt ki. Nyitra vármegye, később Marosvásárhely szab. kir. város tvh. bizottsági tagja volt, elnöke volt a marosvásárhelyi I. ker. függetlenségi pártnak, a polgári egyletnek, a temetkezési nagyegyletnek. Két ízben volt függetlenségi programmal képviselőjelölt. Szövetkezetek alapítása fűződik nevéhez. Nyugalomba vonulása után hat évig volt az udvarhely-vármegyei M. P. elnöke, az udvarhely-vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke, a Mezőgazdasági Kamara volt elnöke, több társadalmi és kulturális egyesület működésében visz vezető szerepet. A ref. egyházkerület világi képviselője. Szakirodalom terén is értékes munkásságot fejtett ki. Nyitrán „Gazdasági Értesítő” címmel szaklapot szerkesztett, munkatársa volt a Nyitramegyei Közölnynek, a Budapesten megjelenő Gazdasági Lapok és Gazdasági Mérnök c. szaklapoknak és a Egyetértés című politikai napilapnak. Kolozsváron szerkesztette az Erdélyi Gazda című szaklapot, Marosvásárhelyen két éven át szerkesztője volt a Székelység c. független politikai napilapnak, u. o. alapította a „Gazdasági Érdekeink” c. szaklapot, amit ma is fenntart. Jelenleg leginkább a Székely Közéletben jelennek meg társadalmi és szakirányú cikkei. — I. Károly román király 1906-ban a Román Csil-

lagrend lovagkeresztjével és a jubileumi emlékéremmel tüntette ki, 1918-ban a magyar polgári hadiérdem érem II. o. kapt. Több más elismerő olevellet és királyi elismerést kapott. A filadelfiai kereskedelmi muzeum kultánácsosa.

Szakáts Miklós szenterzsébeti bankigazgató, * 1897-ben Székelyudvarhelyen. Középiskolát Székelyudvarhelyt, kereskedelmi akadémiát Kolozsvárt végzett. 1909 óta a bankpályán működik, az Udvarhelymegyei Takarékpénztárnál egy évi gyakornokoskodás után cégjegyző-könyvelő, 1921 óta pedig a bank székelykeresztúri fiókjának igazgatója. Ref. egyházmegyei világi képviselő, egyházközségi presbiter, a M. P. helyi tagozati volt alelnöke, a Magyar Kaszinó pénztárnoka (12 év óta), az unitárius főgimnázium szövetkezeti igazgatója. Több más társ. és kult. egyesület vez. tagja.

Szalay Mátyás dr. róm. kath. esperesplébános, költő, * Ujhartyán (Pest-m.) 1889 X. 6-án. Középiskolát a kalocsai és esztergomi

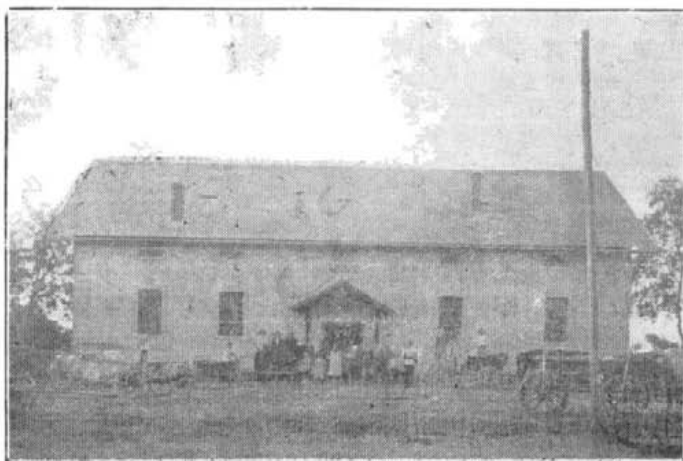
róm. kath. főgimnáziumokban, — theológiát az insbrucki egyetemen végzett, u. o. theologiai és filozófiai doktorátust is kapott. 1915-ben — szentelték pappá. Szászrégenben és Nagyszébenben — prefectus, Budapesten hittanár és egyben P. Banghával — megalapítója a Központi Sajtó-vállalatnak.

1923—1928 ig brádi plébános, azóta Sepsiszentgyörgyön esperes-plébános, kerületi tanfelügyelő. Megjelent versekötetei: Tűzkereszt (Budapest, 1911). — Hunnia nagyhete (Budapest, 1914), — A jóság sorsa (Brassó, 1926), — Albiasz (Kolozsvár, 1927), — Krisztus hét szava (Budapest, 1917), — „Noemi” című szindarabját (megj. Brassó, 1926) ezideig 67-szer adták elő. Sajtó alatt: Legjobb senkinek lenni (verskötet). Theologiai és esztétikai munkáit különféle egyházi és szépirodalmi folyóiratok hozták (Pásztorlúz, Vasárnap, Hirnök, Magyar uriaszonyok lapja, stb.). Az Erdélyi Kath. Akadémia szépirodalmi szakosztályának titkára. Számos kultur és tudományos előadást tartott, mint egyházi szónok is általánosan ismert.

Szántó György író, * 1893 VI. 7. Vágúj-helyen. Műegyetemi és festőakadémiai tanulmányokat végzett Budapesten. 1920-ig festő volt (műveiből három kollektív kiállítást rendezett Erdélyben). 1921-ben háborús fejsérülése következtében megvakult, 1923 óta irodalmi működést fejt ki. Írt tanulmányokat, verseket, novellákat, regényeket és alapította a „Periszkop” c. folyóiratot, melynek megjelent néhány száma művészi kiállításával az egész magyar nyelvterületen feltűnést keltett. Művei kiadása céljából Budapesttel keresett és talált kapcsolatot. Az Erdélyi Helikon is nagy számban jelenteti meg műveit. Megjelent művei: *Sebastiánus utja* elvégeztetett, regény. — *Schumann a karneválban*, versciklus, — *A kék lovas*, novelláskötet. — *Bábel tornya*, regény. — *Az ötszínű ember*, regény. — *Mata Hari*, regény. — *Sport*, regény. — *A földgömb*, regény. — *Az élet ára*, regény. — *A gáz*, regény. — *Jazzband*, regény. — *Stradivári*, regény 2 kötet.

Szaniszlói József Malom. Alapítási éve: 1909. Láng György dr. körorvos kezdeményezésére és fáradozásai eredményeképpen a róm. kath. és ref. egyházak létesítették. A környék legmodernebb emeletes malma. Jelenleg egy vadonatúj Ganz két hengeres 70 HP. nyersolajmotor hajlja 12 járatú külön buza és külön gabonaliszt őrlésre, valamint darálásra berendezve, és olajütővel felszerelve. Diszelnöke: dr. Láng György nyug. körorvos, elnöke: Magyar Bálint rk. plébános, ügyvezető igazgatója: Szabó Tibor ref. lelkész. Mindkét egyházközség létfenntartását nagyban elősegíti.

Szatmári Ujság, északromániai független magyar politikai napilap. Északerdély három vármegyéjének egyetlen magyar napilapja a Szamos volt, s különösen az impériumváltás után e lap mellett egyetlen ujságvállalat sem tudott gyökeret verni, pedig olyan ujságírók is megpróbálkoztak, mint Gara Ernő és Szentimrei Jenő. 1928-ban a Pátria nyomdai műintézet Szatmárra költözvén, s egyik társ-tulajdonosa: **Manyák József** ujságíró, a Haladás c. szépirodalmi folyóirat főszerkesztője megvetette alapját a mai Szatmári Ujságnak. A lap azonban két hónap múlva mások tulajdonjoga alá kerül — **Manyák József** katonáskodott — és ezalatt az idő alatt politikailag is irányt változtatott. (Szociáldemokrata, később cionista.) Körülbelül egy évet élt ily módon a lap, amikor **Manyák József** újból visszavásárolja és azóta M. a lap szellemi és kiadóhivatali vezére. A Sz. U. ma hatodik évfolyamában jár és ellehet mondani, hogy gerinces, meg nem alkuvó és mindenek fölött magyar politikai iránya folytán teljesen meghódította Északrománia magyarságát. Ma naponta 15—20 ezer ember szellemi tápláléka. Intrazingens magyarságért aggódó hangon szólt fel számtalan írásában. Magyar egyházért, magyar iskoláért folytatott kemény harc során szélsőséges sovíniszta elemek behatoltak a lap szerkesztőségébe, ahol vandál pusztítást vittek végbe és **Manyák Józsefet** is bántalmazták (1932. III. 20) Szerkesztőségének tagjai voltak **Kertész László** és dr. **Stern Mór**. Jelenlegi szerkesztőségi gárdája: **Manyák József** főszerkesztő, laptulajdonos, **Figus Albert**, a Magyar Párt alelnöke, **Csányi Piroska**, **Fuchs Jenő**.

Szaniszlói József Malom, látképe.

Szappanos Gyula vállalkozó, * Aradon, 1886 ban. Polgári iskolát Aradon, felsőbb továbbképző rajziskolát Debrecenben és Budapesten végzett, majd az ipari pályára lépett. Budapesten praktizált, 1913 óta Temesváron önálló cím és reklám vállalat tulajdonos. Számlátviteli közéleti tevékenysége során: a M. P. bánati tagozati elnöki tanács tagja, temesvár-erzsébetvárosi tagozati elnöke, a Magyar Székház igazgatósági tagja, az Iparos Székház igazg. tagja, a Temesvári Ipari Hitelszövetkezet elnöke, az Ipartestület és a Munkaadók Szindikátusának alelnöke, a Betegsegélyző pénztár és a Kereskedelmi és Iparkamara igazg. tagja, különféle kulturális egyesületek vezetőségi és választmányi tagja, temesvár-erzsébetvárosi róm. kath. egyház tanácsos. Részt vett a város politikájában is, több cikluson keresztül volt városi tanácsos.

szatmári tagozati elnöke, a Magyar Székház igazgatósági tagja, az Iparos Székház igazg. tagja, a Temesvári Ipari Hitelszövetkezet elnöke, az Ipartestület és a Munkaadók Szindikátusának alelnöke, a Betegsegélyző pénztár és a Kereskedelmi és Iparkamara igazg. tagja, különféle kulturális egyesületek vezetőségi és választmányi tagja, temesvár-erzsébetvárosi róm. kath. egyház tanácsos. Részt vett a város politikájában is, több cikluson keresztül volt városi tanácsos.

Szathmáry Géza városi főszámvevő, * 1898 VII. 6. Szatmáron. Felső kereskedelmi iskolát Szatmáron végzett, államszámviteli államvizsgát Budapesten tett. —1915—1916-ban Budapest székesfővárosi tisztviselő, majd bevonul a világháborúba, s a 12. honvédség e. kötelekében — teljesít harctéri szolgálatot. A III. o. vaskoronarend-

del, az I. és II. o. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki. 1919 óta Szatmár város szolgálatában áll, előbb a városi villamosművek főkönyvelője, 1930 óta a városi számvevőség vezetője. Jótékony intézmények szegényügyi osztályának aktív tagja.

Szamosvidéki Erdőipar és Kőbánya R. T. Alapítási éve 1922. Alakult az Export și Comerț de Lemne vállalatból, cégváltás folytán. — Alaptőke: 3,000.000 lei, tartalékalapok cca 1,500.000 lei. Foglalkozik keményfa és puhafa termeléssel. Parkettgyártás. Nagybányán és Ilobán kőbányája van. Két gőzfűrészsel dolgozik. Erdőkitermelés, puha- és keményfa áru kitermelés. Vezérigazgató: Wertheimer Sándor.

Szatmári Károly ref. lelkész, * 1888 Szerp (Bihar m.) A szatmári ref. főgimnáziumban érettségizett, teológiát Debrecenben 1911-ben végzett. Lelkészi oklevelet 1913-ban nyert. Egy évig Baltház püspök mellett káplán és esküdt diák. 1912-ben Érsemjénbe került, mint káplán, 1914 óta u. o. rendes lelkész. Az egyházi életben mint köriszámvevő és dékán fejtett ki tevékenykedést. Sokat fáradozik hivei kulturális fejlesztésén és egyháza anyagi megerősítése érdekében. 1931 augusztusában — Kazinczy 100 éves évfordulója alkalmával — a Szigligeti Társaság által rendezett ünnepségek egyik lelkes közreműködője volt.

Szatmári Kereskedelmi Bank rt., Szatmár. Az 1927 dec. 31.-i mérlegben feltüntetett alaptőke 10 millió. Az igazgatóság elnöke: Dr. Farkas Jenő. Az intézet 1928 márc. 15-én megtartott közgyűlésén az alaptőkének 10 millió leire való felemelését határozta el.

Szatmári róm. kath. püspökség összesen 101 plébániájából és 178 ezer hívőből román részre esik 44 plébánia 75 ezer hívővel. A kulturális intézmények közül nevezetesebbek: 1. papnevelő intézet és hittudományi főiskola. 2. Szatmári kir. kath. főgimnázium (1919 júniusában a kormányzótanács lefoglaltatta s azóta mint Eminescu állami liceum működik, mely egyideig fönntartott magyar tagozatát 1930-ban megszüntette), 3. Püspöki konviktus, melyben 150 növendék nyerhet elhelyezést, 4. Leánygimnázium román és magyar tagozattal, 5. Tanító-nőképző, polgári leányiskola Máramarosszigeten és felsőbányán. A püspökségnek 60 000 kötetből álló könyvtára van. Szerzetesek közül: jezsuiták, piaristák, ferencrendiek, minoriták és irgalmasrendek működnek az egyházmegyében. Az egyházmegye élére dr. Boromissza Tibor halála után egyelőre apostoli kormányzó kerül Szabó István személyében, majd a konkordátum megkötése után a szatmár-nagyvárad püspökségeket egyesítik és Fiedler Istvánt nevezik ki püspökké. Az egyesített egyházmegyék székhelye Szatmár.

Szatmári ref. női felső kereskedelmi iskola. A szatmári ref. felsőbb leányiskolát 1862-ben létesítette a szatmári ref. egyház, a németi testvéregyház és a szatmári ref. egyházmegye támogatásával és mint olyan működött 1916-ig. Ekkor a vallás és közoktatásügyi minisztérium tekintettel arra, hogy az ilyen, csak az általános műveltséget szolgáló iskola nem felel meg a gyakorlati élet és a kor követelményeinek, kiadta a rendeletet, mely szerint a négy alsó osztály megmaradhat, de a felső tagozat nyolc osztályu gimnáziummá, vagy hét osztályu kereskedelmivé szervezendő át. Az utóbbit választották és miniszteri rendelettel ez az iskola megkapta a nyilvánossági jogot és hogy mennyire felel meg a kor követelményeinek, mutatja létszáma, mely az 1918–19 iskolai évben 103-ra emelkedett. 1925 óta az iskola négy osztállyal működik. A két iskola 1916–28-ig egy szerves egészet képezett közös igazgatóval és tanárkarral Demjénné Molnár Ilona igazgatósága alatt. 1928-ban min. rendelettel megfosztották a nyilvánossági jogtól és követelték a két iskola különválasztását. Az igazgatótanács az 1928. július 5-én tartott gyűlésén az iskolákat különválasztotta és a kereskedelmi iskola igazgatójává Marlininé Scheint Lujzát választotta meg. Azóta az iskola nem nyerte vissza nyilvánossági jogát és azon oknál fogva, hogy más nemzetiségű tanuló nem vehető fel, a tanulók létszáma 46-ra csökkent.

Szatmári Szabó és Szücs Ipartársulat. Több, mint 400 éve áll fenn, a reformáció előtti időkben létezett már és az 1848-as háborúban a hadsereg részére katonaruha szállítást eszközöltek. Nemes Szabó Céh címen működött. Saját székházzal rendelkezik, amelyet 1843-ban vásároltak. A Szücsiparosok Társulatával 1925-ben fuzionált. Az Ipartársulat jelenlegi taglétszáma 85. Általános jövedelméből tagjait segítyezi. Külön temelkezési szakosztálya van.

Szatmárnémeti rk. plébánia (Hildegárda) Ferencrendi atyák vezetése alatt áll, akik 1913-évi nyarán vették át a plébániát és a rájuk bízott hívek lelkipozítását. A ferencrendiek különben nem új lakói a városnak, hanem már azelőtt is mintegy 240 éven keresztül laktak itt. Már 1316-ban ferencrendi kolostor állott Szatmáron. A zárdát még Hám János püspök életében a Szalvatoriánusok részére készült és két rendlegel is jól a gyöngyösi provinciából. Haas az akkori püspök azonban a szerzetesekkel kötött szerződést „egyszerűen” felmondta és azok kénytelenek voltak a zárdát elhagyni.

Haas az épületbe a városi szegényeket helyezte el, és az így szegényházzá alakult épület védnökségét Albrecht főhercegnek (Magyarország akkori katonai és polgári kormányzója) neje, Hildegárda fogadta el és az intézménynek mennyei pártfogója Szent Hildegárdis lett. Innen ment át a közszólásba a kolostor és a templom elnevezése: „Hildegárda”. A szomorú emlékü mohácsi vész Szatmár városában is új, nehéz korszakot nyitott meg. A lutheránizmus elterjedése után a katolikusok plébániája 1530 körül megszűnt és Szatmár 1545-től általában a lutheránus hitre tért át. Az 1556-i háború a ferencesek iltétének is hosszú időre véget vetett és az áldatlan testvérharcban elpusztult a kolostoruk is. Rövidesen a lutheránus Balassa Menyhért lett a város fővezére, aki innen a szerzeteseket kifűzte. A mai zárda és templom építése 1856-ban kezdődött meg, Hám János a nagynevű püspök jóvoltából. A zárda hamar felépült, a templom felépítése azonban Hám 1857-ben bekövetkezett halála miatt félbemaradt. A zárda Haas püspök alatt szegényházzá, míg Biró püspök alatt tenitőképzővé lett átalakulva. Dr. Boromisza püspökig ezt a célt szolgálja a kolostor. A félbenmaradt megkezdett templomot Meszlényi Gyula püspök építette fel. Felépítése 61.735 K.-ba került, — aminek felét maga a püspök, másik felét dr. Kádár prelátus fizette ki. Az utóbbinak adozatkésztségét hirdeti egyúttal a templomnak izlése festése és felszerelése. Dr. Lessenyi apost. protom. gazdag szentségtartóhoz juttatta a templomot, negyedik nagy jötevőjének Szabó István prelátus, jelenlegi káptalani helynök nevét örökíti meg a Historia domus. 1902–3-ban a templom felépült, amely Hám püspök akaratához híven sz. János apostol és evangélista tiszteletére lett felszentelve. A felszentelést már csak Boromisza püspök végezhette el 1906. nov. 1-én. A templomot és zárdát eredeti rendeltetéséhez híven a ferencesek 1913. júl. 29-én foglalták el, s 1913. szept. 28-án ünnepélyes keretek között adta át a megye főpásztor, Boromisza püspök a ferencrendieknek, akiknek első házfőnöke P. Tamás Atajos volt. A háború a franciskánus templomtól is megkivánta adozatát, 1917-ben leszerelték a templom nagy harangját, melyet a hívek adozatkésztségéből pótoltak és az eseményszámba menő harangszentelési ünnepély 1930. máj. 4-én volt. Jelenlegi (1934) házfőnök: P. Sándor Krizosztém, az egyház világi elnöke 1924 óta dr. Schlagelter Nándor orvos. A rend 1929. VII. 1-től kiadja a „Hildegárda” c. egyházi lapot.

Szatmári Kerületi Sport Klub. Alapítási éve: 1934. A Klub vezetősége állandó műsoros esték rendezése által a tagok és azok által bevezetett vendégek kultur igényeinek kielégítésén fáradozik: Elnökök: Tirla Sabin állomásfőnök és Kiss Kálmán CFR. vonalbiztos.

Szádeczky Kardos Gyula dr., nyug. egyetemi nyilv. r. tanár, geológus, * 1860 dec. 27-én Pustafalun (Abauj-Torna-m.) Bölcsészeti

fakultást a budapesti egyetemen végzett, u. o. bölcsész doktorátust és tanári diplomát szerzett 1890-96-ig Budapesten a ref. főgimn. tanára, egyetemi tanársegéd, — majd egy. m. tanár. — 1896-ban Kolozsvárra nevezik ki az ásvány földtan ny. r. tanárává. — Impérium változások állásáról

leköszönt, később 1921-ben elfogadta a felajánlott állami főgeológusi állást, kolozsvári működési hatáskörrel, 1929-ben nyugdíjba ment. Számos köztisztviséget tölt be. Az E. M. E. természettud. szakosztályának elnöke, az E. K. E. tb. elnöke, a Magyar Földtani Társulat volt titkára, a Magyar Zenekonzervatorium volt ügyv. alelnöke, több más tudományos és társ. egyesületnek vezetőségi tagja. Szakfolyóiratokban és nemzetközi kongresszusok kiadványaiban százakra menő dolgozata jelent meg. Önálló nagyobb művei: A Tokaj—Eperjesi hegység geológiai viszonyai (1889). — A Zempléni Szigethegység (a Tud. Társaság Bugáth díjával kitüntetve, 1897). — A Vlegyásza és Bihar-hegység geológiája (1901—1904). — Verespatak közeteiről (1909). — Az Erdélyi Medence teutonikájához (1913). — Tufatanulmányok Erdélyben (1914). — Az utóbbi években a Hargita—Kelemen hegység geológiájával foglalkozott. Nemzetközi geológiai kongresszusokon állandóan részt vett, a kanadai nemzetk. kongresszuson a magyar államot és a magyar tud. szakintézeteket képviselte.

Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület. Alapították 1870-ban gróf Károlyi György elnöke alatt. Az egyesület székhelye Szatmár. Célja: működési területén a gazdaság felvirá-

goztatásának előmozdítása, a gazda közönség érdekeit a törvényhozás, a kormány és a hatóságok irányában képviselni. 50 gazdakört cca 100—100 taggal alapított, amelyet vándorkönyvtárral látott el, s ezek az Egyesület vezetése alatt működnek. Rendes és gazdaköri taglétszám: cca 5000. Elnöke: Berenczei Kováts Béla, ügyv. alelnök: Svaiczter Béla, alelnökök: Sztán Sándor, Bogyas Ferenc és Fried Dezső, titkár: Berenczei Kováts Gusztáv. Erdélynek legintenzívebben és legtevékenyebben működő gazdasági egyesülete. Kebelében működik a Mezőgazdák rt., amely az egyesület tagjait mindenféle mezőgazdasági felszereléssel látja el.

Szatmárvármegyei Takarékpénztár rt. Szatmáron. Alapítási éve: 1894. — Alapítók: 12.000.000 lei. Tartalékalapok: 9.700.000 lei. Nyugdíjalap: 4.831.000 lei. Fiókok: Máramaros-sziget, Nagybánya és Szinerváralja. Foglalkozik a banküzlet minden ágával, export garanciák, deviza jog. Iparvállalata: Szatmári Első Cserép és Téglyagyár rt. Közraktára a vasutállomás mellett 800 vagon befogadó képességű. Igazgatósági elnök: Horváth Bertalan földbirtokos. Vezérigazgató: Steiner József. Igazgatók: Hirsch Sándor, Halász Imre és Kellner Jenő helyettes igazgató.

Szász Endre hirlapíró, * Kolozsvárt 1887-ben. Jogot végzett, egyidejűleg mindjárt újságíró is lett. Tíz évig volt Kolozsvár egykori lapjának, az Újságnak felelős szerkesztője, majd az Ellenzék, később a Keleti Újság szerkesztője lett. Egyéniségében és írásában jeles erdélyi kulturtradíciókat képvisel, az erdélyi közélet sokszor lármás jelenetei közepelte is mindig csendes gesztusokkal, de éber kritikai érzéssel. A Kisebbségi Újságíró Szervezetnek több éven át elnöke volt s az erdélyi újságíróéletnek általában reprezentatív embere.

Szász Ferenc mezőgazda, gazdasági szakíró, * 1880 Pustakamaráson. — Magyaróvart végzett, azután gyakornok Kisbéren s a Kolozsvári Gazd. Akadémián. Ez intézet tejjgazdasági tanszékének asszisztens előadója volt. Szakfolyóirati számos cikke, s a következő könyvei jelentek meg: Tehénészeteink szervezése és vezetése. — Az erdélyi magyar marha standardja. — Sajtkészítés — és Jászberényi András akad. tanárral együtt irt Általános Tejjgazdaságtana. A „Báró Kemény Örökösök” birtokát kezeli. Az E. G. E. igazgatóválasztmányának tagja. A Magyar Párt nagysármási tagozatának elnöke.

Szász Ferenc (szövérdi) gazd. szakíró, * 1893 Kissármáson. Gazd. akadémiai oklevelet és politikai doktorátust szerzett. Sűrűn jelennek meg a gyakorlati és elméleti mezőgazdaság körébe vágó írásai, a Magyar Nép c. folyóiratnak közgazdasági szerkesztője. E folyóirat kiadásában jelent meg érdekes könyve: Mindennapi kenyérünk 1927 ben. Népszerűsítő természettud. írásokat is közöl, különösen a csillagászati ismereteket popularizálja.

Szász István (szövérdi), * 1865 II. 14. Pusztakamaráson. Érettségi után a magyarvári gazdasági akadémiára iratkozott be, s oklevelet nyervén, a Wenckheim féle uradalomban gyakorlalkodott. Azután a lipcsei egyetemnek volt a hallgatója, s tanulmányozta a német mintagazdaságokat. Hazatérve 10 évig egy magángazdaságban működött és Erdélyben ő vezette be a műtrágyák használatát. 1898-ban m. kir. gazdasági felügyelővé nevezték ki, s e minőségben hivatalos működése mellett a téli gazdasági előadásokat rendszeresítette. 1907-ben átlépett az állami jószágok és telepítési ügy szolgálatába mint jószágfelügyelő. Új státusában az államjószágigazgatói rangot érte el. A gróf Bethlen István elnökleite alatt működő ingatlanforgalmi bizottságnak I. előadója volt. A Magy. Földh. Int. Orsz. Szöv. Erd. Kirend. vezetői állását töltötte be és az intézet ügyeit ma is ő likvidálja. Mint gazdasági felügyelő, az erdélyi magyar szarvasmarha tökéletesítését és többoldalúvátételét propagálta. Az erdélyi telepítések terén is sokat dolgozott. Alelnöke az erdélyi Gazdasági Egyesületnek, társelnöke a Transylvania Banknak, a kolozsvári ref. egyházmege főgondnoka.

Szárhegyi szentferencendi zárda. Ős időkől kezdve áll, a Lázár grófok egyike alapította 1643 ban. Első lelkésze P. Bertalan volt 1669-ben az összeomlás előtt az előzárdat P. Kajoni János akkori házfőnök ujjaépítette. A zárda déli, emeletes részét P. Veress Dániel építette 1712-ben. A hegyfelőli cellákat 1692-ben P. Kálmándi Ferenc házfőnök kezdte építtetni. Előbb a régi Mária kápolnát használták templomnak, míg 1749 ben kezdték meg a nagy templom építését, ebben az időben építették újra a zárdát is 1762-ben ásták az első kutat 25 öl mélységben kaptak vizet. Ez a kut 20 évig állott fenn. 1872-ben a zárda és a templom porrá égett. Mária Terézia 1743-ban a zárda és a templom újraépítését megerősítette, amikor az épületek újból a testvérek tulajdonába kerülhettek.

Szárhegyi róm. kath. egyházközség ősi eredetű, temploma fundamentumát 1488-ban tették le. Az egyházközségben fennállása óta állandóan világi papok működtek. Temploma többször lett renoválva, szentélyében a Lázár grófok kriptája van elhelyezve, az oltárok az 1700-as évekből valók. Az egyházközség 7 tanerős iskolát — amely három épületben van elhelyezve — tart fenn.

Szász B. Béla ref. kollégiumi vallásánár, * Kolozsvárt 1872 X. 30-án. Középkolozsvárt a ref. kollégiumban, theologiai akadémián Budapesten végzett, majd egy évig Angliában folytatótt theologiai tanulmányokat. — 1908-ban Budapesten theologiai egyetemi magántanári képesítést nyert. — Egyetemi tanulmányait Kolozsváron végezte. 1896—1901 püspöki titkár Buda-

pestben és Kolozsváron, 1902-ben Magyarvácsen (Szolnok-Doboka vm.) ref. lelkész, 1910 óta a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Kollégium vallásánára. A kollégium előjárósági és az erdélyi ref. egyházkerület közgyűlési tagja. „Öreg zsoldár titka” címmel kisebb regénye, füzetekben egyházi beszédei jelentek meg. Szerkeszti a „Székely Nép” c. politikai hetilapot, amelyben vezércikkei és szépirodalmi munkái jelennek meg, s „Az opinol” c. regényét közölte.

Szántó Béla rk. főgimn. tanár, * 1902 Kolozsvár. Tanítói oklevelet a kolozsvári áll. tanítóképzőben nyert 1920-ban, áll. zeneakadémiát ugyancsak Kolozsvárt végzett, zenetanári képesítést Bukarestben szerzett. Már mint tanítóképző intézeti hallgató a kolozsvári Szent Mihály templom kórusának volt az orgonistája, 1926 óta a kolozsvári kath. főgimnázium zene-tanára. A R. M. D. központi és kerületi titkára, a „Lyra” dalkör, s több más polgári dalárda karnagya. Az 1933. évi szamosújvári kerületi versenyen a Lyra dalkörrel az I. csoport első díját nyerte. Számos társadalmi és kulturális egyesület alapításában és megszervezésében tevékeny részt vesz és azok vezetésében ma is agilis tagja.

Szántó Dezső és Fia redőny- és kályhagyára, Nagyváradon. Románia első és leg-

régibb szakmabeli gyára. Alapított: 1898-ban. — Gyártmányok: „Esslingeni” faredőnyök. Acéllemez üzleti redőnyök. „Zephir” — szab. fatüzelésű légfűtéses folyton-égő kályhák. — „Elite” zománczott asztali tűzhe-lyek. — „Overhead Door” szab. amerikai garage és raktárajtók. Min-

dennemű különlegességek Redőnyök bel- és külföldi faanyagból, a leg-
 jobb német és olasz szisztéma szerint acéllemez, — vagy láncos szerkezettel készülnek. Munkások szám: cca 60. 30 HP. Cégtulajdonosok: Szántó Dezső, — a cég alapítója, a redőnygyári ipar romániai meghonosítója — és Szántó Sándor, akik a cégjegyzésre külön-külön is jogosítottak. Központ: Nagyváradon (Oradea, str. Mărășești 8. Telefon 491). képviseltek az ország minden jelentős városában.

Szász Albert festőipari cikkek nagyke-
 reskedése. Alapítási éve 1920. Állandó nagy raktár minden a festő ipari szakmához tartozó anyagok és szerszámokban. Székhelye Oradea (Nagyvárad. str. Alexandri No. 7).

Szeghő Imre dr., ügyvéd, * 1893 Szege-
 den. 1918—1920-ig a kolozsvári „Ellenzék” publicisztája volt, ennek a lapnak később is jogi munkatársa. Több jogi munka szerzője, az Ujságíró Szervezet ügyésze.

Szeibel István püspöki titkár, * 1896 Vill. 4. Gilvács (Szatmár-m.) — A szatmári kath. fő-
 gimn. érettségizett, teológiát a budapesti Páz-
 mány Péter tudomány egyetemen végzett. —
 1922-ben Boromisza püspök szentelte fel. 1922-
 1926-ig Szinerváralján és Szatmáron káplán,
 1926—1932-ig a szatmári r. k. püspöki irodában
 szentszéki jegyző, azóta püspöki titkár.

Szele Béla dr., ügyvéd, lapszerkesztő, *
 1878 XI. 4. Brassóban. A megyei és városi
 közéletben háboru előtt is résztvevő. Háboru után
 a kisebbségi politikai mozgalmak terén látjuk,
 mint a Magyar Párt egyik szervezőjét s mint
 a gyors népszerűsége emelkedett Brassói La-
 pok főszerkesztőjét. A ref. egyházi közéletben
 is résztvesz, egyházkerületi világi főjegyző. —
 1926 évi kamarai választásokon magyar párti
 listán Brassó megyében megválasztják, — de
 mandátumát a Kamara — avval a megokolás-
 sal, hogy Szele a románsággal szemben ré-
 gebben illojálisan viselkedett — nem igazolta.
 A Brassói Népbank és az Általános Kereske-
 delmi r. t. igazgatóságának alelnöke.

Szegedy József dr., főorvos, * 1871-ben

Désen. Nagybá-
 nyán tett főgimn-
 érettségét, egyete-
 met Kolozsváron
 végzett. 1896-1900-
 ig kórházi—orvos
 Debrecenben, 1900
 ban a kolozsvári
 sebészeti klinikán
 dolgozik, — majd
 később u. o. ta-
 nársegéd. 1907—
 1919-ig a kolozs-
 vári Vörös Kereszt
 szanatórium főor-
 vosa, azóta pedig
 igazgató-főorvosa.

Az E. M. E. r. tagja, s számos társadalmi és
 kulturális egyesület tagja és pártolója. Legu-
 jabbban egy népszanatórium létesítésén fárado-
 zik, s az alapítandó szanatórium intéző-bizott-
 ságának az elnöke.

Szemere Miklós bankigazgató, * 1887-ben
 Nagyváradon. Ugyanott kezdte, majd Ausztriá-
 ban és Németországban folytatta tanulmányait.
 Pályáját a Magyar Általános Hitebanknál kezdi.
 1922-ben a Biharmegyei Takarékpénztár vezér-
 igazgatói állását foglalja el, melyet ma is be-
 tölt. Bankári tevékenységén kívül aktív részt
 vesz a „Biharmegyei” érdekszférájába tartozó
 ipari vállalatok: „Derby”, „Flora”, „Feketeerdő”
 igazgatásában és vezetőségi tagja az országos
 keresk. és ipari korporációk majd mindegyiké-
 nek. Országos vonatkozásban a nevét 1927
 őszén kezdik emlegetni, amikor bankja és ipar-
 vállalatai iránt az angol piacon érdeklődést
 tudott kelteni, s jelentősebb angol részvényér-
 dekltséget be is vonultatott.

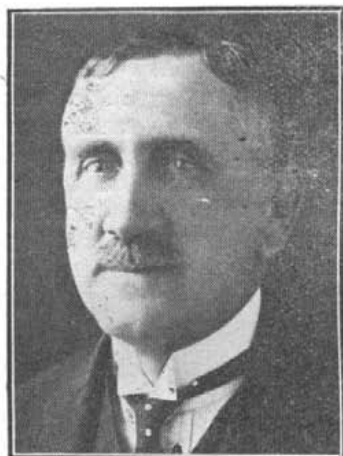
Szelle Károly orvos, zeneszerző, * 1891 III. 21. Arad. 1919-ben mutatták be Maharadzsza című operettjét Aradon. Irt nagyszámmal dalokat (Kiss József ciklus stb.) székely népballadákat zenésített, tekintélyes számú zongoradarabja és egyéb műve is van. Szerepel mint előadó is. Aradi lapok zenekritikusa.

Szemplér Ferenc id. tanár, nyug. főgimn. igazgató, * 1871. Székesfehérvárott. Főiskolai tanulmányait a budapesti és kolozsvári tud. egyetemeken végezte. 1898 óta az erdélyi róm. kath. Státus marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi és brassói főgimnáziumainál tanárkodott, utóbbinál 1917 óta mint igazgató működött. Harmencöt évi szolgálat után 1933 szept. 1 én vonult nyugalomba. 1905—1908-ig a budapesti „Alkotmány” ker. kath. napilap belső munkatársa. Költeményei, társadalmi cikkei sűrűn jelentek meg a fővárosi és vidéki lapokban és folyóiratokban. Háború előtt a budapesti kath. nagygyűléseken két ízben is mint nyilvános ülési szónok szerepelt. Előadásokat tartott ismételtén is a kath. Szövetségnek Aradon, Temesváron, Nagyváradon, Szabadkán, Petrozsényben, Szegeden rendezett speciális kongresszusain. Háború után erdélyi lapokba és folyóiratokba dolgozott. Az Erd. Kath. Akadémia rendes tagja, a R. M. D. egyik megalapítója, első elnöke, most örökös tb. elnöke.

Szentimrei Jenő író és újságíró * 1891-ben Aradon. Ludovikát végzett, s mint aktiv tiszt szolgált a világháború végéig. Impérium változás után újságíró, erdélyi napilapok munkatársa, folyóiratok szerkesztője. Egyideig a Keleti Újság belső munkatársa, (egyidejűleg a Napkeletnek is egyik szerkesztője) majd szépirodalmi lapok kiadására a „Haladás” c. irodalmi vállalatot alapítja, később az Újság politikai napilap munkatársa a lap megszűnéséig. Az első impériumi évek kulturmozgalmainak eleve részese volt, publicisztikájával, pódiumi szerepléseivel és szervező munkájával. Irodalmi működése is jelentékeny. Megjelent könyvei: Azoknak a keveseknek (versek, 1912). — Erdély felől (versek, 1916 Budapest). — Egyenest támadás (Budapest). — Mikroszkop (karcolatok Kolozsvár, 1921). — Nyári délután Egeresen (versek 1924 Kolozsvár). — Városunk és más elbeszélések (1925 Marosvásárhely). — Sipos Domokos posthumus verseskötetét hosszabb bevezető tanulmánnyal látta el (1928). Ugyanez évben nagy sikert ért el Verses Magyar Históriaja. Jelenleg (1934) az „Ellenzék” felelős szerkesztője.

Szendrei Mihály színigazgató, * 1866-ban, színészakadémiát járt Budapesten. Színész volt majd 30 évig színigazgató. Ebből 24 évet Aradon töltött. Az impériumévek alatt Marosvásárhelyt, Szatmáron, Temesváron, Déván is járt társulatával.

Szentmártoni Kálmán (pozsonyi) unitárius főgimn. igazgató, * 1879 febr. 8 án Nyárádszentmártonban (Maros-Torda m.) Középiszkolait a kolozsvári unitárius főgimnáziumban

végezte. — tanári diplomát u. o. a tudományegyetemen — 1907-ben szerzett. — Három évig h. tanár volt a kolozsvári unitárius főgimnáziumnál, 1907 óta a székelykereszturi unitárius főgimnázium rendes tanára, 1933 dec. óta az intézet igazgatója. Az unitárius egyházi főtanács tagja. az Unitárius

Irodalmi Társaság vál. tagja, a székelykereszturi Unitárius Nőegylet titkára (20 év óta), s a régi impérium alatt elnöke volt a helyi Vöröskereszt Egyletnek. Megjelent irodalmi munkái: II. Rákóczi Ferenc politikájának vezéreszméi (1904). — Tanulmányi kirándulás az Aldunára (1908). — Erdély politikai helyzete Dávid Ferenc korában. — Bárány Orbán Balázs (történelmi arckép). — Heraclides Basilicos Jakab (Despot—Voda moldvai fejedelem és a magyarok, megjelent román és magyar nyelven). — Nagy nyomorúságok a napoleoni háború után (1931.) — Székelykereszturi Jótékony Nőegylet 50 éve 1892—1932-ig. — Sajtó alá rendezve ez ideig legnagyobb munkája: János Zsigmond erdélyi fejedelem élet és jellem-rajza. Történelmi, társadalmi és szépirodalmi cikkei: Ellenzék, Pásztortűz, Keresztény Magvető, Unitárius Egyház, stb. c. lapokban és folyóiratokban jelentek meg. A Rákóczi Albumban Sz. K. írta meg: a „II. Rákóczi Ferenc mint író” című értekezést, megírta továbbá Petőfi utolsó éjszakájának hiteles történetét és lelkes munkásságának eredménye az is, hogy emléktáblával van megjelölve Székelykeresztúron az a ház, ahol Petőfi utolsó éjszakáját töltötte. Több társadalmi és kulturális egyesület vezetőségi tagja és lelkes pártolója.

Szentmiklós Ödön dr., (szőkefalvi) orvos, * 1889 febr. 28-án Gyulafehérvárt. Középiskolát a gyulafehérvári rk. és a nagybányai állami — főgimnáziumokban, egyetemet Kolozsvárt — végzett. A kolozsvári ideg- és elme-klinikán Lechner professzor mellett gyakornok és tanársegéd. — Majd 1914-ben bevonult a világháborúba, s az orosz fronton harcolt. Két évig volt orosz —

fogságban, honnan 1916 augusztusban mint cserefogoly került vissza. 1918 óta Nagybányán gyakorló orvos és egyben a betegsegélyző pénztár orvosa. Két évig a Poliklinika rendelő-orvosa is volt. A M. P. helyi tagozati int. biz. tagja, több társadalmi és kulturális intézmény tagja és pártolója. Több ismeretterjesztő és népies szakelőadást, az E. M. E. 1932 évi nagybányai vándorgyűlésén pedig az ólommérgezésről, mint helyi aktualitásról nagyobb tudományos előadást tartott.

Szentmiklós Ödön dr., szül. Tallos Julia, írónő. Tárcái, novellái a Pesti Naplóban és a Magyarországon jelentek meg. A háború alatt e két lap haditudósítója volt, s a harc térről feltűnést keltett dr. Bánné, Tallos A. írói név alatt.

Szent-Iványi József dr., az unitárius egyház főgondnoka, * 1879-ben Farnason. Jogot végzett Kolozsvárt és Budapesten, majd utóbb a magyarvári gazdasági akadémiát is végezte. Földbirtokának vezetése mellett főgondnoka (1925) az unitárius egyháznak és az O. M. P. kalotaszegi tagozatának elnöke.

Szenes Imre dr., tüdő specialista, * 1898-ban Glogovácon, Arad vármegyében. Egyetemet Kolozsváron végzett 1923-ban. A budakeszi Weisz Manfréd tüdőszanatórium és a nagyváradi Tüdőszanatórium volt osztályvezető-orvosa. 1930 óta Szatmáron folytat gyakorlatot, tüdő-szakorvos. Értékes szakcikket írt.

Szeniczey Gáspár Anna zongoratanárnő. A budapesti zeneakadémián zongoratanári diplomát nyert. Tanulmányait Bendiner Nándornál

folytatta tovább. Zenepedagógus és előadó. Debrecenben és Szatmáron önálló koncerttel szerepelt, s több kül- és belföldi neves művészt kísért.

Szeniczey Gáspár Pál (borhidi) nyug. árvaszéki elnök, * 1860 Kakszentmárton (Szatmár-m.) Az iglói evang. főgimnáziumban érettségizett 1878-ban, jogi tanulmányait a kassai jogakadémián végezte és jogtud. vizsgát tett. Előbb törv. joggyakornok Szatmáron, majd három évig Hódmezővásárhelyen városi tisztviselő. — 1892-ben Szatmárvármegye szolgálatába kerül és — Nagykárolyban pénztári ellenőr. 1895-ben u. o. árvaszéki ülnök, 1914-ben pedig árvaszéki elnök, 1925-ben ment nyugdíjba. A régi Szatmármegye utolsó árvaszéki elnöke volt, 18 évig volt a nagykárolyi ref. egyházmegye tanácsbírája, s a jelenben is tb. tanácsbíró, a városi tanács szinügyi bizottságának tagja, a M. P. járási tagozati int. biz. tagja, s több társadalmi és altruista egyesület tagja. Igazgató vál. tagja volt a megszűnt szatmári Széchenyi Társulatnak. A Szatmárvármegyei Közlönyben régebben tárcái, cikkei jelentek meg. A hadiárvak és rokkantak érdekében kifejtett tevékenységéért a polgári hadiérem II. o. tüntették ki.

Székely László műépítész, * 1877 VIII. 3. Nagyszalontán. A budapesti műegyetemet végzén, három éven át Czigler Győző tanárnál dolgozott. 1903-tól Temesvár város szolgálatában állt 1922-ig, azóta magánépítész irodát tart fenn Temesvárt. Tervei szerint épült Temesvárt a piarista gimnázium, közbúvárhíd, kereskedelmi és iparkamara, a nyári mozi, a strand fürdő, szanatóriumok, stb. középítkezések és magánépületek.

Székely Közélet, politikai és társadalmi hetilap, megjelenik Székelyudvarhelyen. Alapították 1918 novemberben. Első szerkesztői Kassai F. István és Embery Árpád voltak. A lap szerkesztését 1920-ban Tompa László vette át, aki azóta is szerkeszti.

Szenkovits Aurel dr., ügyvéd, szőlőbirtokos, * 1872-ben Brassóban. A kolozsvári unitárius kollégiumban érettségizett, jogot a kolozsvári egyet. végzett, a jogtud. doktora.

—Ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt, 1930-ban tett és azóta ügyvédi — gyakorlatot folytat. — Jelentékeny közéleti tevékenységet fejt ki, számos közlisztséget visel. A tordai r. k. egyháztanács tagja és ügyésze,

a Státus bizottsági tagja, a tordai Kulturház volt elnöke, az Erdélyi Bank, a Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár, az Aranyosgyéresi Agyagipar rt. és több más pénzintézet és iparvállalat igazgatósági tagja. Az OMP. központi int. biz. tagja, a tordai M. P. volt alelnöke, jelenleg int. biz. tagja és sok más társadalmi és kulturális intézmény vezetőségében foglal még helyet, az EKE volt tagozati elnöke. Az impérium változásig 18 évig volt Torda város tisztii főügyésze és vármegyei tb. főügyész. Az Erdélyi Bank ügyésze.

Szent-Iványi Sándor (sepsiszentgyörgyi) az unitárius theol. akadémia m. tanára és kolozsvári lelkész, * 1902 jan. 18-án Marosvásárhelyt. Középkiskolát Marosvásárhelyen a ref. és rk. főgimnáziumokban, theológiát Kolozsvárt végzett. 1933-ban — a chicagói egyetemen tanult, s egy évig a normális és abnormális élettanból képesítette magát. — 1927 ápr. óta kolozsvári unitárius lelkész, 1932 jun. óta pedig theologiai magán tanár.

az Unitárius Irodalmi Társaság r. tagja, a Dávid Ferenc Egylet titkára, az Unitárius Iratérjesztő ügyvezetője, a missziói bizottság tag-

ja és egyházi főtanácsos. A Székelyek Kolozsvári Társaságának ügyvezető alelnöke és a Romániai Magyar Dalosszövetség volt igazgatósági tagja, az EME r. tagja. Megjelent kötetei: Még csak egy félév az élet (elbeszélés, Kvár 1928) — Jellempróba (egy felv. vallásos tárgyú színmű, Kvár 1931). — Vallásos nevelés ott-hon (Kvár 1931). — Jézus emberarca (beszédgyűjtemény, Kvár 1929). — Az unitarizmus lényege (Kvár 1932). — Az unitarizmus fejlődése (Kvár 1932). — Angolból fordította: Mellikan A. Robert: „Természettudomány és vallás”. — Fosdick Harry—Szentiványi S. Hit és értelem (Kvár 1932) — Részt vett amerikai tanulmányutja előtt a „Tizenegyek antológiájában”, amelynek egyik szerkesztője volt. A Pásztorlüz, Keleti Ujság, Előre és más szépirodalmi folyóiratokban, valamint napilapokban főképen novellái jelentek meg. 1927 óta szerkeszti az Unitárius Közlönyt, amelyik a legelterjedtebb unitárius folyóirat. S. Nagy Lászlóval együtt megalapította az Unitárius Iratérjesztőt, Balázs Ferencsel egyetemben pedig a Vasárnap Délután c. irodalmi folyóiratot szerkesztette.

Székely Józsefné özv. sz. Petruska Mária, * Beregszászon 1875-ben. Róm. kath. tanítóképzőt 1893-ban Szatmáron végzett okleveles ovónő.

Működését Szatmáron kezdte, — ahol a róm. kath. zárdában egy évig tanított, majd — szintén egy évig tanítónő a jászberényi róm. kath. zárdaiskolában, — onnan Ung megyébe kerül s egy év után beregszászi áll. iskolai tanítónő (1897—1902).

Azóta, 1930-ig — nyugdíjaztatásig — Szatmáron áll. iskolai tanítónő. Jótékonykodás terén fejt ki érdemes tevékenységét, a Szatmári Jótékony Nőegylet szegényügyi osztályának elnöknője, a Kath. Karitás választmányi tagja.

Szekták. Romániában 24 536—1928 sz. törvény szerint tiltva van a következő vallásos társulatok működése: Nazarénusok, Millenisták, Reformált adventisták, Aratók, Pentikostalisták, Inochentisták. Államilag engedélyezve: Baptisták és a hetednapos adventisták.

Szentkirályi Sámuel dr., egyetemi nyilv. rk. tanár, * Tordán 1885-ben. Felsőkereskedelmi iskolai érettségét 1904-ben Kolozsváron tett,

egyetemi tanulmányait a budapesti Pázmány Péter tudomány-egyetem bölcsészeti és jogi fakultásán végezte. Felsőkereskedelmi iskolai tanárképzőt és közgazdasági egyetemet végzett. — A közgazdasági tudományok doktora. 1908-tól a kolozsvári felsőkereskedelmi iskolánál és kereskedelmi akadémiánál működött, mint rendes tanár, az impériumváltás után ezen intézetek igazgatója lett, mely minőségben 1926-ig maradt. Miután a magyar akadémia 1922-ben megszűnt, a helyébe lépő román állami akadémián nyert tanszéket, a magyar konverzáció és kereskedelmi levelezés tantárgyaiból. Ennél az intézetnél 1926-ban véglegesítették, mint egyetemi magántanárt, s így az igazgatói állásáról leköszönt. 1931 óta mint nyilvános rk. egyetemi tanár működik. Közéleti tevékenysége során: az EME és EKE választmányi és igazgatósági tagja, az állami felsőkereskedelmi iskola felügyelő biz. tagja, evang. egyházközségi presbiter, a KAC alelnöke, s több más köztisztviséget tölt be. Fontosabb irodalmi munkái: A kolozsvári kereskedelmi akadémia története (Kvár 1923). — A romániai kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági kamarák fejlődése és története (Kvár 1926). — Kereskedelmi levelezés és ismeretek (tankönyv I. rész, Kvár 1923, második rész 1930, u. az III. rész Kvár 1933). Több más kisebb munkát és számos tudományos értekezést írt. A világháborút mint tart. főhadnagy küzdötte végig, 44 hónapot töltött a harctéren, megsebesült. Kiténtetése: Koronás arany érdemkereszt és két hadiékítményes Signum Laudis.

Szell Lajos dr., * 1882 III. 13. Aradon. U. o. ügyvéd (nyugalmazott járásbíró). Az aradi Magyar Párt tagozati elnöke. Részletes kommentárokkal ellátott törvényfordításai hasznos kézikönyvek. Számos politikai cikke jelent meg napilapokban is.

Szécsen Zoltán fotóművész, * Szatmáron 1894-ben. Középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte, majd Budapestre ment, ahol az Iparművészeti főiskolán rajz és fotoesztétikai tanulmányokat folytatott. Utána Bécsben és Budapesten több császári és királyi udvari műteremben dolgozott. — 1920 óta Szatmáron van fotóműterme. — Művészi fényképeit — 1925-ben a brassói orsz.

kiállításán aranyéremmel tüntették ki. 1929-ben a London Salon of Photography-ban, 1928-ban a párisi-torinói és a chicagói nemzetközi fotóművészeti tárlatokon egyedül képviselte Romániát és mindenütt díjazásban és kiténtetésben részesült. A legkiválóbb esztétikusok méltatták munkásságát és irtak róla kritikát nyugateurópai folyóiratok és újságok hasábjain. A londoni „British Fotogr. Almanach” fotoillusztrátora és művészi fényképei a legnagyobb és legelőkelőbb külföldi magazinokban jelennek meg.

kiállításán aranyéremmel tüntették ki. 1929-ben a London Salon of Photography-ban, 1928-ban a párisi-torinói és a chicagói nemzetközi fotóművészeti tárlatokon egyedül képviselte Romániát és mindenütt díjazásban és kiténtetésben részesült. A legkiválóbb esztétikusok méltatták munkásságát és irtak róla kritikát nyugateurópai folyóiratok és újságok hasábjain. A londoni „British Fotogr. Almanach” fotoillusztrátora és művészi fényképei a legnagyobb és legelőkelőbb külföldi magazinokban jelennek meg.

Foto
Szécsen

London
Salon
nemzetközi
kiállításáról

Szepessy János iparos, * 1888-ban Szatmáron. 1911 óta szülővárosában önálló iparos, csizmadia mester. Szatmár város ipari és társadalmi életében számottevő szerepet visz. A Csizmadia Ipartársulat jegyzője, az Iparos Otthon egyik megalapítója, a Csizmadia Temetkezési csoport felügyelő bizottsági tagja, a M. P. tagja. Tevékeny részt vett a Csizmadia Ipartársulat székházának újjáépítésében is. A világháborúban 1914 novem-

ber óta orosz hadifogságban volt (1919-től a japán és kínai részeken), 1920 végén az amerikai magyarok intervenciójára és segítségével került haza. Hadifogsága alatt is aktív munkát fejtett ki szakmájában és a szibériai Sjretemsk városban száznyolcvan munkást foglalkoztató gyárnak volt a vezetője és instruktora. Fogságának élményeit a „Szatmári Ujság” sorozatos cikkeiben közölte.

Székelykereszturi református egyházközség, 1630-ban már anya egyház volt. Első lelkésze Török István. Jelenlegi temploma 1834-ben épült. Felekezeti iskolát tart fenn, a hivek lélekszáma 1700. Esperesi központ. Kebelében az összes vallásos intézmények működnek.

Székelykereszturi Kaszinó 1928-ban ünnepelte fennállásának 60 éves jubileumát. Székelykeresztur társadalmának kulturális igényei kielégítése és fejlesztése szempontjából jelentős szerepe van. Saját székházzal rendelkezik. Jelenlegi taglétszáma 180. Elnöke Jakab János nyug. járásbíró, alelnök Gálfalvi Samu főgimn. tb. igazgató, titkár Útő Lajos unitárius lelkész, jogtanácsos dr. Gálfy Zoltán ügyvéd, pénztárnok Szakáts Miklós bankigazgató, gazda Flórián László kereskedő és 12 választmányi tag.

Székelykereszturi Unitárius Téli Gazdasági Iskola. Alakult 1931-ben. Fenntartja az egyetemes unitárius egyház. Célja: kiscgárdák kiképzése. Az iskolába való felvételhez négy elemi iskola szükséges. — A tanulók minim. korhatára 14 év, maxim. 30 év. Az iskola két téli és két nyári félévből áll. Téli félév: X. 15. IV. 15.ig, ezt az időt a növendékek az isko-

lában töltik, míg a nyári félévet szülőik gazdaságában. A nyári félév alatt a szaktanárok köteleességévé tették a tanulók meglátogatását. Téli félév végén elméleti, nyári félév végén a tanulók — állami ellenőrzés mellett — gyakorlati vizsgát tesznek. Az iskola elvégzése egy éves katonai szolgálati kedvezményre jogosít. Az iskola bentlakással, konviktussal mintagazdasággal, faiskolával és kertésszel van felszerelve, illetve egybekötve. A tanulók létszáma 1931—22 ben 36, 1932—33 ban 44 és az 1933—34 tanévben pedig 60 volt. Minden nyáron női gazdasági és háztartási tanfolyamot rendeznek. 1933 ban a tanfolyamon 60 növendék vett részt. Ugy a gazdasági iskolában, mint a női tanfolyamon több ingyenes ellátásból álló ösztöndíjas hely van. Vezetősége: dr. Elekes Dénes ügyvéd, bíró, felügyelő gondnok, dr. Nagy Endre igazgató, dr. Szolga Ferenc h. igazgató. Boros György titkár.

Székelykereszturi unitárius főgimnázium Létesült 1793-ban, az unitárius egyetemes egyház alapította. Épült az unitárius hívők áldozatkészségéből. Előbb öt, majd hat, 1914—15-ben hét, 1915—16 tanévben mint nyolc osztályú főgimnázium működött, mikor az első érettségi vizsgálatokat tették. Jelenben is főgimnáziumi rangja van. Konviktus és internátussal van egybekapcsolva. Építési összege fél millió arany korona volt. Az 1932—33 tanévben a növendékek száma 166. Az internátus és konviktus 130 tanuló befogadására alkalmas. A kolozsvári kollégiumon kívül az egyetemes unitárius egyház egyetlen főgimnáziuma. Igazgató Szentmártoni Kálmán.

Székelyudvarhelyi róm. kath. egyházközség. Ősi eredetű, alakulására biztos adatok nincsenek. A hivek jelenlegi lélekszáma cca 5000. Temploma az ugynevezett Szt. Miklós hegyen épült. Egy tornyu, XVI. Lajos korabeli stílusu (a barokstil egyik válfaja) és hajóju templom. Ez a templom kadicfalvi Török Ferenc (1731—1804) plébános buzgólkodásának eredménye. Építését 1788-ban kezdték és 1793-ban fejezték be. Az egyház kebelében kisdudovó, fiu és leány elemi iskola, főgimnázium működik. Főesperes plébános: 1934 III-ig Pál István prelátus, azóta Sándor Imre pápai kamarás.

Székelyudvarhelyi Székely Múzeum. Alapították 1912-ben Haáz Ferenc Rezső és Hoffer András kollégiumi tanárok. Udvarhelymegye egyetlen múzeuma. A tárgyak: a ref. kollégium 4 termében vannak elhelyezve. A múzeum adományozásból létesült, s a kollégium tulajdona.

Székely József dr., ügyvéd. * 1890-ben Görgényszentimrén. (Maros-Torda vm.) A marosvásárhelyi ref. kollégiumban érettségizett. Jogot a kolozsvári egyetemen végzett, jog és államtud. doktor. Ügyvédi vizsgát 1924-ben tett Kolozsvárt. A háború első évében gróf Teleki Arthurnál kezdetben nevelő, majd gazdasági felügyelő volt, azután bevonult a világháborúba és 1918 augusztusig katonai szolgálatot teljesített. Fogaras vármegyében közigazgatási tisztviselő és mint tb. szolgabíró működik a román csapatok bevonulásáig. 1922—24-ig ügyvédjelölt, amikor Bánffyhunyon ügyvédi irodát nyitott. Ref. egyházmegyei világi képviselő és egyházmegyei tanácsbíró. Több éven keresztül volt a Bánffyhunyadi Kereskedelmi és Iparbank igazgatója, ma az intézet ügyésze. A háború előtti időkben a nagyszabeni hadbírósnál teljesített szolgálatot, s ez alatt a magyar társadalom életében is tevékeny munkásságot fejtett ki. Jelenleg ügyvédi gyakorlata mellett felesége birtokán is gazdálkodik.

Székelyudvarhelyi szentferencrendi zárda. A ferencrendiek, vagy ahogy a nép nyelven szokták nevezni őket, a „barátok”. Székelyudvarhelyen löbbször megfordultak már a reformáció előtt is. A reformáció után azonban állandó szolgálatot teljesítettek. — Véglegesen 1706-ban telepedtek le. A mostani kolostor és a két tornyos templom építése 1712-ben kezdődött és 1779-ben fejeződött be. A róm. kath. egyház elemi fiúiskolája kezdetben a rendházban volt, amelyet csak később helyeztek a mai épületbe át. (Barátok iskolája.) 1927-ben két világi tanító vette át a tanítást az iskolában. 1928-ban alapították a Szerafikumot, a rendi növendékek nevelésére. Házfőnök: P. Takács Gábor.

Székelyudvarhelyi róm. kath. fiúnevelő intézet. Alapítási évére pontos adatok nincsenek. Eredetileg ebből fejlődött ki a mai főgimnázium. Alapítása körülbelül a tizenhatodik század utolsó évtizedére vezethető vissza. Alapítói jezsuita atyák voltak. Igazgatói közé tartozott a híres Sámbar Mátyás jezsuita lelkész, méréfalvi Olasz Pál, a híres jezsuita Káldi György, Horváth Boldizsár, Balogh József, a templom építtető Török Ferenc, Daróczi István, Rieger Gottfried, Varga Sándor, Soó Gáspár, aki közvetlen elődje volt a jelenlegi Frölich Ottónak. Az intézet többször váltott épületet, míg a maiban véglegesen elhelyezkedett. Egy emeletes épülete és egészséges fekvése kitűnő hajlékul szolgál a főgimnázium növendékeinek.

Az intézet mindenkor erős oszlopa volt a székelyföldi katolicizmusnak és a magyar kultúrának. Jelenleg nyolcvan ifju van elhelyezve benne, befogadó képessége 120. Fenntartója az erdélyi róm. kath. egyházmegye, élén az erdélyi róm. kath. püspök.

Székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnázium. A székely anyavárosnak ősi főgimnáziuma, amelyet Marosvásárhelyi Gergely, Jézus-társasági atya alapított 1593-ban. 1773-ig a jezsuiták vezették, akik közül főképen a nagy hitvitázó Sámbar Mátyás tűnt ki. A jezsuita rend eltörlése után egyházmegyei papok vették át az intézet vezetését, s rendszerint a helyi plébánosok voltak az igazgatók egészen az 1848—49-i szabadságharcig. Az egyházmegyei pap-igazgatók közül különösen kitűntek a templomépítő Török Ferenc, a szónoklatairól híres Zsambori József, a családtörténeti író Fancsali Dániel. A szabadságharc után egyháziak és világiak vegyesen tanítanak. E korban nevezetes igazgatók: Bors Lázár, Rieger Gottfried, Kőrödi Endre, Soó Gáspár, Tamás Albert és Szlavik Ferenc. Az intézetet a múltban az Erd. Róm. Kath. Státus, jelenleg pedig a gyulafehérvári latin szertartású püspök elnöklete mellett működő egyházmegyei tanács tartja fenn, s mint nyilvánossági joggal bíró iskola az állam tanításterve szerint működik. A 12.000 kötetet számláló könyvtárának nagy nevezetessége a Nyujtódi András szt. ferencfendi szerzetes által nővére Nyujtódi Judit apáca számára 1526-ban sajátkezűleg írt imádságos könyv, amely az irodalomban székelyudvarhelyi Kódex néven ismeretes, s amelyet a Magyar Tudományos Akadémia is közzétett.

Székelyudvarhelyi Önképző Egylet. Az egylet 1872-ben alakult a Polgári Olvasókör és a nagy emlékü Solymassy Endre által 1890-ben alakított Iparos Önképző és Segély Egyletnek 1898-ban történt összeolvadásából. Kulturális jelentőségét emelik a minden télen tartott sorozatos előadásai (a székely témák kiemeléseivel). Saját székházzal, játszó és olvasóteremmel és gazdag könyvtárral rendelkezik. Könyvtárában nagyon sok székelyföldi jelentőségű munka van (Betegh Pál ajándéka). Taglétszáma 765. Praktikusan megszervezett Temetkezési Segély Egylete (880 taggal) halálesetenként befizetett 12 lei mellett 8000 lei segélyt fizet ki az elhalt tag jogutódának. Külön Aggmenház és Kulturház alapot gyűjtött, amely összegből rövid időn belül mindkét épület elkészül. Elnöke Csiky Albert.

Székelyudvarhelyi Róm. Kath. Leánynevelő intézet. E leányiskola létesítésének eszméjét még 1859-ben vetette fel Boér János országgyűlési képviselő, s már a következő esztendőben (1860 dec. 3) csikcsalószegi Csató József (1818—1870), udvarhelyi plébános fázadozása folytán meg is nyílt 83 növendékkel. Az intézet vezetését kezdetben világi tanerőkre bízták, míg 1881-ben az irgalmas nővérek vették át. Az apácák letelepítése és a jelenlegi iskola épület felépítése (1881) Fogarassy Mihály erdélyi püspök érdeme. Az intézetet s a bent levő elemi leányiskolát most hét nővér vezeti. Főnöknő: Izsáky M. Edilburga.

Székelyudvarhelyi Ref. Egyház. A székelyföldön már a XVI. század közepén terjedni kezdett előbb a lutheri, aztán a kálvini „reformáció”. Udvarhelyen az utóbbi olyan rohamosan terjedt, hogy a lordai országgyűlés 1563-ban a kath. templomnak, felváltva a kath. és ref. felekezet általi közös használatát rendelte el. Ezzel száz évnél tovább tartó vallási harc keletkezett a két felekezet között, részint a templom használat, új templom, papi lakás, iskola építése és más egyházi javak megosztására nézve. A fejedelem 1630-ban közös erővel új templom építését rendeli el a reformátusok részére, ami 1633-ban, kőalapon fából, fel is épült. Ezt a templomot használták a reformátusok 1780-ig. Akkor annak szűk volta és roskadozó állapota miatt új templom építéséhez fogtak és 1781-ben befejezték a mostani díszes templomot. Az egyház első lelkésze — kinek nevét ismerjük — Baconi András volt. Az egyház birtokába sok értékes urasztali terület van. Lelkésze: Vajda Ferenc tb. esperes.

Székelyudvarhelyi Református Kollégium. A Kollégium keletkezése visszanyúlik a XVII. század elejére, mikor mint triviális iskola kezdette meg működését. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem kancellárja, gróf Bethlen János alapította 1670-ben. 1000 drb. arany alapítványt tett és ezzel gimnáziumi rangra emelte. Az intézet második megteremtője Kiss Gergely professzor volt. Ő építette fel a Kollégium régi épületét 1771—72-ig és ő szervezte az iskolát szellemileg is. Azután csak a második emeleti rész kapott más formát az 1886—87-i újabb építkezéskor. 1832-ben már 2—2 éves bölcsészeti jogi és theologiai tanfolyamok is létesültek, melyek 1852-ben, illetve 1872-ben szűntek meg, 1899-ben az elemi iskola is megszűnt, azóta 1927-ig csak 8 osztályú főgimnáziuma volt a Kollégiumnak. Az 1910—12 években a modern

pedagógiai és higiéniai követelményeknek minden tekintetben megfelelő két emeletes új épületet épített a Kollégium előjárósága fél millió korona költséggel, vízvezetékekkel és fürdőszobákkal felszerelve. 1927-én az Erdélyi Református Egyházkerület közgyűlése a főgimnázium működését bizonytalan időre felfüggesztette, s helyébe Nagyenyedről áthelyezte az ott 1917-ben létesült 7 osztályú református tanítónőképző intézetet, melyhez az előjáróság egy 4 tanítós 7 osztályú gyakorló elemi iskolát szervezett, hogy a növendékek a tanításban is gyakorolhassák magukat. A tanítónőképzőnek modern internátusa és konviktusa van, nyilvánossági joggal működik, felettes hatóságainak teljes elismerése mellett. A Kollégium az Erdélyi Református Egyházkerület Kolozsvárt székelő Igazgatótanácsának felügyelete alatt áll, szellemi és anyagi ügyeinek közvetlen intézője a Kollégium előjárósága, mely 5 tanár, 5 lelkészi és 5 világi tagból áll, elnöke a főgondnok, vagy gondnok, tanügyi előadója a tanítónőképző igazgatónöje, az anyagi ügyek referense a gazdasági felügyelő. A tanárikar 20 tagból áll. A növendékek létszáma 250—280, kiknek nagy része az internátusban lakik és a konviktusban étkezik. A tanítás és nevelés céljait szolgálják a gazdag könyvtár, szertárak, néprajzi múzeum, tennispálya, korcsolyapálya, veteményes, gyümölcsös és játszó kerthelyisége, melyek Románia ezen egyetlen református tanítónőképző intézetét a nőnevelés mintaiskolájává tették. A Kollégiumnak (az új épületben elhelyezve) kb. 50 000 darabból álló könyvtára van, mely a XV—XVI századbéli munkákban gazdag. — Alapját 28 könyvvel Apaffy fejedelem vetette meg. Érdekes unikuma Balassa Bálint Istenes éneke c. munkájának itt megmaradt egyetlen példánya. A tanári teremben Barabás Miklós-nak hét eredeti festménye van.

Székelyudvarhelyi Ref. Kollégium székely néprajzi gyűjteménye. Létesítették 1912-ben Haáz Ferenc Rezső és dr. Hoffer András kollégiumi tanárok. A gyűjtemények a kollégiumi épület négy külön helyiségében vannak elhelyezve. Főképen népművészeti tárgyakkal gazdag. Állományát — feltár szerint — cca 2500 tárgy képezi, nagyrészt személyes gyűjtés és ajándékozás útján.

Székelyudvarhelyi Unitárius Egyház. — Alakult 1872-ben, mint Kénos filiája. 1905-ben lett önálló. Temploma 1908-ban épült, bazilika stílusban, Pákei Lajos tervei szerint. — Lelkész: Sigmund József.

Székelyudvarhelyi Református Kollégium

Székelyudvarhelyi Magyar Párt Kör, a M. P. hivatalos helyiségében, külön termekben elhelyezve. Alakult 1922-ben. Nagyobb könyvtára van. Elnök: dr. Jodál Gábor.

Székely Dalegylet. Alakult 1873-ban. A régi jóhírű dalkar országos viszonylatban is elsőrendű szerepet vitt. Országos versenyeken 7 ízben nyert elsődíjat. Az erős férfikaron kívül van fúvós- és filharmonikus zenekara és énekes műkedvelő csoportja. Saját székháza van. Elnöke: dr. Gönczy Gábor, karnagy: Ungváry János.

Székelykereszturi Gyárfás kuria, ahol Petőfi Sándor az utolsó éjelét töltötte, emléktáblával megjelölve.

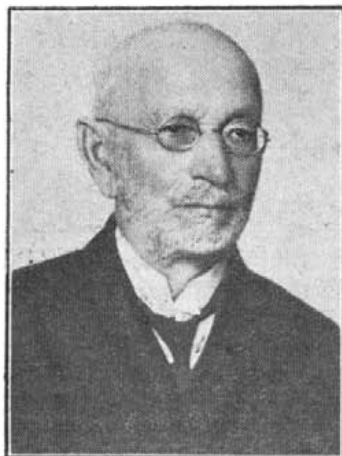
Székely Mikó Kollégium (Sepsiszentgyörgyi Református . . .) A ref. egyházközségi elemi népiskolából fejlődött ki. Az első gimnáziumi osztályt 1859 szeptember 1-én nyitották meg. Gróf Mikó Imre 1876-ban 120 ezer koronát hagyományozott a kollégiumnak, s ezzel fönnállása biztosítva volt. 1919–20 tanévtől tanító-nőképző és polgári leányiskola is működött a kollégium kebelében, de az előbbi négy évi működés után anyagi erő hiányában beszüntették.

Székely Nemzeti Múzeum Sepsiszentgyörgyön, alapította özv. Cseréy J.-né * Zathureczky Emilia, aki érmeit, természetrajzi tárgyakat, székely nemesi családoktól összegyűjtött ékszereket, okmányokat és egyéb emléktárgyat imecsfalvi udvarházában 1875-ben kiállította, majd két év múlva az összes székelység közvagyonául ajánlotta fel. A múzeum anyaga ajándékozások, letétek, gyűjtések és ásatások útján három évtized alatt 24 ezer darabról másfél-százezernél többre emelkedett. Gyűjteményének öt osztálya van. Könyvtára és levéltára, családi levéltárak anyagát őrzi. Egyik nevezetessége az Apor-kódex. Szépművészeti gyűjteményében Barabás Miklósnak és Gyárfás Jenőnek 21 darab eredeti olajfestménye van. Régiségtárának nevezetességei az erdői őskori telepől és a komollói kasztellumból rendszeres ásatás útján előkerült emlékek. Néprajzi gyűjteménye a székelyvármegyék területéről gyűjtések útján gyarapodik. Természetrajzi gyűjteményét ősszállatcsont gyűjteménye és székelyföldi madárgyűjteménye teszi értékkessé. A múzeum hatalmas anyaga az 1912-ben emelt, Kós Károly tervezte, múzeumépületben van elhelyezve, s a Székely Mikó kollégium előjáróságának gondozása alatt áll.

Székelyföldi Iparmúzeum Marosvásárhelyt. 1874-ben alapította a „Székely Közművelődési és Gazdasági Egyesület”. Mai épülete 1893-ban épült. 1906-ban átvette a kereskedelmiügyi minisztérium s az ipariskolával hozta szerves kapcsolatba. Célja az erdélyi kisipar és háziipar fejlesztése volt, a szakismeretek terjesztése, ipari és iparművészeti kiállítások rendezése útján. A háború végén muzeumgyűjteményei károsodást szenvedtek. A gyűjteményeknek összesen 1855 leltári darabja van, fém, textil, gipsz és famunkák. Könyvek és rajzminták száma 918.

Székelyudvarhelyi Kereskedők Társulata. Alakult 1867-ben. Olvasó terme és nagyobb könyvtára van. Jelenlegi taglétszáma: 220. Elnöke: Becsek Aladár takarékpénztári igazgató.

Szell György, duka és szentgyörgyvölgyi ref. esperes, * Bărănd. (Bihar m.) 1849 okt. 11-én. Régi nemesi család sarja, nemeslevele 1629-ből Ferdinánd királytól származik. A debreceni ref. kollégiumban érettségizett, teológiát u. o. végzett. (1869-1871). Utána egy évig külföldön — (Halle és Göttinge) tanult. 1872-ben, — bátyja Széll Kálmán mellett — Nagyszalontán s. lelkész, 1873—75-

ben Révész Bálint püspök mellett káplán, 1875 júniustól Avasujvároson lelkész, 1905 óta esperes. Több éven keresztül volt egyházmegyei tanácsbíró, egyházmegyei könyvtáros, s több más egyházi tisztséget viselt. Beszédei egyházi folyóiratokban, részint a Lelekész Társban jelentek meg.

Szell Kálmán dr., ref. kollégiumi tanár * 1884. Avasujváros (Szatmár m). Középiskolát Szatmáron és Debrecenben, egyetemet Kolozsváron, Berlinben és Münchenben végzett, tanári diplomát Kolozsváron kapott, a fizikai tudományok doktora. 1910 óta megszakitás nélkül a kolozsvári ref. kollégium tanára. Elméleti fizikai kérdésekkel foglalkozik. Dolgozatai főképpen a gázok statisztikai mechanikájával foglalkoznak. Tudományos munkái részben ma-

tematikai és fizikai lapokban, a M. Tud. Akadémiai matematikai és természettud. értesítőiben, s külföldi — német — folyóiratokban jelentek meg. (Zeitschrift f. Physik, Phizikalische Zeitschrift) Népszerű ismertető cikkeit az Erd. Irodalmi Szemlében és a Minerva könyvtárban közölte.

Szigeti Pál az Angol-Bank nagyváradi fiókjának igazgatója, * Budapest 1891. Berlinben Havay et Comp.-nál működött. Később az Angol-Bankhoz ment, 1918-tól Nagyváradon.

Szigligeti Társaság, alapítva 1892-ben Nagyváradon kulturfejlesztési céllal. Első elnöke dr. Radl Ödön volt. Ebben az időben (amikor Nagyvárad irodalmi és általános szellemi élete némi emelkedést mutat) a Szigligeti Társaságban is mozgás, vitalitás van. Az írók szívesen vesznek részt a társaság munkájában, s ha más nem, legalább ifjak és öregek örök vitája a berkeket hangossá teszi. A közművelődést a Szigligeti Társaság ez időben ingyenes népkönyvtárak felállításával szolgálta. 1917—22-ig a Sz. T. munkája szünetelt. Kormányengedéllyel újból megkezdte működését, elnökké dr. Karácsonyi Jánost, főtitkárrá Perédi Györgyöt választották. Impériumévek alatt irodalmi pályadíjakat tűzött ki, havonta felolvasó délutánokat tartott, ápolta az egyéb irodalmi társaságokkal való összeköttetést. De az élő irodalommal a kontaktust máig sem tudta megteremteni. A Szigligeti Társaságnak saját helyisége van, kis könyvtára, melynek legértékesebb része Radl Ödön hagyatéka (nagy Goethe irodalommal). Felolvasó ülései látogatottak. Elnöke Némethy Gyula dr. prelátus, főtitkára: Perédi György szerkesztő.

Szigyártó N. Gábor közgazdasági író * 1884 IV. 27. Udvarfalván. A kolozsvári egyetemen tanári oklevelet szerzett. Végezte a VI. és VII. nemzetközi közgazdaságtanfolyamokat Lausanneban és Budapesten. Előbb tanára, majd igazgatója lett a mvásárhelyi felsőkereskedelmi iskolának. 1923-tól ez iskola nacionalizálása után u. o. ref. kolleg. tanár. Művei: Erdélyi Vasutpolitikánk, 1914. MV. — Szózat az erdélyrészi magyarok és szászok ügyében, 1917. MV. — Komoly moralitású közgazdasági cikkek folyóiratokban. Megjelent: Nemere c. regénye.

Szépmíves Céh, lásd: Erdélyi Szépmíves Céh.

Szilágyság hetilap, alapítva 1883-ban „Szilagy” címmel. Mai nevét 1910-ben vette fel. Felelős szerkesztője Somogyi Endre, aki mellett a szerkesztés munkáját 1919 óta Nagy Sándor végzi. Ebben a lapban jelent meg Ady Endre legelső verse, 1896 március 22-én. Kiadója Seress Samu könyvkereskedő és könyvnyomtató cége Zilahon.

Szilágysomlyó politikai hetilap, alapítva 1882-ben. Szerkesztő dr. Udvari József.

Szilágyi Adolf tanár, * 1884 augusztus 11 én Nagykárolyban. A budapesti tudományegyetem bölcsészeti karán, latin és görög szakból 1908-ban nyert középisk. tanári diplomát. Két évig a soproni Lehne-féle gimnáziumnál, 2 évig a ceglédi áll. főgimnáziumnál, majd a tordai m. kir. áll. főgimn. 8 évig tanár, 1920-ban

részt vett a kolozsvári Tarbut liceum megalapításában, amely intézetnek egy évig igazgatója és 3 évig tanára volt. 1924-ben a nagyváradai zsidó liceum meghívását elfogadja, s azóta itt működik. Egyben 4 év óta fiuinternálust tart — fent, ahol a helyi zsidó iskolák vidéki-növendékei nyernek elhelye-

zést, s szaktanárok felügyelete alatt külön oktatásban részesülnek. Tordai működése idején az izr. hitközség iskolaszéki elnöke volt. A Természettud. Társulat volt tagja, Szigligeti Irod. Társ. rendes tagja. Tudományos dolgozatai latin és magyar nyelven jelentek meg. Önálló munkái: Hogyan utánozta Salustius Tukididest. (megj. latin nyelven) — Apollonius Rhodus Argumentikája (magyar nyelvű). — Éveken keresztül volt a Soproni Művészet c. folyóiratnak a munkatársa, amelyben leginkább művészettörténelmi cikkeket írt. Számos tudományos előadást tartott. Ibsenről írt nagyobb értekezését a nagyváradai Zsidó Nők egyesületében is felolvasta. Több értekezése jelent meg a latin nyelv tanításáról, s számos pedagógiai cikke napilapokban. Jelenleg Josefus Flavius (a híres zsidó gallilei hadvezér) önéletrajzát fordítja görögből magyarra.

Szilágyi István nyug. pénzügyi főtanácsos * Nagykárolyban 1866 augusztus 12-én. Középiskolát Nagykárolyban, Késmárkon és Máramarosszigeten végzett, ez utóbbi helyen 1885-

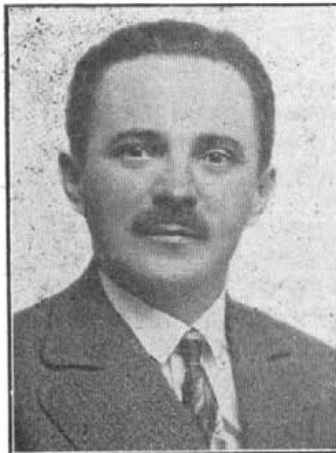
ben, — az evang. liceumban — érettségizett. Utána Nagykárolyban, a szatmárvármegyei adófelügyelőség-nél számgyakornok, 1888-ban a pestmegyei adófelügyelőséghez — lett kinevezve, majd még ez év októberében került a tiszaroffi (Jász-Nagy-Kun-Szolnok m.) adóhivatalhoz, mint illeték

kezelési számtiszt. 1892 ápr. havától Budapesten már mint p. ü. miniszteri számtiszt működött. Innen saját kérelmére a nagykárolyi pénzügyigazgatóságához helyezték át, ahol 1892 VIII.—1921 IX-ig — egyhuzamban — működött, az összes magasabb rangfokokon átmelve, mint a nagykárolyi pénzügyigazgatóság és Szatmárvármegye számvevőszéki főnöke, főtanácsosi ranggal ment nyugdíjba. A Polgári Olvasókör vál.-tagja, a Nagykárolyi Takarékpénztár rt. igazgatósági tagja, a MP., s több társadalmi és kulturális egyesület tagja. Volt vármegyei és városi bizottsági tag. Mint érmelléki szőlőbirtokos a borászat terén jó hírnevet szerzett. Bakator, rizling és burgundi vörösbora az 1910 évi prágai gazdasági kiállításon arany, Budapesten és Temesváron ezüst éremmel lettek kitüntetve.

Szilágysomlyói róm. kath. egyház. Templomát Báthory István erdélyi vajda, Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király édesapja építette. A XVII. században, a török uralom alatt részben leégett, amely rész azóta újjá lett építve. 400 éves építési jubileumát 1932 augusztusában fényes keretek közt ünnepelték meg. A templom toronyában levő kis harang a XV—XVI. századból való. A templomot több befalazott értékes portré díszíti. Az egyházközség jelenlegi lélekszáma: 1800. Plébános: Lipcsei Gyula pápai kamarás. Az egyház kebelében az összes vallásos intézmények megvannak és a róm. kath. hitéletben áldásos működést fejtenek ki.

Szilágysomlyói ref. egyház. 1527-ben Derecskei Demeter terjesztette az Érmelléken az evangéliumi vallást. Szilágysomlyón János Zsigmond idejében már egyházközségbe tömörültek a reformátusok. A templom és a parochiális telek ősi adomány, nagyjából Bethlen Gábor fejedelem adománya, amelyet kiegészített később Kemény János fejedelem özvegye, Lónyai Anna. A fejedelmi adományok előtt csak oratóriumuk volt a somlyói reformátusoknak. — A jelenlegi templom építését 1730-ban kezdték, teljes és alapos átrenoválása 1877-ben történt. A parochia a templomokkal egyetemben hosszú időközön keresztül volt szalmával, náddal, sőt venyigével fedve. A régi oszlopos, cseréptető parochia ezekből lett átalakítva, a mai modern, s talán egész Erdély egyik legszebb parochiája 1906-ban épült Zsigmond Károly papsága és Nagy Ferenc kurátorsága alatt. Az orgonát 1928-ban teljesen átváltották. Az egyház 1930-ban két tanerős iskolát létesített. Lelkésze (1929 óta) Köblös Endre.

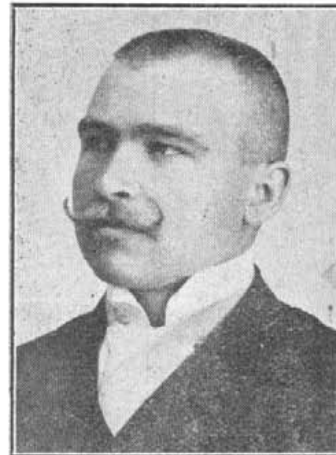
Szmercsányi Béla dr., ügyvéd, * 1889-ben Zilahon. A zilahi Wesselényi kollégiumban

érettségizett, jogot a budapesti és a kolozsvári egyetemen végzett, — a jogtud. doktora. — Háború előtt ügyvéd jelölt, — majd bevonult a világháborúba és az összes frontokon harcolt. Mint tartalékos 1918. XI. 3-án Assiagonál olasz fogságba került, s 1919. télén jött haza. Többször kitüntették.

1922-ben Kolozsváron ügyvédi vizsgát tett, s azóta Zilahon ügyvédi gyakorlatot folytat. Az O. M. P. szilágymegyei tagozati főtitkára, városi tagozati vál. tagja, az első városi tanács megalkotása óta tagja a városi nagy és kistanácsnak, jelenleg interimár bizottsági tag. A zilahi róm. kath. egyház és az Ipartestület ügyésze, a Magyar Kaszinó vál. tagja. Jogi és szépirodalmi cikkei napilapokban és jogi szaklapokban jelentek meg. Különböző egyesületekben tart ismeretterjesztő előadásokat. Számos társadalmi és kulturális egyesület vezetésében tevékeny részt vesz.

Szolga Ferenc dr. (vargyasi) főgimn. tanár, * 1874-ben Vargyason (Udvarhely-megye)

Főreál-iskolát Székelyudvarhelyen végzett, tanári diplomát a kolozsvári Ferenc József Tudomány Egyetemen nyert 1902-ben, a bölcsészeti tud. doktora. Három évig volt a kolozsvári Ásvány és Földtani Intézetnél tanársegéd, 1901. IX. 1-től a székelykeresztúri unitárius főgimnázium ta-

nára. A Dávid Ferenc Egylet keresztúri körének volt alelnöke, jelenleg pénztárnoka, az Unitárius Irodalmi Társaság tagja, egyházi főtanácsos, az unitárius főgimnázium pénztárnoka. Hét évig pénztárosa és öt évig alelnöke volt a székelykeresztúri Magyar Kaszinónak, a M. Természettudományi Társulat és a M. Földrajzi Int. volt tagja. Megjelent önálló munkái: Adatok a persányi hegység geológiai és petrográfiai ismeretéhez (doktori értekezése). — A természetrajz pedagógiai jelentősége (szétfoglaló értekezése). — Egyházi folyóiratokban, napilapokban és külön lenyomatokban számos közérdekű és szakcikke jelent meg, eddig kb. 500 felolvasást és szabadelőadást tartott.

Szolnoky Gyula gépgyári igazgató, * 1892

Debrecen. Felsőkeresked. isk. érettségig 1909 szülővárosában tett. Utána kereskedelmi pályára lépett, — előbb a Magyar Szab. Patkógyár tisztviselője Debrecenben, 1919 óta a kvári Vasöntőde és Gépgyár rt. tisztviselője, majd h. igazgatója. — Az EKE gazd. és propaganda oszt. alelnöke. Az EKE

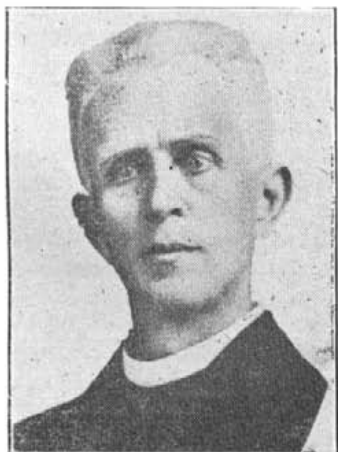
utóbbi időben történt beszervezésével kapcsolatos fejlődése nagyrészt Sz. nevéhez fűződik.

Szoboszlay László nyáradszeredai ügyvéd, * 1879 Csókfalván. Háboru előtt részt vett a marostordai megyei életben. 1917-ben kormánybiztos-helyettes. 1918-ban a marostordai Nemzeti Tanács elnöke. Impérium alatt két ízben — magyarpárti programmal — kamarai képviselő (1926 és 1927) A Státus ig. tanácsának tagja.

Szociális Nővérek Társulata. Kath szer vezet, mely gyermek- és nővédelemmel foglalkozik. Anyaháza Kolozsvárt van. Tagjai fenntartása érdekében gazdasági vállalatot vezetnek (Hotel Central).

Szongoth József malomtulajdonos és bankelnök, * 1873-ban Tasnádon. A budapesti technológiai iskola gépészeti szakát végezte. Budapesten mint művezető hosszabb ideig működött a Fegyver és Gépgyárban, valamint a Röck István gépgyár Rt.-nél. Később nagybátyja tasnádi gyárát vette át kezelésbe, 1903-ban önállósította magát, kisebb malmot vett át, amelyet 1907-ben teljesen modern gőzmalommá építtetett át. 1913-ban pedig fölépíttette a tasnádi villanytelepet, s azóta az is tulajdonában van. A Tasnádi Kereskedelmi és Iparbank igazgatósági elnöke, a róm kath. egyház világi elnöke, a M. P. járási intéző bizottsági tagja, több társadalmi és kulturális egyesület vezetője tagja.

Szócska János g. kath. ruthén lb. főesperes (archidiacon), * Beregszászon 1864 VI 22-én, † 1934-ben Nagykárolyban. Theológiai

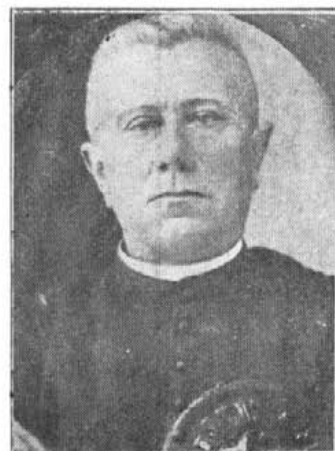

tanulmányait Ungváron végezte, 1889 X 27-én szentelte pappá néhai Kovács Pusztai János ungvári püspök. — Huszton káplán, — majd Ungváron adminisztrátor, 1897-1914-ig Révvarányoson plébános és kerületi alesperes. 1914 szept. 20-án iktatták be ünneplés keretében, mint nagykárolyi plébánost, s azóta itt működött. 1923-ban főesperesnek nevezték ki. „Nagykárolyi g. kath. kupolás templom története” címen megírta a parochiának rövid történetét. „Harangok tavasszal és ősz-

szel” c. elégiás kötetét jelent meg. Számos elbeszélést, tárcát írt napilapokban és egyházi folyóiratokban. Írt ezenkívül több hitközségi monografiát is.

Szöcs Dénes Albert P. szent-ferencendi lelkész, * Székelyudvarhelyen 1905 X. 31-én. Gimnáziumot Székelyudvarhelyen és Csikszereván, theológiát Vajdahunyadon végzett, 1929-ben gr. Majláth erdélyi püspök szentelte fel, s azóta a kolozsvári szentferencendi zárdában áldozó pap és hitszónok, helyi misszionáriusnak készül.

Szöke János róm kath esperes-plébános, * Békésgyulán 1866 ápr. 20-án. Érettségét a nagyváradai premontrei főgimnáziumban 1886-

ban tett, theológiát — 1886-1890-ig ugyancsak Nagyváradon végzett. 1890 júl. 2-án szentelte fel Schlauch Lőrinc dr. bitoros. Előbb Szarvason káplán és főgimnáziumi hitoktató, egy év múlva Békésszentandrás és Tasnádszántón rövid ideig helyettes lelkész. 1892 okt. 5-én került Oroshá-

zára — királylehotai és kiskárolyi Lehoczky József plébános mellé, ahol hét évig működött, majd 1899-ben debreceni segéd lelkész dr. Volovka Nándor prépost plébános mellett. 1901 június 12-én az érkeserői adminisztrátorsággal bízta meg dr. Schlauch bitoros, azzal a küldetéssel, hogy a fiókegyházban: Érmihályfalván templomot, plébániát és anyaegyházat létesítsen. Nehéz és fáradságos munkával ezen küldetésének 1911-ben eleget is tett. Majd felekezeti iskolát is épített, Érszemlyén fiókegyházban pedig ugyancsak iskolát és kápolnát, Érselinden szintén kápolnát és Érmihályfalván még külön harangozói lakást. Erdemeiért 1928-ban esperesi címet nyert. Az érmihályfalvai katolikusok 1904-ig Szilágy földbirtokos, koronaőr a munkásai számára építtetett kiskárolyban tartották havonta egyszer istentiszteletüket, az új templomot már 1904 október második vasárnapján dr. Palotay László nagyprépost szentelte fel.

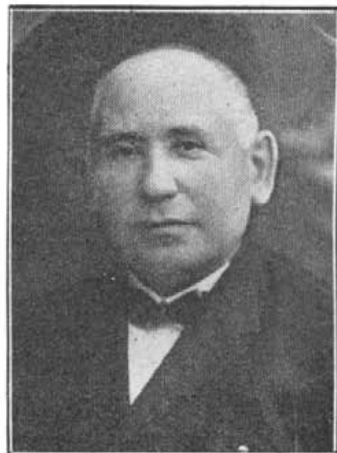
Szöke Béla (alsórepszegi) róm. kath. plébános, c. prépost, * Aradon 1870 okt. 12-én. A budapesti piarista gimnáziumban érettségizett, theológiát Szatmáron végzett, 1893 márciusában nagybátyja Meszlényi Gyula püspök szentelte fel. Káplán Fehérgyarmaton, Beregszászon és Nagybányán, 1900-ban nagybányai plébános, később kerületi esperes és 1923-ban c. prépost. Szentszéki tanácsos, a Nagybányai Dalegylet vezetője, a kath. egyesületek vezetője, 30 évig a Nőegylet titkára volt. Kisebbség nagyobb vallásos irányu munkái könyv-alakban is megjelentek, számos egyházi, társadalmi és kulturális cikket írt napilapokban és egyházi folyóiratokban.

Szöke Ferenc dr. orvos, * 1886. Okány. (Bihar-m.) Egyetemet Budapesten 1914-ben végzett. Nagyváradon folytat bel és gyermekgyógyászati gyakorlatot. A nagyvárad Tüdőszanatórium helyettes igazgató főorvosa, az Irgalmas rend kórházának belgyógyász és gyermekgyógyász főorvosa. 1913–1919-ig a biharvármegyei közkórház főorvosa, s 1919–1925-ig a nagyvárad gyermekkórház volt orvosa. Jelenléte közéleti tevékenysége során a Nagyvárad Sport Egylet Othon társelnöke, a tüdővész ellen védekező egyesület titkára, a protestáns Lorántffy Zsuzsanna egyesület választmányi tagja, ref. egyházi tanácsos és igazgató tanácsos, a Magyar Párt tagja. Különböző egyesületekben és jólékonysági intézményekben számos közegészségügyi előadást tartott.

Szőnyi Zoltán, a szatmári kereskedelmi és iparkamara volt igazgatója, kereskedelmi tanácsos, * Szatmáron 1875-ben. A debreceni ref. kollégiumban érettségizett, majd kereskedelmi akadémiát végzett Bécsben. A kereskedelmi pályán működött Bécsben, Kolozsvárt és Kassán, érdemei elismerésül az OMKE-tb. örökös főtitkárnak választja, kereskedelmi tanácsosi címmel. Az impérium változás után Szatmáron megalapítja a kereskedelmi és iparkamarát, melynek igazgatója volt. A Securitas Kölcsönös Önségélyező Egyesület megalapítása szintén az ő nevéhez fűződik, s ennek ma is főtitkára és egyben ősi családi birtokán gazdálkodik. A szellemi élet minden vonatkozása érdekli, valóságos polihistor. Fiaitól kezdve szépírói lapok sűrűn hozták írásait, később irodalmi és szellemtörténeti forrásmunkák felkutatásával foglalkozik. Fotokémiai dolgozatai uttörők voltak; majd a képzőművészet terén buvárkodván, háza valóságos múzeum. Hatalmas értéket reprezentáló kép, csipke és

bélyeggyűjteménye van. Nagyjelentőségű botanikai és pomológiai munkásságot fejtett ki, különös tekintettel ezen kulturák értékesíthetőségére. 1930-ban a Romániai Magyar Dalosszövetség országos jelige pályázatán első díjat nyert, s a dalárdák azóta az ő jelígyével nyitják a dalosversenyeket. Publicisztikai működése ismert.

Szöllősi Ödön dr., (felsőboldogfalvi) ügyvéd, szeszgyáros, * Szécskeresztúron (Zemplén-megye) 1878 dec. 14-én. Középiskoláit a balázsfalvi gk. főgimnáziumban és a székelyud-

varhelyi ref. kollégiumban végezte, az utóbbi helyen érettségizett, jogot a budapesti egyetemen tanult, a jog és államtud. doktora. 1904-ben Marosvásárhelyen — ügyvédi vizsgát tett. 1904–1914-ig Székelyudvarhelyt gyakorló ügyvéd, majd bevonult a világháborúba és mint tartal. százados 1918-ban szerelt

le. Az orosz és szerb fronton harcolt és több kitüntetést kapott. A háború után átvette édes apja vállalatát, a székelyudvarhelyi szeszgyárat amelyet ma is vezet és egyben ügyvédi gyakorlatát is végzi. A Kereskedők Társulatának alelnöke, a Kereskedelmi és Iparkamara igazgató tanácsának tagja, a Szesz Szindikátus elnöke, az Udvarhelymegyei Takarékpénztár igazgató tagja, s több ipari és kereskedelmi intézmény igazgatóságában foglal helyet. Jogi irodalmi munkát folytatott, az osztrák polgári törvénykönyvhöz kommentárt írt és jogi szaklapokban jelentek meg értekezései. Az ipar és kereskedelem terén kifejtett érdemeiért a Meritul Comercial și Industrial kitüntetést kapta.

Szöllősi István, * 1863 VII. 22. nyug. tanítónőképzői igazgató. Állami kiküldetéssel 1910-ben a svájci tanügyet, 1917-ben a német tanügyet tanulmányozta. Három évig Szegeden, 32 évig Aradon volt tanár. Háború alatt hat évig a Kölcsey egyesület titkára volt. Írt: tanulmányokat és sok hírlapi cikket, elsősorban színházi kritikát. 1928 júliustól újra a Kölcsey Egyesület főtitkára.

Szöllősi Zsigmond aradi ügyvéd, * 1875 márc. 4. Évtizedeken át publicisztája volt az „Aradi Közlöny”, „Arad és vidéke”, „Függetlenség”, „Erdélyi Hírlap” című lapoknak. Az Aradi Kölcsey Egyesületnek sok éven át alelnöke (1928-ig) Ez egyesület nyilvános ülésein irodalmi és társadalmi, a társadalomtudományi társaságban pedig szigorubb értelemben vett szociológiai előadásokat tartott. Mélyen alapozott, de nem hangoskodó progresszivitás tünteti ki politikai, társadalomgazdasági (szónoki és irodalmi) megnyilatkozásait.

Szopós Sándor festő, * 1881 IX. 8. Csikszeredán. A dési szabad festőiskola vezetője. Elsősorban portréfestő, e minőségben 1928-ban a román fővárosban is arrivált. Könyvillusztrálással is foglalkozik, többek között Szini Lajos „Ózolló” és Sz. Kovács Jenő „Verses magyar krónika” c. műveit illusztrálta.

Sztáray Mihály gróf (sztárai és nagymihályi) földbirtokos, * 1904. Nagymihály. (Zemplén v.n) Lipcsében kereskedelmi akadémiát, Bécsben gazdasági akadémiát végzett. Állandóan sárközi birtokán gazdálkodik. A sárközi róm. kath. egyház kegyura, a Szatmári Sport Egylet elnöke. Európai hírű fametszetgyűjteménye van.

Szolnay Sándor festő és grafikus * 1893 XI. 4. Kolozsváron. Képzőművészeti akadémiát végzett. A nagybányai kolónia tagja. Tájképeit, csendéleteit, figurális munkáit (elsősorban: akt) Nagybányán, s Kolozsvárt állította ki. Egyéb munkássága: pasztell, rézkarc, fametszés.

Szuhanek Oszkár festő, * 1887-ben Tasnádon. Tanulmányait Budapesten, Párisban végezte. Itthon és külföldön értékes sikerei voltak, számos képe muzeális tulajdonban (Bukarest: Lahováry arcképe).

Szurdoky Krca Kornél nyug. lovassági alezredes * 1868-ban Rimaszombaton. Éreltségét a rimaszombati egyesült protestáns gimnáziumban telt, cs. kir. lovassági kadettiskolát Märisch Weisskirchenben (Morvaország) végzett. A cs. kir. második huszárezrednél szolgált, s mint tényleges alezredes az impérium változáskor szerelt le. A világháboruban az orosz, erdélyi és olasz frontokon harcolt, mint a 105. gy. ezred ezredparancsnoka. Kiltüntetései: katonai érdemkereszt, hadiéki tményes Signum Laudis, vaskoronarend, katonai érdem érem, Lipót rend és a német vaskereszt. Jelenleg Nagyszébenben él, s a Magyar Párt vármegyei és városi tagozati elnöke, városi tanácsos és a róm. kath. egyháztanács tagja.

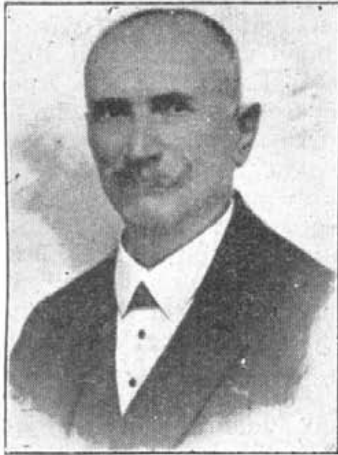
T

Tabéry Géza publicista és regényíró, * 1890 VII. 17. Nagyváradon. Jogi tanulmányai idején kezdett írni budapesti napilapokba. Külföldi tanulóévei alatt erős baloldali hatások alá került. Hazajövet hivatalt vállalt. A Károlyi rezsim alatt főispáni titkár Bihar megyében. Hivatalát vesztvén, újságíró lesz. Legutóbb a Nagyvárad publicistája, kulturankétek harcos vitaközöje. Rövid kisebbségpolitikai szereplése e lap hasábjairól indul. Mint „elégedetlen” a reformcsoporthoz csatlakozott, majd ennek intrazigensebb elemeivel a Magyar Néppárthoz. Az új erdélyi irodalomba már budapesti értékjelzéssel és jelentős belletrista podgyásszal került (Némaharc c. svájci élményregénye és Át a Golgotán, háboru alatt írt pacifista regényelátó és formálni tudó írókat mutatnak), de azért irodalom-politikailag — talán legkifejezettebben — ő tett vallomást az „erdélyi irodalom” s a maga erdélyisége mellett. Ezt a transilvanizmust — ujdélyi műveiben — csak mesetárgyai és dekorációi igazolják. Még kisebbségi regényében a Tűzmadárban is tulontul európai gondolatokat plantált a „kék hegyek” közé és regényeinek szép, de nem legszebb szavai azok, amelyekben e kék hegyeknek tesz szerelmi vallomást. Szarvasbikában is hasztalan kering Marosvásárhely, s a Teleki kastélyok felett: márdártávlali szépség amit hazához, s a magából kell pótolnia. Ez a — Bolyaiakról írt — történelmi regénye különben több (egy-két mesteri) darabból álló jelenet-sorozat és ragasztó anyagai közül az egyik: az agyagos, tapadós, még Bolyai szárnyakat is megkötő erdélyi föld. T. erdélyi kalandja fejlesztette ki azt a kettősséget is, hogy míg egyik kezével csontvázra vetkőzteti a történelmet, másik kezével tisztelettudóan kalapot emel a lehántott dekorációk előtt. Vesta Flagellans és Klematisz os udvar cimen novellái, Októberi emberek c. regénye és versei is megjelentek. Vértorony (1932. Bp. Athe-neum). Szinpadai művei közül a Kolozsvári Bálnak volt sikere. Az E. M. I. R. alapító tagja.

Tamási Áron író * 1897 IX. 20. Farkaslakán. Gimnáziumot és Kereskedelmi Akadémiát végzett. Három évet kenyérkereső foglalkozásban Amerikában töltött. Első írása 1922-ben jelent meg a „Keleti Újság”-ban 1925-ben novelláskötete jelent meg Kolozsvárt, s ez időtől sűrűbben publikálja írásait az „Ellenzék”, „Keleti Újság”, „Pásztortűz” hasábjain. Magyarországi lapok közül a „Napkelet”, „Magyar Hírlap” és „Hid” közöltek novellát tőle. 1928-ban — a Szépmíves Céh kiadásában — megjelent első nagyobb írásműve a Szűzmáriás Királyfi. Lekötő érdekességű regényes-balladás história székelyekről, szenvedésre elhivatott szép szegény Székelyországról. Szépségáhitó, földszerető, véreben os pretenciákat hordó fajta örök megnemértelt, kihez kegyetlen a világ, s a föld is hűtlen néhány alakjában ezt a széket szublimálja, s ír róla szép szines — költeményt. Mint gondolati munka a tulásba vitt irodalmi és publicisztikai székelykultusz magtalan gyümölcse. Nagy trilógiája, melynek témája szintén székelyföldi, Ábel a rengetegben címmel indul a Brassói Lapok hasábjain. Ezt követi Ábel az országuton és 1934-ben megjelenik a harmadik rész, Ábel a társadalomban címmel. A trilógia a Szépmíves Céh kiadásában jelent meg könyvalakban és az 1934-es budapesti Magyar Könyvnapon páratlan irodalmi és közönség sikert ért el. Ez után a budapesti hivatalos irodalmi körök is felfigyeltek e östehetségű székely író munkájára és dr. Benedek Marcell közbenjárására még ez év őszén pesti kiadónál lát napvilágot reprezentatív kiadásban. Az Erdélyi Helikon havonként megjelenő példányaiban jelennek meg novellái.

Tapsony Endre dr., ref. lelkész, tárcaíró * 1891 XI. 29. Vidéki lapokba, főleg a zilahi „Szilágyság”-ba írt novellát, verset, társadalmi cikkeket, könyvbírálatokat. Tasnádszántói lelkész. „Fattyu” c. szindarabját (1934) előadták Erdély városaiban.

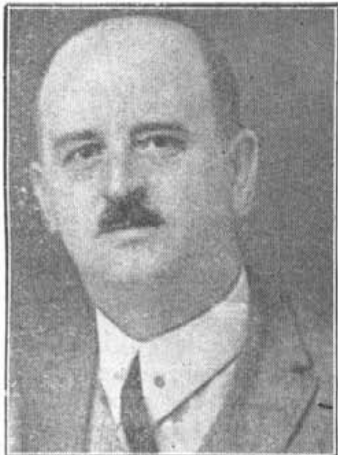
Takács József nyug. árvaszéki h. elnök,
* 1865 okt. 31 én Berettyószéplakon (Bihar-m.)

Érettségét a debreceni ref. kollégiumban tett, u. o. az egyetemen végezte jogi tanulmányait, — államtudományi államvizsgát tett. — Hat évig Margitán közigazgatási gyakornok, 1895-ben Szilágyvármegyében (Zilahon és Tasnádon) szolgabíró, — később Zilahon tb. főszolgabíró az

impérium változásig, amikor árvaszéki elnöké nevezték ki. E minőségben 1925-ben, korhatár címén nyugdíjazták. Főképpen a ref. egyházi életben fejt ki tevékenykedést, ref. egyházmegeyi tanácsbíró, a szilágy-szolnoki ref. egyházmegeye közgyűlési tagja, s egyházközségi presbiter. Édesapja Berettyószéplakon halva esztendeig volt ref. lelkész, s a koronás magyar érdemkereszt kitüntetéssel kapta Ferenc József magyar királytól az egyházi szolgálatai elismerésül.

Takács Sándor dr. (felvintzi) kórházigazgató-főorvos, * 1886-ban Nagysomkúton. A nagybányai áll. főgimnáziumban érettségizett

1906-ban, egyetemi tanulmányokat Budapesten és — Berlinben végzett, 1911-ben Budapesten nyert orvosi diplomát. — Egy évig a szegedi köz-kórház-sebészeti osztályán alorvos, aztán a Taufer féle szülészeti és a — Kéthly-féle belgyógyászati klinikán működik, — majd Párisban —

folytat röntgentonológiai tanulmányokat. 1911-ben kerül Nagysomkútra mint körorvos, s négy év után 1915-ben lett járási orvos és kórházigazgatófőorvos. A háború alatt, mint főorvos

teljesített szolgálatot, s a vörös kereszt második osztályu hadiéki ményes díszermével tüntették ki. Szakirányu cikkei az Orvosi Hetilap, Gyógyászat, Erdélyi Orvosi Szemle című lapok hozták. Megjelent munkái: A sarlach utáni amamrozisokról. — A Voronoff-féle műtétek ismertetése. — Tanulmány a pellagráról és újabb irány annak theraphiájában. — S egyéb orvostudományi leírások. Jelenleg sajtó alatt a Pellagráról és annak legújabb gyógy módjáról. Sajtó szeruma — mely már cca egy évtizede a nagysomkúti köz-kórházban van használatban — a kolozsvári belklinikákban kipróbálás alatt áll.

Tasnádi ref. egyház. Temploma 460 éves, építésének részleteiről nincsenek biztos adatok, mindössze annyi állapítható meg, hogy 460 évvel ezelőtt Mátyás király rokona Vingárdi Geréb László volt erdélyi püspök építtette. Amikor a kolozsvári országgyűlés 1556-ban megszűntette az erdélyi róm. kath. püspökséget, a tasnádi templom a ref. egyház tulajdonába került. Az 1566. tatárdulás a templomot elpusztította, de nemsokára azután Báthory Kristóf és Zsigmond támogatásával újjáépítik. 1691 végén a törökök segítségével siető tatárok Tasnádot felgyújtják, a lakosság a templomot körülvevő falak mögé húzódik, de a vad hordák ledöntik a tornyot és a templomot felgyújtják. 85 évig állott romjaiban a templom és csak 1776-ban helyezik használható állapotba. 1808-ban határozták el a ma is fennálló 24 öl magas torony építését, amit 1821 július 12-én nagy ünnepségek közepette fejeznek be. 1920 dec. 18-án éjjel egy szörnyű zivatar feltépi a kis hajó északi oldalán a fedelet, de csakhamar rendbehozzák. Három év múlva 71.000 leltékű harangot vásárol az egyház, majd még ugyanez év végén közadakozásból függönyöket szereltet fel a női bizottság a szószékkel szemben lévő templom ablakokra. 1926 tavaszán új kerítéssel vették körül a templomot, aztán a torony faalkatrészeit kijavították. Az egyházközség jelenben (1934) Bereczky József lelkész vezetése mellett virágzik.

Tasnádi Kaszinó, alapítási éve: 1837. Fennállásának nyolcvan éves jubileumát 1913-ban ünnepelte meg. Direkt e célra épült saját modern székháza van. A kaszinó helyiségei Erdély egyik legmodernebb és legkényelmesebb társashelyisége. Tagjait nemzetiségi és valláskülönbség nélkül veszi fel. Nagyszabásu könyvtára a tagok állandó rendelkezésére áll. Elnöke: Sántha György ny. főszolgabíró. (1934)

Tavaszy Sándor dr. a kolozsvári református theologiai fakultás nyilv. rendes tanára, * 1888 febr. 25 én Marossárpatakon (Maros-torda vármegyében). Elemi és középiskolai tanulmányait a marosvásárhelyi ref. Kollégiumban végezte, — érettségi vizsgálatot u. o. 1907 ben tett, — amely után beiratkozott a kolozsvári ref. theologiai fakultásra és ezzel párhuzamosan a kolozsvári v. Ferenc József Tudományegyetem bölcsészeti karára, — ahol főképen filozófiai, neveléstudományi, esztétikai és művelődéstörténeli előadásokat hallgatott. Főiskolai és egyetemi tanulmányai ideje alatt különösképen Böhm Károly, a hírneves magyar filozófus, Ravasz László és Bartók György theologiai professzorok befolyásolták szellemi fejlődését. Hazai tanulmányai végeztével Németországba ment tanulmányra, ahol az 1911—13 években előbb a jénai, majd két éven át a berlini egyetemen folytatta theologiai és filozófiai tanulmányait, különösképen a teológus: v. Harnack, Deissmann, Seeberg, Kaftan, a filozófus: Eucken, Bruno Bauch, Riehl, Casierer vezetése alatt. Hazatérve 1913—15 évben püspöki titkár volt, s ugyanez idő alatt bölcsészeti doktorátust szerzett a kolozsvári Tudományegyetemen, majd tanári szolgálatot teljesített a kolozsvári református Kollégiumban, később ugyanezen Kollégium leánygimnáziumában vallásstanárrá neveztek ki. Miután theologiai magántanári vizsgálatot tett, 1920-tól kezdve a kolozsvári theologiai tanszéken vallásfilozófiát dogmatikát, etikát és filozófiát ad elő. Tanári minőségben 8 éven át a theologiai fakultás igazgatói teendőit látta el. Az Erdélyi Múzeum Egyesület bölcsészeti, nyelv és történelemtudományi szakosztályának elnöke, tagja az Erdélyi Irodalmi Társaságnak, a Kemény Zsigmond Irodalmi Társaságnak, valamint választott tagja a magyarországi Protestáns Irodalmi Társaságnak, stb. Egyik szerkesztője Az Ut-nak, felelős szerkesztője a Kálvinista Világ c. egyházi lapnak, munkatársa az Erdélyi Múzeum-nak. Sok tanulmánya, cikke jelent meg ezekben, valamint

sok más erdélyi és magyarországi folyóiratban. Önállóan megjelent nagyobb művei: Az ismeret elmélet és a megismerés pszichológiája, Kvár 1914. — Schleiermacher filozófiája, Kvár, 1918. — A jelenkor szellemi válsága, Kvár, 1923. — Világnézeti kérdések, Torda, 1925. — Apáczai Cseri János személyisége és világnézete, Kvár, 1925. — Mi a filozófia? Kvár, 1928. — A Kijelentés feltétele alatt, Kvár, 1929. — A dialektikai theologia problémája és problémái, Kvár, 1929. — A kálvinizmus világmissziója, Bpest, 1929. — Kierkegaard személyisége és gondolkozása, Kvár, 1930. — Református Keresztyén Dogmatika, Kvár, 1932. — A theologiai irányok áttekintése, Kvár, 1932. stb. Ezekon kívül különnyomatokban több filozófiai dolgozata jelent meg, nagyon sok cikke, építő és társadalomkritikai irányuak. Jelenleg két nagyobb filozófiai-metafizikai és theologiai etikai művén dolgozik. Mint theologiai tanár, tevékeny részt vesz az erdélyi református egyházi életben, tagja a romániai református egyházak törvényhozó testületének: a zsinatnak és az erdélyi egyházkerület legfőbb hatóságainak: az igazgatótanácsnak és az egyházkerületi közgyűlésnek.

Tarczyńsky Kázmér lap-szerkesztő, * 1880 ban Besztercebányán. Felsőkereskedelmi érettségit Ujvidéken tett, s államszámviteli államvizsgálója van. A régi impérium alatt a nagy-károlyi pénzügyigazgatóságnál működött, mint pénzügyi számvizsgáló, impérium változásokor rendelkezési állományba kerül, s hat év után nyugalomba helyezik. Jelenleg a M. P. nagy-károlyi járási és városi tagozati főtitkára és a párt hivatalos lapjának a Szilágy megyei Ujságnak felelős szerkesztője, a Kölcsey Egyesület ügyvezető alelnöke. Foglalkozik dalköltészettel, zeneszerzéssel, amelynek egy szövegét, mint zenei kompozícióját saját maga szerzi. Megjelent zeneszerzeményei: Magyar Dalok. — Nóták. — Közelg az alkony. — Nagyobb gyűjteményes kiadása a Muskálli virágok c. dalfüzet. Akácok világából, verskötet. Erdélyi napilapok munkatára és tudósítója.

Tarnóczi Lajos * Szentesen 1886 jan. 9. A theologiai akadémiát három évig Debrecenben látogatta, a negyedik évet amerikai egyetemen hallgatta. 1913 óta bihari lelkész, két évig a bihari egyházmegye esperese volt. Egyházi tekintetben a független egyházi berendezkedés (independentizmus) híve. Számos cikke, tanulmánya jelent meg egyházi és világi lapokban. Több önálló műve is megjelent.

Tatorján István műépítész, * 1878-ban, Nagykárolyban. A budapesti József műegyetemen építész-mérnöki diplomát nyert 1906-ban.

Azóta Szatmáron építész-mérnöki — irodája van. Szatmár, Szilágy és Ugocsavármegyében számos nevezetesebb építménye van, — a nagybányai Rényi féle üveggyár és gk. templom, a lutheránus templom és több magánház — Szatmáron számos magán és — középületet, a megyében báró Ken-

de kastélyát és több diszes magánépületet épített saját tervei szerint. Különösen az építőiparosok körében fejt ki hathatós tevékenységet. A szatmári Ipartestület elnöke, az építőiparosok szakosztályának tizenöt év óta elnöke, az Orsz. Mérnök Egyesület Szatmár, Szilágy és Máramaros körzeti fiókjának alelnöke, a Magyar Párt volt társelnöke, jelenleg elnöki tanácsstagja, a gk. magyar egyház volt elnöke, jelenleg diszelnöke. Több ízben volt városi tanácsos. Több gyár alapításában vett részt, jelenleg a „Vulcan” téglagyár egyik társtulajdonosa. Szakkérdésekkel foglalkozó előadásokat tartott, szak és pol. cikkeit helyi lapok hozzák.

Tárcza Bertalan zeneszerző, ref. főgimn. tanár, * 1882, Alsóapsa (Máramaros-vm.) Gimnáziumot és tanítóképzőt Máramarosszigeten, zeneakadémiát Budapesten végzett.

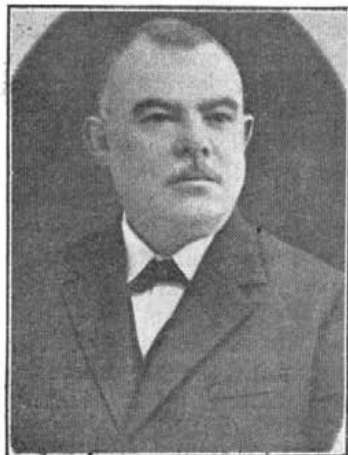
Zenetanári diplomát az impérium változás után — 1929-ben Bukarestben kapott. — Előbb ref. felekezeti tanító volt, — majd 1916-ban ki-nevezték a sepsiszentgyörgyi m. kir. áll. tanítóképzőintézetbe, mint kolozsvári ref. fő-

tanárt. 1920 szeptembertől a

gimnázium tanára és a ref. theologia óraadó tanára. 1929 óta a Romániai Magyar Dalosszövetség főtájkára, amelyet a brassói szövetségtől átvett 30 tagból álló egyesületből szervezett és ezen idő óta 190-re emelt és teljesen reorganizált. Ez ideig a RMD keretében négy országos versenyt, két diákversenyt, három karmesteri tanfolyamot rendezett az ország különböző részében. Megalapította a magyar dalosnaplót. Következő programja az iparos tanonc ifjúság, a földműves iskolák és elemi iskolai karok megszervezése és velük versenyek rendezése, végső célja a dalosszövetség kolozsvári kulturpálotájának felépítése. 1933 március havában ünnepelte harmincéves zeneszerzői működésének jubileumát. Zeneszerzői téren férfi és vegyeskarokra, ezeken kívül magyar műdalok szerzésére fekteti a fősúlyt. Kisebb zenekari és kamarazene művei vannak. Zeneesztétikai és irodalmi, zenepedagógiai és zene-történelmi cikkei napilapokban és szaklapokban jelennek meg. Szerkeszti a „Magyar Dal” című lapot. Megszervezte a ref. egyetemi hallgatók énekkarát, amelynek egyben tanára. Tagja számos egyházi, társadalmi és kulturális egyesületnek, képviselője a kolozsvári ref. egyházmegyének. Harminc éves jubileuma alkalmával a dalosszövetség vezetősége és a működő dalárdák ezüst koszorúval tüntették ki. A kolozsvári ref. főgimn. 1932. évi Arany János ünnepélyén Zách Klára c. szerzeményéért babérokoszorút kapott. Számos díszoklevele van. Több szerzeménye vár kiadásra, ugyancsak egy zenepedagógiai tankönyve.

Telegdy József mezőtelegdi birtokos * 1883-ban Mezőtelegden. Katonai pályára készült, husz éves korában mint hadnagy kerül ki a bécsújhegyi katonai akadémiáról. Impérium változás előtt mint kapitány szerel le s vonul vissza szülőfalujába. A királyhágómelléki ref. egyházkerület létesítésében Telegdynek derekas része van. 1925-ben a bihari egyházmegye főgondnokává választják. A ref. egyház beléletében haladó irányt képvisel. Demokratikus meggyőződését az erdélyi kisebbségi politikában is érvényesíti. Alelnöke volt a Magyar Párt nagyváradi és biharmegyei tagozatának. Amikor azonban 1926-ban a Reformcsoport megalakul, Telegdy lemond tisztségéről, s csatlakozik. Mezőtelegdi kastélyába ő hívja össze a reformcsoport vezetőit az első vidéki értekezletre. Az utóbbi időben a Reformcsoport munkássága beolvadt az erdélyi egyetemes magyarság cél-tűzéseibe, s ez idő óta T. is az OMP vezetője.

Tatay Pál kávéháztulajdonos * 1877 jan. 24-én Mezőkovácsházán. (Csanád vármegye)

Iskoláit Mezőhegyesen az állami gazdasági intézetben végezte utána a kávéházi ipari pályára lépett — Szarvason. Több Budapest székesfővárosi nagyobb üzemben, — valamint külföldi világfürdőhelyen — praktizált. 1915—1918-ig, mint szolgálatvezető altiszt vett részt a világháborúban. 1920-

ban átvette a szatmári Viktória kávéházat, amelyet ma is vezet. A vendéglős iparosok egyesületének sok éven keresztül volt elnöke, jelenleg diszelnöke. Több társadalmi és kulturális egyesület lelkes pártoló tagja.

Tellmann Béla a brassói szabóiparosok társulatának elnöke. * Székelykeresztúron 1871 okt. 15-én. Iskoláit Székelykeresztúron, a technológiai iparmúzeum tanfolyamát pedig jeles eredménnyel Budapesten — végezte. 1911-ben a magyar kormány orsz. — szabászati szakellenőrnek — nevezte ki. Bécsben, Budapesten, Grázban és több

más nagyobb városban praktizált, harmincöt év óta

önálló iparos, szabó üzemtulajdonos. Önállósága óta harmincöt székely gyereket tanított ki, akikből derék iparosokat nevelt. A brassói Ipartestületnek tíz évig volt az elnöke és kilenc év óta a szabóiparosok társulatának, valamint az Ipartestület szabószakosztályának elnöke, a brassói Székely Társaság alelnöke, az unitárius egyház presbitere, hosszú időn keresztül volt a brassói Magyar Párt alelnöke és annak jelenleg is választmányi tagja. A magyar dalárda vezetőségi tagja. A szabóiparosok szaklapjában

a „Szabó Hirlapban“ jelennek meg értékes szakirányú cikkei. Az 1931 évi sepsiszentgyörgyi vándorkiállításon arany éremmel tüntették ki

Terge László (vámospiaci) építési-vállalkozó * Szatmáron 1884 ben. Képesített közművesmester. 1919 óta Szatmáron önálló építési vállalkozó, s

a róm. kath. egyházmege építész. Jelentékeny társadalmi és közéleti tevékenységet fejt ki és számos köztisztviséget visel. Az Iparos Otthon elnökségi tanácstagja és választmányi tagja, a róm. kath. egyház tanácsosa és iskolaszéki tagja, a kereskedelmi és iparkamara —

tanácstagja, a Kőműves Ifjúság Önszegélyző Egyesületének elnöke, a szatmári építőiparosok szakosztályának alelnöke, a kath. Legényegylet választmányi tagja, az MP int. biz. tagja és kerületi főnöke, a Kolping sakkszakosztályának elnöke, ipartestületi előjárósági tag, számos más tisztséget tölt még be. Fontosabb építkezései közé sorolható néhány szatmári középület és számos magán építkezés, a bikszádi gk. templom, az apáti ref. templom. A szatmári róm. kath. székesegyház, kath. zárda, az irgalmas rendház és kórház restaurálási és építési munkálatai. A háború alatt Przemisilben orosz fogságba került és hat évig volt Szibériában, ebből 7 hónapot a Sachalin szigeten töltött. 1920 ban az amerikai magyarok segítségével került haza.

Tedeschiné özv. feltorjai Petheő Anna. magyar királyi honvéd százados özvegye 1918 óta buzgólkodik jótékonykodás és kulturális téren. Több mint tíz év óta a katolikus Karitásznál visz vezető szerepet, előbb mint kulturális szakosztály elnöke, később e jótékonyági egyesület alelnöknője, jelenleg annak örökös tiszteletbeli alelnöknője. 1922 óta az Oltáregyesület pénztárosa, a Jótékony Nőegylet, a kath. Népszövetség, a Mária Kongregáció vezetőségi tagja, az Erdélyi Magyar Diákmenza megszervezése után annak alelnöknője. Jótékony egyesületek előadásain részt vesz.

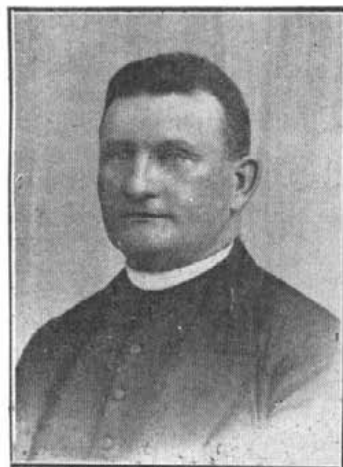
Tănăsescu Florica dr., * Rosiori de vede.

Egyetemet Bucureştiiben végzett, tanári oklevelet—Kolozsváron szerzett. 1919 óta az „Oltea Doamna” nagyváradai leányliceum tanára, — 1932 március 15 óta igazgató. Az „Oltea Doamna” liceum iskola bizottság elnöke, a Román Nők Szövetségének nagyváradai elnöke, a Tanáregyesület —

tagja és számos más társadalmi és kulturális egyesület vezetőségében foglal még helyet.

Tartia Ioan, tb. archidiacon, * Săcălăseni, Szakállasdombón (Szatmár vm) 1878. Érettségét Balázsfalván 1898

ban tett, theológiát Szamosujváron végzett. 1903 április 12-én Szabó Ioan püspök szentelte fel. 1903 májusban nevezték ki Secelre (Máramaros vm) lelkesnek, ahol 23 évig működött, — 1910-ben lett, — plébános, 1915-ben esperes, a — máramarosi Jend kerületi esperes-

séget, később az Isa kerületi esperességet vezette 1926-ig, ottani működéséig. 1919-ben szentszéki tanácsos, 1930-ban tb. archidiacon. Jelenleg 1926 dec.-től Aranyosmegyesen működik. Seceli működése alatt nagyszabású templomot, felekezeti iskolát és paplakot épített, Aranyosmegyesen a templomot teljesen renováltatta, újból festette és a szószéket átalakította, valamint az iskolát teljesen rendbehozatta. Megalakította az Agru helyi szervezetét, a Mária társulatot, amelynek elnöke, a Banca Poporala elnöke és egyben igazgatója. A Duca féle liberális pártnak helyi tagozati elnöke, 1922—1926 Bratianu Ionel kormánya alatt máramarosi szenátor volt. Mint szenátor Márama-

ros érdekében közismert agitációt fejtett ki, s a szenátusban többször felszólalt. Kiténtelése: Resp. Muncii pt. Biserici cl I, Ord. Steaua Rom. in grad de ofiter.

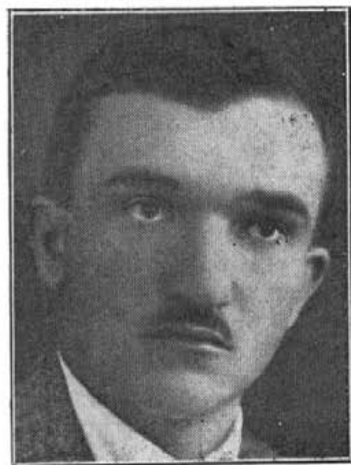
Tirlea Sabin állomásfőnök, * Románpécskán (Arad m) 1897-ben. A makói áll. főgim-

náziumban érettségizett 1919-ben, jogot a kolozsvári egyetemen hallgatót, 1916-ban vevőlt be a világháborúba, utána miután, mint tartalékos tiszt leszerelt a vasút szolgálatalelépelt Kolozsvárt és egyben az egyetemen jogi tanulmányokat folytatott. Nagyszalon tén, Biharpüspökiben és Nagyvá-

radon CFR. tisztviselő, majd pénztárnok, 1928-ban Ákoson (Szilágy m) később Hollódon állomásfőnök. 1930 óta szatmári állomásfőnök. Az Olimpia CFR sport egyesület volt alelnöke és a futballszakosztály volt elnöke, a District elnöke, a szatmári kerületi sportklub társelnöke, a román hadsereg tart. hadnagya. Mint aktív futballista fiatalabb éveiben nevet szerzett.

Todorán Sándor adófőnök * a szamos-

megyei Porkerec községben 1898-ban. A zilahi áll. tanítóképzőben — 1917-ben nyert diplomát. 1923 óta a nagysomkuti adóhivatal főnöke. A somkuti román kaszinó választmányi tagja, az önkéntes tűzoltó — egyesület — alparancsnoka és több más társadalmi egyesület tagja és pártolója.

Tauber Farkas dr., ügyvéd * 1870 II. 2. Cosna (Naszód m). Ügyvédi vizsgát 1899-ben Mvár helyt tett, azóta Kvárt ügyvéd, Erdélyi Szénbánya rt. ügyésze. Ügyvédi Kamara vál.-tagja.

Tárkányi György ref. vallásnár, * 1866-ban Kolozsváron. A kolozsvári ref. kolégimban érettségizett, theológiát Nagyenyeden, Berlinben

és Utrechtben — végzett, 1894-től a kolozsvári ref. kollégium helyettes vallásnára, 1899-ben Sepsiszentgyörgyön — rendes vallásnár, ottani négy évi működése — után került vissza Kolozsvárra 1903-ban, ugyancsak mint rendes tanár és azóta itt működik. 1903—1906-ig főtitkára volt

az erdélyi ref. egyházkerületi belmissziói társulatnak, a kollégium elemi iskolájának elnöki igazgatója és egyházkerületi közgyűlési és előljárósági tag. A kolozsvári Gazdák Bankjának elnöke, a Gondoskodó Társaság m. hitelszövetkezet felügyelő bizottsági elnöke, a MP kolozsvári intéző bizottsági tagja, a ref. Szeretetház előljárósági tagja és több más társadalmi, kulturális egyesület vezetőségében foglal helyet. Az „Erdélyi Református Szemle” munkatársa, a budapesti protestáns egyházi és iskolai lapban szintén számos cikke jelent meg. Három vallástani tankönyvet írt középiskolai tanulók számára, amelyek egyikét az akkori püspök dr. Bartók György társaságában. Kiadott egy kötet ifjúsági istentisztelet számára írt beszédet.

Temesvarer Zeitung temesvári német napilap, mai strukturájában két lap összeolvadásából, a régi Temesvarer Zeitung és a később indult Neue Temesvarer Zeitung (Lovas Antal) fuziójából állott elő. Erdélyi méretekhez képest nagy példányszámban megjelenő estilap. Olvasói a temesvári és temesvárvidéki németajku (de nem elsősorban sváb) olvasókból és a városi magyarságból rekrutálódnak. Főszerkesztője Sárkány Gábor.

Temesvári Bank Kereskedelmi rt., Temesvár. Alapították 1906. Az 1927. december 31-iki mérlegben feltüntetett alaptőke: 50 millió. Tartalék alapok: 81 millió. Az igazgatóság elnöke: Aristid Blank. Vezérigazgató Szana Zsigmond. Fiókok: Temesvár-Gyárváros, Temesvár-Józsefváros, Temesvár-Belváros, Orsova,

Nagyszentmiklós Zsombolya, Oravica, Resica, Perjámos, Lugos, Nagykömlös. Az 1927. évi rendes közgyűlésen az alaptőkének 75 millió leire felemelését határozták el.

Temesvári Első Takarékpénztár rt., Temesvár. Alapították 1845. Az 1927. december 31-iki mérlegben feltüntetett alaptőke: 30 millió. Tartalék alapok: 14.552.329. — Az igazgatóság elnöke: O. Neamju. Vezérigazgató: Szellmann Pál. Az intézet március 11-én tartott rendes közgyűlésén az alaptőkének 30 millió leiről 50 millió leire való felemelését határozta el. Érdeklősségben a Banca Comerțului S. A. Craiova, intézettel.

Tempfli István volt gazdasági szaktanár, földbirtokos, * Nagymajtényban 1881. aug. 14. én. A losonci tanítóképzőben 1901-ben nyert oklevelet, gazdasági szaktanítóképzőt Kecskeméten végzett (1904). 1914-ben Németországban, Belgiumban, Hollandiában és Dániában volt tanulmányuton. A gazdasági szakoktatás szolgálatában huszonnégy esztendői töltött, négy évig Vári (Bereg vmegye) hat évig Krasznabétek — (Szatmár vm) és tizennégy évig Szatmáron tanított. Utóbbi helyen, — nyolc évig a róm. kath. fiú és női

tanítóképzőnél is mint gazdasági szaktanár működött. 1925-ben — amikor a román kormány bezűntette az önálló gazdasági szakiskolákat — külföldre ment, Anglia, Kanada és Egyesült Államokban volt tanulmányuton, ahol öt és fél évet töltött. A Magyar Párt int. biz. és elnöki tanács tagja, az Orsz. Gazdasági Szaktanító egyesület volt tagja. Gazdasági szaklapokban, valamint helyi lapokban különféle gazdasági és kertészeti cikkei jelentek és jelennek meg. Szatmáron és vidékén számos népies előadást tartott. Az érdeklődőknek ma is állandóan utmutatással szolgál. Jelenleg Szatmáron él, s birtokán gazdálkodik. Negyedszázados aktivitása során különböző társadalmi és növényvédelmi egyesületet alapított s annak széles körben való terjesztését propagálta.

Teleki Ádám gróf * 1900-ban. Gazdasági Akadémiát végzett Kolozsvárt. Hallgatott jogot és teológiát. A ref. egyházi közeletben résztvesz, különböző lisztességeket visel. A kisebbségi közelet terén 1927-ben tűnik fel. közgazdasági és politikai publicisztikájával.

Teleki Árvéd gróf * 1865. VI. 19. Bécsben a Theresianumban tanult, majd jogot hallgatott Párisban és Kecskemélen. A koalíció alatt függetlenségi programmal orsz. képviselő volt. 1918-ban brassói kastélyát feldúlták, akkor Kolozsvárra költözött s ott szövőgyárat alapított. Mint földbirtokos növénytermelési kísérletet folytatott. Tapasztalatainak és tanulmányainak eredményeit *Növényeink hasznáról* c. könyvében (Kolozsvár 1916) foglalta össze. Az Erdélyi Múzeum Egyesület alelnöke volt.

Teleki Béla gróf zsidói földbirtokos, bankvezér. * 1899-ben Kolozsvárt. U. ott érettségizett és jogot végzett. 1919-től a zsidói családi mintagazdaságát kezelte. Jelenleg Marosvásárhelyi bankvezér. Az E.G.E. és a M.P. kebelében tölt be vezető pozíciót, az Erdélyi Kereskedelmi és Hitelbank igazgatósági tagja. Részt vett a világháborúban és többször kitüntették.

Teleki Domokos gróf * Kolozsvárt 1880. I. 11. Jogot végzett és államtudományi doktorátust szerzett Kolozsvárt. A magyar főrendiháznak volt örökös tagja. Aktív részt vett a községi és megyei életben. A változott viszonyok közt szövetkezeti ügyekkel (földműves szövetség), egyházi ügyekkel (a görögnyeli ref. egyházmegye főgondnoka) foglalkozik és vezeti geryeszegi mintagazdaságát.

Teleki Ralph gróf, festő * 1890 Brassóban. 1912–14 Párisban tanult, háború után Bécsben, majd Nagybányán, hol állandóan megtelepedett. Főleg figurális képeket fest, de állandóan foglalkozik grafikával is. Kiállított nagyobb erdélyi városokban s a Salonul Oficialban Bucureștiben.

Telekithéka, alapította gróf Teleki Sámuel, erdélyi kancellár (1739–1822). Basalből hazatérte után kezdte gyűjteni a polihisztorfőúr könyveit, majd Bécsből 1802-ben szállította le Marosvásárhelyre, e célra emelt árka-dos, oszlopos, galériás, egyetlen tereméből álló könyvtárhelyiségbe. 1822 óta lényeges gyarapodása nem lévén e könyvkomplexumnak, éppen száz esztendő tudományos fejlődése híjján pompázik itt ez a bibliothékának indult, de könyvmuzeummá petrifikálódott nagy magyar

kulturalkotás. Ide szállításkor megölte az idők törpesége, a nemzeti irodalmak nekilendülése óta pedig — egyre halkul az érdeklődés a thékába avult klasszikus szellem iránt. Igazi főúri kiállításban, fényes bekötésben dúslakodnak itt a legszebb kiadásokban (köztük sok ritkaság) a klasszikusok, a matematikai, történelmi, földrajzi művek, átlászgóliatok. A külföldi könyvarisztokraták mellett az azon korbéli magyar könyvészet szegényes termékei is elhelyezést találtak a kancellár felesége szorgoskodásából. A magyar könyvjegyzéket is magában foglaló nyomtatott négy kötetes címszótárt (40.000 könyvről) Bécsben adta ki maga Teleki gróf az 1796, 1800, 1811, 1819 években. Rendelkezése szerint könyvet csak a helyszínen lehetett használni a könyvtárban. Autorizációt nyert végrendelete az 1852, 1863, 1885 és 1925 években. Rendes nyitási napjai nincsenek a tékának, de kívánatra megtekinthető nyáron, mint-hogy — tűzbiztonsági szempontból — fűtés, világítás nincs, ugyancsak a kancellár végrendelezéséből. Kezelő és felügyelő könyvtárosa mindig egy-egy ref. kollégiumi tanár. A gyűjtemény jelenlegi tulajdonosa: gróf Teleki Károly, Sáromberke.

Temesvári Hírlap, napilap, alapították 1903-ban, felelős szerkesztője Biró Pál volt. Követi szerkesztésben: Pogány Mihály, kinek kezébe 1906 a lapvállalat is átmegy. Kedvező viszonyok között a T. H. Erdély egyik legszilárdabb lapvállalatává fejlődik. Pogány Mihály halála óta — kisebb megszakításoktól eltekintve — fia, Pogány László jegyzi mint felelős szerkesztő.

Temesvári kath. főgimnázium, alapította dévai Bibics Jakab eredetileg Szentannán, Arad vármegyében, 1750-ben. 1788-ban helyezték Temesvárra. Piaristák vezetése alatt áll, a tanítás nyelve — osztályonként, fokozatos bevezetéssel — a román nyelv.

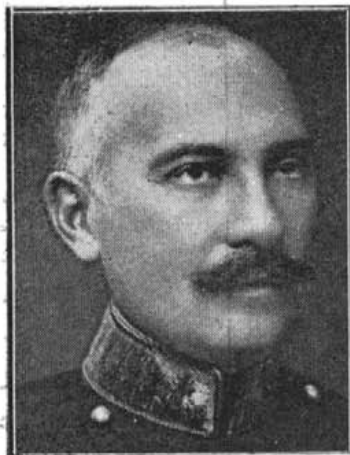
Tisza Kálmán gróf, — Tisza Kálmán Magyarország néhai miniszterelnökének fia — * 1872-ben. Egyetemet és gazdasági akadémiát végzett. Biharmegyei csegődi birtokán gazdálkodik. A Biharmegyei Takarékpénztár és ezen intézet iparvállalatának igazgatósági elnöke.

Tibor Ernő festő, * 1885-ben Nagyváradon. Tanult a budapesti festő-akadémián és három évig Párisban. Kiállításokon nagy sikerrel szerepelt Európa fővárosaiban. Impresszionista, portréban nivót jelent.

Tessitori Nóra N. (Kőmives Nagy Lajos hírlapíró felesége) * 1894. Kereskedelmi iskolát és tanítónőképzőt végzett. Hivatásos verselőadó művésznő, első előadó estjét 1920-ban tartotta Kolozsvárt. Ez időtől sűrűn felkereste az erdélyi városok pódiumát és klaszikusok, modernek (erdélyi poéták műveinek is) interpretálásával széles körökben verskultuszt teremtett. Egyszerűség, zeneiesség, a vers gondolatai és hangulati elemeinek maradéktalan tolmácsolása jellemzik előadó stílusát és teszik indokoltá mindig teltházassá sikereit.

Thury Kálmán ügyvéd * 1871-ben. Jelenlét szerepet tölt be a ref. egyházi élet területén, a Királyhágómelléki Egyházkerület főügyésze. A politikai életben már a magyar rezsim alatt is részt vett. Változás után az erdélyi magyar politikai mozgalmakban játszik aktív szerepet. Konzervatív alapon a vezetés politikai mellett áll; élesen állást foglalt úgy Krenner, mint Bernádyval szemben. A nagyváradi ügyvédi kamara prodékánja.

Thury Sándor (domahidi és thuri) földbirtokos, * Szatmáron 1873 okt. 19 én. A szatmári

róm. kath. főgimnáziumban érettségizett, jogi tanulmányait Budapesten végezte. A budapesti államrendőrség szolgálatába lépett, ahol a bünyügyi osztálynál — kezdte meg működését, majd kilenc évig az államrendőrség gazdasági előadója volt. 1915-ben az I. ker. várkapitányság vezetésével bízták meg, 1916-ban a dunai kapitányság és gyermekbírótság vezetője, 1918-ban ügyészi megbízott és ugyanakkor főtanácsossá nevezték ki. 1919. április 1-én a bolsevizmus nyomása alatt családjával Szinerváraljára költözött és itt telepedett le, ahol azóta örökölt és megmaradt birtokán gazdálkodik. A szinerváraljai róm. kath. hitközség világi elnöke, a Magyar Párt helyi tagozati elnöke. Hivatali működésének elismerésül a magyar kormány a polgári hadiérdemkereszt II. osztályával tüntette ki.

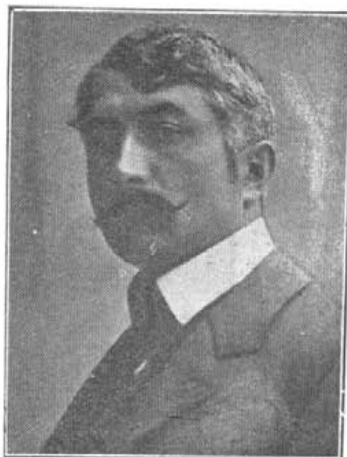
Thuróczy Albert az erdélyi róm. kath. Státus számvevősegi főnöke, számtanácsos, * 1880. Kézdivásárhelyt. Gimnáziumi érettségét Csiksomlyón tett, jogi abszolutoriumot 1905-ben Kolozsvárt szerzett. Állandóan a Státusnál működik, ahol rövid idő múlva pénztáros lett, jelenleg pedig számvevősegi főnök, számtanácsos. A kolozsvári „Társadalom” pénztárnoka, tagja az egyházkerületi képviselő testületnek, s a kath. Népszövetségnek. Kiadta a „Társadalom” 60 éves történetét (Kv. 1932. Szent Bonaventura nyomda). Tíz évig volt a Hírnök, a Katholikus Világ c. lapoknak kiadóhivatali főnöke. A világháborúban mint tartal. főhadnagy vett részt, s mint géppuskás osztagparancsnok került orosz fogságba 1916-ban, a Brussilovi offenzíva alkalmával, 1918-ban került haza. A hadiékítményes Signum Laudis tulajdonosa.

Tompá László (kisborosnyói és kanyádi) költő, lapszerkesztő * Bétfalván (Udvarhely vm) 1883 dec 14-én. Jogot Kolozsvárt végzett,

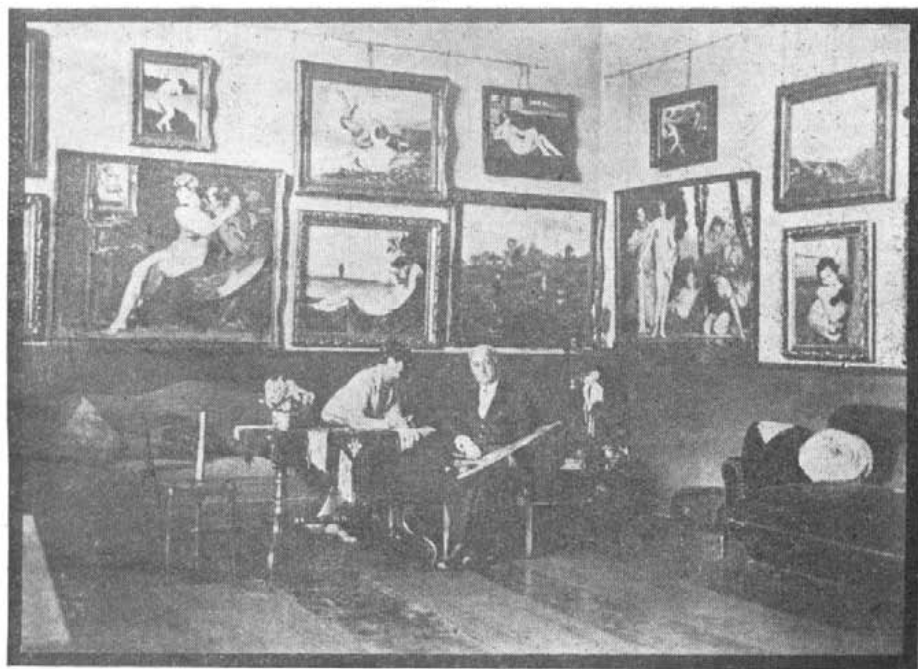

orsz. levéltárosi — vizsgát Budapesten tett. Impérium változásig Székelyudvarhelyen volt szolgabíró és vármegyei főlevéltárnok, 1920-tól az Orsz. Magyar Párt udvarhelymegyei hivatalos lapját, a Székely Közéletet szerkeszti. Megjelent önálló versek kötetei: „Erdély hegyei közt” (Minnerva Kv. 1921). — „Északi szél” (Sz. udvarhely 1923). — „Ne félj” (Szépmíves Céh 1929). — Ezzel a munkájával nyerte meg az Erdélyi Helikon harmincezer lejes nagydíját. Műfordításai németből, Angol, francia, német, román és lengyel nyelveken jelentek meg fordítások verseiből. Budapesten több felolvasást tartott. A Magyar Párt valamint a ref. egyház életében jelentékeny tevékenységet fejt ki. Az Erdélyi Helikon, az EIT, Kemény Zsigmond Társaság, a budapesti Gyöngyössy István Társaság és több más irodalmi társaság rendes tagja. Sajtó alatt verseskötele amelyből egyes szemelvényeket úgy az erdélyi mint a magyarországi sajtó már közölt és az elismerés hangján méltalolt. T. budapesti rádióban is szerepel legközelebb.

Thorma János festőművész, a „Nagybányai Festőtársaság” diszelnöke. *Kiskunhalason 1870 ápr. 24.-én. Tizennégy éves kora óta él Nagybányán, gimnáziumot itt végezte, első rajztanára Horváth Henrik volt. 1888-ban rajztanár jelölt Budapesten, majd a mintarajziskolában Székely Bertalan tanítványa, 1889-90 Hollósi tanítványa Münchenben 1891—97 között négy évet töltött Párisban és tanulmányokat folytatólt az olasz, belga, spanyol muzeumokban. 1896-ban hazajön — Nagybányára és egyik megalapítója a nagybányai festőkoloniának. 1902-től 25 éven át a Nagybányai Festőiskola tanára és igazgatója. Első festménye: „A szenvedők” (a Szépművészeti Múzeum tulajdona) 1894-ben a párisi szalonban „mention honorable”-t nyert. 1896-ban állítja ki az „Aradi Vértanúk” című képét Budapesten; — ugyan ez évben megkezdi „Talpra magyar” óriási vásznát, amelyen még ma is (1934) dolgozik. 1917-ben Párisban állítja ki az „Aradi Vértanúk”-at. 1897-ben festi a „Békesség Velelek” (Szegedi Múzeum tulajdona) című képét. Máig leghíresebb alkotása: az „Október elsején” 1903-ban megnyeri a Lipót-

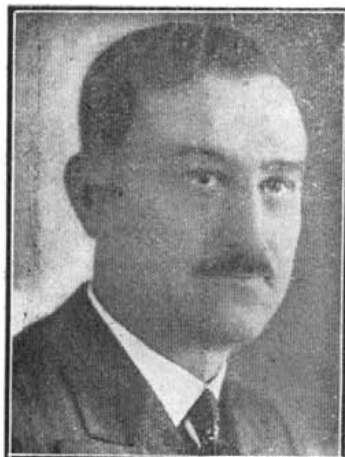

városi Kaszinó díját, 1904-ben St. Louisban I. aranyérmel, 1905-ben Münchenben az I. oszt. állami aranyérmel. Ismertebb művei: „Szeptember végén”, „Kocsisok”, „Kártyázók”, „Modellek”, „Ibolyaszedők”, „Majális”. 1927-ben visszavonul a festőiskola vezetésétől, de Nagybányán marad és művészetének új utjait keresi. Újabb kompozícióiban a mind világosabb tónusok dominálnak. Régebbi és újabb képeiben a tisztán piktorális elemek mellett sok a szociális mondanivalója. 1924-ben a Bene Merenti I. oszt. aranyérmével tüntették ki. Thorma János alakját különösen érdekessé és jelentőssé teszi az, hogy ő, a legigazibb nagybányai festő, külön helyet foglal el a nagybányai művészek között. Thorma János személyesítette meg ugyanis a nagybányai művészek közt, az általában mindnyájukat hevítő különös öntudaton és lelkesedésen kívül, a kiapadhatatlan ifjúi erőt. Valami fölényes életerő érzetével pazarolta magát Nagybányára. Van törvényszerűség, van stílus abban, hogy a mostani nagybányai festőiskolának is ő a lelke, annak dacára, hogy iskola vezetésében nem vesz részt.

Thorma János festő-műterme

Tokody Károly vállalkozó. * 1893-ban

Baján (Bács Bodrog vm) 1918-ban megalapította Szatmáron villamosági vállalatát valamint ezzel — kapcsolatos rádió, csillár, — villany-szerelési alkatrészek- és villanyvilágítási — anyagokkal foglalkozó üzletét Aszalmári társadalom egyik tekintélyes tagja és a közéletben is jelentékeny —

részt vesz. A Kath. Legényegylet és Kolping egyik társelnöke, több társadalmi és kulturális egyesület tagja és pártolója.

Tóth István műasztalos, * 1897-ben Szatmáron. Iparát szülővárosában tanulta és Budapesten praktizált, 1924 óta Szatmáron önálló műbutor asztalos. Az Asztalos Iparos — Társulat alelnöke, az Ipartestület választmányi tagja, a szatmári Törökvis Munkás Testvér Egyesület vál.-tagja és birkozó szakosztály elnöke, a Banca Poporala felügyelőbizottsági tagja és sok más ipari, — társadalmi

egyesület vezetőségi és rendes tagja. A háborúban részt vett, 1916–1918-ban orosz fogságban volt. Többször kitüntették.

Tamaş Pompiliu gk román tb. főesperes, * 1878 jan. 7.-én Popeşti (Bihar vm). Érettségét a belényesi gk. főgimnáziumban tett, teológiát a budapesti központi egyetemen végzett, 1905-ben Radu Demeter püspök szentelte pappá. Egy évig Belényesen tanulmányi felügyelő, tíz évig óvári gk. román lelkész, 1915 óta balizi lelkész, 1928 óta tb. főesperes. A régi magyar éra alatt a román nemzeti politikában fejtett ki tevékenykedést. Részt vett a gyulafehérvári nagy-gyűlésen, s mindig a nemzeti parasztpárt-

nak volt az exponense. E programmal több éven keresztül volt vármegyei törvényhatósági bizottsági tag és az állandó választmány tagja. Az Asra és az Agru élethossziglani tagja, a helyi román kaszinó megalapítója és annak elnöke. Jelentékeny tevékenységet fejtett ki egyházközsége érdekében is, a templomot és a paplakot teljesen renováltatta, egyházközsége, mely Szatmárvármegye legnagyobb, legrendezettebb parochiája igen jó anyagi viszonyok között van. Kitüntetései: Ord. Steaua României în grad de ofiţer, Coroana României în grad de Cavaler.

Tóth János * 1885-ben Szatmáruvariban.

Iparát Szatmáron tanulta, 1921 óta önálló, városi kéményseprő mester A Szatmár-Szilágy és Máramaros megyei kéményseprő mesterek szindikátusának elnöke az Orsz. Kéményseprő Ipartársulat alelnöke önkéntes tűzoltószakaszparancsnok és ipartestületi előjárósági tag. A világháborúban 21 hó-

napot töltött az orosz és olasz fronton, s a Károly csapat kereszt tulajdonosa.

Tréger Lajos ipartestületi elnök, * 1881

X. 21.-én Nagybányán. 1908 óta — szülővárosában — önálló borbély és fodrász mester. Jelentékeny részt — vesz a társadalmi közéletben, az Ipartestület elnöke, a Romániai M. Rokkantsegély Nyugdíjegylet 85. fiókjának elnöke, az az Ipari Hitelszövetkezet elnöke, a MP jegyzője, várositanácsos, több

egyesület igazgatósági és választmányi tagja. A „Nagybánya és Vidéke” és több más lap munkatársa.

Tornya Gyula dr. ügyvéd * 1877-ben Pancsován. Impériumévek alatt résztvett a temesmegyei magyarság politikai megszervezésében. 1925-ben a kisajátított magyar telepesek perét vezette Genfben. 1926-ban szenátor volt.

Tordai Magyar Iparosok Önképző Egyesülete. Alapították 1879-ben. Célja a magyar iparosok kulturájának fejlesztése és ébertartása. Saját nagyszabású székháza van, amelyben megfelelő szórakozó helyiségei vannak elhelyezve. Nagyobb könyvtárral is rendelkezik. Elnöke: Farkas Miklós csizmadia-mester, ügyvezető-előnöke: Csetri Ferenc, magánzó. Az egyesület 1929-ben ünnepelte országos és fényes keretek közt fennállásának ötven éves jubileumát.

Tordai Magyar Dalkör. Ez a hatvan éves dicső multra visszatekintő dalosegyesület 1932. év július hó 10-én tartotta impozáns jubileumát, melyen részt vettek a közelebb eső nagyobb és kisebb városok és falvak számottevő dalárdái a RMD vezetésével. Tagjai kezdetben nagyjából tisztviselők, kereskedők és iparosok voltak. Ma csakis iparosokból áll. A magyar kisebbség szolgálatában ez az érdemes dalostestület dicséretreméltó kulturmunkát végez, számos versenyt nyert. A fiemei, budapesti és egyéb babérokon kívül, felemlítésre méltó, a kassai orsz. dalosverseny (1901) második díja, ugyancsak az 1923. évi kolozsvári orsz. versenyen nyert második díj és 1925. a marosvásárhelyi orsz. versenyen kapott második díj, valamint az 1932. évben a nagyenyedi kerületi verseny első csoport első (A) díja (ezüst babérkoszoru). Az egyesületnek vegyes kara is számos kiüntetésben részesült különféle orsz. és kerületi versenyeken. Az egyesület kebelében tagjai részére temetkezési csoportot is létesítettek beteg és szegénysorsú tagjait anyagiilag is segíti.

Tordai ref. egyházközség. 1522-ben itt már nyoma van az új hitnek. Temploma a XIII. század végén épült, Zsigmond király idejében, a XVII. században négyszer lett lerombolva. 1708-ban a labancok teljesen felégették, azóta új boltozat épült, szentélye teljesen elpusztult s az ma is hiányzik. Teljesen renoválták, 1905-08-ban új tornyot építettek, s 1908. X. 29-én avatták föl. Műemlékek közt szerepel. A papilak a régi kath. világból való és cca 170 éves. Petőfi Sándor halála előtt egy héttel, 1849. VII. 21-én itt szállott meg, s családját itt is hagyta. Az egyházközség lélekszáma: 4300. (Ó és új-tordai különálló egyházakból, áll.) Elemi iskolája 34 évig mint leány-gimnázium működött.

Tóth Balázs nyug. főgimnáziumi tanár, bankigazgató, * 1877-ben az udvarhelymegyei Acsha községben. Középiskolát Székelyudvarhelyt, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1905-ben nyert tanári diplomát matematika és fizika szakból. Egy évig tanár Privigyén, 1903-tól a kézdívásárhelyi róm. kath. főgimnázium tanára, később helyettes igazgatója volt, 1926. szept. 1-ig, amikor nyugdíjba ment. Azóta a „Transilvânia” Bank kézdívásárhelyi fiókjának igazgatója. A közéletben jelentékeny szerepet játszik és számos köztisztviséget tölt be. A kézdívásárhelyi városi tanács tagja, a gyulafehérvári latin szerződésű kath. egyházmegye igazgató tanács tagja, a Magyar Párt kézdívásárhelyi elnöke, a Magyar Kaszinó alelnöke, a kézdívásárhelyi róm. kat. egyházközség gondnoka, a kézdiorbai esperes kerület Népszövetségének tagozati világi elnöke. Könyvei: Kézdívásárhelyi Jótékony Nőegylet ötven éves jubileumi története. — Bálint Benedek és a székely népművészet. — Az akarat nevelése. — Elemi függvénytan. — Különböző napilapokban és helyi lapokban számos cikke jelent meg.

Tóth László (zekeli és felsőpelsőczi) föld-

birtokos, * Patóházán 1885-ben. Az iglói főgimnáziumban érettségizett 1904-ben, — jogot Debrecenben, Kolozsváron és Máramarosszigeten tanult. Tanulmányai befejezése óta patóházai birtokán — gazdálkodik. — A ref. egyházközség főgondnoka, a — MP helyi tagozati elnöke. Több gaz-

dasági kiállításon vett részt, s a juhtenyésztés terén szerzett érdemeiért két kitüntetést kapott.

Tóth Tibor (zekeli és felsőpelsőczi) nyug. főszolgabíró, * 1881-ben a szatmármegyei Nagypeléken. Érettségil a máramaroszigeti ref. főgimn. telt, jogot Debrecen, Máramarossziget, Budapest és Kolozsváron tanult, utóbbi helyen 1897-ben államtud. államvizsgát tett. Szolgabíró volt Szinérváralján, Mátészalkán, az avasi járásban, majd Fehérgyarmaton szolgabíró és főszolgabíró, 1921-ben nyugdíjba került, s azóta birtokángazdálkodik. Jelenleg, (1934) Szatmáron él.

Tóth Gyula festőművész, * 1891-ben Szatmáron. Iskolai tanulmányai után a nagybányai festőiskolában kezdte művészi kiképzését Réli István és Ferenczy Károly vezetése mellett. 1910-ben rendes növendéke a müncheni bajor kir. akadémiának, ahol tanárai: prof. Raup, Angeló, Jank és egy éven keresztül, mint szobrász növendék — prof. Schmidt voltak. Ezen idő alatt kiállítója volt egy a müncheni Kunstverein-nak, mint a Műcsarnoknak. Az akadémiát kitüntetéssel végezte. 1915-ben bevonult katonának, — végigharcolta a világháborút és mint hadnagy a forradalom kitörése után — leszerelt.

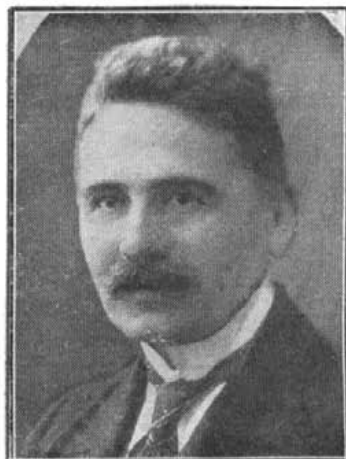
1920-ban ismét Münchenbe ment tanulmányra, majd 1924-ben Párisba. Párisi dolgaiból kiállított, a „Párisi Szalon”-ban („Grand Palais”-ban), az újságok és a „Revue Vraie et du Beau” c. művészeti folyóirat elismerőleg irtak. 1925-ben az összes párisi dolgaiból Budapesten az Ernst Múzeumban rendezett kiállítást igen nagy sikerrel. Képeiből a Szépművészeti Múzeum részére vásárolt a magyar kormány. Önálló kiállításokat rendezett Erdély nagyobb városában, mindig elismerően irt róla az erdélyi sajtó. Figurális, de különösen a portréfestészet érdekl. Festészeti iránya látszólagosan naturalista, de lepel alatt úgy az impresszionizmus, mint az expresszionizmus is felfedezhető.

Tóth Gyula: párisi uccarészlet

Tóth Sándor ujságíró, a kolozsvári „Emlenőr” című folyóirat szerkesztője. Publicisztikája Erdélyszerte ismert.

Tóth Lajos dr., ref lelkész, 1878 * XII. 6-án Székelyhidon. (Bihar m) Középiskolát Nagyszalontán és a nagyváradai premontrai főgimnáziumban végzett, teológiát a budapesti Tudomány Egyetemen tanult, ahol teológiai-doktori diplomát is nyert.

Egy évig a nagyváradai József intézetben tanulmányi felügyelő, — majd teológiai tanár, — szentírás tudományokat és keleti nyelveket — tanít. 1909 decemberében Kolozsvárt ref. lelkész-képesítő — vizsgát tett, 1910-ben Sülelmed-Cikólelkésze, (Péchy Mihályné, Dégenfeld

Mária grófnő meghívására) ahol 1921 I. 1-ig volt, amikor Nagy Károly püspök Segesvárra nevezte ki, s azóta itt működik. Megjelent önálló munkái: Pál apostol levele a galatákhöz (doktori értekezése). — A kinyilatkoztatás története (1 kötet Nagyvárad). — Egyházi és lelképásztori kérdésekkel foglalkozó értekezései főképen a Református Szemlében jelentek meg. Segesvári működése alatt „Mit jelent Segesvár a magyar közművelődés számára” c. munkájával felhívta a magyar közönség figyelmét és áldozatkészségét a „Petőfi-iskola” létesítésére, amelynek első épületét 1924-ben, a másodikat 1929-ben építették fel, úgy hogy ma már három tanterővel működik. Megszervezte és megalakította a Petőfi Hitelszövetkezetet, amelynek igazgatósági elnöke. A hitelszövetkezet célja a magyar erők összehozása az iskolák fenntartásának biztosítása érdekében. Megalakította a segesvári Magyar Önképző és Műkedvelő Társaságot, amelynek szintén elnöke, s amelynek részére — színpadi előadására — feldolgozta Arany János: Rózsa és Ibolya c. meséjét, Jókai Mór: A világlátott fiú c. munkáját, valamint önállóan egy három felvonásos meséjéteket: „Pásztorfiú” címmel irt. A nagyszombati egyházmegye Ref. Nőszövetsége előadójaként megindítja az „Iskolánk napja” c. propaganda füzetet, mely iskolafenntartó célt szolgál.

Tóth Endre (nagyvárad) földbirtokos * 1866. Gencs. Gyógyszerészi oklevelet a budapesti tudomány egyetemen 1885-ben szerzett. Tizenöt évig gyógyszerészi pályán működött, gyógyszer-tári jogosítványt nem nyervén, saját, cca hatszáz holdas ősi családi birtokán gazdálkodik. A Magyar Párt járási igazgatói alelnöke, ref. egyházi presbiter, a községi tanács tagja, a Hangya Hitelszövetkezet elnöke és egyben igazgatója. A régi impérium alatt virilis jogon hosszú időn keresztül volt a vármegyei bizottság tagja.

Tóth István tanár, festőművész, * 1892 május 29-én Marosvásárhelyt. Érettségét a kolozsvári unitárius főgimnáziumban telt, képzőművészeti főiskolát Budapesten végzett, ahol 1914-ben rajztanári diplomát kapott. A háború alatt katona, az orosz és olasz fronton harcolt, s mint tart. főhadnagy 1918-ban szerelt le. A háború után az egyetemi mintaiskola tanára, majd a „Marianum” intézetben tanít, 1925 óta az unitárius főgimnázium tanára. Akvarellfestő. Különösen miniatűr akvarellfestészetben neves. Fest tájképet és csendéletet.

Tóthfalusi József * 1869. X. 21-én Marosvásárhelyt. Theológiát Nagyenyeden, jogot Budapesten tanult. 1893–95 ref. püspöki titkár Kolozsvárt. 1895-óta lelkész Marosvásárhelyen. Számos egyházmegyei és egyházkerületi tisztséget töltött be 1925-ig, amikor az egyházi közéletől visszavonult. 1912–1928 a Kemény Zsigmond Társaság elnöke. Önálló művei: Egységes liturgia a magyar ev. ref. egyházban, Kolozsvár 1904. — Képes Szent Biblia, Stuttgart, Deutsche Verlagsanstalt kiadása, 1908 (ezernél több művészi illusztrációval). Meg van írva, bibl. igék gyűjteménye, Marosvásárhely 1928.

Toldalagi Mihály gróf * 1890. Nyárad-szentbenedeken. Progresszív megnyilatkozásai-ból már imperiumváltozás előtt ismert politikai ember. Reálpolitikát, mindenekelőtt való gazdasági erősödést hirdet. Irt kisebb politikai röpiratokat s néhány hirlapcikket.

Tóti Rudolf nagyiparos * Budapesten, 1881. IX. 27. Kereskedelmi iskolát végzett s pályafutását a Hatvani-Deutsch koncernben kezdi. Egy cukorgyárat vezet, de már 1906-ban a temesvári Gyapjúipar r. t. igazgatója, 1914-től u. o. vezérigazgató. Vezetése alatt a szerezvénynek indult vállalkozás hatalmas méretekben fejlődött (lásd Ind. Lánei) és Tóti ügy-

ipari teljesítményeivel, mint szociális ténykedéseivel (gyári bölcsőde, aggok menháza stb.) egyénileg is nagy jelentőségre emelkedett. Teljesítette azokat a köteleességeket, melyeket — pozicionális erejétől — a társadalom és kultúra elvárhattak. Személyi érdemeit legfelsőbb helyről jövő kitüntetések (Román Koronarend, Román Csillagrend parancsnoka stb.) valamint közgazdasági és társadalmi képviselők — első tisztségeik felajánlásával — jutalmazták (Lloyd Társulat, Unio Klub). A Temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank elnöke, az Ugir igazgatóságának és a legfőbb vámügyi tanácsnak tagja. Belga kir. konzul.

Török Andor dr., nyug. alispán, * 1872-ben Kézdivásárhelyen. Középpiskolát Kézdivásárhelyen és Nagyszebenben, jogot a kolozsvári és budapesti tudomány egyetemeken végzett, jogtud. doktorátust Budapesten, ügyvédi oklevelet 1900-ban Marosvásárhelyt szerzett. 1901–1917-ig Kézdivásárhelyen polgármester, 1917–1919-ig Háromszék megye alispánja, amikor állását elveszíti és lakóhelyéről kiutasították. Kézdivásárhelyre költözik vissza, s ugyanakkor rendőri felügyelet alá helyezik. 1920-ban az alsószombatfalvi internáló-táborban volt internálva (1 év és 45 napig.) Hadbírói eljárás folyamán felmentették. 1906-óta a kézdi ref. egyházmegye főgondnoka, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó kollégium gondnoka, a Székely Nemzeti Múzeum igazg.-elnöke. 1926–27-ben (egy cikluson át) orsz. képviselő volt. A Kézdivásárhelyi Takarékpénztár elnöke, a Háromszék megyei Magyar Párt volt elnöke, s egy ideig ügyvezetője, jelenben minden politikától távol tartja magát, s e tisztségeiről is leköszönt.

Török Bálint az Ege titkára, * 1887-ben Kolozsváron. Gazdasági akadémiát Kolozsvárt végzett, a felsőbb szőlő és borászati gazdasági tanfolyamon is diplomát nyert. Metternich hercegnő biatorbágyi birtokán praktizált. 1910-ben került az „Ege”-hez mint s. titkár, 1914–1920-ig a Torda Aranyos vármegyei Gazdasági Egyesület titkára, azóta az Ege kolozsvári központi titkára. Az Erdélyi Gazda, Méhészeti Közlöny és a Közgazdasági Sajtótudósító szerkesztője. A. M. P. kolozsvári tagozati alelnöke, a kolozsmegyei Mezőgazdasági Kamara igazg.-tagja, a kolozsvári Tőzsde választott bírósági tagja. Több közintézmény, valamint egyházi, társadalmi és kulturális egyesületeknél tölt még be vezető pozíciót.

Török Bernát ref. igazgató-tanító, * Hajdusoboszlón 1886 IV. 12-én. Tanítóképzőt Debrecenben végzett 1907-ben. Előbb Szamoskrassón és Domahidán, 1927 óta Szinéváralján ref. kántor-tanító. A szinéváraljai Ref. Énekkar karnagya, a M. P. tagozati vál. tagja. Huszonöt éves karnagi és tanítói működésének jubileuma alkalmával a R. M. D. ezüst éremmel, a Ref. Énekkar pedig diszoklevéllel tüntette ki. Énekkara, mely 1932-ben ünnepelte fennállásának 50 éves jubileumát ezüst érmet és diszoklevelet nyert.

Török Elemér (szendrői) ér-körösi földbirtokos, * 1890-ben Tiszasúj, Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyei községben. Kereskedelmi akadémiát Debrecenben végzett 1914-ben. A világháborúban a szerb, orosz, olasz és román fronton harcolt, három ízben sebesült meg. Kitérte: vaskoronarend, katonai érdemkereszt III. o., két ezüst és egy bronz Signum Laudis. Mint tart. főhadnagy szerelt le. Érkörösi birtokán gazdálkodik. A M. P. r. tagja, Szilágypanit község ref. egyházi világi képviselője.

Träger Antal nyug. pénzügyi főtanácsos, bankigazgató, * Zilahon 1866 dec. 30-án. Gimnáziumi tanulmányait a zilahi ref. kollégiumban végezte és itt érettségizett, jogot a debreceni jogakadémián végzett, hol államtud. államvizsgát tett. A zilahi kir. adóhivatalnál kezdte működését, szolgált Nagykarolyban, Szatmáron, Szilágysomlyón és Tasnádon, mint adótiszt, illetve ellenőr. Szakvizsgák letétele után Zilahon pénzügyigazgatósági segédtitkár, majd titkár. Soron kívül lett pénzügyi tanácsos, majd főtanácsos. Impériumváltáskor a román állam szolgálatába lépett, 1925 X. 1-én helyezték nyugdíjba. A magyar imperium idején Szilágyvármegye törvényhatóságának és Zilah város képviselő testületének választott, a közigazg. bizottságának pedig a pénzügyminiszter által előadói minőségben delegált tagja volt. Jelenben a zilahi róm. kath. egyháznak világi elnöke és a Zilahi Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósági tagja.

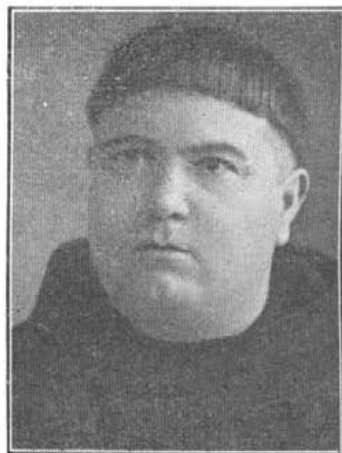
Träger Károly (szilágyi) gyógyszerész, * 1892. Szilágycseh. A petrosényi főgimnáziumban érettségizett, gyógyszerészi oklevelet a kolozsvári egyetemen nyert 1912-ben. 1920 óta Tasnádon gyógyszerészert tulajdonos. A M. P. járási és helyi tagozati int. biz. tagja, s hosszú időn át volt a róm. kath. egyház tanácsosa. Szerkesztette a „Tasnád és Védéke” c. politikai és társadalmi hetilapot. Főképen vegyészettel foglalkozó szakcikkei budapesti gyógyszerészeti szaklapokban és a bécsi „Farmako Kurir”-ban jelennek meg. A háború alatt mint tűzértiszt szolgált, szerb, orosz és olasz frontokon volt. Két hadiékítményes Signum Laudis és Károly csapat kereszt kitüntetések kaptak.

Träger Lajos (szilágyi) gyógyszerész, * 1895 szept. 18-án Szilágycsehben. Érettségizett a zilahi ref. kollégiumban tett, egyetemet — Budapesten végzett, 1920-ban — nyert — diplomát. 1922 óta Szilágycsehben gyógyszerészertulajdonos. A szilágycsehi r. kath. egyház világi elnöke, a M. P. — járási ügy. alelnöke, a Magyar Uri Kaszinó

könyvtárosa, h. polgármester. Néhány bank felügy. biz. tagja, a Buletin Farmacistor-ba ír szakcikkeket. Tartalékos hadnagy.

Trefán Leonárd P., ferencendi, író, * 1875 dec. 15-én Kézdiszentkereszt községben (Háromszék m) Középkiskolát a kézdivásárhelyi és székelyudvarhelyi

róm. kath. főgimnáziumokban, — thológiát a rendi theológián, Vajda hunyadon végzett, bölcsészettel a kolozsvári — egyetemen tanult. 1898-ban szentelték fel. Legtöbb időt a kvári ferencendi kolostorbantöltött, ugyanis mint rendés m. zárdaönök. Mintházfőnök restauráltatta az ősrégi Hunyadi kolostort, s megalapította a Szent Bonaventura nyomdát és sajtóvállalatot. Jelenleg Sz. udvarhelyen nyugalomban van. Publicisztikáját 1901 az Alkotmánynál kezdi. Szerkeszti: Kath. Világ, Kereszt, Hírnök lapokat. Munkái: Táborhegyi fényben, Első vizek mellett, Első péntek címmel jelentek meg.

Tulogy János dr. tanár * 1891-ben Tordán. Érettségét a kolozsvári ref. kollégiumban tett, u. o. az egyetemen, természettud. és földrajz szakból 1915-ben tanári diplomát szerzett. A kolozsvári egyetem ásványtani intézetében gyakornok, majd bevonul a világháborúba és az orosz fronton harcol, mint tart. főhadnagy 1918 szeptemberben szerelt le. Azóta a kolozsvári ref. kollégium tanára. Az E. M. E. és az E. K. E. vál. tagja, a Magyarországi Földrajzi, Természettud. Társulat, a Magyar Éro Szövetség, a Magyar Barlangkutató Társ. r. tagja. Középiskolák számára írt tankönyve „Állattan” (Kvár, 1925. Minerva). Természettudományi könyvei: Turisták és cserkészek könyve (Minerva, Kvár 1929). Erdély geológiája (Kvár 1925. Minerva) Szakcikkei az Erdélyi Múzeum, Pásztorlúz, Magyar Nép, Ifjú Erdély, Turistaság és Alpinizmus c. lapokban jelennek meg.

Tutsek Ferenc kereskedő, * Felvincen 1878. július 6-án. Középiskolai elvégzése után a kereskedői pályára lépett és atyja üzletében praktizált, 1909 óta önálló vaskereskedő Tordán. Nagy elfoglaltsága mellett is intenzív tár-

sadalmi életet él és sok közlisztséget visel. Rk. egyháztanácsos, az Egyesült Kisegítő Bank és Takarékpénztár igazg. tagja, a róm. kath. Népszöv. pénztárosa, a Népkönyvtár bizottsági tagja és pénztárosa a M. P. városi tüzegytárnak egyik alelnöke. A Magyar Kereskedők Egyesületének társelnöke, s mint ilyen jelentékeny tevékenykedést fejt ki a kereskedelmi élet fejlesztésében és előmozdításában. Erdemei elismerésül a kereskedelmi és ipari érdemkereszt I. o. tüntették ki. Felesége Tutsek Anna a jótékonykodás terén buzgólkodik, s a róm. kath. egyházi egye-

sületekben tevékenykedik, az Oltáregyesület és a Misszió vez. tagja,

Tüzes Karácson, csákiigorbói földbirtokos,

* 1870 Balázsházán. † 1923. október 31-én. Reáliskolát végzett. Állandóan saját és bérelt birtokán gazdálkodott. Ugy a társadalmi mint a gazdasági életben játszott szerepet, s számos ilyen egyesület vezetőségében foglalt helyet. Vezetőségi tagja volt a E. G. E. és a Szamos — vármegyei

Gazdasági Egyesületnek. A lótenyésztés és nemesítés terén szerzett érdemeiért több királyi kitüntetést és elismerő okiratot kapott.

Tüzes Bálint kucsói földbirtokos * 1896. ápr. 27-én Csákiigorbón. Középiskolát a kolozsvári piarista főgimn. és Budapesten végzett, gazdasági akadémiát Kolozsváron hallgatott. Az E. G. E. választmányi tagja, a Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület r. tagja, róm. kath. egyháztanácsos.

Türkössy Sámuel nyug. pénzügyőri főbiztos, a kolozsvári unitárius egyház főgondnoka, * 1876. Gagy (Udvarhely vm). Érettségét a székelyudvarhelyi reál-gimnáziumban tett. 1893-ban a m. kir. pénzügyőrséghez lépett be, ahol a főbiztosi rangot érte el, s mint ilyen 1921-ig ment nyugdíjba. Az unitárius egyházközösség cca 12 évvel ezelőtt keblitanácsossá választotta, majd 1925-ben a kolozsdobokai egyházkör részéről egyházi főtanácsstag lett. 1933. áprilisban a kolozsvári egyházközösség főgondnokává választották meg. 1927—1929-ig ügyvezető igazgatója volt a kolozsvári Gondoskodó Társaságnak, amely idő alatt a stagnáló intézetet életre keltette. A Dávid Ferenc Egylet alapító tagja. Régi nemesi unitárius, székely földbirtokos család sarja.

U

Ugron István (ábránfalvi) ny. r. k. követ és mh. miniszter, v. b. t. t., cs. kir. kamarás, az ősrégi, a honfoglalási időkből származó székely primori (főrend) osztályhoz tartozó Ugron család 250 év előtt a Székelyföldről a megyékre kiszármazott református ágának tagja.* Mező-Záhon 1862 szeptember 24-én. Középis kolai tanulmányait a nagyenyedi ref. kollégiumban, majd a segesvári német gimnáziumban végezte. 1881-ben Bécsbe ment a konzuli akadémiára, s azt 1886-ban elvégezve előbb a bécsi törvényszéknél jogi és később Brűnnben közigazdasági kérdések tanulmányozásával foglalkozott. 1887-ben diplomáciai szolgálatba lépett, s 1888-ban Smyrnába küldték, ahonnan Kis Ázsia belsejébe, s a török és görög szigetekre tett tanulmányi utakat. 1890-ben cs. és kir. kamarássá nevezték ki, 1892-ben Velencébe helyezték át, de már 1893-ban a chicagói világi állítás tartamára a new-yorki főkonzulátus vezetésével bízták meg Amerikából visszajövet Varsóban töltött két évet és 1896-ban a kiewi konzulátus ideiglenes vezetése — után a Kaukázusba megy, hogy az ujonnan szervezendő tíflii konzulátust felállítsa. Ott 4 évet töltött, s onnan az egész Kaukázust és Oroszországot beutazta. 1899-ben a külügy megbízásából tanulmányutat tett Közép Ázsiában s Merven, Bucharan, Samarkandon és Taschkenden keresztül közel a kínai határig hatolt, mely utjáról érdekes és feltűnést keltő hivatalos jelentéseket tett. 1900-ban Alexandriába (Egyiptom) nevezték ki, s onnan is igen sok érdekes utat tett a Niluson, s az ország nevezetes pontjaihoz. 1902-ben a politikailag a monarchiára nézve oly fontos varsói főkonzulátus vezetésével bízták meg. Itt maradt 1909-ig, mikor mint nagykövetségi tanácsost Bukarestbe küldték. Ott időzése alatt folyt

le a Ferenc Ferdinánd főherceg nagy politikai jelentőségű romániai látogatása is. 1911-ben mint r. k. követ és mh. miniszter Belgrádba ment. Itt élte át a balkáni háború izgalmas éveit és sokat fáradt, hogy a meglazult szomszédi jó viszonyt a Monarchia és Szerbia közt jobb vágányra terelje. Ferenc József, belgrádi működéséért legmagasabb elismerésének adott hiv. kifejezést 1913 végén mint politikai előadó a külügyminisztériumban végzi szolgálatát. A világháború itt érte, hol első sorban a monarchiára nézve oly fontos lengyel ügyek vezetésével bízták meg, épen mint a lengyel kérdés alapos ismerőjét 1917 elején Varsóba küldik, ahol a lengyel körök jövetelét kitűnő örömmel fogadták. 1918 őszén, az összeomláskor táviratilag jelentette be lemondását és kérte visszahívását. 1918 XII. visszajött Erdélybe, s azóta itt él, s minden munkáját a m. kisebbségi kérdéseknek szentelte. Br. Jósika Samuval együtt megalakította Erdélyben a MP s annak előbb al-elnöke, majd br. Jósika halála után (1923) elnöke lett, mely tisztéről azonban 1926-ban politikai okokból lemondott, de azért mint az elnöki tanács tagja, a párt vezetésében ezután is élénk részt vett. Eszterházy Kálmán halála után az EME elnöke. Sokat fáradt az EME jogainak és magyar jellegének elismeréséért. 1926-ban azonban ugyancsak politikai okokból erről a tisztéről és a Hangya Szöv. Központ elnöki állásáról is lemondott. 1921-ben a kvári ref. theologiai fakultás és 1923-ban az Erd. Ref. Egyházkerület főgondnokává választották meg, s 1929 óta világi főgondnok az egyházkerület élén, 1930 óta a Romániai Magyar Népliga diszelnöke. Kiltüntetése: A román koronarend nagykeresztje, az osztrák Ferenc József rend nagykeresztje, a török Medsidje rend, az orosz Anna rend stb. A Johannitan rend lovagja.

Ugron Ákos (ábránfalvi), földbirtokos, volt orsz. gyűlési képviselő, * Szombathelyen 1889 szeptember 2-án. Édesapja Ugron Ákos volt főispán és több ízben orsz. képviselő a magyar parlamentben — testvérbátyja volt a nagy Ugron Gábornak — édesanyja felsőbükkai Nagy Sarolta. Középiskolát a budapesti piarista főgimnáziumban, Tatán és Nyitrán tanult, jogot a budapesti egyetemen végzett, hol államtudományi államvizsgát is tett. Gazdasági Akadé-

miát Keszthelyen végzett, Előbb Udvarhely m. szolgálatában vármegyei aljegyző, tb. főszolgabíró volt, majd 1918-ig a forradalomig országgyűlési képviselő azóta ősi családi birtokán gazdálkodik Mint orsz. képviselő a munkapárt tagja és gróf Tisza István benső embere volt. Több éven keresztül el-

nöke volt az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyletnek, elnöki tisztségéről leköszönt, s azóta annak örökös diszelnöke, az Udvarhelymegyei Mezőgazdasági Kamara elnöke, s a városi tanács tagja. Több éven keresztül volt a vármegye állandó választmányának tagja és közigazgatási előadója, a Magyar Kiszgazda Párt Udvarhely megyei tagozatának elnöke. Főleg közigazgatási és pénzügyi kérdésekkel foglalkozó cikkeket írt. Cikksorozataiban már az 1928–29 években rámutatott a téves bankügyi politikára. A háború alatt önként jelentkezett hadiszolgálatra, s a 82. gy. e. kötelékében — kiképzése után — önkéntes jelentkezés útján azonnal a harctérre indult. Mint tart. hadnagy szerelt le. 1917-ben egy teljesen modern géberendezésű fedélcserép és téglagyárat építtetett, birtokának, — amely általánosan elismert mintagazdaság — gazdasági termékeivel számos mezőgazdasági kiállításon vett részt, s számos díjat nyert.

Ugron András * 1885-ben Marosvásárhelyt (Ugron Gábor fia). A piarista gimnáziumot végezte Budapesten, jogot Budapesten, Münchenben, Genfben hallgatott. Közigazgatási pályára lépett, 1908-ban szolgabíró lett Marostordában. 1914-ben katonai szolgálatra vonult

be. Az Eszterházy kormány idejében Beszterce-Naszód megye főispánjává nevezték ki, mely állásáról politikai okokból később lemondott. 1918-ban Csikszereda székhellyel újraépítési kormány megbízottá nevezték ki. Az impérium-években eleinte csak egyházközeleti működést fejtett ki (kath. Státus), később a magyar kisebbségi politika divergálódásának idején a reformistákhoz csatlakozott. 1927 végén a Magyar Pártból kilépett.

Udvardi Ignác festő * 1877-ben. Husz évig a nagyváradai gimnáziumban rajztanár volt. 1924-től dolgozik Nagybanán, A Nagyb. Fest. Társ. volt tőrsztagja. Kollektív kiállításaival jelentős sikerekhez jutott.

Udvari József dr., ügyvéd, lapszerkesztő, * Szilágyszentkirályon (Szilágy m) 1884-ben. Jogi tanulmányait a debreceni jogakadémián, a budapesti és kolozsvári tudomány egyetemeken végezte, a jogi tudományok doktora. Mint zilahi ügyvédjelölt, tevékeny részt vett a Független Ujság megalapításában, szerkesztésében valamint a függetlenségi párt mozgalmaiban. Majd Szilágysomlyóra került, mint városi tanácsos, s mint h. polgármester működött az impérium átvétele előtti időkben. Háború alatt a kolozsvári 51. közös gy. e. kötelékében orosz és olasz fronton harcolt, s mint tart. főhadnagy szerelt le. Többször kitüntették. Jelenleg Szilágysomlyón folytat ügyvédi gyakorlatot és szerkeszti az impériumváltás óta Szilágysomlyó c. politikai hetilapot. Erdélyrészi lapok u. m. napilapok és szépirodalmi folyóiratok aktív munkatársa, a Keleti Ujság és az Erdélyi Lapok szerkesztőségi tagja. Számos köztisztviséget tölt be. A R. M. D. igazgatósági tagja, az első díjakat nyert Szilágysomlyói Daloskör elnöke, a Műkedvelő Társulat igazgatója, volt ref. egyházmegyei képviselő testületi tag, egyházközségi presbiter, a szilágysomlyói járási Magyar Párt főtitkára és a város jelenlegi h. polgármestere.

Udvari Gyöngyvér, a fiatal író generáció egyik feltűnedező tagja. Nagyváradai valamint vidéki lapokban jelennek meg szépirodalmi munkái (prózák, versek).

Ujságíró Klub Szatmáron, alakult 1929-ben román és magyar ujságírók alapítása. Az első igazgatóság tagjai voltak: Dénes Sándor, Pop Dariu, dr. Markovits Rodion, Davidescu Anton, Berger Marcel, Kertész László, Vidor Gyula. A klubnak jogi személyisége van. Jelentős irodalmi előadások, s állandóan nivós hangversenyek szerepelnek műsorán.

„Uj Cimborá“. Erdély magyar nyelvű képes gyermeklapja. Szerkeszti és kiadja Ferenczy László Marcella, Szatmárt. A lap a nagynevű Benedek Elek lapjának a régi „Cimborának“ a nyomdokán indult újra, 1933 ápr. 15 én.

Ujvárosi Miklós dr., nyug. táblabíró * Zilahon 1866. VI. 3-án. Érettségét a zilahi Weselényi kollégiumban tett, jogot a budapesti egyetemen tanult. Az igazságügyi pályán, mint járásbíró és törvényszéki bíró több helyen működött, majd Gyulafehérváron 5 évig vezető-ügyész volt. 1910—1920 Kolozsváron kir. ítélőtáblai bíró. 1921 augusztusban reaktiválták, s a kolozsvári törvényszéken tanácsbíró 1926-ig, nyugdíjaztatásáig. Számos ref. egyházi és társadalmi köztisztviséget visel. Résztvett a város-politikában is. A „Büntető Jogtár“ és „Jogtudományi Közlöny“ c. jogi lapokban jelentek meg cikkei.

Uj Kelet magyarnyelvű zsidó napilap (előbb hetilap) 1918 december 10-én indult Kolozsvárt, cionista célkitűzésekkel, dr. Marton Ernő szerkesztésében. Később nyolcoldalas napilap lett, 1927 decembertől egyideig 10 oldalas nagy formátumban jelent meg.

Ungár Adolf dr., ügyvéd, * 1877 március 1 én Óbesenyőn. Középiskoláit Szegeden, jogi

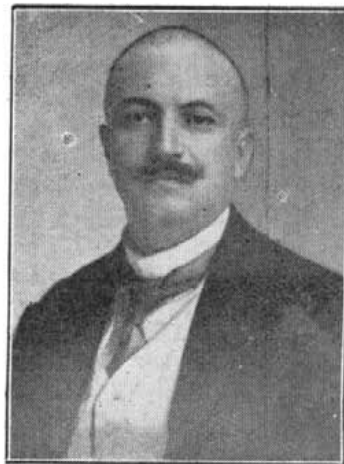

tanulmányait Budapesten és Kolozsváron végezte, Budapesten — nyert ügyvédi oklevelet. Tanulmányai —befejezése után 1904-ben — Temesvárt ügyvédi irodát nyitott. Impérium—változás után is folytatta ügyvédi prakszisát és tevékeny részt vett az ügyvédi kar életében. 1908 óta a temes-

vári ügyvédi kamara választmányi tagja, 1921 óta annak alelnöke. Politikailag — a nagy változásig — a Justh frakciót támogatta. A Bánsági Magyar Párt szervezkedésében aktív részt vett és tagja volt a legelső elnöki tanácsnak, 1923-ban a Temesvár-belvárosi Magyar Párt tagozat elnökévé választották. 1929 óta a Bánsági Magyar Párt alelnöke, jelenleg ügyvelenöke. 1933 II-ban a tanács feloszlásáig

Temesvár város első alpolgármestere volt. A világháboruban mint népfelkelő főhadnagy vett részt. Politikai és jogi publicisztikája általánosan ismert.

Unger Béla volt járásbíró, * 1879-ben Erdődön. (Szatmár m) Jogi tanulmányait a debreceni és eperjesi jogakadémián, a budapesti — egyetemen és a máramarosszigeti jogakadémián végezte. 1906-ban a — szatmári törvényszéknél és a mátészalkai bíróságnál joggyakornok majd szatmári járásbírói jegyző, azután Hal-

miban járásbíró. A szatmári ág. hitv. evang. egyházközség tanácsosa és jelenleg másodfelfelügyelője. A megszűnt „Szatmár“ c. ujság főmunkatársa volt.

Unger Béláné, szül. királydaróczi Asztalos Boriska, polgár isk. tanárnő. A szatmári róm. kath. tanárképzőben nyert polgári iskolai tanárnői diplomát 1916-ban. Három évig Mátészalkán polgári isk. tanárnő, majd 2 évig a szatmári ref. tanítónőképző intézetnél működik, — mint a magyar — nyelv és irodalom tanára, jelenleg pedig a ref. leányiskolában tanít. — Jótékonyági egyesületek vezetésében vesz részt, a Loránffy Zsuzsán-

na egyesület és Ref. Nőszövetség főjegyzője, a Jótékony Nőegylet tagja. A református leány cserkész csapat (Szilágyi Erzsébet cserkész csapat) egyik alelnöknője, a Kölcsey Kör tagja. Több pedagógiai és irodalmi előadást tartott, pedagógiai, vallásos és társadalmi irányú cikkeit vallásos folyóiratok hozzák („Egyházi Hiradó“).

Union Klub, Szatmáron Alapították: 1932. áprilisában. Állandó nivós előadások és koncertek rendezésével kulturmunkát végez. Elnöke: dr. Rákóczi Filep Sándor nagybányai ügyvéd, volt főispán, alelnöke: dr. Halász Lajos szatmári orvos.

Unio Vagonyár Szatmáron. Alapították 1921-ben. Foglalkozik új vagonok gyártásával, személy és tehervagonok javításával. Gyárt különféle vasáru tömegcikkeket.

Ujváry Sándor (érsekujvári) gyógyszerész, * Marosujvárt 1888-ban. Középiskolát a kolozsvári — piarista

fő gimnáziumban végzett, gyógyszerési diplomát — 1910-ben u. o. a Ferenc József tudomány egyetemen szerzett. 1912-ben vette át édesatyja marosujvári gyógyszerárát. A MP vármegyei és városi tagozati int. biz. tagja, ref. presbiter, a Református Dalkör társelnöke, a marosujvári Kereskedők és Intellektuális Körének volt elnöke, jelenleg választmányi tagja. A régi impérium alatt több cikluson keresztül a vármegyei bizottság tagja volt. Gyógyszerészeti szaklapokban jelentek meg értékes szakirányú dolgozatai.

Ujváry Kereskedők és Intellektuális Körének volt elnöke, jelenleg választmányi tagja. A régi impérium alatt több cikluson keresztül a vármegyei bizottság tagja volt. Gyógyszerészeti szaklapokban jelentek meg értékes szakirányú dolgozatai.

Ungváry József szőlőbirtokos, * Margittán

1881-ben. Iskoláit szülő városában végezte, majd — ipari pályára lépett. 1905 óta — Margittán önálló limár mester. A református egyházközség volt — gondnoka és presbiter, a Magyar Párt rendes tagja, 1930 óta Margitta negyedizben megválasztott főbírája Régi nemesi család ivadéka.

Unio Klub, Temesvárt, a Bánság közgazdasági vezetőinek társadalmi egyesülete. Alapították 1928-ban.

Uray Jenő gépészmérnök, ny. műszaki

tanácsos, * 1873-ban Szatmáron. Gépészmérnöki — oklevelet a budapesti József műegyetemen szerzett. Öt évig Pozsonyban iparfelügyelő, majd 1905-ben Szatmárra — kerül, állami iparfelügyelő, később műszaki tanácsos 1919-ben ment — nyugdíjba. Aszatmári ref. egyház főgondnoka.

Uray Jenőné szül. Bakó Erzsébet, * Beregszászon. Jótékonyági egyesületek vezetője,

s fáradhatatlan — munkát fejt a jótékonykodás terén. A szatmári Lorántffy — Zsuzsánna egyesületnek 10 év óta az elnöke, 1930 óta pedig a nagybányai ref. egyházmegyei Nőszövetség elnöknője, a Jótékony Nőegylet választmányi tagja. A háboru alatt — szünetelőben volt Lorántffy

Zsuzsánna egyesület Uray Jenőné elnöksége alatt újból megerősödött és jelentős munkássága az ő nevéhez fűződik.

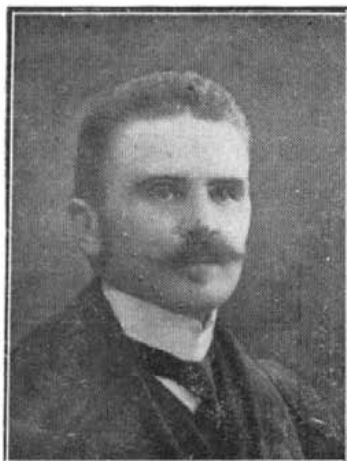
Unitárius Kollégium (Kolozsvár) 1557-ben alapította Izabella királyné. Első igazgatója David Ferenc volt. Mai palotája 1901-ben készült el egy millió koronán felüli költséggel. A kollégiumnak nagy értékű könyvtára van, melynek törzs része még a XVI. századból való. Azóta nagy nevű alapítók adományából Erdélynek harmadik legnagyobb könyvtárává fejlődött ki, melynek különösen a XVI—XVIII. századra vonatkozó anyaga majdnem teljes.

Unitárius Irodalmi Társaság 1920-ban alakult Ferencz József püspök elnöklete mellett. A Társaság céljaul: tudománynak és művészetnek unitárius szellemben való művelését vallja. Folyóirat, könyvkiadványok és stipendiumok útján igyekeznek hatni.

Unitárius Lelkész Kör (egyetemes), alkotják az erdélyi unitárius egyházakörök lelkész körei. Az egyház belső embereinek megszervezésével szervesen illeszkedik be az egyéb unitárius szervezkedésbe.

Unitárius Theologia Akadémia Kolozsvárt. Kezdeté 1566-ra megy vissza. Eleinte csak két éves, 1856-ig is csak három éves, 1896 től négy éves kurzussal működik akadémiai jelleggel. Sok akadémistát küldött külföldre: Angliába, Amerikába s a theologiai tudományok fejlődésével mindig lépést tartott. — 1922 óta az összehasonlító vallástudományt is előadják a theologián. A szorosan vett theologiai és filozófiai tudományokat az akadémia rendes tanárai, a jogi, gazdasági stb., melléktárgyakat az u. n. előadók tanítják.

Ürmösi Károly unitárius esperes-lelkész * 1874 ápr. 20-án Tárcafalván (Udvarhely m.)

Érettségét tett az unitárius kollégiumban Kolozsvárt theológiát ugyancsak Kolozsvárt végzett 1896-ban. Két évig Budapesten segéd lelkész, majd 11 évig Homoród—Jánosfalván lelkész, 1909 óta kolozsvári lelkész 1912 óta esperes. Az E. M. E., az Emke r. tagja, a M. P. int. biz. tagja, egyházi fő-

tanácsos, egyházi fegyelmi és közigazg. bírósági tag, s több más egyházi tisztséget visel. Cikkei, szentbeszédei, prédikációi, imái egyházi lapokban jelentek meg. (Keresztény Magvető, Unitárius Közlöny, Unitárius Szószék, Unitárius Egyház stb.)

Ürmösi Károlyné * 1880 Abrudbányán, több kisebb prózája és versei jelentek meg az „Erdélyi Szemle”, „Magyar nép”, „Pásztortűz”, „Unitárius Közlöny” c. folyóiratokban.

Ujfalusi Sándor ügyvéd * 1881 évben Nagyváradon, 1907 óta ügyvéd Élesden. — Az 1910. évben megalapította az Élesdi Bank Részvénytársaságot, s annak ügyvezető igazgatója. A bihari református egyházmegyének tanácsbírája. — Az Országos Magyar Párt helyi csoportjának egyik elnöke.

Uhlyárik Béla * 1883 Temesvárott, jogot végzett, 1910-ben az Első Temesvári Takarékpénztár kötelékébe lépett, mely intézetnek 1922 óta vezértitkára. Széleskörű munkásságot fejtett ki a bányászati sejtőorgánumban, s a vidéki színpad számára is dolgozott. Különösen a Temesvári Hirlapban jelent meg sok novellája és egyfelvonásos darabja.

Ütő Lajos unitárius lelkész, * 1885 aug. 25 én Dombó, kisküküllő-megyei községben.

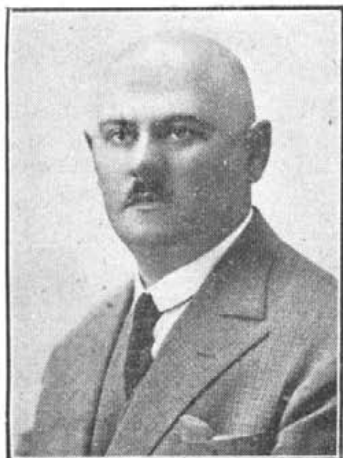

Középiskolát Tordán és Kolozsvárt, theológiát Kolozsvárt végzett, 1908-ban lelkészi diplomát nyert. Előbb 14 évig Dombón, 1924 óta Székelykeresztúr lelkésze. Az unitárius egyházi főtanács tagja, a székelykeresztúri Magyar Kaszinó titkára. Megjelent szépirodalmi munkája:

„Az Ur akarta így” (regény Kvár 1911, Minerva), „Ezsau és Jákob” Kvár, Iratterjesztő). Egyházi munkái: Myrtusok között” (esketési beszédek Szkeresztur 1927.) „Megnyilatkozásunk helye” (urvacsora osztási agendák, Székelykeresztur 1926) — „Bölcső mellett” (keresztelési beszédek, Szkeresztur 1928) — Dicsőszentmártonban 10 éven keresztül szerkesztette a „Vármegyei Hirlap” című hetilapot, 1925 óta szerkeszti az „Unitárius Egyház” c. Egyházi és iskolai lapot. Novellái az Aranyosvidék, Unitárius Közlöny, Unitárius Szószék stb. című lapokban jelentek meg.

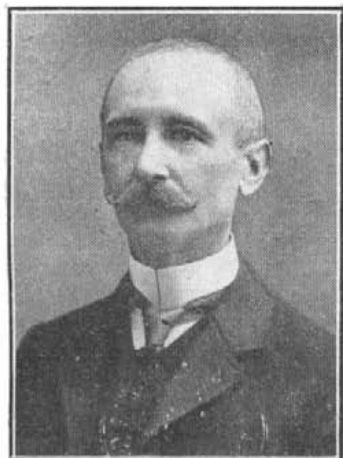
Vadas József dr., áll. főállatorvos. * 1884

III. 10-én Nagyváradon U. o. főreáliskolai érettségil lett, állatorvosi főiskolát Budapesten végzett Állami szolgálatban több helyen működött, 1931 óta nagyváradii ker. állami főállatorvos. Jótékonyági egyesületek pártolója. Közgazd. szakcikkei napilapokban jelennek meg.

Vajay Imre dr. nyug. városi tiszti főorvos

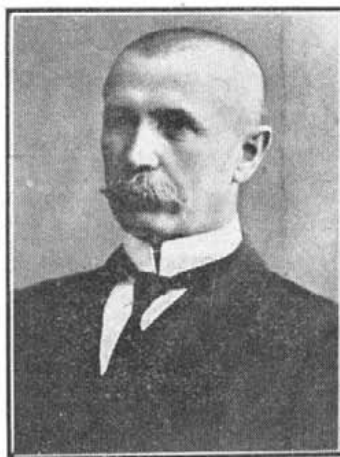
* Szatmáron 1861 ben. Középkiskolát Szatmáron,

egyetemet Bpest végzett. Egyetemi tanársegéd a budapesti Wagner klinikán, majd — Szatmáron városi tiszti orvos, 1915-ben tiszti-főorvos, s 1922-ben került nyugdíjba. Részt vett a városi zeneiskola megalapításában, s ugy ennek mint a Férdfidálárdának az impérium változásig elnöke volt.

Törv. orvosszakértő. Megírta Bikszád fürdő monografiáját, cikkei a Szamosban jelentek meg. Háboru alatt a szatmári megfigyelő kórház vezetője, mint ezredorvos. A Román koronarend lovagja, a m. polgári hadiérem II. o. tulajdonosa.

Vajda Ferenc ref. lelkész, tb. esperes. * Farcád. 1865 III. 16. Középkiskolát a székelyudvarhelyi ref. kollégiumban végzett, papi oklevelet a nagyenyedi theol. akadémián 1889-ben szerzett. Azután egy egy félét a berlini és a bonni egyetemen töltött. Püspöki titkár volt Szász Domokos püspök mellett — 1891-1893-ig, székelyudvarhelyi pap 1893—1902. Székelyudvarhelyen szolgál 1902 óta. Papsága alatt renoválták a templomot, vásárolták a paplakást, 1920 ban visszaállította a ref. elemi iskolát, szervezte az ifjúsági egyesületeket. A közéletben is tevékeny részt vett. Az udvarhelyi egyházmegyének esperese volt 1907—1927-ig. A vármegyei M. P. több éven át alelnöke, s a városi tagozatnak elnöke és a vmegyei tanácsnak tagja volt. Jelenleg: tagja a ref. Kollégium előljáróságának, disztagja a csizmadia ipartársulatnak és igazg. tagja az Udvarhely várm. Takarékpénztárnak. 1932-ben megszervezte a VI. daloskerületet és annak elnöke. Egyházi vonatkozású cikkei: az Erd. Prot. Közlönyben jelentek meg. Több cikkével pályadíjat nyert. 1901—1905 években felelős szerkesztője volt a Vasárnap c. egyházi naplapnak. Az Udvarhelyi Hiradóban politikai és társ. cikkeket írt. Több elbeszélése jelent meg: a „Székely Közélet“ ben. Tagja a Kemény Zsigmond Irod. Társaságnak 1910 óta. Önállóan megjelent művei: Prot. Theol. Fakultás, Kvár 1892. Bethlen Gábor fejedelem Koszoru. Bp. 1894. — Két püspök anyja, koszoru XVI. Bp. 1895. — Kalászkod az élet mezejéről, Kvár 1895.

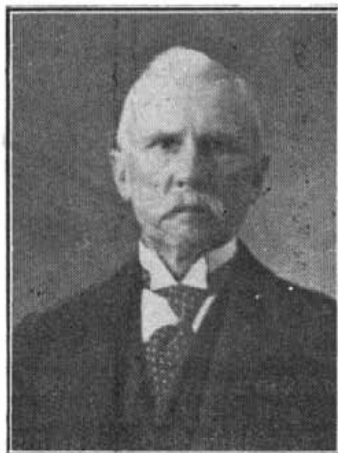

rolták a paplakást, 1920 ban visszaállította a ref. elemi iskolát, szervezte az ifjúsági egyesületeket. A közéletben is tevékeny részt vett. Az udvarhelyi egyházmegyének esperese volt 1907—1927-ig. A vármegyei M. P. több éven át alelnöke, s a városi tagozatnak elnöke és a vmegyei tanácsnak tagja volt. Jelenleg: tagja a ref. Kollégium előljáróságának, disztagja a csizmadia ipartársulatnak és igazg. tagja az Udvarhely várm. Takarékpénztárnak. 1932-ben megszervezte a VI. daloskerületet és annak elnöke. Egyházi vonatkozású cikkei: az Erd. Prot. Közlönyben jelentek meg. Több cikkével pályadíjat nyert. 1901—1905 években felelős szerkesztője volt a Vasárnap c. egyházi naplapnak. Az Udvarhelyi Hiradóban politikai és társ. cikkeket írt. Több elbeszélése jelent meg: a „Székely Közélet“ ben. Tagja a Kemény Zsigmond Irod. Társaságnak 1910 óta. Önállóan megjelent művei: Prot. Theol. Fakultás, Kvár 1892. Bethlen Gábor fejedelem Koszoru. Bp. 1894. — Két püspök anyja, koszoru XVI. Bp. 1895. — Kalászkod az élet mezejéről, Kvár 1895.

Vajda Ákos ny. erdőtanácsos, * 1867 VI. 22. Harangláb. (Kisküküllő m.) Középiskolát a székelykereszturi és kolozsvári unitár. főgimn., erdészeti főiskolát Selmecebányán 1893-ban végzett. 1891 I. 1—1927 VI. 30-ig egyfolytában Dicsőszentmártonban működött, s mint erdőtanácsos vonult nyugdíjba. Jelenleg Székelyudvarhelyt él, az unitárius egyház főtanácsának volt tagja.

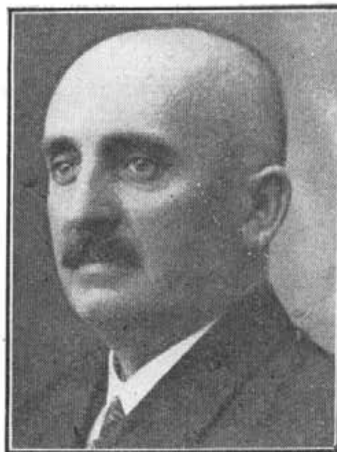
Vajnay Árpád eszperantista, * Szatmár. 1896. Felső keresk. isk. érettségét tett Szatmáron. Előbb magán, — 1921 óta városi tisztviselő Szatmáron. Éveken keresztül volt az Sz. S. E. főjegyzője és főpénztárosa, évek óta a genfi eszperantista világszövetség szatmári képviselője és a helyi eszperantista kurzusok vezetője. A Szamos munkatársa, szépirodalmi folyóiratokban (Revű) főképp tud. eszperantista cikkei, színes riportjai jelennek meg. Számos tud. előadást tartott.

Valkovics János bankigazgató, szakíró, * 1850-ben Abaujszántón. 1872-ben a Szatmár-Németi önszegélyző népbank választotta meg könyvelőjének, az ezen pénzügyintézetből alakult Szatmár-Németi népbank r. t. nak 1885-ig volt főkönyvelője, midőn Nagyszöllösre távozott, de — 1901-ben — ismét visszajött Szatmárra az Északkeleti Vármegyei Szövetkezetek Szövetségének ügyv. titkáráként. Mint — ilyen a kiscgazdák anyagi boldogulását célzó több javaslatot terjesztett földművelésügyi miniszter elé. Kezdetől fogva igazg.

tagja volt a Magyar Pénzügyintézetek Orsz. Nyugdíjgyűlésének és a bpesti Magyar Pénzügyintézetek Orsz. Hitelbankjának, felügyelőbizottsági elnöke a Szatmári Közgazdasági Banknak és a Nagyszöllösi Hitelintézetnek, a bpesti Ingatlan Banknak felügy. biz. tagja. Közgazdasági és pénzügyi cikkei a fővárosi napi és szaklapokban jelentek meg. A törvényhatósági takarékpénztárak felállítására vonatkozó tervét id. Werkerle Sándor miniszter is kedvezően fogadta. A rk. egyházmegyei iskolaszéki tag, egyháztanácsos és a Kath. Karitásztól vál.-tagja.

Valics János főerdőmérnök, * 1885-ben

Parajdon (Udvarhely m) Középiskolát Székelyudvarhelyen, erdészeti főiskolát — Selmecebányán — végzett 1911-ben. Előbb Sepsiszentgyörgyön gyakornok, 1913-ban — erdőgondnok Berecken. 1914-ben a háborúba megy mint tart. hadnagy esett orosz fogságba. — Kitüntették. 1921-ben Barótra nevezték ki erdőgondnoknak, főerdőmérnöki ranggal. Az erdővidéki ref. egyházmegye tanácsbírája, egyházközségi presbiter, a baróti Ref. Férfiszövetség diszelnöke.

Varga Béla dr., unitárius theol. akadémiai tanár és egyházi főjegyző, * Tordán 1886-ban. A kolozsvári unitárius főgimn. érettségizett, egyetemelt — Kolozsvárt és külföldön végzett. — Középkolozsai tanári diplomát és bölcsész-doktori oklevelet nyert. Theol. Kolozsvárt tanult. A logika és logikai-történeléből nyert — egyetemi m. tanári képesítést. — 1907—1924-ig unitárius főgimn. tanár, azóta a theol. akadémián a bölcsész- és nevelés tudományok tanára. Egyházi főjegyző és püspökhelyettes. Az EIT tagja, az Unitárius Irod. Társ. vál.-tagja, a Dávid Ferenc Egylet alelnöke, éveken át titkára volt a EME bölcsészeti, nyelv és történettud. szakosztályának. Megjelent könyvei a filozófiai irodalom terén: Valóság és érték (Kvár, 1915) — Logikai érték problémája (Bp. 1922, Magyar Tud. Akadémia kiadása). — Subsistencia fajai (Bp. 1928 M. Tud. Akadémia). — Az individualitás kérdése (Kolozsvár 1932 Erdélyi Múzeum Egyesület kiadása).

csész- és nevelés tudományok tanára. Egyházi főjegyző és püspökhelyettes. Az EIT tagja, az Unitárius Irod. Társ. vál.-tagja, a Dávid Ferenc Egylet alelnöke, éveken át titkára volt a EME bölcsészeti, nyelv és történettud. szakosztályának. Megjelent könyvei a filozófiai irodalom terén: Valóság és érték (Kvár, 1915) — Logikai érték problémája (Bp. 1922, Magyar Tud. Akadémia kiadása). — Subsistencia fajai (Bp. 1928 M. Tud. Akadémia). — Az individualitás kérdése (Kolozsvár 1932 Erdélyi Múzeum Egyesület kiadása).

Varga László ref. lelkész, * 1899. Dés-

akna. A dési református kollégiumban érettségizett, theol. Kolozsvárt végzett 1924-ben. Két és fél évig s. lelkész volt Zilahon. 1927 II. óta r. lelkész Nagyfalun. Magyar Párt vármegyei intéző bizottsági tagja és helyi tagozati titkára. Magyar társadalmi és kulturális intézmények

alapító és vezetéségi tagja.

Varga Jenő * 1892 Hódmezővásárhely. A budapesti ref. főgimnáziumban érettségizett, jogot a budapesti egyetemen és a nagyváradi jogakadémián tanult 1931-ben a budapesti testnevelési főiskolán a tanári továbbképzőtanfolyamot végezte el. Az N. S. E. Kolping S. E. torna és atlétikai mestere. Szerelvényei sport-, és napilapokban jelennek meg. Kéziratban lévő 200 o.

atlétikai szakmunkája (Atlétikai elméleti és gyakorlati utmutatások) sajtó alá rendezve, kiadásra vár. A nagyváradi atlétika technikai irányítója. 117 érmet nyert, többszörös futóbajnok és around—atléta.

Vargha Béla dr. (nyujtói) kézdivásárhelyi ügyvéd, * 1874-ben Kézdivásárhelyen. Középiszkolát Kézdivásárhely, Marosvásárhely és Kolozsváron, jogot a kolozsvári egyetemen végzett, 1900-ban ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett. 1901—1921-ig városi tiszti ügyész Kézdivásárhelyen. Több éven keresztül volt tb. vármegyei főügyész és választott tagja Háromszék megye tvh. bizottságának. Jelenleg: a vármegyei tanács vál.-tagja, a Magyar Kaszinó

tb. elnöke, a róm. kath. gimnázium főgondnoka, az erdélyi róm. kath. egyházmegyei tanács vál.-tagja, a M. P. városi tagozati elnöke, járási tagozati alelnöke, több filantropikus intézmény és egyesület igazgatósági elnöke, a Kézdivásárhelyi Takarékpénztár igazg.-tagja. A Ferenc József rend lovagja, a Vörös kereszt II. o. diszjelvényének tulajdonosa.

Vasárnap, Aradon megjelenő kath. szellemű illusztrált folyóirat. Az aradi kath. „Egyházi Tudósító”-ból fejlődött ki. Főszerkesztője dr. Wild Endre v. minorita rendfőnök.

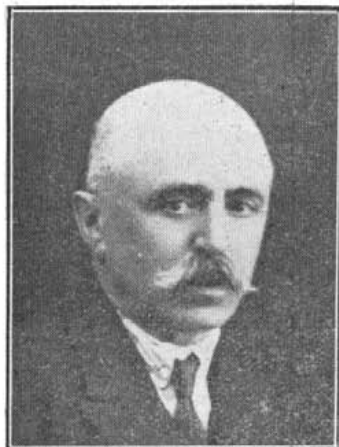
Vasöntöde és Gépgyár r. t. Cluj alapítva 1921-ben. Alapítke volt 2 millió lej, 1926-ban 4 millió lej. Inv. 18 millió lej. HP. 130. — Munkáslétszám: 300. Gyártmányok: mindenféle gépöntvény, öntöttvas nyomócső, idomdarabok, kereskedelmi öntvény, kályhák, tüzhelyek, sáruk, csatorna cikkek, palikósarok, csizmapalkó.

Vass Albert gróf * 1907 Szentgotthárdon (Kolozs m.) Versekkel lépett fel az erdélyi irodalomban, melyek az „Ellenzék”, „Ifju Erdély” és az Aradon megjelenő „Vasárnap”-ban jelentek meg. Az ifju lírikusnak már kötete is van, melyet Kolozsvárt a Minerva r. t. adott ki.

Vass József dr., (sóvárad) ügyvéd, földbirtokos, * 1879 V. 2. Abafája. (Maros Torda m.) Érettségit a zilahi Wesselényi kollégiumban tett, egyetemet Kolozsvárt végzett, Ügyvédjelölt volt Szilágycsehben néhai dr. Barta Lajosnál, majd 1906—1911 dr. Barabás Béla irodavezetője, s ugyanez időben gróf Semsey László líkára is. Ügyvédi vizsga után, 1911 óta Zsibón ügyvéd. A volt Munkapárt megyei szervezetének líkára és a zsidói pol. szervezetének elnöke volt, az adókievítő bizottságnak alelnöke, az áll. iskola gondnoksági alelnöke volt impérium változásig. Változás után az első községi tanácsnak tagja, s a M. P. zsidói járási elnöke volt. Tizennégy erdélyi magyar mágnásnak volt a jogtanácsosa.

Vass Zoltán dr., fogorvos, * 1898. Mária-radna. Gimnáziumi érettségit Aradon tett, egyetemet Budapesten és Kolozsvárt végzett. Szaktanulmányokat Kolozsvár, Bécs, Budapest és Zürichben folytatott. Négy évig kinevezett szakorvos volt a kolozsvári fogászati klinikán, 1925 óta gyakorló-fogorvos. Szerkesztette több éven keresztül a „Revista Stomatologica” c. fogorvosi szaklapot. Ennek megszűnése után az „Orvosi Szemle” Stomatologia című mellékletét szerkesztette 4 éven át, s ma is főmunkatársa.

Vámos András dr., nyug. körorvos, * 1867. Nyírbéltek. (Szabolcs m.) A máramaros-szigeti ref főgimn.

érettségizett egyetem Budapesten végzett. 1894-től Székelyhidon m. orvos, 1913 I. községi orvos az imperium változásig, azután körorvos 1929-ig, nyugdíjaztatásáig. A községi képviselőtestületnek, utóbb a tanácsnak tagja, 32 év óta igazg. tagja az Érmelléki Takarékpénz-

tárnak. A háboru alatt a szerb majd orosz fronton tábori kórházi orvos, majd a fehértemplomi tartalék kórház parancsnoka volt. A koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a Ferenc József rend lovagja.

Vánky Kálmán dr., fogorvos, * Székelyudvarhelyt 1892 VIII. 14-én. Középiszkolát a székelyudvarhelyi ref koll. egyetemet Bp. végzett. A hábo:uban az orosz fronton és Albániában mint tart. főorvos szolgált. II o. ezüst vitézségi érem és koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. Előbb Bács Bodrog vm. gyakorló—o r v o s, 1920 óta Székelyudvarhelyen fogorvosi gyakorlatot folytat. Ref. kollégiumi előljáró, egyházközségi presbiter, a M. P. és Párikör tagja, a „Hargita” sport egyesület v. int. biz. tagja.

Középiszkolát a székelyudvarhelyi ref koll. egyetemet Bp. végzett. A hábo:uban az orosz fronton és Albániában mint tart. főorvos szolgált. II o. ezüst vitézségi érem és koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. Előbb Bács Bodrog vm. gyakorló—o r v o s, 1920 óta Székelyudvarhelyen fogorvosi gyakorlatot folytat. Ref. kollégiumi előljáró, egyházközségi presbiter, a M. P. és Párikör tagja, a „Hargita” sport egyesület v. int. biz. tagja.

Várady Albert, * 1860 III. 1-én Kolozsvárt. Reáliskolát, preparandiát Kolozsvárt végzett, rajztanári és építészeti szakrajztanári vizsgát Budapesten tett 1894-ben. 1881—1905 a Kolozsvár-szentpéteri elemi isk. igazgató-tanító, 1905—28 ig a liceumi főelemi iskola igazgatója. Negyven évig volt a kolozsvári r. k. egyházközség és iskolaszék jegyzője, 1916-tól mint az

egyházközség gondnoka működik, Részt vett az Emke alapításában, s annak 1 évig jegyzője volt. Hat évig az áll. szakipariskolában az építészet tanára volt, s évekig tanított a keresk. akadémián. Megszervezte a kolozsvári bérkocsis ipartársulatot, amelynek előbb titkára, később 6 évig elnöke volt, s ugyancsak 6 éven át az iparos ifjusági önképzőkörnek a titkára volt. A Marianum intézetnek megalapításától — több éven át gondnoka volt, s sok más társ., kulturális és nevelésügyi intézmény-nél viselt különféle tisztségeket. Az egyházi téren kifejtett működéséért pápai kitüntetést, aranyéremkeresztet kapott.

Várady Aladár ujságíró * 1895. Szekszárd. Kereskedelmi iskolai érettségét Temesvárt tett, s a budapesti keleti kereskedelmi akadémián folytatta tanulmányait. Előbb a bankpályán működött, majd ujságíró lett, s több erdélyi folyóiratnak és lapnak volt a munkatársa és szerkesztője. Részt vett több magyarországi lexikon és almanach szerkesztési munkálataiban. Az „Erdélyi Monografia” szerkesztője, s jelenleg a Szatmáron megjelenő „Függetlenség” című, társadalmi és közgazdasági hetilap felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa. A világháboru-ban részt vett, s mint főhadnagy szerelt le, kitüntették.

Várady József (felsőrákosi) ref. lelkész, * 1904. Ormány Szamos megye. Középiszkolát és teológiát Kolozsvárt végzett, 1925—29 Nagysomkúton helyettes és rendes lelkész, 1929 1932-ig Domokoson r. lelkész, azóta szamoskrassói r. lelkész. A dési ref. egyház-megyének 1929—32-ig belmissziói és tanügyi előadója volt, a M. P. helyi tag-

elnöke, mely tisztséget előbbi állomáshelyen is betöltötte.

Váradi Stoll László dr. ügyvéd, bankigazgató, * Nagybányán 1883-ban. Egyetemet Budapesten végzett, jogtud. doktorátust és ügyvédi diplomát is u. o. szerzett. A nagybányai Részvény Takarékpénztár igazgatója s egyben ügyvédi gyakorlatot folytat.

Várady Károly kereskedő, * 1874. Vesz-

prém. Iskolai tanulmányai után a kereskedői pályára lépett, Budapesten, Kassán, Kolozsvárt praktizált, 1906 óta Désen önálló, beltagja a Várady és Szigyártó vaskereskedő cégnek. A Keresk. Társulatának elnöke, róm. kath. egyháztanácsos és Dész város tanácsosa. Szakirányu

cikkei főképpen a Kereskedők Lapjában jelentek meg.

Várad Stoll Béla ügyvéd, volt vmegyei tb. főügyész, * 1851-ben Nagybányán, † 1931-ben u. o. Ügyvédi oklevelet szerzett, s mint ügyvéd, de különösen a bankélet terén fejtett ki érdemes tevékenységet. Kiváló bánya jogász volt. Pénzügyi és közgazdasági szakcikkei jelentek meg, több brosurát adott ki, ami szakörökben szintén elismerésre talált. A nagybányai Magyar Kaszinónak elnöke, majd diszelnöke, a Részvénytakarékpénztárnak igazgatója, az állami iskolák gondnoksági elnöke, Minorita-konfráter, Szatmár vármegye tb. főügyésze volt, s számos más köztisztviséget töltött be. Felsőbánya város diszpolgárává választotta.

Vári Albert a kolozsvári unitárius theologiai akadémia dékánja, * 1868

ápr. 23-án Firtos-Martonoson (Udvarhely m.) Középiskolát és theológiát Kolozsváron végzett, 1892-ben lelkészi oklevelet nyert. — Ugyanez évben Kénos és Székelyudvarhely lelkésze, 1905—1909-ig székelyudvarhelyi lelkész, attól a kolozsvári unitárius főgimnázium vallástanára. 1933 szept.

1-től az unitárius theol. akadémia tanára és

egyben dékán. Az Unitárius Irodalmi Társ. al-elnöke és ennek hiv. lapjának, a „Keresztény Magvető”-nek szerkesztője, egyházi fő- és képviselő tanácsstag, az E. M. E. vál. tagja. Önálló munkái: Keressétek először Istennek országát (Kvár 1927). — Imádságos könyv (Kvár 1925). — Bibliai képek az Új-szövetségből. — Unitárius kis tükör (átdolgozás). — Isten országa munkásai (Kvár 1928). — Keresztény egyháztörténelem (Kvár 1923). — Hittan (unitárius kö-zépisk. számára, átdolgozás).

Várad Stoll Károly vasuti és hajózási főfelügyelő, Várad Stoll Béla fia. Meghalt 1931-ben Budapesten. Mint országgyűlési képviselő a Szatmár—Nagybánya vasut létesítésénél is nagy munkát fejtett ki.

Váró Gézané dr. szül. Csató Gabriella ref. tanítónőképző int. igazgató, * Dicsőszentmártonban. Középiskolát Dicsőszentmártonban

— és Sepsiszentgyörgyön végzett az állami Erzsébet nőiskola polgári isk. tanárképzőjében 1915-ben, a budapesti Tudomány Egyetem bölcsészeti fakultásán 1917-ben nyert tanári diplomát. — Két évig Budapesten középisk. tanár, majd 3 évig Dicsőszentmártonban ref. keresk.

iskolai tanár. Innen a nagyenyedi ref. tanítónőképzőhöz kerül, ahol három évig működik, 1927-ben — az iskola áthelyezése óta — a székelyudvarhelyi ref. tanítónőképző int. igazgatója. A helyi ref. Nőszövetség vál. tagja és az iskolaügyi szakosztály elnöke, az Udvarhely vm. Ref. Nőszövetség alelnöke, az egyházkerületi Nőszövetség vál. tagja. Különböző intézményeknél és iskolai ünnepélyeken számos felolvasást és előadást tartott.

Veress Ernő kath. egyházi író és szerkesztő, brassói tanár, * 1892 XII. 17. Kovásznán. Pappá szentelték 1915-ben. Több kiadást ért vallásos műveket írt, ifjusági és társ. egyesületeket vezet és szerkeszti 1919-től az „Erdélyi Tudósító” c. katolikus folyóiratot.

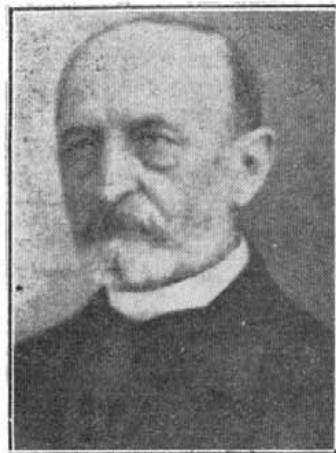
Vásárhelyi János ref. püspök helyettes, * 1888 VI. 12. Maroscsucs (Alsófehér-m.) A marosvásárhelyi ref. kollégiumban érettségizett,

—theológiát Kolozsvárt, Berlin, Basel, Jena és Genfben tanult. 1912—1918 iglélkés Besztercén, 1918—1921 Désen, azóta Kolozsvárt. 1924ben-esperes, 1926 óta — egyházkerületi főjegyző és püspök helyettes. — 1921 óta a Kolozsvár Magyar uccai parochiális kör lelkésze. A

Károly Gáspár Irod. Társaság alelnöke, a Kemény Zsigmond Irod. Társ. r. tagja, a R. M. D. alelnöke, az O. M. P. kolozsvári tagozatának elnöke. Szerkesztője az Erd. Ref. Egyházkerület hivatalos lapjának: a Református Szemlének. Négy kötet prédikációs könyve, egy kötet imakönyve, három kötet társadalmi és egyházpolitikai cikkekkel tartalmozó munkája jelent meg. Szerkesztője a kvári egyházközség gyülekezeti lapját: a Reformátusok Lapját. Egy cikluson keresztül magyar párti programmal országgyűlési képviselő volt.

Vásárhelyi Boldizsár ref. lelkész, tb. esperes, * 1862-ben Henczfalván (Maros-Tordam.) Theológiát a nagyenyedi Bethlen kollégiumban végzett 1884 ben, majd egy évig Utrechtben (Hollandia) tanult. Két évig püspöki titkár, szamosujvári később 23 évig dési lelkész, ahol az eklézsia megújítása fűződik a nevéhez. — 1918-ban Kolozsvárra került, ahol a lelkészi teendők — mellett az esperesi teendőket is ellátta. Jelenleg a Kolozsvár belvárosi parochia lelkésze, tb. esperes, a kolozsvári ref. egyház-

község elnöke és kerületi igazgató-tanácsos. A Károly Gáspár Irod. Társ. vál. tagja, az EME, EKE, Patronage, stb. tagja. — Önálló munkái: Gyakorlati levelek egy kezdő lelképásztorhoz, 1907. — Siessünk Jézushoz, prédikációs kötet, 1930. — Vallásos folyóiratokban, napilapokban (Ellenzék) számos cikke jelent meg.

Vetzák Ede dr., ügyvéd, bankvezér, * Nagyváradban 1877 III. 17-én. Főgimnáziumot a piaristáknál Nagyváradban, jogot a budapesti, müncheni egyetemeken végzett, jog és államtud. doktor. Ügyvédi vizsgát Budapesten tett 1903-ban, azóta Nagyváradban folytat praktizist. Szatmár vm. tb. aljegyzője, tb. főügyésze, majd 1916-ban közigazgatási bizottsági tag az imperium változásig. Elnöke volt a városi független pártnak, a Nagyváradyi Takarékpénztár Egyesület elnök-vezérigazgatója, az Erdélyi Bankszindikátus alelnöke, a nagyváradyi Kölcsey Nyomda R. T. elnök — vezérigazgatója, a Nagyváradyi Ügyvéd Szövetség elnöke, a nagyváradyi M. P. volt elnöke, jelenleg tb. elnöke, a M. P. szilágyvármegyei alelnöke, a nagyváradyi róm. kath. hitközség volt elnöke (ezen tisztségéről 1934-ben köszönt le) a Polgári Olvasókör volt elnöke, az összes helyi társadalmi és kulturális intézmények vezetéséig és vál.-tagja. Nagyvárad városi tanácsosa és a permanens bizottság tagja, a Román Vöröskereszt fiókjának volt alelnöke. Főszerkesztője volt a Szatmárvármegye, Nagyvárad és Érmellék, Északkeleti Ujság c. politikai lapoknak, az impérium változás előtti időkben tudósítója több pesti lapnak. Közéleti működéséért több kitüntetésben volt része: a Magyar Vöröskereszt díszjelméjének tulajdonosa, a Ferenc József rend lovagja, a Román Koronarend tisztje és a pápai Nagy Szent Gergely rend lovagja.

Veterány Viktor dr. (A tizenhetedik században Erdélyben is szerepet játszott olaszszármazású Veterani Frigyes tábornok leszármazottja) * 1883. Besztercebányán. Jogi doktorátust Kolozsvárt, ügyvédi oklevelet Budapesten szerzett. A forradalom után Temesvárott alakult Polgári Szervezetnek éveken keresztül volt társelnöke. 1922 óta a Magyar Párttemesvártörantalmegyei tagozatának ügyvezető elnöke. Aktív részt vett a Temesvárott létesült „Magyar Ház”-ért indult akcióban is.

Vékás Lajos dr. a kolozsvári „Minerva” ny. és irod. r. t. v.-igazgatója * 1880 XII. 5. Barátoson. A magyar impérium alatt törvényszéki bírósági volt Kolozsvárt.

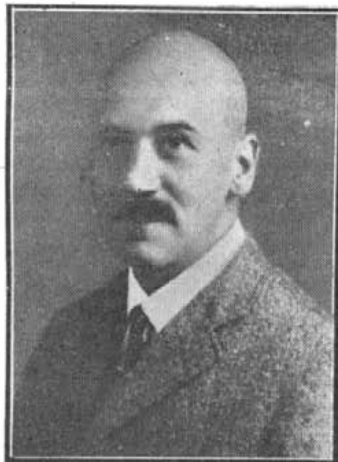
Veress Gábor tanár, zeneszerző, * 1869 I. 5-én Marosvásárhelyt. Állami tanítóképzőt

Kolozsváron végzett (1889), a kolozsvári Magyar Zenekonzervatóriumot 1898-ban végezte el. 1890-1896-ig ref. kollégiumi tanár Marosvásárhelyt, — azóta a nagyenyedi ref. kollégiumi tanítóképző intézetének tanára. A R. M. D. igazgatóságának és feyelmi bíróságának tagja, a nagy-

enyedi Daloskör ének és zenekarának volt karnagya. A Magyar Nemzeti Múzeum megbízásából három éven át népköltészeti gyűjtést rendezett, s ezek a néprajzi muzeumban nyertek elhelyezést. Zeneszerzési munkái és tankönyvei: Hegedűiskola. — Khorál-könyv (egyházi orgonamű). — Kis-Khorál. — Dalok az iskolának (elemi iskolai tankönyv). Különböző gyűjteményekben férfi és vegyeskari művek.

Veress Ferenc dr. volt egyetemi nyilv. rendes tanár, * 1877 Bukarestben. Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. Külföldi tanulmány utján —

Európa minden nevezetesebb — dermatológiai klinikáján — éveket töltött. 1910-ben Kolozsvárt egyetemi m. tanár a bőrgyógyászati — szakon. A háboru kitörésekor bevonult, s 44 hónapot töltött a — fronton. Első volt a hadseregben, aki mint orvos a III. o. katonai ér-

demkeresztlet nyerte — számos más kitüntetésén kívül — egy ütközetben való részvétele alkalmával. 1918 elején kinevezték ny. r. tanárnak a pozsonyi egyetem bőr és nemi betegségek tanszékére. Majd meghívást kapott a kolozsvári egyetemre. A kolozsvári egyetem át-

költözése után Szegeden berendezte a bőrgyógyászati klinikát. 1923-ban családi okok miatt leköszönt, s visszajött Erdélybe, s azóta Kolozsvárt magánprakszist folytat. Társadalmi tevékenysége során az E. M. E. orvosi szakosztályának elnöke, a Magyar Zenekonzervatórium elnöke, a Ref. Kollégium patronage egyesületének elnöke, a romániai kisebbségi orvosok jóléti szövetségének elnöke, a kvári Vadász Társaság alelnöke, stb. Magyar és német dermatológiai szaklapokban állandóan közöl tudományos műveket, a Dermatologische Wochenschrift állandó munkatársa. Dolgozatai bőrgyógyászati, nemibetegségekre vonatkozó és kozmetikai irányú művek. Könyvei: Kozmetika orvosok részére (Kvár 1913). — Gyakorlati kozmetika (Kvár).

Veress Ferenc ref. isk. igazgató, * 1897

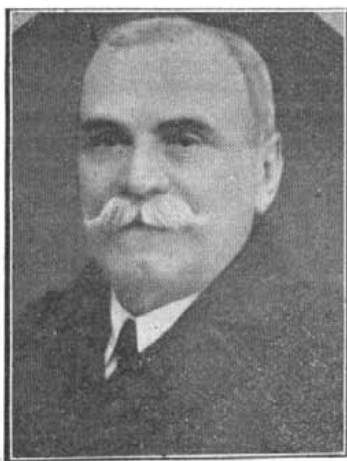
IV. 28-án Bögözön (Udvarhelym.) A székelykereszturi áll. tanítóképzőben 1916-ban nyert oklevelet. 1919—1924 Szatmár Udvariban ref. felekezeti iskolai tanító, azóta Nagybányán ref. elemi iskolai igazgató. — A ref. egyházi énekkar — megszervezője és — karnagya, több

egyházi intézmény vezetőségében foglal helyet, s a M. P. r. tagja.

Vuchetich Endre dr. * 1888 XII. 13. Jogot végzett Kolozsvárt. 1908-tól ujságíró. 1910-ben a „Szinházi Ujság” művészeti és irod. folyóiratot, 1918-ban az első bánági sportlapot, a „Sportélet”-et alapította. Várnay Elemérrel együtt 1925-ben a „Déli Hírlap” politikai napilapot alapítja, melynek azóta irányítója és felelős szerkesztője.

Végh Samu kollégiumi igazgató, * 1876-ban Nagyenyeden. U. o. a Bethlen kollégiumban érettségizett, egyetemet Kolozsvárt végzett, 1903-ban görög és latin szakos tanári diplomát nyert. 1900-ban került a zilahi Wesselényi kollégiumhoz, s azóta itt működik, 1927 óta igazgató. Humoros cikkeit a helyi lapok hozzák, számos ilyen előadást is tartott.

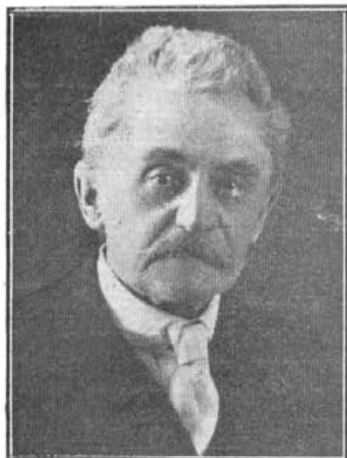
Végh József (literáti) ref. esperes * Nagy-létán (Bihar m.) 1861-ben. A debreceni ref. kollégiumban érettségizett, theológiát u. o. végzett. Három évig

Álmosdon h. lelkész, négy évig vallásnár Nagyváradon, majd 23 évig érsemlyéni lelkész, 1914 óta Mihályfalván lelkész. 1912 óta esperes. 1933-ban ünnepelte 50 éves lelkészi jubileumát. Zsinati és konventi tag. Sokáig volt a tanítónőkép. vizsgáló-bizottság elnöke,

népiskolai és tanügyi bizottsági tag, s több éven keresztül a lelkészképesítő vizsgálóbizottság tagja. A régi impérium idején 35 évig volt Bihar vm. tvh., valamint az állandó választmánynak tagja. A M. P. helyi tagozati ügyv. alelnöke, a Kaszinó elnöke a Prot. Irodalmi Társaság tagja. Egyházi lapokban és folyóiratokban vallásos és nevelési cikkei jelentek meg, egyházi és szertartási beszédei külön lenyomatokban. Érsemlyéni és érmihályfalvai működése alatt az egyház fejlesztésén sokat fáradt, a templomokat renováltatta, iskolát, paplakot építtetett stb. Az érsemlyéni Kazinczy Kör és emlékkert valamint a Kazinczy szobor létesítése nevéhez fűződik.

Veréczy Antal (viski) ny. táblabíró, * 1852

X. 31-én Szilágy-somlyón. Ref. főgimnáziumot és jogakadémiát — Máramarosszigeten végzett, ügyvédi vizsgát 1877-ben Budapesten tett. Járásbírói aljegyző Szilágy-somlyón, albíró Székelyhidon, j-bíró Hajdunánáson, majd Szatmárra került, ahol mint járásbíró működött. 1913-

ban ment nyugdíjba, amikor érdemei elismeré-

sével a Ferenc József rend tisztii keresztjével tüntették ki. Társadalmi megmozdulásokban élénk részt vett, s polgármester-jelölt is volt. Hosszu időn keresztül volt a magyar kaszinó elnöke, amely tisztéről leköszönt. Egyideig elnöke volt a szatmári vörös kereszt egyesületnek, s a ref. fiu és leány középiskolák igazgató tanácsának tagja. Jelenleg szatmári ref. presbiter, a M. P. int. biz. tagja.

Viola Sándor dr., ügyvéd, földbirtokos, * 1874 szept. 3-án Székelykeresztúron. Régi nemesi családja Mátyás király idejéből származik.

Róm. kath főgimnáziumot Sz. udvarhelyen, jogot a kvári egyetemen végzett, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyen tett. 1901 óta székelykeresztúri ügyvéd. A róm. kath. Státus igazgató tanácsának tagja, a szudvarhelyi róm. kath. főgimnázium világi főgondnoka, a keresztúri r. k. egyház-

község főgondnoka. Éveken keresztül volt a M. P. helyi tagozati elnöke és vmegyei alelnöke, s közbirtokossági (30 évig), gazdaköri és szövetkezeti elnök. Minden társadalmi és kulturális megmozdulásban aktív részt vesz, az Udvarhely vm. ügyvédi kamarának megalakulása óta alelnöke. A „Székelykeresztúr” c. hetilap megalapítója, s rövid ideig szerkesztője volt. Az erdélyi r. kath. autonomiáról irt nagyobb munkáját a kolozsvári Tud. Egyetem 100 arany forinttal jutalmazta.

Werner Jenő dr., (winarski) földbirtokos, birodalmi német nemesi család sarja * Sopron. 1896. Jogot és keleti kereskedelmi akadémiát Budapesten végzett, államtud. doktor. 1915—1918 a világháborúban vett részt, mint tart. hadnagy szerelt le, kitüntették. 1920—1923 a Magyar Ált. Hitelbank titkára, amikor Szatmárra került, s azóta gazdálkodik. A M. P. vmegyei tag. ellenőre a Szatmár vm. Gazdasági Egyesület vál. tagja, a Mezőgazdák R. T. igazg. tagja, a kakszentmártoni ref. egyház főgondnoka. A Szamos és Gazdák Lapja c. lapokban gazdasági és pénzügyi cikkei jelentek meg.

Visky János (rettegi) földbirtokos, zeneszerző, * 1906. Kolozsvárt. A kolozsvári ref. kollégiumban érettségizett, a gazdasági akadémiát 1927-ben Kolozsvárt végezte. Zeneművészeti főiskolát és bölcsészeti fakultást Budapesten végzett. Zenetanári diplomája, karnagy és zeneszerzői képesítése van. Jelenleg szilágyzoványi gazdaságát vezeli. A főiskolán Kodály tanítványa volt, s főképp zeneszerzéssel foglalkozik. Hegedűművésznek készült, s mint hegedűs Kolozsvárt három önálló koncertet rendezett. Állandóan külföldi tanulmányutakat tesz. Nagy zenekari suíjtjének külföldi bemutatására készül.

Vidor Pál dr., főmérnök, * Nagyváradon 1901-ben. Műegyetemet Bécsben végzett, gépészmérnöki diplomát 1923-ban, mérnöki doktorátust 1928 nyert. 1923 óta a szatmári Unió vagongyár főmérnöke. Németországi szaklapokban jelennek meg cikkei. (Gieserei Zeitung). A román államvasutaknál két szabadalma van bevezetve. Vagónfűtési és vagonvilágítási szabadalmait a külföldön is kezdik bevezetni.

Vidor Gyula szerkesztő, * 1888. X. 9. Ujvidék. Középiskolát Ujvidéken végzett. Ujságírói pályán működött: Arad és Vidéke, Függetlenség (Arad), Magyar Tengerpart (Fiume) c. lapoknál, a Makói Hírlap szerkesztője majd a marosvásárhelyi Szabadság és a Szamos (Szatmár) szerkesztője volt. Szatmáron szerkesztette és kiadta a Szemle, Rendkívüli Ujság c. lapokat. Megjelent művei: Huszadik század (novellák, Arad, 1911.) — Két asszony, egy foka (vigjáték 3 felv. Szatmár.) — Éltetem (szatira, egy felv. Szatmár.) — Mister Faun (vigjáték 3 felv. Szatmár 1927.) — Szatmárvármegyei Írók Anthológiája (1925.) Ezidő szerint a szatmári Ujságíró Klub igazgatója.

Vorbuchner Adolf, nagyszebeni r. k. főesperes plebános * 1890-ben Aradon. Bölcsészetet és teológiát a fribourgi egyetemen hallgatott. Az „Erdélyi Tudósító”-nak éveken főmunkatársa. Megírta az Erdélyi Püspökség Történetét (1927).

Wesselényi István báró, id., földbirtokos * 1885-ben Kolozsvárt. Jogot Kolozsvárt végzett, államtud. államvizsgát tett. Állandóan ősi családi birtokán gazdálkodik Szilágygörcsön. A zilahi Wesselényi kollégium főgondnoka, ref. egyházkerületi és egyházmegyei képviselő, a Kolozsvári Kaszinó alapító tagja.

Voszka István dr. ügyvéd, volt kir. ügyész * 1881 VII. 29 én Nagyváradon. Középiskolát Nagyváradon, jogot a kolozsvári egyetemen tanult, — jogtud.

doktor. Hadbíró, 1916—26 román kir. ügyész, azóta gyakorló ügyvéd Székelyudvarhelyen. 1926-ban az általános sikert aratott udvarhelyi iparművészeti, ipari és gazdasági kiállítás és mintavásár megszervezője és rendezőbizottsági elnöke volt. Ezen működése elismerésül diszoklevéllel tüntették ki.

Zenei téren: megalapítója és elnöke volt az — udvarhelymegyei filharmónikus társaságnak (1922—27), s aktív tagja és megalapítója a ma is létező vonós-négyes társaságnak. Jogi, gazdasági és közérdekű cikkei jelentek meg magyar és német lapokban (Tiszántul), a Székely Közélet munkatársa. Részt vett a román-magyar „Jogi szótár” szerkesztésében és kiadásában. Polgármesterré jelölték, de megválasztása után lemondott.

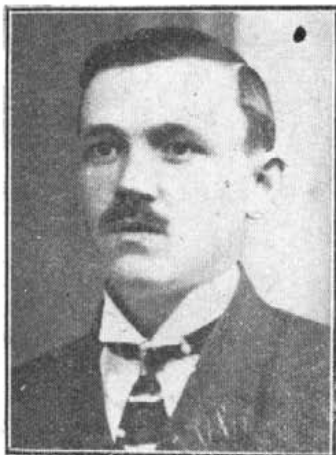
Vörös Zoltán ref. lelkész, * 1901. Gencs. A nagykárolyi piarista főgimnáziumban érettségizett, teológiát Kolozsvárt és a — zürichi egyetemen tanult.

Előbb s. lelkész, Börvelyben, 1929 III. óta gencsi r. lelkész. A M. P. — járási tagozati jegyzője és gencsi községi elnöke, a nagykárolyi ref. egyházmegye számvevőszéki elnöke, a gencsi Hangya szövetkezet el-

nök igazgatója, a Hitelszövetkezet felügy. bizottsági elnöke, s több más köztisztviséget tölt be. A Szilágymegyei Ujság volt szerkesztő bizottsági tagja, s 1934 óta felelős szerkesztője.

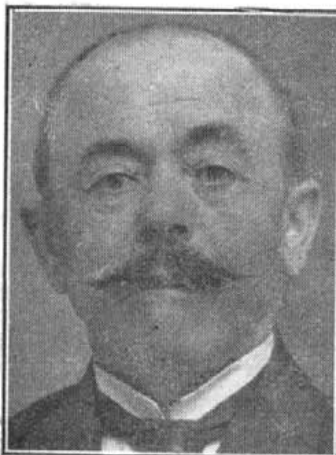
Vaszi István, * Csikszereda 1893 II. 6.

Gimnáziumi érettségét szülővárosában tett. 1912-ben pénzügyi pályára lépett s több helyen működött. A — pénzügyi tanfolyam elvégzése után — 1914-ben — Besztercére helyezték. A háboruban orosz fogságba esett, s egy évig japán hadi fogságban is volt. — 1921-ben került vissza állásába, a

besztercei pénzügyigazgatóságához, ahol jelenleg főpénztáros, osztályfőnöki ranggal. A Kath. Népszövetség vezetéségi tagja.

Vánk Gergely iparos, * 1866 Szakas

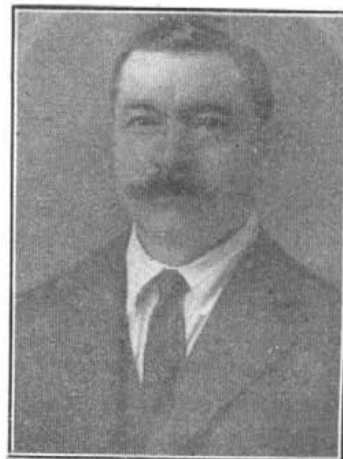
(Szatmár-m.) Iparát Szatmáron tanulta, 40 év óta u. o. önálló műbutor asztalos. — Az iparos közéletben állandóan résztvevő. Évekig volt az Asztalos Iparos Egyesület alelnöke s 3 évig elnöke, jelenleg választmányi tagja, az Iparos Otthonon vál. tagja, az asztalos iparosok temetkezési egy-

sületének vál. tagja és alelnöke, az Ipartestület volt vál. tagja és alelnöke. Régebben éveken keresztül esküdt bíró is volt.

Weisz Zoltán kereskedő, * Egri (Szatmár m.) 1885 február 3-án. Mint a debreceni Kereskedelmi és Iparkamara kitüntettje és a kereskedelmi minisztérium ösztöndijasa a berlini Kereskedelmi Akadémiát, mint renkívüli hallgató látogatta. Ifjú kora óta a kereskedői pályán működik, miközben szépirodalommal, művészeti kérdésekkel, de különösképpen közgazdasági problémákkal foglalkozik. Tizenkilenc éves korában jelent meg a Ferenczy János lapjában, az Északkeleti Újságban első novellája, ezt követőleg pedig hetenkint egy-egy kar-

colata, s ezen sikerén felbuzdulva külföldi tanulmányúti cikkei már a Dr. Kelemen Samu lapja a „Szatmár Németi” közölte. Mintegy 30 év óta úgy szóban, mint írásban, megszakítás nélkül a kereskedők közérdekében fejt ki országos viszonylatban is feltűnt, élénk és önzellen tevékenységet, jelesen: a „Vadul Commercial”, a kis és középkereskedők szakmaszerint áruházakba való tömörítése, a bankjegyek felülbélyegeztetése, a kereskedelem szabaddá tétele és az arányos közteherviselést szolgáló szöszölásait a Keleti Újság, Brassói Lapok, Temesvári Hirlap, Új Kelet, Consum, Kereskedők Lapja, Szamos, Szatmári Újság és a Kiskereskedők Lapja közölte. A Sfatul Negustoresc szatmári szekciójának 8 éven át volt vezetőségi tagja, 6 év óta a többszázéves Szatmári Kereskedelmi Társulat ügyvezető alelnöke, a szatmári Kereskedelmi és Iparkamara igazgatótanácsának rendes tagja, s számos más társadalmi, kulturális és alturista intézmény vezetésében élénk tevékenységet fejt ki.

Walent Vilmos husiparos, *1881 Pozsony-

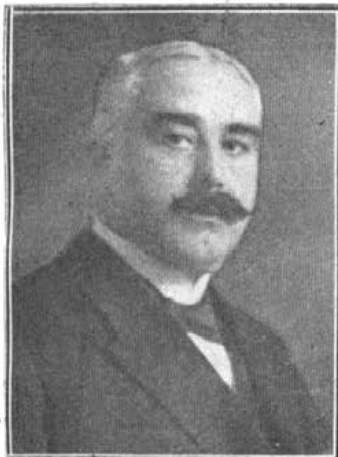

szentgyörgy. Iparát Pozsonyban tanulta, 1908-ban Budapesten, 1908-21-ig Nagybányán s azóta Szatmáron önálló husiparos és gyáros. A hentes és mészáros iparosok társulatának alelnöke, a társulat jéggyárának elnöke, az Iparos Otthonon vál. tagja, az iparosagmenház int. bizotts. tagja,

evang. presbiter, a M. P. kerületi főnöke és több más köztisztviséget tölt be. A mészáros iparosok szaklapjában jelentek meg cikkei. A háborút orosz és olasz fronton küzdötte végig, több kitüntetést kapott.

Welther Károly dr. ügyvéd, * 1905. Kolozsvár. Egyetemet Kolozsvárt végzett, 1929-ben nyert ügyvédi diplomát. Désen folytat ügyvédi praksist. A „Confidentia” Auskunfts- und Inkasso Institut Österreiches, Wien és A. I. C. Kreditschutz — Trust Zurich megbízottja, a Szamos vármegyei ref. egyházmegye ügyésze, gondnoka az elhunyt dr. Josephovits Hersch ügyvédi irodájának.

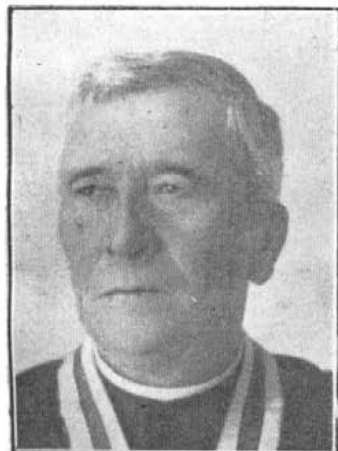
Wallon Gyula dr., orvos, * Szatmáron

1863 ban, † 1932 V. 3-án. Egyetemmel Budapesten végzett. Alorvos a bpesti Szt. János kórházban, — majd haza kerül Szatmárra, ahol előbb városi kerületi orvos, majd tiszti orvos, később az impérium változásig városi tiszti főorvos volt. Legnagyobb társadalmi tevékenysége a jótékonykodás, a szegény betegek segélyezése és gyámolítása, a társadalmi intézmények egyik vezető egyénisége volt. Felesége, Antal Katalin (megh. 1934-ben) a jótékonykodás terén szerzett érdemeket.

gyámolítása, a társadalmi intézmények egyik vezető egyénisége volt. Felesége, Antal Katalin (megh. 1934-ben) a jótékonykodás terén szerzett érdemeket.

Vaida Dioniziu g. kath. kanonok, * 1870

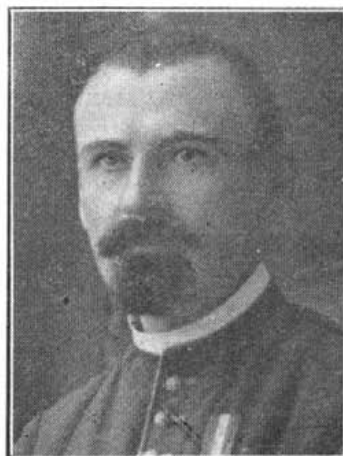

Í. 27-én Fodora-Romana Szamosm. A kolozsvári piarista gimnáziumban érettségizett, — theológiát Szamosujvárt — végzett. 1895-901 a szamosujvári-preparandia tanára, 1901—1912-ig Cațcau-i lelkész, 1912—1915 szamosujvári, 1915-1924-ig beszercei esperes. 1924-től a Kolozsvár-Sza-

mosujvár-i g. k. püspökség kanonokja, az alapítványi pénztár igazgatója. Kiténtetése: Ráspl. Muncii cl. I pt. Biserica. Steaua Rom. in grad de cavalier.

Wertheimer Sándor vezérigazgató * 1884. Kisrakaszi. (Ugocsa m.) Középpiskolát Huszton végzett. 22 éves kora óta önálló vállalkozó, fatermelési vállalati tulajdonos. 1922 óta a Szamosvidéki Erdőipar és Kőbánya R. T. vezérigazgatója. Több kereskedelmi intézmény vezetőségében foglal helyet, az Árutözsde választott tagja.

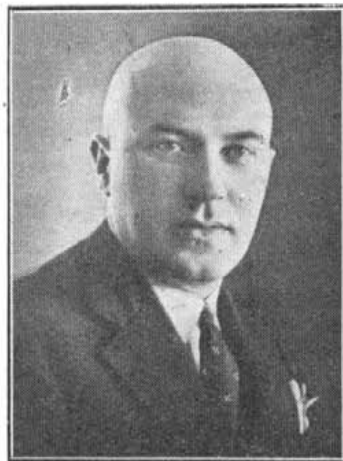
Vida Ludovic g. kath. kanonok, * 1875 Nagykárolyban. — Theológiát Nagyváradon és Balázsfalván végzett, 1911 ben szentelték pappá.

1908—14 Nagyváradon — g. k. szemináriumi tanulmányi prefektus és elemi isk. hittanító, 1914—1919 táborig lelkes, majd egy évig liceumi hittanár Balázsfalván, 1920—1931 nagykárolyi parochus, s azóta a máramarosi gk. román püspökség kanonokja, — Nagybányán. —

1922 ben a Rásplata Muncii pt. Biserica cl. I. kiténtetést kapta, 1923 ban szentszéki tanácsos és pápai kamarás, 1924—27-ig a Gazeta Neamul Nostru c. kulturális, informatív és szépirodalmi nagykárolyi hetilap felelős szerkesztője. 1929 óta a Román Csillagrend lovagja. Az Astra és Agru élethossziglani tagja, a püspökségi alapítványi pénztár igazgatója.

Wohl István vasnagykereskedő, * 1898

VII. 8 án Giralt községben (Sáros m) A szatmári felső kereskedelmi iskolában érettségizett 1917 ben, majd részt vett, mint tart. liszt a világháboruban. A háboru után vasnagykereskedést nyitott, 1931 végéig a Wohl Testvérek cég beltagja, azóta a Wohl István engros cég

tulajdonosa. A Barkochba elnöke, s tagja minden helyi társ. és kult. intézménynek.

Wohl István vasnagykereskedés. Létesült 1932-ben, az 1919-ben alapított Wohl Testvérek cégből. Foglalkozik: háztartási és konyha felszerelési cikkek, sportcikkek korcsolyák valamint különféle solingeni acélárúk nagykereskedésével. Romániában beszerelve.

Walter Gyula, * 1892-ben Tövisen. Tanárnak készült, de a háboru után újságíró lett, több kolozsvári napilap munkatársa volt. 1921-25 a Pásztorlüz folyóiratot szerkesztette. 1925 óta a Kisebbségi Újságíró Szervezet főtitkára. Irodalmilag leginkább versekkel szerepel, majd minden erdélyi lap és a budapesti Napkelet közölt verseket tőle. Kötetei: Vágyaim, Sz. Udvarhely 1924. — Izenet a világnak, Vöggenteier kiadás, Berlin 1924. — Énekel a jóság, Arad 1927.

We—Ego cipőgyár Nagyváradon. Kizárólag női luxus cipőket gyárt. Gyártelep és központi iroda: Oradea, Str. Ep. Ciorogariu 14.

Wesselényi-kollégium (Zilah), alapítási éve ismeretlen, de 1646-ból van már pecsétje. Nevét az „árviz hajós”-tól nyerte, ki a kollégiumnak főgondnoka és pártfogója volt. 1903-ban modern új épületet kapott, szertárai újonnan rendezettek. 1919 előtt tanulóinak létszáma 350—500 között volt, azóta a felvételi megszorító min. intézkedések következtében lecsökkent. Az intézet nyilvánossági joggal működik. Könyvtára mintegy 30 000 kötetből áll, értékesebb darabjai, egy-két unikuma nem került vissza a milleneumi kiállításról. Folyóiratgyűjteménye (1880—1900) gazdag. Wesselényi Miklós könyvtárát a család a kollégiumnak adományozta. Az intézetből kerültek ki: Ady Endre, Maniu Gyula, Biró Lajos ujuineai utazó stb.

Weisz Elek dr., orvos, * 1890 Szatmáron. Egyetemet Budapesten végzett 1913-ban. A budapesti Bálint klinika, Szt. István kórház és a Zita kórház volt osztályvezető-orvosa. A háboru alatt több hadikórházban mint főorvos működött. Jelenleg Szatmáron belgyógyászati praktiszt folytat.

Weiss Sándor dr., ügyvéd, * 1888. Munkács. A munkácsi főgimn. érettségizett, jogot a kolozsvári és budapesti egyetemeken tanult, ügyvédi vizsgát Marosvásárhelyt 1913-ban tett. Jog és államlud. doktor. Gyakorló ügyvéd Kolozsvárl. 1914—1918 a világháboruban vett részt, 35 hónapig harctéri szolgálatot teljesített, mint tart. tüzérfőhadnagy. Többször kitüntették. Háboru után részt vett a Keleti Újság megalapításában, s 1919 júniusban átvette annak vezetését, 1927 aug. kivált, s azóta újból ügy-

védi praktiszt folytat. 1926-ban az Avarescu kormány idején nagyváradi orsz. gyűlési képviselő volt.

Weisz Gyula kereskedő, * 1868-ban Nagy-károlyban. Középiskola elvégzése után a kereskedői pályára lépett, s 40 év óta Szatmáron önálló, posztónagykereskedő. Zsidó egyházi életben visz vezető szerepet az u. n. Bem ucai izr. templom örökös elnöke, társadalmi, kulturális és jótékonyági intézmények vezetésében vesz részt.

Wiesler Egyed székesegyházi karnagy * 1905 Szatmáron. A nagyváradi róm. kath. tanítóképzőben 1923-ban nyert oklevelet. Zene-tanulmányait a szatmári városi Zenekonzervatóriumban végezte. Krasznán 3 évig r. k. kántor-tanító, 8 év óta pedig Szatmáron r. kath. isk. tanító és székesegyházi karnagy. A Kath. Legényegylet énekkarának megszervezője és karnagya, a Kath. Legényegylet vigalmi bizottsági elnöke, a Karitászl. tagja, a M. P. kerületi főnöke.

Wild Endre dr., minorita * Aradon 1882 V. 13. Rómában és Insbruckban tanult. Előbb lugosi, majd pancsovai plébános, 1914-től tábori lelkész. Háboru után a „Vasárnap” kath. folyóirat szerkesztését veszi át. 1922-ben minorita rendfőnök. A szentévből több zarándoklatot vezetett. Alapítása: a „Vasárnap” irodalmi és nyomd. műintézet Aradon és „Minorita Kulturház”

Willer József * 1884 V. 22 Kecskeméten. Egyetemet és zeneiskolát Budapesten végzett. 1905—1907 Kecskeméten városi szolgálatban áll, egy évig színházi karmester, 1908—1909 Lugoson alispáni titkár majd u. o. városi tisztviselő, 1919-ben főjegyző, h. polgármester. Állását ekkor elveszti és zeneitanítással foglalkozik 1925-ig, egyidejűleg a „Lugosi Magyar Dal- és Zeneegylet” karnagya. 1925-ben a „Brassói Lapok” munkatársa és a brassói dalárdák karnagya. Az 1926-os és 1927-es választásokon Csikvármegyében kamarai képviselővé választják, azóta Bukarestben él, ahol a pártirodát vezeti. Román nyelvismeretével hasznosná tudta tenni magát a Magyar Párt parlamenti és parlamenten kívüli akcióiban. Egyik szerkesztője a „Magyar Kisebbség” nek.

Z

Zahoránszky István nyug. róm. kath. plébános, tb. kanonok, * 1868 július 23-án Aknasugatagon. Középiskolát a szatmári r. k. főgimnáziumban, theológiát a budapesti egyetemen végzett, 1891 IX. 4 én szentelték pappá. Nyolc évig magyar grófoknál nevelő, egyik tanítványa gr. Teleki Pál a híres tudós. Majd 10 évig a szatmári egyházmegyei alapítványi pénztár vezetője volt, 25 évig pedig mezőpetri-i plébános. Hat éven keresztül a nagykarolyi kerület esperese volt, 1931 óta tb. kanonok. 1934 VII. 1. nyugalomba vonult. Már theologus korában az egyházmegyei irodalmi iskolának elnöke volt, szatmári papi működése idején pedig a Kath. Kör, Legényegylet, s számos más egyházi és társadalmi intézmény elnöke. Theologus korában irodalmi munkásságával két egyetemi díjat nyert. Számos felolvasást tartott különféle egyesületekben, amelyek, valamint egyéb cikkei és tanulmányai megjelentek egyházi folyóiratokban és napilapokban.

Zathureczky Kálmán (alsózaturscai), nyug. főszolgabíró, földbirtokos, * 1874 I. 1-én

Nagyajtán (Háromszék-m.) Középiskolát — a nagyszabeni áll. főgimn.-ban, jogot a budapesti és berlini egyetemeken végzett, államtud. államvizsgát tett. — 1895—6 jbirósági joggyakornok — Nagyajtán, 1896—1900 szolgabíró Nagyajtán és — Sepsiszentgyörgyön, 1901—19-ig

főszolgabíró a miklósvári járásban, Nagyajta székhellyel, azóta nyugdíjban van és saját bir-

tokán gazdálkodik u. o. Az erdővidéki ref. egyházmegye főgondnoka, a nagyajtai Polgári Olvasó Egylet elnöke, a M. P. helyi tag. elnöke. Több bank, ipari és kereskedelmi vállalat igazgatósági tagja, s 30 év óta a Nagyajtai Hitelszövetkezet felügyelő biz. elnöke. A II. oszt. polg. hadiékitményes érdemkereszt tulajdonosa.

Zágoni Szabó Mihály birtokos, * 1882-ben

Kolozsváron. Jelentékeny közéleti tevékenysége során: a M. P. kolozsvári tagozati int. biz. tagja, a Kolozsvár-alsóvárosi ref. parochia körgondnoka, ref. presbiter, a Kolozsvári Gazdasági Egyesület gondnoka és pénztárnoka, az E. G. E. tagja, a Kolozsvári Hitelszövetkezet igazg. tagja.

Az erdélyi ref. egyházmegye világi képviselője és tanácsbírája, a Földész Dalkör diszelnöke, a Ref. férfiszövetség alapító és vál. tagja. Sok más köztisztviséget töltött még be. Felesége, szül. Szabó Karolina a jótékonykodás terén szerzett érdemeket, a Ref. Nőszövetség vál. tagja.

Zágoni Dezső ujságíró, * 1891. IX. 26. Magyarpécskán. Rövid ideig polg. isk. tanár volt. Háború után Belényesen gazdálkodik és — teljesen kisebbségi alapon létesített — pénzügyintézetet vezet. A belényesi és vidéki magyarság vezetője volt. A Magyar Párt keretén belül a progresszív megmozdulások irányában orientálódik. 1929-ben a Magyar Szó szerkesztője, rövid ideig dolgozik a Nagyváradnál is, 1932 óta a nagyváradai Magyarság szerkesztője.

Zágoni István dr. hirlapíró, * 1887-ben. Szerkesztette Kolozsvárt az „Ujság”-ot, impériumváltás után a Keleti Ujság szerkesztője lett, majd Paál Árpáddal együtt kilépvén, az újjászervezett Ujság vezetését veszi át. E lap megszűnése után ismét a Keleti Ujságnál dolgozik mint politikai szerkesztő. 1913-ban: A választó jog Erdélyben, 1921-ben (Kós Károllyal és Paál Árpáddal együtt) Kiáltó szó című füzetet adott ki.

Zárug Aladár kereskedő, * 1886 Nagyajta (Háromszék-m.) Sepsiszentgyörgyön és Brassóban tanult, utána kereskedői pályára lép, 1904 óta önálló, a gyergyószentmiklósi Zárug Testvérek cég beltagja. 1930 óta a Kereskedelmi Kör elnöke, a M. P. városi tagozati elnökgazdátója, a Gyergyószentmiklósi Sport Egylet labdarúgó szakosztályának elnöke, az örmény kath. egyházközség tanácsosa,

Zilahi István bankigazgató, * 1883 Zilah. Felsőkereskedelmi iskolai érettségét 1901-ben Brassóban tett. A bankpályán való működését a Zilahi Ipari és Gazdasági Banknál kezdte, mely intézetnél később igazgató. Az intézet fuziója óta a kolozsvári Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. zilahi fiókjának ügyigazgatója. A M. P. városi tagozatának egyik alelnöke, a vármegyei tagozat pénztárosa, a Szilágy vm. Gazdasági Egylet pénztárosa.

Zilahi Takarékpénztár és Hitelbank Rt. Alapítva: 1871-ben. Alaptőke: 8 millió lei. Tartalék és nyugdíjalapok: 4 millió lei. Fiókok: Tasnád, Szilágysomlyó és Hidalmás. Vezérigazgató: Szabó Zsigmond.

Zilahi Iparos Olvasó Egylet, 50 év óta áll fenn. Alapította a zilahi iparos társadalom. Saját emeletes székháza van, bál és színházteremmel. Nagyszabású könyvtára a tagok állandó rendelkezésére áll. Taglétszáma: 250. Működvelő egyesülete van, amely 30 év óta sikerrel működik. Elnök: Józsa Vince.

Zilahi Csizmadia Ipartársulat, már Mária Terézia idejében létezett. Saját bérpalotával és nagyszabású áruccsarnokkal rendelkezik, külön vendéglőt tart fent (Csizma-vendéglő). A tagok összetartása, ipari érdekeik megvédése és fejlesztése érdekében jelentős munkásságot fejt ki. Az államilag elismert alapszabálya van.

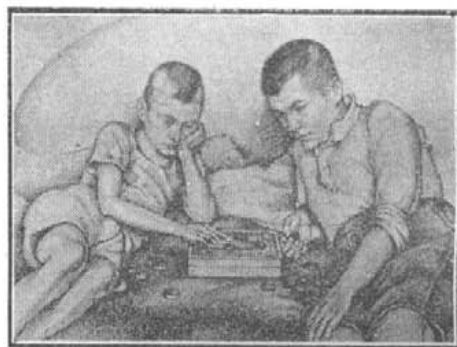
Zilahi Timár Ipartársulat, 100 éve áll fenn. Társulati székházzal, áruccsarnokkal és cca 50 hold erdővel rendelkezik. Taglétszáma: 30. Elnök: ifj. Osváth Endre.

Zolnay Géza tanár, festőművész, * 1886 Szentés (Csongrád-m.) Középkiskolát Szentésen és Szarvason, —

képző művészeti főiskolát Budapesten végzett, rajztanári oklevele van. Tanárai voltak: Ferenczy Károly, Hegedüs László, Révész Imre, — Edvi Illés Aladár. Majd olaszországi tanulmányutat tett. Utána az iparoktatás szolgálatába lépett, s a szalmárné-

meti ipariskolához nevezték ki tanárnak, amely állásában impériumváltás után is megmaradt. Első kiállítását a budapesti Műcsarnokban volt az akvarell és pasztell festők kiállításán, majd több bpesti kiállításon vett még részt. Később Bukarestben, a Salonul Oficialban rendezett több kiállítást. Leginkább a portréfestészet érdeklő, számos portrét festett Erdélyben és Magyarországon.

Zolnay Géza: Malmozó gyermekek.

Zima Tibor publicista, az Aradi Keresk. és Iparkamara v. főtitkára, * 1882 XII. 2. Battonyán. Jogi doktorátust szerzett Budapesten. 1902—1906 az Aradi Közlöny munkatársa, később a Függetlenség f. szerkesztője. Az Erdélyi Hirlap főszerkesztője és társtulajdonosa volt. 1906-ban az Aradi Ipari és Keresk. és Ipark. titkára. Működéséhez fűződik az aradi Áru és Értéktőzde létesítése. Varjassy Lajossal írt Tőzsdei Utmutatója a tőzsdebirósági gyakorlat hasznos kézikönyve. 1922-ben M. P. programmal kamarai képviselő.

Ziffer Sándor festőművész, * 1880 V. 3. Eger. Iparművészeti főiskolát Budapesten végzett, majd Münchenben 3 évig Hollósy Simon tanítványa volt. 1904-ben u. o. Hollósyval állított ki. Párisban két évig tanult, 1906 óta — kisebb megszakításokkal — Nagybányán él. Naturalista szemléletű kísérletekkel kezdi a Hollósy-iskola szellemében (Pihenő modellek, Cigánycsalád, stb.), később szintetikus forma összefoglalása kompozíciókkal. Kiállított: Budapesten, Münchenben, Párisban, Berlinben. Kollektív kiállítást rendezett még Berlinben a Salon Gurlittban. Tagja a budapesti Képzőművészek Egyesületének, törzstagja a „Kut” választmányának, a Nbányai Festők Társaságának, a bukaresti Sindicatul Artelor Frumoase-nak. A bpesti Szépművészeti Múzeumban is vannak képei.

Zsembery Elvira B. (derzsényei és zsemberi) zenetanár és művész. Muzsikus családból származik, első zenei oktatásban édesapja, Zsembery Tivadar bányakapitány részesítette, aki hírneves zeneszerző és dirigens volt. Tanulmányait a budapesti zeneakadémián folytatta, ahol tanári diplomát nyert, művészképzőt Szendy Árpádnál végzett. Pedagógiában Chován Kálmán és dr. Kovács Sándor tanítványa volt. Előadóművész és pedagógus. 1920 óta a kolozsvári Magyar Zenekonzervatorium tanára, 1929 óta művészeti vezetője. Erdély városaiban számos önálló hangversenyt rendezett, Kolozsvárt évente. 1915-ben a világhírű Rosé vonósnégyessel koncertezett, 1927-ben Budapesten önálló hangversenye volt. Hollandiába és Amerikába kapott meghívást.

Zsizsmann Rezső orgonaművész, * 1885

Körmöcbánya. A bpesti Tudomány Egyetemen 1908-ban matematika és fizika szakból tanári diplomát nyert, zeneművészeti főiskolát — Budapesten végzett, ahol 1912-ben kapott tanári oklevelet. Majd egy évig a berlini — Friedrich Wilhelm egyetemen zenetörténetet és filozófiát

tanult. 1914—28-ig a marosvásárhelyi Zenekon-

zervatorium tanára, s u. o. szimfónikus zenekar dirigense. Ez idő alatt (1914—28) Német- és Franciaországban volt tanulmányuton és két ízben Olaszországban hangversenyköruton. — 1929 óta a kolozsvári Magyar Zenekonzervatorium tanára, a szimfónikus zenekar vezetője és a Szt. Mihály templom karnagya. Zeneszerzéssel, pedagógiával, zenetörténettel és esztétikával foglalkozik. Előadó orgonaművész. Önálló hangversenyei Magyarország, Csehszlovákia, Olaszország, valamint Erdély nagyobb városaiban voltak. A szimfónikus és oratoriumi művek népszerűsítésén fáradozik. A R. M. D. orsz. karnagya.

Zsombory László volt főjegyző, * 1882 Erdőfelek (Kolozs-m.) Középiskolát Kolozsvárt

végzett, jegyzői oklevelet u. o. szerzett. 1907—1919 I ig Bácsón főjegyző, 1920 XII óta a róm. kath. Státusnál, mint a gazd. ügyosztály vezetője működik, a kőlozs — monostori r. k. egyházközség — gondnoka, a Kolozsvári Háztulajdonosok Szövetségének igazgatója. — Egyben

bácsi mintagazdaságában gazdálkodik. Több róm. kath. egyházi és kulturális intézménynek tagja és vál. tagja. Kolozsvári napilapokban gazdasági és a háztulajdonosokat érdeklő cikkei jelennek meg.

Zsigó Károly a zilahi „Morgan” csoport igazgatója, * 1901 XI. 28. Facset (Krassó Szörény-m.) Felső gazdasági tanintézetet végzett, posta és távirtda tisztviselő vizsgát tett. Nagyváradon és Zilahon postatiszt, 1931 óta a „Morgan” amerikai telefon társaság kirendeltségi vezetője Zilahon. A zilahi Unirea Sport Club vez. tagja, a Katolikus Karitásztitkára. Zilah város és Szilágy-megye sportéletében jelentős szerepet játszik és azok sportéletének fellendítése nevéhez fűződik. Vízipoló és uszóversenyeket honosított meg és rendezett, a várostól kapott futball pálya és a megyei szubvenció szintén egyik főérdeme. Az Erdélyi Lapok szerkesztője tagja és szilágy megyei tudósítója. Számos társadalmi és kulturális egyesület vez. tagja.

Ambrózy Andorné báró özv., Kenyeres Mártha, * 1890-ben Atyás-pusztán, Bihar-megyében. Atyja néhai nemes Kenyeres János földbirtokos, anyja néhai nemes Kenyeres Jánosné, szül. Kerleczki és beznákfalvi Beznák Erzsébet volt. Budapesten, a Sacre-Couer zár-dában és az Erzsébet Nőiskolában végzett fel-sőbb leányiskolát, majd — külföldön — Drez-dában, tovább-

képző kurzusokat. 1911-ben kötött házasságot — sédeni Ambrózy Andor báróval. — Házasságának az első két évét nagyobb részt külföldi utazásokkal töltötte, férjével bejárta — Európa nagy részét és Észak-Afrikát. A világháború alatt annak első nap-jától az utolsóig — férje katonai szolgálatot teljesítvén — a temesgyarmati gazdaságot vezelte, s az ott berendezett katonai üdülőtelepen a lábadozók gondozásával volt elfoglalva, mely érdemei elismerésül a Lipót Salvator főherceg által adományozott II. oszt. hadiékítményes vöröskereszt kitüntetést kapta. Impérium változás és birtok kisajátítás után, br. Ambrózy nagy közérdekű, egyházi, politikai és társadalmi tevékenysége, kötelezettsége és felfogása megkövetelték a helyénmaradást. Ekkor vállalta br. Ambrózy né is a Lutheránus Nőegylet védnöknői és a Magyar Nőegylet elnöknői tisztségét, mely hivatásoknak — főleg reprezentatív — kisebb újságcikkek, beszédek keretében tudott eleget tenni, sokoldalú egyéb elfoglaltsága mellett. Férjével, br. Ambrózyval a legnagyobb igyekezettel és áldozatkészséggel igyekezett megtenni mindent a magyar kisebbség érdekében. Nagynevű és áldott emlékü férjének egy év előtti korai és váratlan elhunytá óta minden közéleti és társadalmi szerepléstől visszavonulva él.

Argay György ág. hitv. evang. főesperes, * 1893 ápr. 10-én Korponán (Hont m.) Főgimnáziumot Balassagyarmaton, teológiát a pozsonyi theol. akadémián, a greifswaldi és berlini egyetemeken végzett. 1918-ban Budapesten

szentelték pappá. 1918—20-ban s. lelkész Temesvárt, 1920—1922-ig a Stájerlak-Aninai i. egyház lelkésze, amikor a Brassó vármegyei Pürkeréc egyházközségbe kerül, ahol 10 évig működik. 1932-ben egyhangulag hívják meg Temesvárra lelkésznek, 1933 márciusban a bányásági esperesség főesperesévé választják. Erdélyi és magyarországi egyházi lapokban jelennek meg cikkei, szerkeszti a bányásági esperesség egyházi lapját, a Luther Ujságot. Minden magyar társadalmi megmozdulásban részt vesz, számos kulturelőadást tartott. Az evang. kerületi egyházi lörvényszék, az egyetemes egyházi nyugdíjintézet választmányának tagja.

Antal László dr. ügyvéd, * Szatmáron,

1875-ben. — Középiszkolát a szatmári r. k. főgimnáziumban, jogot a bpesti egyetemen végzett. — 1903-tól az impérium változásig ügyvédi gyakorlatot folytatott — Szatmáron, azóta — saját birtokán gazdálkodik. — Hosszu ideig volt a róm. kath. egyháztanács tagja és három évig a

Kath. Karitás alelnöke, több bank és iparvállalat volt igazgatósági tagja. A világháborúban részt vett, mint népfölkelő százados az orosz fronton harcolt, háromszor tüntették ki.

Aradi Textilipar R. T. Alaptőke: 27 millió lei, inv. t. 3,820.000 a. l., 19.000 orsó, 788 mechanikai szövőszék, 1600 HP, cca 2000 munkás. Gyárt pamutfonalat, vásznat. 3300 tonna kapacitással.

Ardealul S. A. olaj, szappan és vegyigyár. Alapítási éve 1933. — Alaptőke 500.000 lei. — Munkások száma 40. — HP 60. — Gyárt pipere, konzum és gyógyszeripari; növényolaj kitermelés és különféle vegyicikkek előállításával foglalkozik. Románia egész területén bevezetve. Igazgatók: Gerő Sándor, Fried Kálmán és Lefkovits Ármán. Gyártelep és központi iroda: Nagykároly. Fióktelep: Szatmár.

Aradi Közlöny, politikai napilap, alapították 1885-ben. A régi magyar szabadelpártpárt orgánuma volt. Impériumpálozás óta a romániai magyarság hivatalos képviselőjét támogatja. Felelős szerkesztő: dr. Stauber János.

Ardelean Octav dr. kórházi főorvos, * Negresti (Satu Mare) 1899. Érettségét Szegeden

tett, egyetemet — Budapesten, Bucurestiben és Kolozsvárt végzett. Kórházi praxis után — Párisban Svédországban és Londonban — folytatott röntgen tanulmányokat. - 1922 óta szatmári közkórházi orvos, jelenleg mint fő orvos a kórház radiológiai osztályát vezeli, egyben a betegsé-

gélyző pénztár röntgen osztályának vezetője. A Duca-féle liberális párt helyi tagozati titkára, s több társadalmi és kulturális intézmény vezetésében vesz részt. Szakcikkei belöldi szaklapokban jelennek meg. A Román Koronarend lovagja, a Meritul Sanitar I. oszt. tulajdonosa.

Bay Miklós dr. (ludányi) ügyvéd, * 1900, Tiszabecs (Szatmár-m.) Középiskolát Kecskeméten és Nagybányán, egyetemet Kolozsváron végzett. Szatmáron ügyvédi irodát nyitott (1933).

Balla Béla festőművész, * Aradon, 1882 VIII. 24-én. Képzőművészeti tanulmányait Nagybányán Réthi István és Hollós Simonnál végezte, majd Münchenben, Firenzében és Rómában tanulmányutakat tett. Impériumválozás óta Nagybányán él. — Kiállított: Budapesten, Bécsben, Münchenben és Berlinben. „Kirándulók” c. művét II. Károly román király vette meg. Foglalkozik műkritikával is, kritikái cikkeit különféle napilapokban és művészeti folyóiratokban jelennek meg.

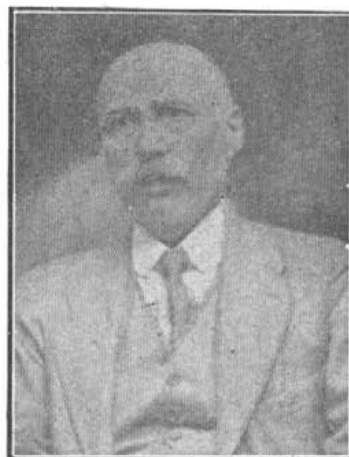
Baradlai László hirlapíró, * Szatmáron 1902 XI. 29-én. Érettségi után évekig színész és színházi rendező volt. 1926-ban lett újságíró és riportjai, belletrista írásai rövidesen ismertté tették nevét. A Szamos, Brassói Lapok és a Népujság munkatársa. 1933-ban jelent meg „A változott viszonyok miatt.” című regénye, amely négy hét alatt a második kiadáshoz érkezett. A könyvét román nyelvre

most fordítják. Második regényét „Megnyitó előadás” címen a Brassói Lapok adta ki. Az Újságírószervezet szatmári csoportjának alelnöke

Biró Vencel dr. történelíró (lásd 50. o.), 1934-ben a piarista rendtartomány főnöke lett.

Boga Alajos dr. róm. kath. egyházmegyei főtanfelügyelő és tanügyi referens. 1933. XI. 20-án XI. Pius pápa a gyulafehérvári székeskáptalan tagjai sorába valóságos kanonoknak nevezte ki.

Berendi Adolf földbirtokos, bankigazgató, * Nagyszentmiklóson 1871, † Sárközujlak 1926.

Gazdasági akadémiát Keszthelyen végzett. Br. Vécsey József, majd gróf Károlyi Viktor uradalmában intező, 35 évi szolgálat után saját sárközujlaki birtokán gazdálkodott, s mint a Sárközujlaki Hitelbank igazgatója működött. Általános köztisztelőnek örvendett, s az összes

társadalmi és kulturális intézmények vezetőségében helyet foglalt. Özvegye, Schaurek Antonia, a jótékonykodás terén buzgólkodik.

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi R. T. Kolozsvárt. Alapították 1892-ben, mint részvénytársaság 1918 óta működik. Alapítók: 4.500.000 lei. Tartalékok: 2 millió. Tisztviselők és munkások száma: cca 80. Központi irodák: Cluj, Bul. Reg. Ferdinand 68—70—72. (Osztályok: 1. Bor és sörraktár. 2. Lepároló osztály. 3. Rum, likőr és konyak-gyár. 4. Monopol osztály, Cluj, Mihai Viteazul 30) Fiókok: Dés és Gyalu. A Drecher-Haggenmacher és az Azuga sörgyár lerakata. Ásványvíz lerakat. A cég speciális megjelölése: Bogsza. A Szeszmonopol Hivatal elosztó raktára Kolozs, Szamos és Torda-megyék területére. Ingatlanok: Kolozsváron, Gyalu és Apahidán. Elnökigazgató: dr. Szántó Zoltán bányász tulajd. Ügyv. ig.: Pálffy László.

Brassói magyar evangélikus egyház. Alapítása a reformáció kezdetére vezethető vissza. Jelenlegi temploma 1783-ban épült, s legutoljára 1929-ben restaurálták. Hét oszt. eliskolát tart fent, az új, modern emeletes iskola épületet 1933 I. szentelték fel. Lélekszáma 1200.

Biharmegyei Takarékpénztár és Gazdasági Bank, Nagyvárad. Alapították 1872. Alapítóké 60 millió. Az igazgatóság elnöke: gróf Tisza Kálmán. Vezérigazgató: Szemere Miklós. Fiók: Nagykároly.

Bretan Aurel (l. 61. o.) Középiskolai tanulmányait Máramarosszigeten végezte, 1922 június havában nyert jegyzői oklevelet a fogarasi tanfolyamon.

Bocca Epaminondas tanár, festőművész,

* 1899-ben Kecseden Szolnok-Doboka-megyében. — Tanulmányait Budapesten a m. kir. Képzőművészeti Akadémián kezdte, azután Bukarestben folytatta, — ahol a francia iskolaszellemében alakul ki. — Impresszionista tömörebb formában. Fest tájképet és kompozíciót.

Jelentősebb sikerü kiállításai Bukarestben és Kolozsváron voltak. Jelenleg a szatmári Eminescu liceum tanára.

Carmen Cipőgyár r. t. Alakult 1925-ben. Inv. t. 200.000 a l. — 25 HP. — Munkások száma 300. Elsősorban női luxuscipőt gyárt. Gyártelep és iroda: Nagyvárad. Vezérigazgató: Steiner Jenő.

Casa Noastra S. A. (l. 67. o.) Tartalékalapok az 1933 évi mérleg szerint: 29.750 000 l.

Chereches István dr. ügyvéd, * 1889 Kisbányán. Egyetemet Kolozsvárt végzett. 1926 óta előbb Bukarestben, majd Szatmáron folytat ügyvédi gyakorlatot. A Banca Româneasca szatmári fiókjának ügyésze. A liberális párt városi tagozati elnöke volt, s ma is vezetőségi tagja. 1933 óta Szatmár város interimár bizottságának elnöke, 1934-ben a Kereskedelmi és Iparkamara elnökévé választották. Számos jogi és politikai cikket írt, szerkeszti a Gazeta Sătmărulei című politikai hetilapot.

Csengeri Mayer Sándor földbirtokos, * 1875 V. 27-én Krassón (Szatmár m.) Jelentékeny szerepet tölt be Szatmár társadalmi életében és a Magyar Pártban. A Szatmárvám. Takarékpénzt. rt. és több iparvállalat ig. tagja.

Cseke Vince dr. (l. 74. o.) Tragikus körülmények közt hunyt el nejével együtt 1933 május 3 án.

Dragos Aurel főesperes, * Nagybányán 1883-ban. Érettségét Nagybányán tett, theológiát a budapesti központi szemináriumban végzett. 1909-ben szentelték pappá. Szamosujváron tanár és szentszéki jegyző, 1920-ban az Avasvidék esperese, 1923-ban Szatmáron esperesplébános, 1930 óta főesperes. A szatmármegyei gk. egyház felügyelője és vallásügyi inspektor. Tevékeny részt vesz a politikai életben, közreműködött a liberális párt szatmármegyei tagozatának megszervezésében, a megyei tagozat alelnöke és a városi tagozat elnöke. Az összes egyházi intézmények élén áll, a városi és a megyei tanács tagja. Több iskola és templom építése fűződik nevéhez. Dragos érdeme, hogy a szatmári gk. egyház új, díszes templomot építtetett. Négy évig (1922–1926) országgyűlési képviselő, 1933 óta szenátor. A Román Koronarend tisztje és a Resplata Muncii tulajdonosa.

Erdélyi Kárpát Egyesület. (l. 108. o.) Jelenlegi elnöke (1933 I. 1-től) dr. Péter Béla professor, akinek elnöksége óta az egyesület u. n. reneszánsz-korát éli. Hat központi szakosztályában komoly építő munka folyik. Ma már szinte egész Erdélyben szervezve van és 14 vidéki tagozattal bír. Menházai száma jelenleg 4. Utjelzés hossza egész Erdélyben kb. 180 km. Az E. K. E. hiv. közlönyét az Erdély c. folyóiratot 1933 tól dr. Ferenczi Sándor tanár szerkeszti.

Erdélyi Hirlap, aradi napilap. Alapították 1917-ben Aradi Hirlap címmel. 1919-től címét Erdélyi Hirlapra változtatta. Felelős szerkesztő: Major Béla.

Erdődy Ignác nyug. főorvos, * 1857 VII. 31. Szatmáron. A szatmári r. kath. főgimnáziumban érettségizett, egyetemet Bécsben végzett. Utána két évig Párisban tanulmányuton volt. Alorvos a bécsi Allg. Krankenhausban, majd katonarvos közös és honvéd gy. ezredeknél. 42 évi szolgálat után mint I. o. főorvos ment nyugdíjba. Szaktud cikkei magyar, német és francia orvosi lapokban jelentek meg. A Ferenc József rend lovagja, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa.

Érmihályfalvai Iparos Otthon. Saját nagyobb székházzal és mozgósínházzal rendelkezik, szép díszterem és kerthelyiséggel. Taglétszáma kb. 300. Az ipartestület székházában van elhelyezve.

Erdős Imre Pál festőművész, * 1916 Nántün (Szatmár m.) Már 14 éves korában Mikola András és Krizsán János tanítványa volt. 15 éves korában önálló kiállítást rendezett Szatmáron az erdélyi sajtó elismerése mellett. Azóta már többször állított ki sikerrel. Majd Molnár C. Pál tanítványa volt Budapesten.

Filep Gábor nyug. h. pü. igazgató (lásd 131–132 o.), † 1934 II. 27. Kolozsváron.

Földvály Mihály tanár. Mint a kegyes tanítórend tagja, több helyen tanárkodott. hosszabb ideig Temesvárt. 1934 óta a nagykarolyi piarista rendház főnöke. Irodalmilag is jelentékeny munkálkodást fejtett ki.

Gáll Ferenc P. ferencrendi házfőnök, *

Miklósváron (Háromszék m.) 1904 XI. 16 án. Róm. kath. főgimnáziumot Székelyudvarhelyt, filozófiát Csiksomlyón, theológiát Vajdahunyadon végzett, 1928-ban gr. Majláth Gusztáv Károly püspök—szentelte pappá. 1929–33 ig a székelyudvarhelyi—kollégium Seraficum nevű fe-

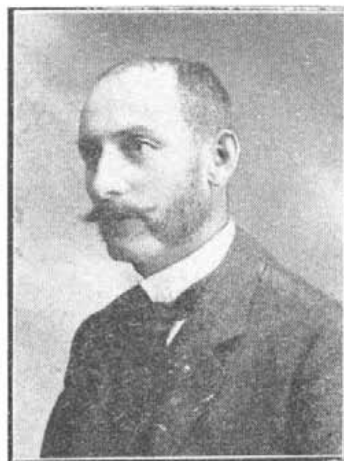
rencrendi gimnáziumnál prefectus, azóta kaplonyi házfőnök. Az összes helyi egyházi intézmények és egyesületek vezetője és irányítója, a M. P. tagja.

Gyarmathy Dezső dr. orvos (l. 162 o.) * 1888 II. 25. Nagykedde (Udvarhely m.).

Gyergyószentmiklósi róm kath egyház. Ősi egyházközség. Új temploma 1756-ban épült, legutóbb 1933 VIII. teljesen átrenoválták. Jelenleg 8340 lelket számlál. A plébánia 14 tanerős fiú és leány elemi iskolát tart fenn. Irgalmas nővérek által vezetett 4 oszt. leánygimnáziuma van. Menhelyei: a Fogarasy püspök féle aggok háza és a Serfőző Ignác plébános féle szeretelház. Kápolnái: Szt. Anna kápolna (Csobot hegyen) és Jézus Szent Szive kápolna (Botvári hegyen). Építés alatt a Gyilkostó kápolnája.

Halmágyi János unitár. esperes, * 1884 Torda. Középközség. Új temploma 1756-ban épült, legutóbb 1933 VIII. teljesen átrenoválták. Jelenleg 8340 lelket számlál. A plébánia 14 tanerős fiú és leány elemi iskolát tart fenn. Irgalmas nővérek által vezetett 4 oszt. leánygimnáziuma van. Menhelyei: a Fogarasy püspök féle aggok háza és a Serfőző Ignác plébános féle szeretelház. Kápolnái: Szt. Anna kápolna (Csobot hegyen) és Jézus Szent Szive kápolna (Botvári hegyen). Építés alatt a Gyilkostó kápolnája.

Holczinger István nyug. r. kath. isk. ig. * 1864 VIII 20-án Bakonymagyarorszombathelyen

(Veszprém m.) A győri r. k. tanítóképzőben 1884-ben nyert oklevelet. Működését ugyanezen évben — szülőfalujában kezdte, majd 1886 Bodajkon (Fejérm.), 1887–97 Borzaváron (Veszprém m.), azóta 1933 XI ig, nyugdíjaztatásáig. — a nagykarolyi r. kath. fiúiskolánál működött, előbb

mint tanító, később igazgató. Csaknem két évtizeden keresztül tanított a kereskedő-tanonc és ipariskolában is. Impériumváltás előtti időkben tanügyi, méhészeti és gazdasági szaklapokban, a nagykarolyi esperesi kör közlönyében és a Nagykároly és Vidéke c. helyi lapban jelentek meg cikkei és értekezései. Hosszu időn keresztül volt a nagykarolyi Dal-egyesület pénztárosa, a Kölcsey Egyesület tagja, r. kath. egyháztanácsos és iskolaszéki jegyző Püspöki elismerés alapján a róm. kath. iskola örökös tb. igazgatója.

Jakob András, * 1891-ben. Gimnáziumi

éreltségét — Máramarosszigeten tett pénzügyi tanfolyamot Kolozsváron végzett. Működését mint adóhivatali gyakornok Déván kezdte, — öt évig adóhivatali főnök Szamosújvárt, 1929-ben a dési pénzügyigazgatóságához került, ahol 1931 óta főkönyvelő, a könyvelési osztály főnöke. — Számos

lársadalmi és kulturális intézmény tagja és azok lelkes pártolója.

Jelenik Géza főjegyző (lásd 209–210 o.) 1928 óta Apa (Szatmár-megye) székhellyel körjegyzővé nevezték ki.

Joanovici Mária tanárnő, * Belényesen.

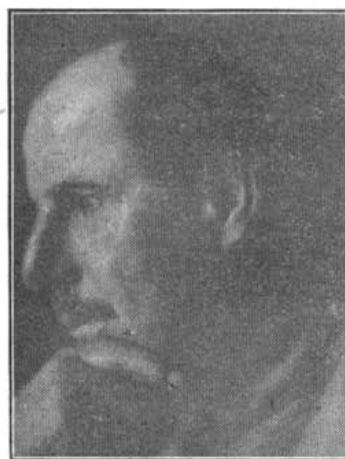

Tanítóképzőt és 1924-ben tanárképzőt végzett, — középisk. tanári diplomát nyert. — 1925-ben h. tanárnő a nagyváradi Oltea Doamna leányliceumban. 1927-től rendes tanár, 1931 óta a nagyváradi főző iskola delegált igazgatója, s mint ilyen, több kiállítást rendezett, melyekről a

bukaresti lapok is elismerőleg nyilatkoztak.

Kaplonyi ferencrendi zárda. E helyiségben a Pálosoknak is volt kolostoruk, amelyet 1385-ben a Fügyi nemesek építettek Szt. Jeromos tiszteletére. Rövid idő alatt javításra szorult, melyet Lukács nagyváradi püspök eszközletett 1398-ban. A község legrégebbi temploma 1290-ben Szt. Márton emlékezetére szentelt templom szentferencendi szerzetes zárdával, amely már feljegyzések szerint 1080-ban létezett. A romokban heverő zárdába gróf Károlyi Sándor és neje, Barkóczy Krisztina 1719-ben hivta vissza a Szent Ferenc rend fiait, így a szerzet-házat újra megalapította és a templomot romjaiból újra építette. Gróf Károlyi Gy. a templomot 1841-ben újra építette a zárdával együtt és azt páduai Szent Antal védelmé alá helyezte. 1900-ban Kap. Szt. János provinciába, 1924-ben azerdélyi provinciába osztották.

Kádár Géza festőművész, * 1876 VIII. 9-

én Máramaroszi geten. Középis-kola elvégzése után a budapesti iparművészeti főiskolán 3 évig tanult, azután Münchenben, majd később T é c s ő n Hollósy Simonnal folytatta tanulmányait. Külföldi tanulmányutak közben templom festészettel foglalkozott. 25 év óta hosszabb — rövi-

debb megszakításokkal Nagybányán él és a nagybányai festőkolónia tagja. Főképpen templomi freskófestészettel foglalkozik, speciális téli tájképei mindig nagy feltűnést keltettek. Kiállított: Budapesten (Műcsarnok, Művészház, Nemzeti Szalon,) és Erdély nagyobb városiban. A Nemzeti Szalon egyik megalapítója, a balatoni festő kolónia egyik alapítója és tőrsztagja. Eddig cca 50 templomot festett (munkácsi g. kath. katedrális, a máramaroszigeti róm. kath. templom stb.) 1917-ben — meghívásra — megalapította a pöstyéni festőkolóniát és iskolát, s itt 1919-ig működött mint azok vezetője.

Kádár Gézané, Hevesi Erzsébet zongora

művész. Zeneművészeti főiskolát Budapesten 1910-ben — pedagógiai kitüntetéssel végzett, s Bartók Béla tanítványa — volt. Előbb a Budapest szkf. zenetanf. r. tanára, majd évenként át a máramaroszigeti — leánygimnázium zenetanára. Budapesten és más külföldi városokban több önálló koncertet rendezett. Mint pedagógus több neves tanítványt nevelt. Muzsikusként, Kató több koncerten sikerrel vett részt.

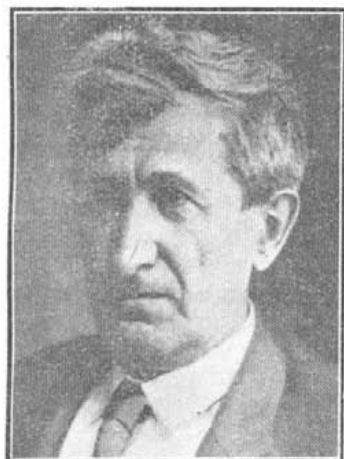
Mint pedagógus több neves tanítványt nevelt. Muzsikusként, Kató több koncerten sikerrel vett részt.

Kemény János báró (lásd: 228 o.) Legújabb kötete: „Kutyakomédia” címmel 1934-ben az Erd. Szépművészeti Céh kiadásában jelent meg. Illusztrálta gróf Bánffy Miklós.

Kemény Testvérek konzervgyára, Nagyszalontán. Gyárt mindenféle huskonzervet, külföld, főképen Anglia részére. Románia legnagyobb konzerv export-vállalata.

Kertész László ujságíró * 1884 Debrecen. Itt kezdett ujságíróskodni 16 éves korában, a Debrecen című lapnál. Első szerkesztői: Rudnyánszky Gyula és Szini Péter voltak. Dolgozott a Somogyi Hírlap, Bácskai Hírlap és a Dél-magyarország napilapoknál, 1911-ben a belügyminiszteri sajtó osztály referense; háború alatt a pesti Friss Ujság politikai szerkesztője, majd felelős szerkesztője a Kassai Ujságnak, Nyírvidéknek. A Szamos és Szalmári Ujság munkatársa, 1929—33-ig a Brassói Lapok munkatársa és a Népujság szerkesztője.

Kiss Károly (aradi) festőművész, * Aradon 1883 XI. 24-én. Középiskolát Aradon végzett, majd a budapesti képzőművészeti főiskolán és Münchenben Hollósy Simonnál tanult.—

Kiállított: Münchenben, Budapesten (Könyves Kálmán), Moszkvában, és Erdély nagyobb városaiban. Moszkvában 14 évig élt és festőiskolát tartott fenn. Jelenleg Nagybányán

él, a festő-kolonia tőrzstagja és titkára, a müncheni Kunstverein v. tagja. Impressionista. — Fest: figurális és tájképet, kompozíciót. Foglalkozott modern fametszéssel és grafikával is. Jelenleg két nagyszabású kompozíción dolgozik. „Técsői paraszt folyosó” c. képe a budapesti királyi palotában van.

Keresztessy Sámuel id., tasnádi műasztalos, * 1860 Tasnádon. Ősrégi nemesi családból származik. Technológiát Budapesten végzett. A ref. egyházi életben és kulturális intézményeknél tevékeny részt vett, sokat fáradozott a városfejlesztés terén is.

Keresztessy Sámuel ifj. iparművész, * 1893 Tasnád. Felsőipari és iparművészeti tanulmányai (Budapest, Berlin) után a nagybányai festőiskola tanítványa. Majd hosszabb külföldi (Német-, Francia-, Olaszország) tanulmányutat tett. Egyházművészeti munkáin kívül különböző fából készített portréival és történelmi képeivel külföldön is ismertté tette nevét. A kolozsvári kiállításon kiállított tárgyaival aranyérmert nyert.

Keresztessy Ágnes író és újságíró, * 1890. Tasnád. Középiskolát Budapesten végzett. A Zilahon megjelenő Függetlenség, a Szilágyság és Szegedi Híradónak volt a munkatársa, írásait a fővárosi lapok is közölték. Verskötete: „Új hajtások” (1926, Kvár, Lapkiadó rt.) Egy nagy regénye és szindarabja sajtó alá rendezve.

Krisztó Xaver P. (lásd 268 o.) 1934 óta dévai plébános.

Krizsán P. Pál, a Nagybánya c. hetilap szerkesztője és több napilap munkatársa. A nagybányai Művészek és Újságírók Klubjának társelnöke.

Körösi K. Sándor, a Népujság felelős szerkesztője, politikai cikkei középeurópai vonatkozásban is feltűnést keltőek.

Lascu Octavian dr. ügyvéd, * 1902, Baia-laia (Bihar-m.) Egyetemet Kolozsvárt végzett. Az Asoc. Plugarilor ügyésze. Több román napilap munkatársa, politikai, jogi és gazdasági cikkei jelennek meg.

Lupsa György erdőmérnök, * 1899-ben. Érettségét Nagyszalontán tett, egyetemet Bukarestben végzett. 1924-ig a butói, 1931-ig a margittai erdőgazdaság mérnöke, azóta az alesdi áll. erdőgazdaság vezető főmérnöke. Az erdőmérnökök egyesületének tagja.

Matos Pál evang. lelkész, * Csucsán 1912 VI. 21-én. Középiskolát Nagyváradon, ref. theol. akadémiát Kolozsváron végzett, majd 1 évig — mint a Gustav Adolf és a Luther-Band ösztöndíjasa — az erlangeneni egyetemen tanult. 1934 VIII. óta a szatmári magyar evang. egyház r. lelkésze. Mint kolozsvári teológus részt vett az erdélyi ifjuság munkájában. Értekezései és cikkei főképen az „Ifju Erdély”-ben jelentek meg, legújabbban pedig az „Evangélikus Hangszó”-ban.

Manyák József, a Szatmári Ujság főszerkesztője, * 1907 ben Nagyváradon. Középiskolát u. o., majd néhány szemesztert hallgatott a szegedi egyetem jogi fakultásán.—

1926-ban megalapítja a Haladás című szépirodalmi lapot, melynek megszűnéséig (1930) szellemi vezére és szerkesztője volt. Ebben az időben dolgozott a Braszóli Lapok, Keleti Ujság és a deb-

receni Alkotás című szépirodalmi lapnak. — Amidőn a katonaságtól leszerelt, újból átvette a Szatmári Ujság irányítását és szerkesztését és a lapot bámulatos kitartással és hozzáértéssel Erdély egyik legjobban szerkesztett és elterjedt organumává fejlesztette. 1934 október 15-től kezdve a lap nyolc oldalon jelenik meg. Szépirodalmi munkássága még a Haladás hasábjairól ismert. Az utóbbi időben publicisztikára fekteti a fősúlyt.

Mándy Laura (mándi) festőművész, * 1906 Glogovác (Arad-m.) Tanítónőképzőt Szatmáron hallgatott. Festészeti tanulmányait Nagybanán kezdte, majd a bukaresti képzőművészeti akadémián tanult egy évig. Nagybanán Thorma János és Krizsán János tanítványa volt. Fest: figurát, tájképet, csendéletet és portrét. Kiállított Szatmáron (1930) és három ízben Nagybanán. Impresszionista. A nagybanányi festő kolónia tagja. Kiállításait az erdélyi sajtó elismeréssel méltatta.

Nagyváradai főzõiskola. Néhai dr. Botlo Ferenc ügyvéd alapítványából létesült, aki e célra teljes vagyonát hagyományozta. Állami kezelésben 1927-ben nyílt meg, Constantinescu Elena igazgatónő vezetése alatt. Utána Hansu Ilea igazgatónő vezette, 1931 IX. óta Joanovici Mária az igazgatója. Tanítványait nemzetiségi különbség nélkül veszi fel, akiknek jelenlegi létszáma 28. Tanítanak: szövést, kézimunkát, főzést, mosást, vasalást és elméleti oktatást.

„Orient” Szövõművészeti Iskola. Alapította 1921-ben a jelenlegi tulajdonosa Schulhof Emilné iparművésznő. Foglalkozik művészi kivitelű perzsaszőnyegek előállításával — külföldi fonalakból és eredeti minták alapján — javításokkal, francia gobellinek készítésével és javításával. Fonalak, minták, szövökellékek bevásárlási központja, nagyban is. Nagyrománia egész területén bevezetett cég. Állandó tanfolyamokat tart fent. Központ: Oradea (Nagyvárad), str. Episcopul Ciorogariu 14. Fióktelep: Brassóban.

Papp Gh. Gheorghe főesperes, * 1860. márc. 21. Középkolát Belényesen, teológiát Aradon végzett.

1888 óta a nagyváradai orth. rom. püspökségnél fungál. Még ez évben a Zsiga-iane alapítvány prefektusává nevezik ki, 1892-ben otthagyja helyét, megnősül, mint s. lelkész a nagyváradai orth. rom. templomnál működik. 1899-ben vikárius és hittanár, 1917 óta főesperes. A világháborúban részt vett, több egyházi és katonai kitüntetés van, irodalmilag is működött.

Patay József (l. 383 o.) A piaristák volt rendfőnöke, jelenleg Kvárt nyugdíjban van.

Pillis Kornél behozatali és külföldi képviseletek vállalata. Alapítási éve: 1928. Foglalkozik fűszer, gyarmatáru és gummicikkek behozatalával és nagybani eladásával, országos viszonylatban. Központ: Szatmár. Transitraktár: Galați-ban és Erdély nagyobb városaiban.

Poroszlay Andor (tóti) földbirtokos, * 1906 Pele (Szilágy-m.) A család nemessége a XIV. századból való. Zilahon gimnáziumot, Debrecenben gazdasági akadémiát végzett. Állandóan tóti község határában levő réti tanyai birtokán gazdálkodik. Az Erdélyi Lovaregylet alapító tagja. Mint urlovas a szatmári 1933 évi löversenyen I és II. díjat, az 1934 évin II. díjat nyert.

Poroszlay István dr. (tóti) földbirtokos, * 1890 Pele. Jogot Kolozsvárt és Budapesten végzett, jogi doktorátust Budapesten szerzett. Egyideig utóbbi helyen törvényszéki jegyző volt. Jelenleg a szilágy megyei érköri birtokán gazdálkodik. A világháborút végig küzdötte, mint tart. főhadnagy szerelt le.

Poroszlay Zsigmond (tóti), * 1864. Tóti (Bihar-m.). Iglón érettségizett. Orvosi fakultást hallgatott, de tanulmányait félbehagyta. Azóta gróf Dégenfeld József uradalmánál működik, mint jószágigazgató. A református egyházmegegyében játszik vezető szerepet.

Pop Cornel dr. ügyvéd, városi tisztli főügyész, * 1883 XII. 14-én Vezend (Szilágy-m.) Középkolát a nagyváradai premontrei és a belényesi g. kath. főgimnáziumban, jogot a kvári egyetemen tanult. 1910 óta Nagykárolyban folytat ügyvédi gyakorlatot. 1918-ban képviselte a románságot a gyulafehérvári nagygyűlésen, 1919-ben orsz. képviselő volt, jelenleg a liberális párt tagja. 1924 óta Nagykároly városi tisztli főügyésze. Helyi jellegű kulturális egyesületek vez. tagja, a szilágy megyei szövetkezeti központ igazg. tagja. Volt vármegyei bizottsági tag, jelenleg a városi bizottság tagja. A Román Koronarend tisztje.

Pop Gyula g. kath. ruthén esperes-lelkész * Krasznaterebes 1874 VII. 8. A belényesi g. k. gimn. érettségizett, teológiát Szatmárt és Ungváron végzett. 1898-ban szentelték fel. 1900-ban Éradonyban adm. lelkész, 1901—20 ig Sárszegen (Bihar m.) majd öt évig Nagyürögdön működött. 1925—33 Gyürösön (Szatmár-m.) parochus és a bükkaljai esperesi kerület vezetője. 1933 óta nagykárolyi g. k. ruthén esperes. Az Astra és Agru r. tagja.

Reményik Sándor lírikus, (l. 426 o.) Megjelent versekötetei: Fagyöngyök. — Rilke fordítások. — Csak így... — Vadvizek zugása. — A műhelyből. — Egy eszme indul. — Atlantis haranghoz. — Két lény között. — Az E. I. T., a Peitői Társaság és a Kisfaludy Társaság tagja.

Róth Marcell dr. sebészorvos (l. 431 o.) 1934 óta a kvári zsidó kórház sebész főorvosa.

Sántha György ny. főszolgabíró (l. 445 o.) 1934 óta a Tasnádi Kaszinó Egylet elnöke.

Segesvári ref. egyházközség. 1888-ban lett önálló egyház, amikor Alpár Ignác tervei szerint a jelenlegi temploma felépült. Addig Fehéregyházának volt a filiáléja. Három tanerős iskolát tart fenn. — Jelenlegi lélekszáma 1100, lelkésze dr. Tóth Lajos.

Stark Ernő festőművész és grafikus. * 1910. Képzőművészeti tanulmányait Budapesten végzi. A fiatal művészek budapesti kiállításain több ízben vett részt. Kiállított képeiről a budapesti sajtó elismeréssel nyilatkozott, Elek Arthur és Kézdi Kovács László jó kritikákat adtak műveiről. 1932-ben a Múlt és Jövő bpesti folyóirat címlappályázatát nyerte el.

Sztelek Norbert festőművész, * 1884 Pusztaszentjakab (Pest-m.) Képzőművészeti tanulmányait Budapesten és Gödöllőn — mint a gödöllői kolónia — tagja végezte. — Jelenleg Nagybányán él. Fest pasztell és olajképeket, főképpen tájképeket. Naturalista. Pasztell-képeiből 1932-ben Szatmáron rendezett kiállítást. „Vándor cigány” c. képét a nagyváradi múzeum vette meg. Foglalkozik szobrászattal és grafikával is.

Svaiczer Béla (aranyidkai) földbirtokos. * 1897 VII. 8. Désen (Szolnok Doboka-m.) Középiskoláit Nagybányán és a szatmári ref. főgimnáziumban végezte. A világháborúban az olasz fronton harcolt, s mint tüzérhadnagy szerelt le. Kitüntetései: I. és II. o. ezüst vitézségi érem, Károly csapalkereszt és a német lovagrendi kereszt. Háború alatt a bpesti tud. egyetemen jogot tanul, majd háború után a debreceni gazdasági akadémia hallgatója. Mint gyakorlati gazda, a gazda megmozdulások egyik irányítója, s számos köztisztviselést tölt be. 1929 óta a Szatmárvármegyei Gazdasági Egyesület ügyv. alelnöke, a M. P. vmegyei tagozati jegyzője és elnöki tanácstagja, a Mezőgazdasági Szindikátus alapító tagja és alelnöke, a Mezőgazdák rt. igazg. tagja, a Mezőgazdasági Kamara többbizbeni megválasztott tagja, s vmegyei bizottsági tag. Gazdasági kiállításokon többször vett részt, s a szatmári 1934. évi mezőgazdasági és ipari kiállítás egyik rendezője és társ-

elnöke. Jelenleg Aranyosmegyes és Józsefháza szatmármegyei községek határában fekvő saját — az agrárreform által meghagyott — ősi családi birtokán és bérgazdaságában gazdálkodik.

Szabó Dömjén P. (l. 477. o.) 1934 VIII. óta dési szentferencrendi zárdafőnök.

Szász István id. (szövérdi), (lásd 495 o.) † 1934 IX. 11-én.

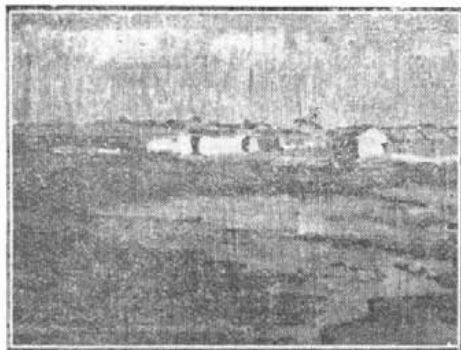
Szászné, Szabó Viola tanítónő, * Cemer-Moravicán, Jugoszláviában. Ref. tanítónőképzőt 1922-ben Szatmáron végzett, azóta nagybányai ref. elemi isk. tanítónő. Jótékonyági egyesületekben tevékenykedik és gyermekfelruházási akciókban vesz részt. A Ref. Nőszövetség választott, a Magyar Nőegylet r. tagja.

Székelyudvarhelyi ref. egyházközség. Alapításáról először az 1563-i országgyűlésen van szó, mely elrendeli, hogy az akkori r. kath. templomot felváltva kell használniok. A mai temploma 1781-ben épült fel. Az egyház birtokában sok értékes urasztali terítő és kegyeszer van. Lelkésze Vajda Ferenc (b. esperes).

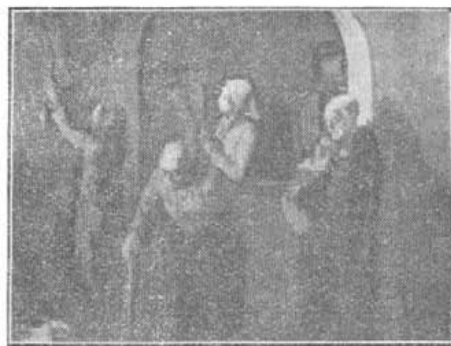
Temesvári evang. egyházközség. 1824 óta áll fenn, templomát 1839-ben szentelik fel, a papi lakot pedig 1832-ben építették. 1932-ben új orgonát szereztek be. Jelenleg cca 2300 lelket számlál. Felügyelő: Nauer György nyug. táblabíró, főesperes-lelkész: Argay György, másodlelkész Schemmel Viktor.

Vajda Ferenc ref. esperes (lásd 570. o.) Megjelent önálló munkái: Barcsay Agnes. Kossoru XIV. Bpest 1898. — A Rákócziak, Bpest 1900. — A protestáns pap személyének és működésének jelentősége, Kvár 1901. — A Rákóczi fiúk vallásos nevelése, Kvár 1901. — Az Üdvösség ára, Sz. Udv. 1903. — Báró Bánffy Dezső, emlékbeszéd, Sz. Udv. 1911. — Több munkája kéziratban.

Zsögön Árpád (osdolai), nyug. igazgató tanító, * 1869 Oszdola (Háromszék-m.) Székely nemesi család sarja. A kvári áll. tanítóképzőben 1888-ban nyert oklevelet. Budapesten a gyógypedagógiai intézetben egy évig tanító, majd Kornyan áll. isk. tanító. 1894—1928 X-ig — nyugdíjaztatásáig — erzsébetvárosi áll. isk. tanító és igazgató-tanító. A megszűnt Erzsébetvárosi Hírlapnak két éven keresztül szerkesztője, tanügyi lapoknak állandó munkatársa volt. 1917 óta az erzsébetvárosi r. kath. egyházközség gondnoka, 1925 óta a Magyar Kaszinó elnöke. Két cikluson át rk. Státus kerületi képviselője volt, s 1916-tól az impérium változásig városi képviselő testületi tag. A tanügy terén szerzett érdemei elismerésül még 1912-ben kapott igazgatói címet.

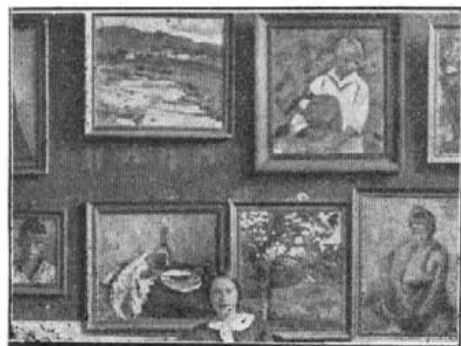
Bocca Epaminondas
Tájkép

Kiss Károly
Templom belseje

Kádár Géza
Nagybánya

Mándy Laura
műterme

Kaplonyi ferencrendi zárda

